ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette, PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա եւ գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա եւ » Եգիպտոս, Իրաք	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

1 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 170 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՄԷՆ ԲԱՐԵԿԻՐԹ ՄԱՐԴ ՄԻԱՅՆ ԻՐ ԼԵԶՈՒՈՎ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԻՆ ՀԵՏ

ԻՒ ԽՕՍՔ

ՈՂԻ ԵՒ ՓՈՂԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

...րկուշաբթի օր Ժընեւի մէջ կը բացուի Ազգերու Դաշ...ութեան 7րդ ընդհ. ժողովը:

...Այս անգամ ալ թանձր ամպեր կուտակուած են այդ ժողո...խուն. եւ փոթորիկներ կը սպասուին: Սպանիա եւ Լե...ան կը շարունակեն աթոռամարտը Գերմանիոյ դէմ, որ ...թեկնածուն էր մինչեւ հիմա, Անգլիոյ կնքահայրու...ը: Այս վերջինը չի հանդուրժեր Ա. Դ. Խորհուրդին մնա...աթոռները աւելցնելու ծրագրին. ուրիշ խօսքով, տեղ ...այ միայն Գերմանիոյ, երկու աթոռներ ալ բաց պահելով ...ահանգներուն եւ Ռուսիոյ համար: Ֆրանսայի համար ...ու է որ Լեհաստան եւ Սպանիա եւս գոհացում ստանան, ...Պ. Պոխան կը զգուշանայ ծայրայեղութիւններէ, մանա...տեսնելով Լոնտոնի վճռական դիրքը: Առանց ատոր ալ, ...ա սրտնեղած է Սպանիոյ դէմ, որ Թանճէրի խնդիր մը ...վերջին պահուն, եւ տակաւին կը պնդէ, ուժ առնելով ...իայէն:

...յս պղտոր մթնոլորտին մէջ, պիտի քննուին նաեւ հայ ...ուրդի կացութեան հետ կապ ունեցող հարցեր: Ամէն ...ութիւն փարատելու համար, ըսենք անմիջապէս, թէ ...ական Դատը չէ որ սեղանի վրայ պիտի գայ: Ազգերու ...ակցութիւնը հզօրներու կրկէսն է, կամ անոնց խորհրդա... Արդ, Լօզանի դաշնագրին վաւերացումէն ի վեր, անոնք ...չեն մտեներ հայ ժողովուրդի քաղաքական պահանջ...ն, եւ կը բարեհաճի՛ն լսել միայն զանազան տրտունջներ, ...ցիկ հոգերու մասին: Այս կարգէն են 1. Հպատակութեան ...ցագրի խնդիրներ, 2. «Լքեալ» գոյքերու հարց. 3. Հայաս... մէջ ճահիճներ չորցնելու եւ առուներու բանալու ծրա...որուն շնորհիւ տեղ պիտի բացուի 25—30,000 գաղթա...համար:

...անի մը տարիէ ի վեր օրակարգի վրայ են այս հարցերը, ...պատուիրակներ պարբերաբար կ'երթան արծարծելու: ...անգամ ալ պիտի ներկայանան, մօտէն հետեւելու, հետա...ու, լուսաբանելու համար, անշուշտ մասնաժողովներու ...յատուկ հրաւէրով: Վճռական դեր մը չունին անոնք, ...ելի շատ քարոզչական աշխատանք պիտի կատարեն, այս ...ն ուղղութեամբ:

...առջին խնդիրը, հպատակութեան մասին, պարզ վարչա...ործ է եւ առժամապէս կարգադրուած՝ Նանսէնեան ան...վ: Բայց այդ վաւերագիրը չի լուծեր հպատակութեան ...: Ընդհակառակն ծնունդն է անոր անորոշութեան: Եր...ի թուղթ մը, որ զանազան դիւրութիւններ կուտայ, եւ զոր ...անչիւր պետութիւն նկատի կ'առնէ համաձայն իր հայե...թեան: Այդ անցագրէն կամ ինքնութեան թուղթէն վերջն ...ին մէջ առկախ կը մնայ ռուսական եւ թրքական հպա...թենէ զրկուած հայութեան իրաւական դիրքը, քանի որ ...կան հպատակութիւնը անվաւեր հռչակուեցաւ:

...կրորդ խնդիրը — «լքեալ» գոյքեր — կատարեալ խեղկա...թիւն մըն է, որ կը խաղցուի Էնկիւրիի և Ժընեւի միջեւ: ...երը Ազգերու Դաշնակցութեան բազմաթիւ հրաւէրները ...արհելէ յետոյ, վերջին պահուն պզտիկ «բարեփոխում» ...տարեցին, որ խոշոր փորձանք մը պիտի բանայ, ինչպէս ...ակցնեն թուրք թերթերը: Միակ եղածը այն է որ, Պոլիս ...ստուած գաւառացիներ պիտի կրնան տէր կանգնիլ գա...ձգուած սեփականութեանց, այն ալ տաղտկալի ձեւա...ութիւններէ յետոյ:

...ելի հետաքրքրական է վերջինը, ոռոգումներու ծրագիրը, ...գործնականութեան բոլոր փաստերը կան մէջտեղ, բայց ...էնսականը, — դրամը: Մենք ժամանակին հրատարակե... Հայաստան ղրկուած մասնագէտներու եզրակացութիւնը, ...ետեւ էր դրամի հայթայթման մասին: Դրամատէրները ...ան չեն նկատեր տրուած երաշխաւորութիւնները, եւ ...կան կը պահանջեն արտասահմանի մէջ: Ուրիշ խօսքով, ...աշխարհականները եւ կարմիր պոլշեւիկները, որոնք ...կան Դատը բերին կապեցին Սարտարապատի ճահիճնե...րացման հետ, ատոր ծախքն ալ չեն ստանձներ...: Նան...ծրագիրը պարզ ճարտարագործական ձեռնարկ է, բայց ...ը անոր պատասխանատուութիւնն ալ կը սերժեն և ...ս թելադրեն որ Հայերը իրենք հանգանակութիւն կա...:

... արդէն յանձնախումբը այդ եզրակացութեան յան...է:

...սահման հող ունինք, չեն ուզեր յանձնել. առաջարկեցին ...հիճներ չորցնելով զուարճանանք, փողը չեն տար:

...տաքրքիր էր իմանալ թէ ի՛նչպէս պիտի փրկեն այս ...տիւ կացութիւնը, երկու կողմէն ալ:

...րմիրը դեղինէն պակաս յանցաւոր չէ: Շ.

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՎՃՌԱԳԻՐԸ

Իթթիհատի վարիչներու մասին

Անկախութեան դատարանի վճռագրէն կ'ամփոփենք գլխաւոր մասերը.—

Այս դատավարութեան արդիւնքով, վճռապէս հաստատուած է որ մինչեւ Իզմիրի մահափորձը հասնող քաղաքական գաղտնի գործունէութեան ցանց մը գոյութիւն ունեցած է և որուն նպատակը եղած է կրկին իշխանութեան գլուխ բերել այն Իթթիհատը, որ ընդհ. պատերազմը և նոյն միջոցին պետական գործերը լաւ չկարենալ վարելով, երկիրը քայքայումի և անկումի ենթարկած էր և ստիպուած էր ինքզինքը ջնջել, իսկ պետերու մեծ մասն ալ երկրէն փախուստ տուած էին, երկիրը իրենց կողմէ բացուած աղէտի անդունդին մէջ թողլով:

Հաստատուած է որ, պատերազմի փախստականները, երբ տեսած են որ երկրին մէջ ազգային դիմադրութեան ընդունակութիւնը զարգացած է, այդ վայրկեանէն սկսեալ Պերլինի, Մոսկուայի և Պաթումի մէջ գործունէութեան լծուած են, երկրին իշխանութիւնը կրկին ձեռք ձգելու համար:

Պատերազմի աղէտին պատասխանատուները, որոնց դէմ կը բողոքէ ամբողջ ազգ մը, ազգային յաղթանակէն յետոյ ներումի արժանացան: Հակառակ ասոր, անոնք օտար երկիրներու մէջ Անատօլուի դէմ գործունէութիւն ցոյց տուած են: Հակառակ այս բոլորին, անոնց հանդէպ ներողամիտ ոգի ցոյց տրուած, և անոնք իբրեւ հայրենակից ընդունուած են: Առնցմէ մէկ մասը, կատարեալ անխղճութեամբ նոր ճամբայ մը բացած են իրենց դաւաճանական գործունէութեան մէջ: Դատավարութեան ընթացքին հաստատուած է որ, անոնք միշտ շարունակած են իրենց դաւաճանական նպատակները:

Լօզանի առաջին եւ երկրորդ խորհրդաժողովներու ընթացքին նախկին ելմտական նախարար Ճավիտ պէյի տան մէջ գումարուած գաղտնի ժողովի ընթացքին նոր որոշումներ տուած են՝ նախկին նպատակներու իրագործումը ապահովելու համար: Այդ պարագան հաստատուած է, յայտարարութիւններով և դատարանին առենագրութիւններով:

Այս գաղտնի ժողովին մասնակցած են Ճավիտ, Գարա Քէմալ, Շիւքրի, Ճանպօլաթ եւ ուրիշներ. ժողովը գումարուած է կազի փաշայի եւ Գարա Քէմալի միջեւ Իզմիթի մէջ տեղի ունեցած տեսակցութեան մասին խորհրդակցելու պատրուակով, սակայն հաստատուած է որ, ժողովը խորհրդակցած է Իթթիհատի ապագայ դիրքին մասին:

Հաստատուած է որ, Ճավիտ, Ճահիտ, Գարա Քէմալ, Շիւքրի, Ճանպօլաթ, Տօքթ. Նազըմ, Արտահանի երեսփոխան Հիլմի, Նայիլ, և Ռահմի պէյերէ բաղկացեալ մարմին անդամները յաջորդ օրերուն ալ գիշեր ցորեկ երկարատեւ գաղտնի ժողովներ գումարած են:

Որոշուած է ամէն գնով կառավարութիւնը ձեռք ձգել և մանաւոր կարեւորութիւն տրուած է որ, տրուած որոշումները երեւան չի հանուին:

Այս ժողովը փորձած է հետեւեալ միջոցները.—

1. Ա. եւ Բ. խմբակցութիւնները միացնելով, երկու հատուածներու հին Իթթիհատականները հաւաքել եւ Րէուֆ պէյի օժանդակութեամբ ազդեցիկ դիրք մը ձեռք բերել միացեալ խմբակցութեանց վարչական մարմին եւ գործավարներու խորհուրդին մէջ:

2. Եթէ այս ձեւը կարելի չըլլայ, յանուն հին Իթթիհատի, 15 հոգինոց երեսփոխանական ցանկ մը, Իրաւանց Պաշտպան Խմբակցութեան կազմութեան մասին առանց կասկած հրաւիրելու, դարձեալ Րէուֆ պէյի օժանդակութեամբ ժողով մտցնել:

3. Եթէ այս ալ կարելի չըլլայ, ուղղակի Իթթիհատ անուան տակ երեւութական սկզբունքներով Խալքի 9 սկզբունքներուն հակադրուած 9 յօդուածով ճշդուած ծրագրով մը նոր կուսակցութիւն մը կազմել եւ հրապարակ գալ եւ փորձել բաց պայքարի ձեւը:

Չորրորդ ձեւ մըն էր հրաժարելով հատուածի կամ պլոքի ձեւով ձեռնարկներէ, առանձին դիմումներ կատարել եւ զանոնք ուժեղացնել կարգ մը միջնորդութիւններով: Այս կերպով իրենց մարդիկը եւ կամ անոնք որոնց յետոյ իրենց միանալը ապահով է, իբրեւ Խալքի թեկնածու երեսփոխան ընտրել տալ. ընտրուելէ յետոյ, երկրորդ կուսակցութիւն մը կազմելով կոտրակել Խալք կուսակցութիւնը:

Հանդարտութեան ամրապնդման օրէնքին հրատարակութեան եւ Յառաջդիմասէր կուսակցութեան լուծումին վրայ, այլեւս որոշած են ամէն գնով գործի լծուիլ եւ որոշած են պետական հարուած եւ մահափորձ կատարելով իշխանութիւնը ձեռք ձգել: Այս նպատակով էր որ, ծրագրուած էր կազի փաշայի անձին հանդէպ մահափորձ մը կազմակերպել: Այս առթիւ կազմուած էր գործադիր կոմիտէ մը, որ կը բաղկանայ Շիւքրի, Գարա Քէմալ, Հիլմի եւ Նայիլ պէյերէն: Այս կոմիտէին նախագահն էր Ճավիտ պէյ, որ Գարա Քէմալի միջոցով կանոնաւոր կերպով շփման մէջ կը գտնուէր կոմիտէին անդամներուն հետ եւ պարագային համեմատ հրահանգներ կուտար Իզմիրի մէջ կախաղան հանուած դաւադիրներուն:

Հակառակ անոր որ Ճավիտ պէյ իր տասը տարուան կուսակցական կեանքի շրջանին բնաւ չէր տեսակցեր Գարա Քէմալի հետ, վերջին տարիներուն եւ մանաւանդ վերջերս, շաբաթը չանցնող ընդհատումներով, յաճախակի սկսած էր տեսակցիլ:

Տօքթ. Նազըմ պէյ մէկն է այն գլխաւոր տարրերէն որոնք երկիրը դէպի քայքայում առաջնորդեցին եւ այս պարագան հաստատեցին իրենց օտար երկիրներ փախչելովը, հաստատուած է որ իր քաղաքական կեանքի ամէնէն թունալից եւ աղտոտ ճամբուն մէջ գործունէութիւն ցոյց տուած է: Շատ մերկ է իր նամակին այն հատուածը ուր կը մատնէ ինքզինքը՝ թէ խիստ կը տանջուի որ ազգը ապերախտութիւն ցոյց չի տար իր այն փրկարարին հանդէպ:

Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ Տօքթ. Նազըմ երկրին մէջ ինչ բաներու ջնջումը կը փափաքի եւ ինչ բանի համար կ'աշխատի:

Նախկին պատ. պատուիրակներէն Նայիլ պէյ, որ Էնվէր փաշայի իբր մտնաւոր պաշտօնեան Էնկիւրի գալով հոս բնակած է, միշտ գաղտնի քաղաքական գործունէութիւն ցոյց տուած է և այդ առեն գոյութիւն ունեցող երկու խմբակցութեանց միջեւ ջանացած է միշտ հրձիգի դեր կատարել: Նայիլ Միլլի յաղթանակէն յետոյ կրկին Գարա Քէմալի ցանցին մէջ կը մտնէ եւ մասնակցելով Ճավիտի տան նիստերուն, կ'անդամակցի գաղտնի կազմակերպութեան, որմէ յետոյ կատարուած քննութեանց համաձայն միշտ բացասական գործունէութեան կը մղուի:

Հիլմի Իթթիհատի հին ֆէտայիներէն է: Երբ Արտահանի երեսփոխան էր, Էնկիւրիի կառավարութեան կողմէ անոր պաշտօն յանձնուեցաւ Ռուսիա գտնուող Էնվէր փաշայի դիմել եւ զայն հրաժարեցնել Անատօլուի դէմ գործունէութիւն ունենալէ: Էնկիւրի հասնելուն պէս, ան սկսաւ կառավարութեան դէմ քարոզութիւններ կատարել, այդ պատճառով Տրապիզոնէն ետ դարձուեցաւ: Հաստատուած է նաեւ, որ ան Ճավիտի տունին մէջ գումարուած ժողովներուն մասնակցած է և կապ ունի մահափորձի որոշումին հետ: Հաստատուած է որ, ան 57 անգամ Գարա Քէմալի եւ 10 անգամ Ապտիւլ Գատէրի հետ տեսնուած է:

Այս բոլոր պատճառներով մահուան կը դատապարտուին Ճավիտ, Տօքթ. Նազըմ, Հիլմի և Նայիլ պէյերը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Ինչպէս գրած էինք, Սեպ. 6ին Ժընեւի մէջ կը բացուի Ազգերու Դաշնակցութեան 7րդ ընդհ. ժողովը: Այս առթիւ Ժընեւ մեկնեցան Պ. Պ. Ալ. Խատիսեան, Լեւոն Բաշալեան եւ Մանտէլսթամ:

Մասնաւորապէս պիտի հետապնդուի «լքեալ» գոյքերու խնդիրը, որ նոր հանգամանք մը առած է, վերջին ծանօթ հրահանգին հետեւանքով: Նոյնպէս Պ. Լեւոն Բաշալեան Հ. Բ. Ը. Միութեան կողմէ պիտի հետապնդէ Նանսէնեան ծրագիրը, որուն գործադրումը դժուարութեան կը բախի, քանի որ դրամատէրները կը դժկամակին փոխ դրամ տալ: Սեպտ. 9ին Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակին մէջ կը բացուի գաղթականներու խորհրդակցական յանձնաժողովին տարեկան նստաշրջանը, որուն հրաւիրուած են նաեւ բոլոր հայ կազմակերպութիւնները եւ որ պիտի զբաղի ռուս եւ հայ գաղթականներու տեղաւորման, անցագրի եւ այլ հարցերով:

Մերձաւոր Արեւելքի Միջազգային ընկերակցութիւնը, որուն կը մասնակցին 25 հայանպաստ ընկերութիւններ, իր տարեկան ժողովը կը գումարէ Ժընեւ Սեպտ. 3ին եւ 4ին: Սեպտ. 4ի իրիկունը Օթէլ տը Պէրկի մէջ կը տրուի սեղան մը, որուն հրաւիրուած են հազարէ աւելի հիւրեր Ազգերու Դաշնակցութենէն եւ բոլոր կազմակերպութիւններէն:

Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԱԽՈՒԵՑԱՆ ՃԱՎԻՏ, ՏՕՔԹ. ՆԱԶԸՄ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ՆՈՐԷՆ ՋՈՒԱՆԸ ԿԸ ՓՐԹԻ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն Օգոստոս 27 թուականով.—

Ժամը 8էն ի վեր խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր բանտին հրապարակը առաջնորդող փողոցները:

Մահապարտները տեղեկութիւն չունէին իրենց մասին տրըուած վճիռէն: Ճավիտ մտածկոտ երեւոյթով մը կը շրջէր իր խցիկին մէջ: Միւս մահապարտները եւս ջղայնոտութեան նշաններ ցոյց կուտային:

Նկատելով որ ցերեկին դատարան կանչուած չեն, մահապարտները կ'ենթադրէին թէ, վճիռը Շաբաթ օր պիտի հաղորդուի:

Ժամը 9ին կախաղանները պատրաստուեցան բանտին առջեւը եւ երկու կողմերը, ոստիկաններն ու ոստիկան-զինուորները շրջապատած էին շրջակայ թաղերը: Ընդհ. Դատախազի խորհրդական Նայիլ եւ Էնկիւրիի կուսակալ Աթըֆ, կեդրոնի հրամանատար

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԻՒՂԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ

ՄԱՀԻՃ ԵԿԱՒ

— Ես ալ ինծի համար կ՚ուզեմ, որ ինծի ալ ամուսին մը գտնուի, որ ինծի ալ սիրէ, ինծի ալ հոգ տանի, ինծի ալ ուրախութիւն պատրաստէ, ինչպէս որ դուն կ՚ընես Գէորգին համար։

Ասոնք ըսելով՝ Մարիամ ոտքի ելաւ, եւ ինքզինքը ծանր զգալով՝ ուզեց դուրս ելլել։

Ամուսինը զայն ետ կանչեց եւ ըսաւ.

— Ուրեմն դուն ալ կ՚ուզես մահանալ։

Մարիամ ետ դարձաւ եւ ամուսնոյն երեսը նայելով՝ պատասխանեց.

— Ես ալ կ՚ուզեմ մահանալ, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ամուսին մը ունենալ, որ ինծի սիրէ, ինծի հոգ տանի, ինծի ուրախութիւն պատրաստէ։ Ես ալ կ՚ուզեմ մայր մը ըլլալ, որ իր զաւակին համար ամէն բան ընէ։ Ես ալ կ՚ուզեմ մայր մը ըլլալ, որ իր զաւակին համար ամէն բան ընէ։ Ես ալ կ՚ուզեմ մայր մը ըլլալ, որ իր զաւակին համար ամէն բան ընէ։

Մարիամ ետ դարձաւ եւ ամուսնոյն երեսը նայելով՝ պատասխանեց.

— Ես ալ կ՚ուզեմ մահանալ, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ամուսին մը ունենալ, որ ինծի սիրէ, ինծի հոգ տանի, ինծի ուրախութիւն պատրաստ

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՕՐԳԱՆ

(1)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔԸ

Ընկերներ, ամբողջ աշխարհում ներկայումս ընթանում է ինտենսիվ պայքար երկու հակադիր ճամբարների միջև։ Մի կողմից՝ կապիտալիստական ճամբարն է, որի գլխին կանգնած են ամերիկյան իմպերիալիստները, որոնք ձգտում են ամբողջ աշխարհի վրա հաստատել իրենց տիրապետությունը։ Մյուս կողմից՝ սոցիալիստական ճամբարն է, որի գլխին կանգնած է Խորհրդային Միությունը, որը ձգտում է ամրապնդել ժողովուրդների խաղաղությունը և կանխել նոր պատերազմի սկսումը։

Ամերիկյան իմպերիալիստները, որոնք ձգտում են նվաճել աշխարհի տիրապետությունը, ամեն կերպ պատրաստվում են նոր պատերազմի։ Նրանք ամեն կերպ ուժեղացնում են իրենց զինված ուժերը, ստեղծում են ատոմային զենքի մեծ պաշարներ, ռազմական նոր բազաներ են կազմակերպում ամբողջ աշխարհում, ռազմական դաշինքներ են կնքում իրենց շահերին համապատասխան։ Ամերիկյան իմպերիալիստները ամեն կերպ ուժեղացնում են ֆաշիստական Գերմանիայի և ֆաշիստական Ճապոնիայի ռազմական ներուժը, որպեսզի այդ երկրները դարձնեն իրենց հարվածային ուժը սոցիալիստական ճամբարի դեմ։

Ամերիկյան իմպերիալիստները ամեն կերպ ուժեղացնում են իրենց

Խուրշիտ եւ ոստիկանական տնօրէնութեան պետը ժամը 9.30ին բանտ եկան եւ ուղղակի ճավիտ պէտի սենեակը երթալով, ըսին թէ պիտի հաղորդեն իր մասին տրուած վճիռը։ Ատոր վրայ ձեռնակապ անցուցած ճավիտ պէտի եւ փոխադրուեցաւ ոստիկան-դիւնուորներու հրամանատարին սենեակը, ուր հաղորդուեցաւ իր մասին տրուած վճիռը։ Ճավիտ պէտ վճիռը լսելէ յետոյ առաջին անգամ «կը զարմանամ» բառը արտասանեց։ Պատասխանելով ան հարցումին թէ ո՞ւ է զոյք եւրն ունի՞ թէ ոչ, ըսաւ.

«Ես երթալէս յետոյ, ինչ կ'ուզէ թող ան ըլլայ, ընտանիքիս համար ո՛ւ է ըսելիք չունիմ»։

Կախաղան տարուած պահուն ճավիտ պէտ ըսած է. «Հիւսէին ճահիճ թող լաւ նայի ընտանիքիս»։ Ճավիտ պէտ կախուելու ատեն, արտասանած է ծանօթ բանաստեղծ Զիա փաշայի մէկ ոտանաւորը որ կը սկսի սա բառերով. «Թալլահիւլաքամ»։

Ճավիտէն յետոյ, ձեռնակապ անցուցեալ Տօքթ. Նազըմի եւ փոխադրուեցաւ ոստիկանական հրամանատարին սենեակը։

Տօքթ. Նազըմ. «Ես անմեղ եմ, մինչեւ որ կախաղան բարձրանամ պիտի կրկնեմ թէ անմեղ եմ» ըսելով, շարունակ ուրացաւ իր յանցապարտութիւնը եւ ըսաւ որ իր բոլոր ունեցած հարստութիւնը իր կնոջ եւ աղջկան յատկացուին։ Տօքթ. Նազըմ աւելցուց թէ կնոջը ուղղած նամակ մը ունի։

Յետոյ բերուեցաւ Նայիլ։ Մահապարտներու մէջ ամէնէն կոկորմին էր Նայիլ։ Ան ըսաւ. «Ես այս գործերուն հետ կապ չունիմ։ Ազգը եւ հայրենիքը ողջ ըլլան»։ Երբ կախաղանին մօտ հասաւ, դահիճին ըսաւ. «Այլ եւս կախէ՛ դիս»։ Կ'երեւի թէ Նայիլ նախապէս զգացած էր թէ մահուան պիտի դատապարտուի, որովհետեւ ցերեկուընէ իր կտակը գրած էր տետրակին մէջ։ Նայիլ իր տետրակին մէջ կարգ մը խրատներ կուտայ իր զաւակներուն։ Իր տղուն Նատիրի կը յանձնարարէ քաղաքական մարդոց հետ չտեսնուիլ, աւելցնելով որ յետոյ իրեն պէս գլխուն փորձանք կուգայ։ «Բայց, կը շարունակէ, չեմ ըսեր թէ քաղաքականութեամբ մի զբաղիր, որովհետեւ ամէն թուրք պէտք է քաղաքական մտածում մը ունենայ»։ Նայիլ իր տետրակին մէջ մանրամասն կերպով նշանակած է նաեւ իր բոլոր պահանջները։

Կախաղանին առջեւ շուարելով, ան նստած է աթոռին վրայ։ Երբ «մի նստիր, ոտքի ելիր» ըսած են, Նայիլ պատասխանած է. «Առաջին անգամն է որ այսպիսի կացութեան մը կը մատնուիմ, փորձառութիւն չունիմ, ես ինչ գիտնամ»։

Նայիլ իր մասին տրուած վճիռը լսելէ յետոյ ըսած է. «Վճիռը արդար է. բարեւ խօսեցէք դատարանի անդամներուն»։

Ամէնէն յետոյ բերուեցաւ Հիլմի։ Վճիռը լսելէ յետոյ Հիլմին ալ, ուրիշներու նման իր անմեղութենէն խօսեցաւ եւ կարգ մը յանձնարարութիւններ ըրաւ իր կալուածներու մասին։ Հիլմիի կախաղան բարձրացումէն յետոյ, չուանին օղակը սեղմելու եւ Հիլմի գետին իջնելու մէջ ամբողջ կրկին իր տեղը գետեղուեցաւ եւ Հիլմի կրկին կախաղան հանուեցաւ։ Բացի Նայիլէն, միւս բոլոր ամբաստանեալները հանուած էին. գիշերանոցի վրայէն հագուեցուցին ճերմակ շապիկները։

Կախաղանները այնպէս մը կառուցուած էին որ մահապարտները չէին կրնար զիրար տեսնել։ Ժամը 22ը 10 անցած ճավիտ, իսկ 23ին քառորդ մնացած միւս ամբաստանեալներու մասին տրուած մահավճիռները գործադրուեցան։

Դիակները առտուն պիտի վերցուին։

Ուրիշ աղբիւրէ մը կը հաղորդեն.—

Էնկիւրիի Կեղր. Բանտին առջեւի մեծ հրապարակին վրայ չորս կախաղաններ տնկուած էին դիշերը։ Դահիճները իրարու հետ կը խօսէին մինչեւ լուսաբաց։ Այդ պահուն հետաքրքիրներու մեծ հոգին բազմութիւն մը խռնուած էր մեծ հրապարակին առջեւ։ Երբ մահապարտները դուրս հանուեցան իրենց խուցերէն, պահակները հարցուցին թէ ըսելիք մը ունի՞ն։ Պարզ ձեւակերպութիւն, որուն ճավիտ պէյ պատասխանեց սկեպտիկ և վճռական.

— Ի՞նչ կրնամ ասելցնել այն յայտարարութիւններուն վրայ զոր ըրի դատաւորներուս առջեւ։ Ինչո՞ւ կ'ուզէք դեռ խօսեցնել զիս, քանի որ անոնք չհաւատացին ինծի եւ թէ դուք ալ չպիտի հաւատաք։

Ցետոյ նախկին ելմտական նախարարը հրուն հնազանդ հետեւեցաւ դահիճներուն, զէպի իրեն վերապահուած կախաղանը եւ ինքնիրեն մրմնջեց.

— Ասպարէզ ինկայ իբրեւ դրամատուն պաշտօնեայ։ Թոշակս քիչ էր, բայց ապրելու ուրախութիւնս մեծ։ Իրաւ է որ ետքէն միլիոններ անցան ձեռքէս, բայց թո՛ղ քննեն հաշիւներս, թող պրպտեն հարստութիւնս։ Հարստութի՛ւնս։ Ի՞նչ հեգնութիւն։ Խրճի՛թ մը անգամ չունիմ։

Ցետոյ լռեց և վիզը երկնցուց։

Դահիճը գետ ոտքին տակէն աթոռակը չէր հրած, երբ ճավիտ պէյ թրքական հին ոտանաւոր մը արտասանեց։ Երբ վերջին տուները արտասանուեցան, մարմինը կախուեցաւ օդին մէջ, անշունչ։ Ամբողջ Էնկիւրիին, բանտին շուրջ խռնուած, դիտեց նախկին նախարարին ճօճիլը։

Նոր վահախտո՞ւ

Ալյաշի և Ագաէրայի մէջ ձերբակալութիւններ կատարուած են։ Այս առթիւ կասկածներ կը յայտնեն նոր մահափորձերու ցանցի մը մասին։ «Ճիւմհուրիյէթ» կը գրէ թէ այս խնդիրն ալ կարեւոր հանգամանք ունի։

Փախուստական վահապարտը կը դատուի

Էնկիւրիէն 30 օգոստ. թուականով կը հեռագրեն թէ Անկախութեան դատարանը սկսած է դատել Ապտիւլ Գատէրը որ իշմիրի մէջ ի բացակայութեան մահուան դատապարտուած էր։

Ամբաստանեալը յայտնած է թէ ինք երբեք չէ մասնակցած իշմիրի մահափորձին։ Ընդհ. դատախազը իր պահանջագրին մէջ զայն ներկայացուց իբրեւ մահափորձի գլխաւոր կազմակերպիչներէն մին։ Ապտիւլ Գատէրի մէկ օր միջոց տրուեցաւ պաշտպանելու ինքզինքը։ Վճիռը պիտի տրուի անմիջապէս վերջ։

Ամսոր դատապարտուածներ

Իթթիհատի պատասխանատու պատուիրակներէն Հիւսնի, վէհպի և Էմհէմ պէյերը 10ական տարի աքսորի դատապարտուեցան։ Ասոնցմէ վէհպի Գոնիայի, Հիւսնի պէյ Գասթէմունիի և Էմհէմ պէյ ալ Զանդըրլիի մէջ պիտի կրեն իրենց պատիժները։ Օսման Քէհեա՝ մավունաճիներու պետ՝ իր ծննդավայրը Մալաթիոյ, իսկ Սալիհ Րէյիս՝ բեռնակիրներու պետ՝ նոյնպէս իր ծննդավայրը՝ Սիւրմէնէի մէջ պիտի կրեն իրենց պատիժները։

Ցուևական հահագուհարդ արգիլուած

Ֆէնէրի պատրիարքարանի նախաձեռնութեամբ Պոլսոյ յոյն տեղի պիտի ունենար կրօնական համաժողով մը, որուն նպատակն էր ամբողջ Օրթոտոքս աշխարհը հետաքրքրող խընդիրներու մասին խորհրդակցիլ և որոշումներ տալ։ Ամէն կողմէ պատուիրակներ հասած էին։ Թուրք կառավարութիւնը արգիլեց այս համաժողովին գումարումը՝ առարկելով որ յունաց պատրիարքը իրաւասու չէ ատոր, համաձայն Լոզանի դաշնագրին։

*** Կառավարութիւնը փակեց Մեծ կղզիի և Հէյպէլիի յոյն որբանոցները։

Սուրիոյ կռիւներ

«Թայմզ»ի Հայֆայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ղուբայի ովասիսին մէջ նոր կռիւներ սկսուած են։ Այս ապստամբութիւնը կը վարեն Ֆաուզի Քավուքճի, նախկին սպայ Ֆրանս. բանակին մէջ և Էմիր Իզզէտտին՝ Ապտիւլ Քատէրի թոռը։ Այս վերջինը ապստամբներուն միացած է նոր ուժերով։ Նոյն թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Դամասկոս քաղաքի Համիտիյէ թաղին մէջ կռիւներ տեղի ունեցած են։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ կուս. դասընթացքի հերթական դասախօսութիւնը վաղը՝ հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին Café du Metroի վերնայարկը։ Նիւթ՝ «Հ. Ց. Դ. պատմութիւնը»ը. դասախօս՝ ընկ. Վրացեան։

Շ. Ց. Դ. Ջաւարեան խումբի ժողովը՝ Ուրբաթ 3 Սեպտեմբեր ժամը 9ին Ծանօթ հաւաքատեղին։

Շ. Ց. Դ. «Թաժակ» խումբի ժողովը՝ յաւուրջիկայ Ուրբաթ 4 Սեպտ. 5, Rue de Londres.

Անկիէնի եւ Շրջականերու բարեկամական միութեան երկրորդ ընտանեկան հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր Զօրեքշաբթի երեկոյ, ժամը 9ին, Pavillon du Lac, Grand Rue d'Enghien. Պարերը կը շարունակուին մինչեւ կէս գիշեր։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շ. Ց. Դ. Պատանի միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի, 5 Սեպտ. առաւօտեան ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգ վարչութեան ընտրութիւն։

Հ. Բ. Ը. Մ. ընդհ. ժողովի ժէ. նիստը պիտի գումարուի 1926 Նոյեմ. 5 Ուրբաթ օրը, ժամը 5ին (յ. մ.), Փարիզ, Hotel Lutetia, 43, Bld. Raspail։

Եթէ առաջին անգամ օրինական մեծամասնութիւն չգոյանայ, ներկայ պիտի նկատուի իբր երկրորդ հրաւէր եւ նիստը օրինաւորապէս պիտի գումարուի 1926 Նոյեմ. 19 Ուրբաթ օրը, նոյն ժամուն եւ նոյն վայրը։

Օրակարգ.— 1.— Տեղեկագիր 20րդ Տարեշրջանի (1925) 2.— Վաւերացում 1925 Տարեշրջանի Հաշուեկշիռի։ 3.— Փոփոխութիւն Հիմնական Կանոնագրի 28րդ Յօդուածին։ 4.— Ջանազան խնդիրներ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Նաւավարեան եւ փանոսեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ կամ գրով ցաւակցութիւն յայտնեցին վաղամեռիկ

ՏԻԿ. ԶՄՐՈՒԽՏ ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ

(Ծնեալ Նաւավարեան)

մահուան առթիւ։

***

Նիքսարցեան ընտանիքը եւ պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք ներկայ գտնուեցան վաղամեռիկ

ԵՂԻԱ ՆԻՔՍԱՐՑԵԱՆԻ

(Ամասիացի) յուղարկաւորութեան եւ ցաւակցութիւն յայտնեցին անձամբ կամ գրաւոր։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԱԹԼԷԹՆԵՐ!!! ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ!!!

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

4×100 դրօշարշաւ՝ մասնաճիւղերու միջեւ։

Վազք.— 100, 200, 400, 800, 1500 եւ 3000 մեդր։

Գունդ նետել, նիզակ, սկաւառակ, ուժով երկայնութիւն եւ 3 քայլ ցատկել, բարձրութիւն ցատկել, ձողով բարձրութիւն ցատկել, արգելարշաւ 110 մեդր, ջուան քաշել (Աթլէթներու եւ Յունաթոլ խաղացողներու միջեւ)։ Սկաուտական խաղեր ու կենդանի պատկեր։

***

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի Աթլէթիք մըցումներուն նախապատրաստական (էլիմինաթուար) տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբեր 5 Կիրակի, ժամը 8ու կէսին Mont-Rougeի մարզարանը։ Ընդհանուր մրցման մասնակցելու համար անհրաժեշտ է անպայման փորձերու մասնակցիլ թիւնը։

«ԱՐՄԷՆԻԱ ՅՈՒԹՊՈԼ ԵՒԻՒՊ» (Հ. Մ. Ը. Մ. Պուա Գօլօմպի վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր չարձանագրուած ֆութպոլիստները որ կը փափաքին մասնակցիլ իր խումբերուն, գալ արձանագրուիլ կիր. օրերըմրցումներուն հաւաքավայրը եւ կամ եշ. երեկոները Café Terminus, Rue Bourguignons, Asnières, Միութեան ժողովատեղին։ Առնել (Porte Clichyէն 40 թիւ (քառորդ ժաւ.) եւ Մաուլէնէն 45 թիւ հանրակառքերը։ Եւ կամ դրաւոր դիմել Հ. Թօփալեանի, Րիւ Լաֆայէթ 53 Փարիզ։

«Արմէնիա» իր բոլոր խաղացողներուն կը տրամադրէ համազգեստ, գնդակ եւլն.։

Վարչութիւն

ԿԸ ՀԱՆԴՐՈՑԻ Տիկ. Շահան Նէվշէհիրէ խմբագրատուն հանդիպիլ։

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՁԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

ընտանեկան մաքուր, յամեղ եւ առատ կերակուրներ։

Թապլը տ'օթի 4 ֆրանք

Ցասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Ալցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՏՕՔԹՈՐ

Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԸՆԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

120, Boulevard de Grenelle

Métro La-Motte Picquet.

Tél. Invalides 31-48

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7

Կիրակի օրերը 10.30—12

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռը)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԾԱՒԱՑԻՆ ՓԻՓԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8ԷՕ—10եւ 1,30 — 8

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ՓՈԼԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Մասնագէտ՝ ներքին եւ վէներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4.7 կիրակի օրերն 9.12

ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	168	40
Տոլար,	Dollar	34	75
Մարք (ոսկի)	Mark	8	25
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 ֆրատր	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	40	—
Լիր »	» Lire	112	50
Պելժ. ֆրանք	» Frc. Belge	95	75
Ֆրանք. »	Frc. Suisse	668	—
Լէյ 100 ֆրատր	Ley	19	—
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	4780	—
»	II »	3100	—
»	III »	2900	—
Ռումելի երկաթղ.	Lots turcs	140	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit

80, Rue Lafayette

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐՈՒ

Գ. Գ Ի Ր Ք Ը

(ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ)

ցանձնարարուածով համար դիմել հեղինակին, «ՄԱՐՄԱՐԱ» հասցէով, 10, Rue Billor, Galata, Cons/ple.

Ջորրորդ գիրքն ալ մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ։

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մասամբ մասնաձախու է։ Մեդրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ եկեղեցական հանգուցուէտ շոգեկառքեր։

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են։

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ։ ընտանիքներու եւ մանուկնդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլօմեթր երկայնութեամբ։

ՓՈՐՁԱԿԱՆ ԵՐԵՔ ՃԱՄ

քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, եղեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիյլ, եւլն։

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ին։

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՓՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Գաւառական գործեր, պայմանագրութիւններ, թարգմանութիւններ ամէն լեզուով։ Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի վիզաի, անցագրի, եւ անձնագրի գործողութիւններ։

Դիմել բացի կիրակիէ ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7։

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

62, Rue Myrha, Paris (18) Métro Barbès կամ Château Rouge

Tél. Nord 13-45 Reg. Com. 346,618

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պելվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ Ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցով ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մեթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, տղայոց, վէներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւններ։

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8։ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէսօր։

ԳԻՆՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆԴԱՄԱՑԵԼԻ

Յատկապէս պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիւղերը։

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը սոյն Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն ստանալու համար։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒՆ ԱԶՔԸ ԼՈ՛ՅՍ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐՋԱԿԱՏՈՒՆԸ

վերջին նորածեւութեամբ կիներու եւ այրերու հագուստներ։

Ձոխ մթերք ընտիր կերպասներու՝ դիւրամատչելի գիներով։

Գօգնիւմներ, վերարկուներ 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր.։

Կարուածքը խնամքով եւ տոկուն։

ԴԻՄԵԼ ՍԻՄՈՆ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ

20, Rue Michel Servet

Saint Etienne

ԾԱԽՈՒ ԳԱՄԻՕՆԷՔ ՖՕՐՏ

14 ՁԻՈՒ ՈՒԺՈՎ, 500 kil. եւ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ ԼԱԻ վիճակի մէջ

Գինն 3000 ֆրանք

Դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière, Paris 9, Tél. Provence 67-51

Le Gérant: H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ 3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

3 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 171 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ի՛ՆՉ ԼԵԶՈՒ Կ'ՈՒԶԷՔ ՍՈՐՎԵՑԷՔ, ՄԻԱՅՆ ԹԷ ԻՐԱՐՈՒ ՀԵՏ ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍԵՑԷՔ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱՐԴԻԿԸ ՄԵՌԱՆ, ՈԳԻՆ ՄՆԱՑ

Շատերը զարմացան որ քէմալական իշխանութիւնը կարճ կապեց Ենկիւրիի դատը, և կախաղանի դատապարտեց միայն չորս հոգի (Ապտիւլ Գատէրը Իզմիրի մնացորդն էր)։ Մինչդեռ, «անպարտ»ներուն մէջ կան այնպիսի դէմքեր որոնք ոչ թէ առանին ժողովներ գումարած, այլ վճռական դեր կատարած են Իթթիհատի անունով։

Այս կարգէն են Ճիւնիւք Թալեաթ, Ազմի, Նայիմ Ճէվատ և դեռ շարք մը շրջուն գործակալներ, որոնց դէմ գրաւոր փաստեր ալ կային։ Առաջին օրերուն, դատարանը մասնաւոր խըստութեամբ վարուեցաւ Ազմիի դէմ։ Ոստիկանութեան Նախկին տեսուչը, որ Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանին հերոսացած էր ռուսական շոգենաւէ մը Թուրք փախստական մը դուրս քաշելով և կտոր կտոր ընելով, նեղը դրուեցաւ գաղտնի նամակի մը պատճառով։ Այդ նամակին մէջ, կ'ազդարարէր թէ ենք պիտի մաքրէ Մուսթաֆա Քէմալի հաշիւը, երբ առենը իսկ. եւ դատավարութեան ընթացքէն այնպէս կ'երեւար թէ առաջին մահապարտն է, մանաւանդ որ նախագահը «մասքարա» (խայտառակ) կոչականով պատուեց զինքը։ Եւ սակայն, դատարանը յանկարծ մոռացութեան տուաւ այս հրէշը, և ծանրութիւնը թափեց ուրիշներուն վրայ, որոնք տարբեր մեղքերով ամբաստանուած էին։ Նոյն երեւոյթը պարզուեցաւ միւս յայտնի ամբաստանեալներուն հանդէպ։

Ո՞ւր է գաղտնիքը այս խորհրդաւոր հանգոյցին։

Քանի մը անգամ բացատրեցինք որ, թէ Իզմիրի եւ թէ Ենկիւրիի մէջ, Անկախութեան Դատարանը կը վճռէր ու կը կախէր ոչ թէ արդարութիւնը տեղը բերելու, այլ վտանգները պակսեցնելու, օրուան իշխանաւորներուն մորթը ապահովելու համար։ Այս առաջադրութեամբ, հարուածը անմիջապէս իջաւ անո՛նց վզին որոնք լուրջ սպառնալիք էին, իբրեւ մրցակից կամ ղաւաղիր, իբրեւ շաղկապ և կազմակերպիչ։ Եւ իրարու ետեւէ մաքրուեցան Շիւքրիները, Ճանպոլատները, Գարա Քէմալները, Ճավիտներն ու Տօքթ. Նազըմները։ Շաղախը ոչնչացնելէ յետոյ, դիւրին էր չորցած տերեւներու պէս թափել միւսները։

Բայց կա՛յ ուրիշ հիմնական պատճառ մը։

Ամէնէն ծանր մեղաւորները արդիւնաւոր գործունէութիւն ունեցեր էին երկրէն դուրս, բնագրաբար Մ. Քէմալի դէմ, բայց առկապէս երկիրը փրկելու համար։ Միլլի շարժման անստոյգ օրերուն, եւ անկէ ալ առաջ, անոնք ապահով կռուան մը գտեր էին կարմիր Ռուսաստանի հողին վրայ, Մոսկուայէն մինչեւ Կովկասի սահմանը։ Անոնց ամէն մէկը գործօն դեր կատարած էր, Թուրքպոլշեւիկ օղակը կազմելու եւ ամրապնդելու համար։ Ո՛րքան ալ զօրաւոր ըլլար իշխանութեան տենչը, անոնք իրապէս դիւրացուցած էին Մ. Քէմալի յաղթանակը։ «Ցանձնարարեցի Քեազիմ Գարապէքիր փաշային՝ որ պոլշեւիկներուն հետ կապ հաստատէ», կը պատմէր Ճիւնիւք Թալեաթ փաշա։ «Յետոյ Խալիլ փաշային հետ Ղարաբաղ գացինք». Խալիլ փաշա Մոսկուայի մէջ յաջողեցաւ կարգ մը շահեր ապահովել. քիչ մը ոսկի առաւ» (նոյն)։ Եւ այս շարժումներուն մէջ, միշտ կը յիշուի Ազմիի անունը, սկսելով Պերլինէն։ Մնաց որ, Ազմի Ըսմէթ փաշայի մարդն է, եւ անոր շնորհիւ բանտէն արձակուած, Զինադադարի շրջանին։

Աւելի պերճախօս իրողութիւններ յայտնեց Նայիմ Ճէվատ պէյ, որ յաջողած էր Նախիջեւան բերել պոլշեւիկեան բանակը, համաձայն Քեազիմ Գարապէքիր փաշայի հրամանին, եւ Թուրքիոյ օգտին գործածել կարմիր յեղափոխականներու զինուորական եւ դրամական ուժը։ Ատրպէճանէն մինչեւ Կարս, Հայաստանի գլխուն վրայ ճամբայ բանալ, թնդանօթ, զէնք եւ ռազմամթերք հասցնելով թրքական բանակին։ «Ապահովեցի որ Օգոստոսին Թրքական եւ պոլշեւիկեան բանակները միանան (1920). Ուրիշ խօսքով, հիմը դրած էր Հայաստանի դէմ սարքուած արշաւանքին, Թուրքպոլշեւիկ դիւային դաւադրութեան, որ տապալեց հայկական պետութիւնը։

Արդ, Ենկիւրի որքան ալ ծուռ նայէր այս մարդոց, չէր կրնար ծածկել թէ շատ բան կը պարտի անոնց։ Եւ որովհետեւ այսօրուան Թուրքիոյ քաղաքականութեան առանցքը Արեւելքն է, և նշանախօսքը՝ համաթրքական հանգանակը, Մուսթաֆա Քէմալ միշտ ալ պէտք ունի այդպիսի տարրերու։ Անոնք, «անպարտ»ները, պահեստի ուժեր են վաղուան համար։

Անկախութեան դատարանի հակասական վճիռներով, անտառներ ինկան, բայց ոգին կը մնայ։

Թուրք թերթ մը «ջախջախուած գլուխով հրէշ» կը կոչէր Իթթիհատը, դատավարութեան ընթացքին։ Հարցը այն է որ գլուխներ ջախջախուեցան, բայց սիրտը կը մնայ։

Իթթիհատը կրակ մըն է որ կը մխայ թրքութեան փառքին համար։

Միւս կողմէ, անոնք որ ողջ ձգուեցան, հաւրնտիր նմոյշներ են, և ի հարկին կրնան իրարու դէմ ալ հանուիլ։ Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՏԱԿԱՒԻՆ ԳՈՀ ՉԵՆ

Ենկիւրիի կախաղաններէն անմիջապէս յետոյ գրուած խմբագրականի մը մէջ, ծուչակաւոր Եօնուս Նատին դիտել կուտայ իր «Ճիւմուրիէթ»ով.—

«Անկախութեան դատարանի վերջին վճիռները եթէ բացարձակ արդարութիւն չեն, բայց գոնէ արդարութեան ամէնէն մօտիկն են։ Դէպքերուն մենք ալ հետեւեցանք։ Մեր եզրակացութիւնը հիմնական տեսակէտով տարբեր չէ անկախութեան դատարանի տրամաբանական հետեւութենէն։ Միայն թէ անկախութեան դատարանը լայն ներողամտութիւն ցոյց տուաւ Ենկիւրիի մէջ, ինչպէս նաև Իզմիր, և այս կերպով մեզմէ բաւական բաժնուեցաւ։ Եթէ ըսենք թէ մարդկային պատմութեան մէջ այսքան ազատասէր դատարանի և դատավարութեան քիչ անգամ կարելի է հանդիպիլ, երբեք չափազանցած չենք ըլլար։ Այս պատճառաւ կրնանք ըսել թէ, անկախութեան առեանը պատժիչ դատարան մը ըլլալէ աւելի, անպարտ արձակող դատարան մըն է»։

Ուրիշ քէմալական հրապարակագիր մը, Նէճմէտտին Սատըգ պէյ, «Ագշամ»ի մէջ «իր սրտին խորէն անիծելով այս զզուելի եւ ոճրապարտ ձեռնարկին հեղինակները», կը շարունակէ.—

«Շէյխ Սայիտի ըմբոստութենէն մինչև մահափորձի ձեռնարկը, բոլոր այս դէպքերը միայն երկրին նիւթական և բարոյական հանդարտութիւնը չխանգարեցին, միայն ներքին կանոնաւոր կեանքը դուրս չհանեցին իրենց բնականոն ընթացքէն, այլ և վնասեցին մեր առեւտուրին, անտեսութեան, ինչպէս նաեւ ապահովութեան, զոր պարտաւոր ենք ներշնչել արտաքին աշխարհին։ Մինչդեռ երկիրը այս չուզեր, այլ հակառակը։ Երկրին վրայէն պէտք է վերնայ այլեւս այս հովը։ Ամբողջ ազգը հանդարտութիւն կ'ուզէ»։

ՖՐԱՆՍԱ ՆՈՒԱՍՏԱՑԱԾ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ֆրանսական «Լոթիւս» շոգենաւի նաւապետին ձերբակալութեան առթիւ «Լ'Օմ Լիպըր» կը գրէ.

— Պ. Պուանքարէ ինչ որ կրնար, բայց Արեւելքի մէջ մեր ազդեցութիւնը լման չէ այլեւս։ Մեր երկրին տրուած նուաստացումը բաւական ըլլալով, կարելի է յուսալ որ նաւապետը ազատ արձակուի այսօր-վաղը։ Դոհացումը ոչինչ եղած պիտի ըլլայ, եթէ մեր կառավարութիւնը օրինաւոր հատուցում, բայց մանաւանդ բանտարկեալին համար տուգանք չպահանջէ։ Ճիշդ է որ նաւապետը թրքական հողի վրայ ձերբակալուեցաւ, բայց առոր պատճառը այն է որ թուրք պաշտօնեաները խնդրեր էին նաւապետէն դուրս ելլել և ցամաք իջնել, որպէսզի ձերբակալութիւնը կարելի ըլլայ։

«ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒԻՆ...»

Այս խորագրով ծիտուածի մը մէջ, «Ճիւմուրիէթ» կը գրէ.—

Հայաստանը թափուր է, մարդու սովէ կը տառապի և որոշուած է արտասահմանի բոլոր Հայերը հոն տանիլ։ Յունաստանի Հայերէն զատ, Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայերն ալ պիտի ղրկուին։ Նոյն իսկ մտադրութիւն կայ եղեր Թուրքիոյ Հայերն ալ, օրինակ Սկիւտարի Իճատիէէն եւ Եէնի Մահալէէն Ալակէօզ լերան ստորոտը տեղաւորել։

Շահվէրտեան Յունաստան գնաց, այնտեղի բոլոր Հայերը ղըրկելու համար։ Յետոյ պիտի անցնի Պուլկարիա, այն տեղի Հայերն ալ հաւաքելու նպատակով։

ՊԱՐՍԻԿՆԵ՞ՐՆ ԱԼ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Պաղտատէն կը գրեն մեզի.—

Թուրքերու դրդումով, Պարսիկներն ալ սկսան խիստ միջոցներ ձեռք առնել Քիւրտերուն դէմ։ Կ'աշխատին զինաթափ եւ ուժաթափ ընել սահմանագլուխի Քիւրտերը, որպէս զի չմտնեն Թուրքերուն։ Կը հաւաստեն թէ վերջերս 400 հոգինոց պարսկական վաշտ մը գերի ինկած է Քիւրտերուն ձեռքը։ Թէհրանէն Թաւրիզ գացած է Թրք. դեսպանատան զինուորական կցորդը, որպէս զի պարսիկ հրամանատարին հետ խորհրդակցի, ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին։

ՇՈՒԿԱՅ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ ՆԱՐԻՆՋԻ ՀԱՄԱՐ

Տէօրթ Եօլի պարտէզները, որոնք տարեկան 150 միլիոն նարինջ կ'արտադրէին, այս տարի հազիւ 50 միլիոն պիտի կրնան տալ։ Այս առթիւ «Թիւրք Սէօզիւ» կը գրէ.

— «Տէօրթ Եօլի նարինջի վաճառականները սկսած են շուկաներ փնտռել իրենց նարինջի արտածումներուն համար. բայց դժբախտաբար հիմակուընէ իսկ յուսահատութեան մատնուած են։ Նարինջի վաճառականները ամէնէն աւելի կը գանգատին փոխադրութեան տուրքէն, յետոյ ալ արտածումի վայրերու պակասէն։ Մինչեւ բերքի ժամանումը, անհրաժեշտ է տարածման շուկաներ ճարել, հակառակ պարագային մէկ միլիոն ոսկի արժողութեամբ նարինջները դատապարտուած են փճանալու»։

Ի ՎԱՐՁ ԲԱՐԻՈՔ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆՑ...

Բանակին հաւատարմութիւնը վարձատրելու համար, Մուսթաֆա Քէմալ Ա. կարգի զօրավարութեան բարձրացուց վարչապետ Ըսմէթ, Ազգ. Մեծ Ժողովի նախագահ Քեազիմ, Զինուորական Բարձրագոյն Խորհուրդի անդամ Ճէվատ եւ Եագուպ, բանակի քննիչ Ֆախրէտտին փաշաները։ Ուրիշ զօրավարներ ալ աստիճանի բարձրացում ստացան։ Անոնց մէջ է Պերլինի դեսպան Քէմալէտտին Սամի փաշա։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ապտիւլ Գատէր ալ կախուեցաւ

Ենկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Սեպտեմբեր 1ին, երեքշաբթիէն Չորեքշաբթի լուսնալու գիշերը, կախուեցաւ Ապտիւլ Գատէր, որ արդէն մահուան դատապարտուած էր Իզմիրի դատավարութեան առեն։ Փախստական մահապարտը մինչեւ վերջը, նոյն իսկ կախաղանին առջեւ բողոքեց իր անմեղութեան մասին։

Ապտիւլ Գատէր ոչ միայն նախապէս Ենկիւրիի կուսակալ եղած է, այլ և հրապարակագիր։ Ատանայի մէջ իր հրատարակած թերթը պատճառ եղաւ որ բանտարկուի երկու տարի առաջ. յետոյ Պոլսոյ մէջ հրատարակեց «Թօք Սէօզ» թերթը, որ կծու խօսքեր կը պարունակէր քէմալական վարչութեան դէմ և որ շատ կարճ տեւեց։

Հիւսէյին Ճահիտ արձակուած

Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, Պոլիս դառնալու արտօնութիւն ստացած է Հիւսէյին Ճահիտ պէյ, որ մշտնջենական աքսորի դատապարտուած էր անցեալ տարի եւ Չորում կը մնար։ Իր պատիժը բաւական համարուած է այլ եւս։

Պոլսոյ առեւտրական սենեակները

Թուրքիոյ առեւտրական գործավարութիւնը երեքշաբթի օր զեկոյց մը յանձնեց Պոլսոյ օտար առեւտրական սենեակներուն, որոնք աչքի փուշ դարձած են։ Զեկոյցը շատ փափկութեամբ դիտել կուտայ թէ ներկայ օրէնքներուն համաձայն, այդ սենեակներուն գոյութիւնը չի կրնար օրինական համարուիլ, հետեւաբար կը խնդրէ իրենց անունները փոխել մինչեւ 15 օր։ Այս առթիւ Պոլսէն կը հեռագրեն «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի.—

Պոլսոյ անգլիական առեւտրական սենեակը գրաւորապէս հաղորդած էր զեկոյցին ստացումը, բայց գրաբեր պաշտօնեային սեկնուսէն գրեթէ անմիջապէս յետոյ, երկրորդ պաշտօնատար մը եկաւ Թուրք առեւտրական վարչութենէն եւ հարցուց թէ ո՛ւր եւ է զեկոյց եղա՞ծ է առեւտրական գործավարութեան կողմէ։ Երբ հաստատական պատասխան տրուեցաւ, յայտնեց թէ նամակը պիտի վերադարձուի եւ պէտք չէ նկատի առնուի։ Պատասխանուեցաւ թէ երբ վերադարձուի անգլիական ստացագիրը, զեկոյցն ալ ետ կը ղրկուի։ Կ'երեւայ թէ Թուրքերը բարեփոխած են իրենց ընթացքը անգլիական առեւտրական սենեակին հանդէպ։

Պարսկերու խնդիրը

Պ. Մէլըն, Մ. Նահանգներու ելմտական նախարարը, որ Եւրոպա կը գտնուի առենէ մը ի վեր, երեքշաբթի օր տեսակցեցաւ Պ. Պ. Պուանքարէի եւ Փուանքառէի հետ։ Պաշտօնական յայտարարութեան համաձայն, պարզ «քաղաքավարական» այցելութիւն մըն է եղածը. մանաւանդ որ տեսակցութիւնը տասը վայրկեան տեւեց արտաքին նախարարին, իսկ քսան վայրկեան՝ վարչապետին հետ, բայց իրականին մէջ տարբեր արժէք ունի։ Այս միջոցին նորէն այժմէութիւն ստացած է միջդաշնակցային պարտքերու խնդիրը, եւ Ամերիկայի մէջ հոսանք մը կայ որ կը թելադրէ եթէ ոչ ջնջել, գոնէ մեծապէս կրճատել պարտքերը։ Անշուշտ ելմտական նախարարը իրաւասութիւն չունի այս հարցերը վճռելու, եւ պարզապէս տեղեկութիւններ կը հաւաքէ։ Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովը արդէն վաւերացուցած է Ֆրանսայի համար կնքուած համաձայնութիւնը. իսկ ծերակոյտը աշնան նկատի պիտի առնէ զայն։

Պ. Մէլըն Փարիզէն Լոնտոն գնաց, այնտեղ ալ «քաղաքավարական» այցելութիւններ կատարելու համար։

Գարախան ետ կանչուած

Ռուսական թերթերը կը գրեն թէ Գարախան Մոսկուա հրաւիրուած է, զեկուցում տալու համար։ Իսկ Փէքինէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ չինական կառավարութիւնը ինք անցագիրը յանձնած է հայազգի դեսպանին, նկատելով որ չափազանց շատ կը խառնուի Չինաստանի ներքին գործերուն։

Կացութիւնը Յունաստանի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ նոր կառավարութիւնը որոշած է 1. Անմիջապէս դատի քաշել բոլոր անոնք որ Նախարարի պաշտօն վարած են Փանկալօսի դիկտատորութեան առեն, 2. Որոշ առեն մը քաղաքական իրաւունքներէ զրկել նոյն նախարարները, 3. Հետապնդել զանոնք իբրեւ Սահմանադրութիւնը խախտողներ, 4. Պատասխանատու նկատել իրենց անձնական ստացուածքներով։

∴ Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ նոր կառավարութիւնը պիտի խնդրէ Անգլիայէն որ վերադարձնէ նաւային պատուիրակութիւնը, Յունաստանի նաւատորմը վերակազմելու համար։ (Այս մարմինը ճամբուած էր Փանկալոսի կողմէ)։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՔԻՒՐՏԻՍՏԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

Այս հատուածը կը քաղենք «Դրօշակ»ի մէջ հրատարակուած ընդարձակ ուսումնասիրութենէ մը, որ կը պարզէ նոր կացութիւն մը, իբրեւ հետեւանք Մուսուլի համաձայնութեան.—

Թուրքիան մինչեւ հիմա հակառակ դիրք էր բռնած դէպի Անգլիան, բայց վերջին ամիսներու ընթացքին կնքուած դաշնագրերով չէզոք կը յայտարարէ ինքզինքը։ Այս դաշնագրերը (Իրաքի եւ Թուրքիոյ, Թուրքիոյ եւ Անգլիոյ, Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի, Պարսկաստանի եւ Անգլիոյ միջեւ) բոլոր կողմերուն կը պարտադրեն չէզոքութիւն ու փոխադարձաբար կ'երաշխաւորեն կողմերու սահմաններուն անձեռնմխելիութիւնը։ Ըստ ձեւի անմեղ եւ անառարկելի այս խաղաղասիրութիւնը առաջաւոր Արեւելքի մէջ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ Անգլիոյ յաղթանակը, որովհետեւ այս սահմաններու անբռնաբարելիութիւնը փաստօրէն կ'ապահովէ Անգլիոյ գաղութներու դիրքը եւ յօդս կը ցնդեցնէ Խ. Ռուսիոյ ցնորքները հարաւի տաք ջրերը հասնելու, ըլլայ ցարական թէ համայնավարական պիտակներով։

Վերջնականապէս կը փակուի Ռուսիոյ արեւելեան քաղաքականութիւնը ու կ'ստեղծուի նոր քաղաքական շրջան մը, որ յատկանշական պիտի ըլլայ ռուս իշխանութեան նահանջով եւ իր սահմաններուն մէջ ամփոփումով։ Այս քաղաքականութիւնը հետեւանք է ոչ թէ բնական շահերու, այլ հարկադրանքի։ Ներկայ ռուս կառավարութիւնը թոյլ է ո՛չ միայն ռազմապէս, հապա մանաւանդ տնտեսապէս եւ բարոյապէս։ Իր երկրին մէջ իսկ իր իշխանութիւնը անկայուն է եւ պատահարներու ենթակայ։ Արեւելքի մէջ կորսնցուցած է իր այնքան փայփայած համբաւն ու անպարտելիութիւնը եւ անտարակոյս կը կորսնցնէ նաեւ Թուրքիան զոր կը ջանար անընդհատ Անգլիոյ դէմ զինել։ Եւ կը թուի թէ այսօր ընդհակառակը, կարգը Անգլիացիինն է՝ նոյն զէնքերով սպառնալու Ռուսիոյ։ Ահա այս ներքին եւ արտաքին բաւական սեւ հեռանկարներն են, որ կը ստիպեն համայնավարները կոյր ձեւանալ եւ հանդուրժել Թուրքիոյ այս անպատուաբեր նահանջին. Թուրքիոյ որ չվարանեցաւ դաշն կռել Իրաքի հետ, որ զինքը ձախողութեան մատնեց Մուսուլի խնդրին մէջ։

Ռուսական այս իրաւախոհութիւնը ու Անգլիոյ յաղթանակը խնդիրներ են, որ պէտք չէ խուսափին մեր ուշադրութենէն։ Այս հարցերէն կախուած է որոշ չափով հայկական խնդրի այս կամ այն փուլի մէջ մտնելը, նոյնիսկ մեր ապագան եւ գոյութիւնը։ Ռուսիան առ այժմ հաշուի առնելով Թուրքիոյ անհանգիստ վիճակը եւ անոր ետեւը կեցած Անգլիոյ ուժը, հաշուի առնելով նաեւ իր ներքին կացութիւնը՝ հարկադրուած է ներկայ դրութեան համակերպիլ ու ձեռք քաշել յարձակողական քաղաքականութենէ, հրաժարիլ հայկական բարձրաւանդակէն, Պոլսոյ տիրապետելու ցնորքէն եւ Կարսն ալ թողուլ Թուրքիոյ։ Այս համակերպումը հետեւանք է տկարութեան. այլապէս անհնար է բացատրել որ Խ. Ռուսիան հանդուրժէ կնքուած դաշնագրերուն, որ կը հակասեն իր շահերուն։

*
* *

Այս քաղաքական գոյավիճակը մեծապէս կ'ազդէ նաեւ մեր քաղաքական բախտին վրայ, քանի որ հայ երկիրներն են որ կը ձգուին Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ ձեռքը։ Մնացած փոքրիկ Հայաստանն ալ յարաձուն վտանգի տակ է։ Կարսի եւ Կարինի ամրութիւններէ ձեռք քաշելով Ռուսիան նոյն դիւրութեամբ կրնայ հրաժարիլ նաեւ թոյլ Ալեքսանդրապօլէն եւ Երեւանէն ու օր մը քաշուիլ իր ընդարձակածաւալ տափաստանները կազդուրուելու, ամփոփուելու ու նոր թափով առաջ նետուելու ծրագիրներ որոճալով իր դարաւոր հակառակորդ Անգլիոյ դէմ։ Այս դրութիւնը վնասակար չէ Անգլիոյ, բայց աղէտաբեր է Հայաստանի։

Արդ՝ այսօր երբ Խ. Ռուսիան իր անկարողութեան հետեւանքով դիրքէ դիրք կը զիջի, երբ ռուս եւ հայ արիւնով ողողուած Կարսն եւ Կարինը կը ձգէ Թուրքիոյ օգտին, երբ վաղը կրնայ ըլլալ՝ որ հրաժարի նաեւ հայկական միւս նահանգներէն ու այս բոլորը սիրաշահելու համար քէմալական Թուրքիան՝ որ վաղը կրնայ դառնալ Ռուսիոյ՝ գործիք դառնալով օրինակ Անգլիոյ ձեռքը, արդեօք ժամանակը չէ՞ եկած լրջօրէն անդրադառնալու Ռուսերու արեւելեան քաղաքականութեանը։

Արդեօք շատ աւելի նպաստաւոր չէ՞ աւերակ եւ գերեզմանոց դարձած հայկական հողամասերը փոխանակ զիջելու Թուրքին՝ ապահովել Հայաստանի համար։ Վերականգնելով անկախ Հայաստանը, որ շատ աւելի հանդուրժելի ըլլալով Անգլիոյ համար քան ռուսական նահանգ դարձած ողորմելի ներկայ Հայաստանը, չափով մը կը մեղմացնէր հայ ժողովուրդին սպառնացող վտանգը։ Անշուշտ այս բոլորը կրնան երկրորդական թուիլ Ռուս խորհրդային կառավարութեան, որ առանց ցաւ զգալու կրնայ զոհաբերել հայկական շահերը, յանուն համաշխարհային յեղափոխութեան. բայց միթէ նոյն ձեւով պիտի մտածեն նաեւ հայ համայնավարները, որ այնպէս թէ այնպէս արիւնով եւ մարմնով հայ ծնած են բոլորին նման։

Եթէ ոչ սկզբունքի տեսակէտէ, գոնէ գործնական եւ հայ աշխատաւոր ժողովրդին սպառնացող վտանգներու սահմանափակման տեսակէտէն՝ հայ համայնավարներուն համար իսկ պէտք է պարզ ըլլայ, որ Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանը փոքրագոյն չարիքն է։ Ու հոս պէտք չէ մոռնալ, որ քաղաքական ներկայ գոյավիճակը ու ռուս-թրքական ներկայ սահմանագիծը միանգամայն կը համապատասխանէ Անգլիոյ շահերուն։ Կարսի եւ Կարինի ամրութիւնները, որ հայկական բարձրաւանդակի բանալիներն են, շատ աւելի նպաստաւոր է Անգլիոյ համար, որ մնան Թուրքիոյ ձեռքը քան կրկին անցնին Ռուսիոյ։ Բայց ինչ որ կը նախընտրէ Անգլիան այն է, որ Ցաւրոսի ոտքէն մինչեւ Կովկաս անկախ պետութիւններու գօտի մը ըլլայ, պետութիւններ՝ որ հակառակ ըլլալով հանդերձ իր յառաջխաղացման՝ հակառակ ըլլան նաեւ Ռուսիոյ աշխարհակալութեան, եթէ չուզեն իր քաղաքականութեանը հետեւիլ։ Այս համակրանքը կը բխի ոչ թէ Անգլիոյ մարդասիրութենէն եւ կամ թէ ժողովուրդները ազատագրելու ցանկութենէն՝ հապա իր շահերէն։ Որքան Ռուսիան հեռու ըլլայ իր դիրքերէն, որքան սահմանակից մանր ժողովուրդներու անկախութիւնը ապահով ըլլայ, այնքան ինք հանգիստ կ'ըլլայ Արաբիոյ եւ Հնդկաստանի մէջ, իսկ եթէ նոյն այս փոքր ժողովուրդները գործիք դառնան Ռուսիոյ ձեռքը, այդ պարագային անտարակոյս որ ան կը նախընտրէ թիկունք տալ Թուրքիոյ, անոր թողլով նոյնիսկ Կովկասը որպէս թալանի եւ ասպատակութեան ասպարէզ։

Երբ այսօր Անգլիան կանգնած է Վասպուրականի սահմանին, պարզ եւ հասկնալի պիտի ըլլայ մեզի համար իր սառն պատգամը. «Ո՛վ Ռուսիոյ հետ է, իմ դէմ է. ու պէտք է կամ մեռնի եւ կամ մարտնչի»։ Իսկ միւս կողմէն պարզ պիտի ըլլայ նաեւ այն, որ ռուս իշխանութիւնը, որ նստած է մեր կրծքին Երեւանի եւ Էջմիածինի մէջ՝ թէեւ թոյլ եւ ցնցոտիապատ, բայց յամառ իր երազներով եւ մաքի թռիչքներով կ'ըսէ. «Հայկական բարձրաւանդակը վերջ ի վերջոյ իմս է, թէկուզ առանց Հայերու։ Ու եթէ պատահի, որ այսօր քաշուիմ Կովկասէն, վաղը պիտի վերադառնամ անառիկ Ցաւրոսին։ Այս երկու հսկաներու միջեւ ինկած Թուրքիան, Հայաստանը, Վրաստանը, Ատրբէջանը, Լեռնականները, Պարսկաստանը եւ Քիւրտիստանը դարձած են մրցավայր, երկու ոսոխ կայսրութեանց ռազմաքական եւ զինուորական մարզադաշտ։

Առաջաւոր Ասիոյ մասին այս մրցակցութենէն վնասուողները եղած են միշտ այդ երկիրներու բնակիչները, Հայ, Թաթար, Թուրք թէ Քիւրտ, Պարսիկ թէ Վրացի։

Իսկ Թուրքիան ալ, երբեմն թիկունք տալով Ռուսիոյ, կը ջարդէ Հայերը եւ Քիւրտերը, եւ երբեմն ալ թիկունք տալով Մեծն Բրիտանիոյ, կռնակ կը դարձնէ Ռուսիոյ՝ միշտ աշխատելով փճացնել փոքր ազգերը, առանց գիտակցելու որ այդպէսով կ'արագացնէ իր իսկ անկումը, դիւրացնելով երկու հսկաներէն մէկն ու մէկին վերջնական հաստատումը փոքր Ասիոյ մէջ։

Իսկ փոքր եւ երկրորդական ուժերը՝ ըլլան Պարսիկները, Վրացիները. Հայերը թէ Քիւրտերը անճրկած ու ահաբեկած Թրքական վտանգէն ու իրենց փոխադարձ երկպառակութիւններէն՝ կը դառնան մերթ հիւսիս՝ Ռուսիոյ, մերթ հարաւ՝ Անգլիոյ, սպասելով իրենց փրկութիւնը մերթ մէկէն, մերթ միւսէն։

Պէտք չէր որ այսպէս ըլլար քաղաքական կացութիւնը առաջաւոր Արեւելքի մէջ, բայց այս է մերկ իրականութիւնը ու առնուազն թեթեւամտութիւն կ'ըլլայ զայն նկատի չառնել։

Այսօր, երբ Մեծն Բրիտանիան նստած է մեր Վասպուրականէն հազիւ քանի մը ժամ հարաւ ու ամէն հաւանականութիւն ու փաստ կայ հաստատելու, որ չուզեր Հայաստանի վերագրաւումը Ռուսիոյ կողմէ, ու միւս կողմէ, երբ Թուրքիան կը գալարուի ներքին ջղաձգութիւններով ու պարտուած Մուսուլի առջեւ կը թուի թէ կը դիմէ դէպի կործանում կամ առնուազն փաստօրէն կը դառնայ երկրորդական գործօն՝ Արեւելքի կնճռին լուծման տեսակէտէն, մեր առջեւ կը ցցուի այս կենսական հարցը — Ո՞ւր պէտք է ուղղել մեր աչքերը, դէպի հարա՞ւ ուր կայ Անգլիան, թէ դէպի հիւսիս ուր նստած են Արարատեան դաշտին մէջ կարմիր հագած ռուս զօրքերը։

Քաղաքական այս րոպէին ռուս եւ անգլիական աշխարհակալները շրջանակի մէջ առած են Հայաստանը ու հետեւաբար կը թուի թէ այսօր է որ ուղղակի եւ հերթականօրէն պիտի լուծուի այդ խնդիրը կամ յօգուտ Ռուսիոյ, կամ յօգուտ անգլիական կայսրութեան եւ կամ թէ յօգուտ Հայերու։ Եթէ անպայման հարկ է մեր աչքերը յառել հիւսիս կամ հարաւ, ապա ուրեմն ատիկա պէտք է ըլլայ միայն որոշ եւ բացարձակ նպատակով մը՝ յօգուտ հայ ժողովրդի եւ Միացեալ Հայաստանի իրագործման։ Ո՛վ որ կ'ըլլայ հայ ժողովուրդին հետ ու կողմնակից է Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի գաղափարին, պէտք է երթալ անոր հետ հակառակ միւսին, առանց մանաւոր նախընտրութեան ու համակրանքի, զերծ ամէն տեսակ զգայականութենէ ու նախասիրութենէ։

ԴԷՊԻ ԲԵՒԵՌ

Ամունտսէնի վերջին փորձէն յետոյ, օրուան խնդիր է բեւեռային արշաւանքը։

Արիասիրտ հերոսներ սլացան դէպի բեւեռ եւ բեւեռէն անդին։ Սփիցպէրկէն Ալասքա կտրեցին անծանօթ ուղի մը, ուրկէ արարած մը չէր անցած։ Երեք պետութիւններու երեք դրօշներ կը ծածանին այժմ բեւեռին վրայ, արեւին աղօտ նշոյլներուն տակ, սառոյցէ անհուն ովկիանին վրայ։

Եւրոպա եւ Ասիա, Ամերիկա եւ Ովկէանիա շնչասպառ հետեւեցան այդ թռիչքին։ Պահ մը շլմոլած՝ քաջարի նաւորդներէն բառ մը սպասեցին եւ երբ սիրոյ բառը յաղթութեան փողին հետ հնչեց Ալասքայի սառնարանէն՝ խանդավառութեամբ յափշտակուեցան, որովհետեւ արիներ արհամարհելով մահը՝ մեծագոյն յաղթանակը կը տանէին բնութեան դէմ։

Չորս դարերու հերոսական ճիգերուն պսակումն է այս։ Բեւեռներու առեղծուածը լուծել, բաղձանքն էր մարդկութեան։ Ահա՛ աշխարհագրական Սփինքսը յաղթահարուած է, գաղտնիքը կորզուած։

1553 թուականէն ի վեր երեք հարցեր տանջեցին մարդուն միտքը.— Ի՞նչ կար բեւեռը, անցք կա՞ր Խաղաղականէն հիւսիսային Ովկիանոս, կարելի՞ էր անցնիլ Ատլանտեանէն խաղաղական Ամերիկայի հիւսիսէն։

Անգլիացի նաւորդ մը՝ Հըտսըն, 1607ին յառաջացաւ մինչեւ 80 աստիճան 23, կէտ ձուկեր տեսնելով ամէն կողմ։ Ուրիշ մը, Պաֆին, գտաւ համանուն ծովն ու նեղուցը։ Ֆիլիփս 15ամեայ Նէլսընի հետ 1773ին հասաւ 80 աստիճան 48, 1810ին Ֆրանքլինի արշաւանքը տեղի ունեցաւ, կորսնցնելով 15 նաւորդներէն 10ը։ Կերան հում միս, կենդանիներ եւ երկու նաւորդներ։ 1827 Յուլիս 23ին Փարի հասաւ 82 աստիճան 45 վայրկեան, եւ դեռ 810 քիլմթ. կը մնար բեւեռ հասնելու։

1847ին Ֆրանքլին «Էրէպուս» եւ «Թէրոր» նաւերով, 130 հոգիով, արշաւեց դէպի բեւեռ։ Երկու տարիներ թափառելէ ետք հասաւ Վիլհէլմի երկիրը (Ամերիկա) Յունիսին (1847)։ Ֆրանքլին մեռաւ, միւսները ցամաք ելան եւ անհետացան։ Այս եղերական վախճանը կարելի եղաւ հաստատել միայն 1859ին, Վիլհէլմի երկրին մէկ անկիւնը շինուած քարէ տնակի մը մէջէն գտնուած քանի մը տողերէ։ Երկու տարիներու ընթացքին (1845—47) 24 անգամ հետախոյզներ գացին Ֆրանքլինը գտնելու, բայց ի զո՜ւր։

Հետախոյզները յաջողեցան Ատլանտեանէն խաղաղական անցնիլ քերելով Ամերիկան, անցնելով Պաֆֆինի ծովը։ Մաքլիւր 1850ին Պէհրինկայի նեղուցէն անցաւ Ստռուցեալ եւ երկու անգամ ձմեռեց հոն։ Ամունտսէն 1903—5 հակառակ կողմէն անցաւ Պէհրինկան։

Շուէտացի Նորտէնշիէլտ 1878 Յունիսին «Վէկա» նաւով մեկնեցաւ Սիպերիոյ հիւսիսային կողմէն եւ 1879 Յուլիսին միայն Պէհրինկայէն անցաւ խաղաղական։

Այսքան տառապանք չյուսահատեցուց քաջարի նաւորդներ, Ֆրանքլինեան աղիտաբեր անհետացումը չահաբեկեց աշխարհահռչակները, սառնապատ Ովկէանի փոթորիկները չվհատեցուցին մահկանացու մարդիկ. ո՜րքան հզօր է բեւեռի հրապոյրը։

1879ին Տը Լօնկ Ամերիկացին «Ժանէթ» նաւով անցաւ Պէհրինկան, թափառեցաւ Վրանկէլի կղզիէն նոր Սիպերիոյ արշիպեղագոսը։ Ցատակը մաշեցաւ նաւը ընկղմեցաւ եւ սառոյցը գոցեց գերեզմանը։ Մենութեան մէջ անօգնական՝ հզօր ճիգով ուղեցին դէռ ապրիլ։ Հասան Լենայի գետաբերանը ճարահատ, անսուաղ՝ բայց երբեք յուսահատ։ Ահարկու հողեվարքին պատմութիւնը կը տեսնուի տը Լօնկի յուշերէն, որոնք գտնուեցան դիակին վրայ։ Երբ հասկցան թէ պաշարուած սառոյցներէն, մահուան բոպէն կը մօտենայ, ծնրադրեցին եւ աղօթեցին միաբերան, երգելով մահամերձներու շարականը։

Կրօններու սուրբերուն չափ վսեմ չե՞ն գիտութեան այս զոհերը։

1884ին Կրօէնլանտայի հարաւ արեւմուտքը գտնուեցան «Ժանէթ»ի պատկանող առարկաներ։ Նորվէկիացի Նանսէն հետեւցուց որ Սիպերիայէն Կրօէնլանտա հոսանք մը կար բեւեռէն անցնող։ Մեկնեցաւ ինքն ալ «Ֆրամ» նաւով, պաշարուեցաւ սառոյցներէն, մղուեցաւ մինչեւ 82 աստիճան 12, շուրջ 420 քիլմթ. բեւեռէն, 1885 Ապրիլ 7ին։ Յաջորդ տարի Օգոստոսին փրկուեցաւ։

Յանդուգն նաւավարներ կը մրցին իրարու հետ մահուան ուրուականին դէմ խիզախելով։ 1900ին ալ Իտալացի Քանեի կը հասնի 86 աստիճան 34, բեւեռէն 385 քիլմթ. աղին։ Ամերիկացի Փերի 1902 Ապրիլին կը հասնի 84 աստիճան 17, 1905-6ին 87 աստիճան 6, եւ վերջապէս 1909 Ապրիլ 6ին կը բարձրացնէ Միացեալ Նահանգներու դրօշը Հիւսիսային բեւեռին վրայ։

Նանսէն գիտած էր երեք տարիներու ընթացքին բեւեռային մթնոլորտը, որ միօրինակ է։ Արշաւանքներու նպաստաւոր է բեւեռային գիշերը, որովհետեւ պարզ է, մշուշ չկայ, բայց սաստիկ ցուրտ է։ Ամառը մշուշապատ է։ Ապրիլն ու Մայիսը միայն նպաստաւոր են խուզարկութեան։

Ո՜րքան վտանգներու դիմագրաւած են բեւեռախոյզները։ Հալելու ատեն ծփուն սառնակոյտեր կը խորտակեն նաւը, սառելու ատեն մեքենայի մը նման սեղմելով՝ կը ջախջախեն զայն։ Սառնամանիք, փոթորիկ կը սպառնան ամէն վայրկեան։ Եռացած ջուրը վայրկենաբար կը սառի։ Անկարելի է հպիլ մետաղէ առարկայի մը առանց մորթը վրան թողելու։ Ցուրտի ազդեցութեան տակ կը կարծրանայ ամէն նիւթ եւ գինեբաբեկ կը դառնայ։ Մենդազանցութիւն եւ ընդացարութիւն կը զինակցին նաւորդներուն դէմ։

Հապա՜ մութը։ Մեր պայծառ երկինքները նախամարդկային դարերու մէջ միայն կը փայլէին բեւեռային շրջանակին վրայ։ Արդէն 70 աստիճանին հ[...] ռունական գիշեր կայ 60 [...] 80 աստիճանին՝ 134 օր, իսկ եւ[...] 6 ամիս ցերեկ, 6 ամիս գիշ[եր]։ Այդ ամայութեան մէջ սառն[...] լեռներ կը շարժին յամրօրէն, [...] քանի միլիոն խորանարդ մե[թր] ծաւալով, 80—150 մթ. բար[ձր] եւ 800—1500 մթ. խոր ջուր[ի] մակերեսէն։

Մարդիկ չեն յուսահա[տած] Սառոյցներու արգելքէն ազա[տե]լու համար, կ'ուզեն օդէն հա[սնիլ] բեւեռ։ Ֆիքառ 1852ին շինա[ծ] օդանաւ մը որ կը յառաջ[անար] 10 քիլմթ. արագութեամբ։ 1897ին Շուէտացի Անդրէ[...] կը դապարիկով չուած էր դէպի [...] եւ անհետացած։ Ամունտսէ[ն] փորձեց սաւառնակով հասնիլ [...] եալ տարի եւ չյաջողեցաւ։

Իտալացի ճարտարագէտ [...] Նօպիլէ, Նորվէկիացի ծանօթ [...] րախոյզը Ամունտսէն, [...] հասնիլ օդանաւով ոչ թէ [...] այլ բեւեռէն ալ անդին։ [...] կան լուրջ պատրաստութենէ[ն] ետք, մեկնեցան Հռոմէն։ [...] նաւի զանգուածին համար [...] ծագոյն վտանգն էր սա[...] կազմութիւնը մակերեսին [...] 1 միլիմթ. սառոյցի խաւ [...] քիլօ ծանրութիւն ըսել է 1 [...] մեդրի վրայ եւ 1 թօնօ [...] տարածութեան համար։ [...] րագէտը զանգուածը կը [...] կլիսերինով, որ կը ծծէ խոն[ա]ւութիւնը, կ'արգիլէ սառոյցի [...]մութիւնը։

Այսպէս կազմ ու պատրա[ստ] Քինկսպէյէն կը սուրան Պա[...] 3400 քիլմթ. հեռաւորութեան մը։ 1926 Մայիս 12 ժամը [...] կէսին Նօպիլէ իտալական, Ամունտ[սէ]ն նորվեկիական, Էլսվորթ [...]մերիկեան դրօշները կը նետ[...] ւեռին վրայ՝ գլխաբաց եւ [...] ամփոփ։ Օդանաւով ալ յա[...] նակը շահուած էր։

Գրեթէ 25 տարի առաջ [...] նար կը գրէր. «Երբ օդային նապարհը ցամաքային եւ ծ[...] յին ուղիներու ապահովութ[...] ստանայ, անծանօթ մարզերու տախուզութիւնը խաղ մը [...] ըլլայ։ Հեռաւոր երկիրներ [...] րու պիտի մօտենան։ Զինուո[...] կան եւ առեւտրական դիրք[...] նեցող երկիրներ պիտի կոր[...] իրենց դիրքը, ուրիշներ [...] կարգի պիտի ըլլան։»

Մարգարէութիւնը իրակ[...] ցած է ահա՛։

Հեռաւորութիւնը [...] ծով ու լեռներ, անմատչելի [...] անցանելի մարզեր կ'ոչն[...] օդանաւերու սլացքին տակ։ [...] մը թուեցաւ բեւեռային [...] Նօպիլէի, երազ մըն էր [...] կութեան համար, ահա՛ [...] նութիւն մըն է, երազէ մը [...] գեղեցիկ։

Գ. Ի[...]

ՌՈՒՍԵՒԹՈՒՐՔ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ

Էնկիւրիի հրամանին [...] Պոլսոյ մաքսային վարչու[թիւնը] կը ծանուցանէ թէ այսուհ[...] Ռուսիայէն ներածուած ապ[...] ներէն ուղղակի մաքսա[...] պիտի գանձուի, փոխանակ [...] 5ի։ Այս կարգադրութիւնը [...] է անոր համար որ Ռուսիա եւ [...] քիա առեւտրական դաշնագի[...] կնքած դեռ։ Ըստ հետեւ[...] ռուսական քարիւղին [...] վրայ 60 փարայի, պէնզինի [...] ալ 30 փարայի յաւելում ըլլայ։

ՊՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ տորփ[...] հասաւ Շէրպուրկ, ուր պիտի [...] քանի մը օր։

ԱՂՋԻԿԻ ՀՈՒՇԱՏԵՏԸ

Ամառ էր։ Ես ու Աղջիկս նստած էինք մեր տան առջև, ծառի ստվերի տակ։ Աղջիկս ինձ պատմում էր իր դպրոցական կյանքի մասին։ Ես լսում էի նրան, ու մտքերս ինձ տանում էին հեռու, հեռու։ Ես մտածում էի իմ մանկության մասին։ Ես հիշում էի իմ դպրոցական կյանքը, որ անցել էր այնքան ուրախ, այնքան անհոգ։ Ես հիշում էի իմ ընկերներին, որոնց հետ ես միասին անցկացրել էի իմ մանկության ամենալավ տարիները։ Ես հիշում էի իմ ուսուցիչներին, որոնք ինձ սովորեցրել էին կարդալ, գրել, հաշվել։ Ես հիշում էի իմ առաջին գրքերը, որոնք ես կարդացել էի։ Ես հիշում էի իմ առաջին գրիչը, որով ես գրել էի իմ առաջին տառերը։ Ես հիշում էի իմ առաջին տետրը, որի մեջ ես գրել էի իմ առաջին շարադրությունը։ Ես հիշում էի իմ առաջին գրատախտակը, որի վրա ես գրել էի իմ առաջին խնդիրը։ Ես հիշում էի իմ առաջին դասը, որ ես սովորել էի։ Ես հիշում էի իմ առաջին օրը, որ ես եկել էի դպրոց։ Ես հիշում էի իմ առաջին ուսուցչուհուն, որ ինձ սովորեցրել էր կարդալ, գրել, հաշվել։ Ես հիշում էի իմ առաջին ընկերներին, որոնց հետ ես միասին խաղացել էի, վազվզել էի, ուրախացել էի։ Ես հիշում էի իմ առաջին կռիվը, որ ես տվել էի իմ ընկերների հետ։ Ես հիշում էի իմ առաջին հաշտությունը, որ ես արել էի իմ ընկերների հետ։ Ես հիշում էի իմ առաջին սերը, որ ես զգացել էի իմ առաջին ընկերուհու հանդեպ։ Ես հիշում էի իմ առաջին տառապանքը, որ ես կրել էի իմ առաջին ընկերուհու պատճառով։ Ես հիշում էի իմ առաջին ուրախությունը, որ ես ունեցել էի իմ առաջին ընկերուհու հետ։ Ես հիշում էի իմ առաջին տխրությունը, որ ես ունեցել էի իմ առաջին ընկերուհու պատճառով։ Ես հիշում էի իմ առաջին զայրույթը, որ ես ունեցել էի իմ առաջին ընկերուհու հանդեպ։ Ես հիշում էի իմ առաջին ներողությունը, որ ես խնդրել էի իմ առաջին ընկերուհուց։ Ես հիշում էի իմ առաջին հաշտությունը, որ ես արել էի իմ առաջին ընկերուհու

∴ Վարչապետ Քոնտիլիս յայտարարեց թէ ընտրութիւնները պիտի կատարուին Հոկտեմբերին եւ եթէ իր կուսակցութիւնը (ազգային հանրապետական) յաղթէ, կառավարութեան ընդհանուր ձգտումը պիտի ըլլայ ընկերվարական: Այն ատեն դրամագլուխի վրայ տուրք պիտի հաստատուի եւ պիտի թեթեւցուի չքաւորներուն բեռը: Փոփոխութիւն չի նախատեսուիր արտաքին քաղաքականութեան մէջ: Քաղաքական ազատութիւնը վերահաստատուած ըլլալով, համայնավարները մեծ միթինկ մը գումարեցին Աթէնքի մէջ, և թափօր կազմած՝ կառավարութեան ներկայացուցին իրենց քուէարկած բանաձեւը: Բայց Սելանիկի մէջ արգիլուեցաւ նման միթինկ մը:

Պատուիրակն ալ կասկածելի

Լոնտոնի գաղտնի ոստիկանութիւնը հրամայեց ձերբակալել եւ հսկողութեան տակ պահել ռուս յայտնի պատուիրակ Թոմսքին, որ Անգլիա կը սպասուի յառաջիկայ շաբթու, Արհեստակցական Միութեանց համագումարին մասնակցելու համար:

Ժընեւի արոտամարտը

Գանգատողներուն գոհացում տալու համար, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը ծրագիր մը պատրաստեց, որուն համաձայն ոչ-մնայուն անդամներու թիւը կը բարձրանայ 9ի: Այս անդամները պիտի ընտրուին երեք տարուան համար եւ պաշտօնի պիտի ձեռնարկեն իրենց ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ: Անդամներուն մէկ երրորդը պիտի ընտրուի ամէն տարի: 1926ին, 9 ոչ-մնայուն անդամները պիտի ընտրուին ընդհ. ժողովին կողմէ, այսպէս, — 3 հոգի երեք, 3 հոգի երկու, 3 հոգի մէկ տարուան համար:

∴ Վերջին լուրերու համաձայն, Սպանիա այս ձեւին ալ չի համակերպիր, եւ անպատճառ մնայուն աթոռ կը պահանջէ: Միայն Զխաստանի պատուիրակը ուժ տուաւ Սպանիոյ պահանջումին, ի հարկէ միեւնոյն իրաւունքը պահանջելով իր երկրին համար: Ընդհանուր տպաւորութիւնը շատ գէշ է: Կը կարծուի թէ Սպանիա չպիտի մասնակցի ընդհ. ժողովին:

Ֆրանքին բարձրացումը

Առջի օր տոլարը 32.67ի փակուեցաւ Նիւ Եորքի Սակարանին մէջ, իսկ 33.80ի՝ Փարիզի մէջ (սթերլինը՝ 163.30ի): Նիւ Եորքի եւ Փարիզի միջեւ եղած մէկ ֆրանքի տարբերութիւնը մեծ լաւատեսութիւն կը պատճառէ Ֆրանսայի սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ:

Ֆրանքո-ռումէն դաշնագրին դէմ

«Իզվեստիա», Մոսկուայի պաշտօնաթերթը, խմբագրականով մը կը ձաղկէ ֆրանքո-ռումէն համաձայնութիւնը, իբրեւ ոչ-բարեկամական արարք մը Խորհրդային Միութեան դէմ: Ռումանիոյ «հողային գոյավիճակը երաշխաւորելու» տրամադրութիւնը, մանաւանդ, շատ սրտնեղած է Ռուսերը, որոնք տակաւին իրենց յոյսը չեն կտրած Պեսարապիոյ վերագրաւումէն: Ռուսական թերթը դիտել կուտայ թէ Ֆրանսայի ստանձնած յանձնառութիւնները շարունակ թիւրիմացութիւններ պիտի պատճառեն Խորհրդային Միութեան հետ եւ երկար ատենի համար պիտի նուազեցնեն փոխադարձ վստահութեան եւ համաձայնութեան հաւանականութիւնները: Ռուսական կառավարութիւնը բացատրութիւն կը սպասէ այս դաշնագրին մասին, և քանի որ Ֆրանսա լուռ կը մնայ, կը հետեւի թէ չի կրնար փաստեր ցուցնել, Ռուսիոյ հանրային կարծիքը հանգստացնելու համար:

Համայնավարներուն դէմ

Փրուսիոյ կառավարութիւնը լուծուած հռչակեց համայնավար կուսակցութիւնը եւ Կարմիր Ճակատի ռազմիկներու կազմակերպութիւնը: Այս որոշումը հրատարակուեցաւ հրամանագրով մը, ուր իբրեւ պատճառ ցոյց կը տրուին վերջին արիւնալի դէպքերը: Լուծուած կազմակերպութիւններուն կ'արգիլուի թափորներ կազմել եւ յայտարարութիւններ հրատարակել ու ցրուել կառավարութեան անդամներուն դէմ: Առ հասարակ, խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին այն բոլոր կազմակերպութեանց դէմ որոնք կը խանգարեն բարեկարգութիւնը:

Սուլթանուհի մը անձնասպան

Գահիրէէն կը գրեն թէ նախորդ սուլթանուհի Խայրիէ Գատըն փորձած է անձնասպան ըլլալ, Նեղոսի մէջ նետուելով: Կարելի եղած է ազատել Սուլթանուհին, որ երեք ամիսէ ի վեր ստացած չըլլալով Ընկլիբրիի սահմանած հանգստեան թոշակը, թշուառութեան մատնուած էր:

Վախէն կորանցուց, վախնալով գտաւ

Ամերիկեան թերթերը կը գրեն թէ Ուայլըր անուն քսանամեայ աղջիկ մը, որ տասը տարեկանին համր դարձած էր վախէն, յանկարծ խօսիլ սկսաւ, սարսափելով բոժոժաւոր օձէ մը: Իրեն հետ էին քանի մը բարեկամներ, որոնք նոյնքան վախցան իր ձայնը լսելով, որքան ինք՝ օձէն:

Աշխարհի մրցանիշը՝ օդանաւով

Տեղակալ Շալ եւ հարիւրապետ Վէյզէր, որոնք երեքշաբթի առտու ժամը 6.18ին Ֆրանսայէն օդանաւով ճամբայ ելած էին, Պէնտէր Ապպաս իջան Չորեքշաբթի կէս օրին, ժամը 1ին: Որով 5200 քիլոմեթր կտրած եղան 27 ժամէն, առանց ո՛ր եւ է տեղ կանգ առնելու, եւ շահեցան աշխարհի մրցանիշը: Անցեալ Յուլիսին, հարիւրապետներ Ժէռիէ եւ Կորտիյյի շահած էին մրցանիշը, Փարիզէն Օմսք (Սիպերիա) երթալով (4735 քիլոմեթր): Օդանաւը Պուռժէէն ճամբայ ելլելով, անցած է Միւնիխ (680 քիլոմեթր), Վիէննա (1030 ք.), Պելկրատ (1525 ք.), Պոլիս (2225 ք.), Թուզ Կէօլ (2700 ք.), Հալէպ (3150 ք.), Պաղտատ (3850 ք.), Պասրա (4305 ք.), Պէնտէր-Ապպաս (5200 ք.):

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԹԷՆՔԷՆ բացարձակապէս կը հերքեն պոլսական թերթի մը այն լուրը թէ յունական կառավարութիւնը ծրագիր մը պատրաստած է, ամբողջ հայ գաղթականութիւնը երկրէն հեռացնելու համար:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ մէջ ժանտաղենդի համաճարակ ծագած ըլլալով, կառավարութիւնը հրամայեց Թէլ-Ավիվի 40,000 բնակիչներուն անյապաղ պատուաստուիլ: Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ համաճարակը վտանգաւոր համեմատութիւններ կ'առնէ:

«Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„ ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ
ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԱՏՐՈՆ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ Շ.Ր.Ժ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
9 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ
«Petit Journal»ի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
21, RUE CADET, MÉTRO CADET
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
կէս գիշերէն վերջ եւրոպական պարեր, Jazz-Band
և ճոխ պիւֆէ — Մուտքը 7 Ֆր.

Հ. Մ. Ը. Մ.

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ
ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ
Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ 4 ՐԴ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ
ՍԹԱՏ ՓԸԹԻ ԺԱՆԻ ՀՍԿԱՅ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
— ՓՈՐԹ ՓԻՔՓԻԽՍ —
Աթլէթիք մրցումներ, Սքաութական խաղեր, կենդանի պատկեր,
ֆութպոլի մրցում «Հ. Մ. Ը. Մ.»ի ֆութպոլի I թիմի,
ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը հետ:
կը մասնակցին 150 աթլէթներ:

ՕՐ. ԱԼԹՈՒՆ ՇԱՏԴԷԿԵԱՆ
ԵՒ
ԸՆԿԵՐ ԱՀԱՐՈՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Վալս լէ Պէն | Վալանս

1926 Օգոստոս 29

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Զաւարեան խումբի ժողովը՝ Ուրբաթ 3 Սեպտեմբեր ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. «Խաժակ» խումբի ժողովը՝ յառաջիկայ Ուրբաթ 4 Սեպտ. 5, Rue de Londres.

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատանի Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի, 5 Սեպտ. առաւօտեան ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ վարչութեան ընտրութիւն:

Հ. Յ. Դ. Տէսինի Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ Կիրակի 5 Սեպտեմբեր, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Հ. Յ. Դ. Կարտանի Ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ ընկերա-համակրական շրջանակի մէջ՝ Սեպտեմբեր 4, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն 10 և 10.30էն 12, երկու բաժինով և երեք նիւթով: Կը դասախօսէ ընկ. Պօղոս Հիւսեան:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Նաւասարդ» Լսար. Միութեան Բ. դասախօսական ժողովը՝ Սեպտեմբեր 5ին Կիրակի, առաւօտեան ժամը 9ին, 63, Րիւ տը լա Րէփիւպլիքի սրճարանի վերի սրահին մէջ: Դասախօսն է Պ. Եղիշէ Թորոսեան: Կը հրաւիրուին հայ երիտասարդները առանց խտրութեան:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղի Պահեստի խումբը կը մրցի այս Կիրակի 5 Սեպտմ. A. Hellénique l'Orésiasի Ա. խումբին դէմ, ժամը 3.30ին Stade Pershing: Ժամադրութիւն Porte Vincennes ժամը 12.30ին:

∴ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Բ. խումբը պիտի մրցի նոյն օրը A. Hellénique l'Orésiasի պահեստի խումբին դէմ նոյն դաշտը: Ժամը ճիշտ 1.45ին կը սկսի մրցումը: Ժամադրութիւն Porte Vincennes ժամը 12.30ին:

∴ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղի նորակազմ ֆութպոլի խումբը կը մրցի այս Կիրակի 5 Սեպտեմբեր, Bondyի մէջ A. S. Bondyի Ա. խումբին դէմ: Ժամադրութիւն ժամը 3.30ին La Fourche de Pavillon:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Աթլէթիք մրցումներուն նախափորձը (էլիմինաթուար) տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբեր 5 Կիրակի, ժամը 8ու կէսին Mont-Rougeի մարզարանը: Ընդհանուր մրցման մասնակցելու համար անհրաժեշտ է անպայման փորձերու մասնակցութիւնը:

«ԱՐՄԷՆԻԱ ՖՈՒԹՊՈԼ ՔԼԻՒԲ» (Հ. Մ. Ը. Մ.) Պուա Գօլօմպի վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր չարձանագրուած ֆութպոլիստները որ կը փափաքին մասնակցիլ իր խումբերուն, գալ արձանագրուիլ Կիր. օրերը մրցումներուն հաւաքավայրը եւ կամ Եշ. երեկոները Café Terminus, Rue Bourguignons, Asnières, Միութեան ժողովատեղին: Առնել

Porte Clichyէն 40 թիւ (քառորդ ժամ) եւ Մայրէնէն 45 թիւ հանրակառքերը: Եւ կամ գրաւոր դիմել Հ. Թօփաքեանի, Րիւ Լաֆայէթ 53 Փարիզ:

«Արմէնիա» իր բոլոր խաղացողներուն կը տրամադրէ համազգեստ, գնդակ եւլն.:

Վարչութիւն

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԼԻՕՆ, Գր. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք.

ՊԵԼՖՈՐ, Կ. Հ.— Ստացանք 38 ֆրանք:

ԿԱՐՏԱՆ, Ա. Ք.— Ստացանք 116 ֆրանք: Գրած էինք որ չենք կրնար թերթ ղրկել տրուած հասցէին (Եալթա):

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ, Պ. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ժ. Մ.— Ստացանք 70 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ա. Ա.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՔԱՆ, Ա. Գ.— Ստացանք 40 ֆրանք. ղրկեցինք:

ԻՎՐԻ, Ե. Փ.— Ստացանք 38 ֆր., ղրկեցինք:

ԼԱՐՕՇԷԼ, Ա. Հ.— Ստացանք 50 ֆրանք:

ՄԱՐՍԻԼԻԱ, Գործ.— Ստացանք 1225 ֆրանք. մանրամասնութիւնը նամակով:

ՊԻՐԷՈՆ, Գ. Տ. Մ.— Ստացանք 100 ֆր.:

ԼԻՕՆ, Գ. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՊԵԼՖՈՐ, Ղ. Գ.— Ստացանք 38 ֆրանք: Կը ղրկուի:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Կ. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՊՈԼԷՆ, ԳՈՐԾ.— Ստացանք 107 ֆրանք:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Մ. Փ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Յ. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԻՍՍԻԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ, Տ. Ս.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՓԱՐԻԶ, Մ. Պ.— Ստացանք 38 ֆրանք:

ՎԷՆՍԷՆ, Գ. Հ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԼԱՍԷՅՆ, Ե. Թ.— Ստացանք 22 ֆրանք: Փոխեցինք:

ՓՈՆԹՈՒԱԶ, Յ. Տ.— Մանտափոստով ղրկեցէք:

ՊՕԼԷՆ, Գ. Ջ.— Մէկ անգամի համար 10 ֆրանք, մանաւոր գին մէկէ աւելիի համար:

ԼԱ ՍԷՅՆ, Մ. Ս.— Ստացանք 20 ֆրանք: Ղրկեցինք Սեպտ. 1էն սկսեալ:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ն. Գ.— Ստացած ենք, գիրքը կը ստուգենք:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Պ. Նշան Պէշիկթաշլեանէ խմբագրատուն հանդիպիլ:

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ
ՃԱՇԱՐԱՆ „ԱՆԻ„
67, Rue Monsieur-le-Prince (6)
Métro Odéon կամ St. Michel
ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:
Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք
Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.
Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԲԺ. Ե. ՍԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱԶԻ
ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց
42, Rue des Acacias
Métro: Ternes կամ Etoile
ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ
Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ
ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐՈՒ
Գ. ԳԻՐՔԸ
(ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ)
Ցանձնարարութեանց համար դիմել հեղինակին. «ՄԱՐՄԱՐԱ» հասցէով, 10, Rue Billor, Galata, Cons/ple.
Չորրորդ գիրքն ալ մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ:

ՄԵՏՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ
Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած, ատ մաս ծախուած է: Մեթրը 10,12 եւ 15 ֆրանք:
ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հաղորդակցութեան շոգեկառքեր:
Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT-PLAGE
Berckի եւ Paris-Plageի միջեւ: ընտանիքներու եւ մանուկ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմ. երկայնութեամբ:
ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ
Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, ծայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիօն տը ֆամիլ, եւլն:
250-300 մեթր. հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեթր
ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925
Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝
Պ. ՇԷՔԵՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-5[illegible]

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est — Téléphone: Nord 84-0[illegible]
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր [illegible]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-[illegible]
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցով ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մեթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, աղայոց, վեներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւնները:
Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը [illegible] մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէսօր:
ԴԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ
Սախպողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը:
Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ քննութեան ենթարկուելու համար:
Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. [Au]tobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ՃԱՇԱՐԱՆ COSTAS
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Խնամեալ սպասարկութիւն
Ընդարձակ սրահներ
Մասնաւոր սենեակներ
54, Rue du Pont-Neuf,
BRUXELLES,
Tel. 118.44

ԾԱԽՈՒ
ԳԱՄԽՕՆԷԹ ՖՕՐՏ
14 ՁԻՈՒ ՈՒԺՈՎ, 500 կիլ[ո] ԵՒ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ ԼԱՒ Վ[ԻՃԱԿԻ]
Գին 3000 ֆրանք
Դիմել անձամբ կամ հ[եռա]ձայնով՝
ՇԷՔԵՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒ[ԱՐԻ]
12, Rue Grange-Bate[lière]
Paris 9, Tél. Provence [illegible]

ՍԱԿԱՐԱՆ

2 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	161	85
Տոլար,	Dollar	33	35
Մարք (ոսկի)	Mark	7	98
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատը	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	40	—
Լիր »	» Lire	122	—
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	92	85
Զուիցր. »	Frc. Suisse	642	—
Լէյ 100 հատը	Ley	19	—
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4780	—
» II	»	3100	—
» III	»	2900	—
Թուրքիոյ երկթղ.	Lots turcs	140	—

Le Gérant: H. TEUR[illegible]
Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette P[aris]

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐ[ՈՒ]
ԱԶԴՔԸ ԼՈՅՍ
ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱ[ԿԱՆ]
ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ
Վերջին նորաձեւու[թեան] կինեբու եւ այրերու զգեստներ:
Ձոխ մեթերը ընտիր կտորներու՝ դիւրամ[ատչելի] գիներով:
Զգեստներ, վերարկու 275 ֆր.էն մինչեւ 575 կարուձեւը խնամք[ով] տեղւոյն:
Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱԶԻԿ[ԵԱՆ]
20, Rue Michel Ser[illegible]
Saint Etienne

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

5 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 172 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՂԷՔ ՏԵՂԱՑԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏ, ԲԱՅՑ ԳՈՐԾԻՔ ՄԻ ԴԱՌՆԱՔ "ՊՈԼԻՏԻԿՈՍ,,ՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԻՒՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Ֆրանքի անկման և տիրող անստուգութեան հետեւանքով, աշխատանքի տագնապ մը կը զգացուի նաև Ֆրանսայի մէջ:

Անգործութիւն չկայ, բառին սովորական իմաստով: Գործարանները կը բանին. աշխատանքի հրապարակն ալ բանուկ է. բայց խուլ տրտունջներ կը լսուին երկու կողմէն ալ: Գործատէրերը հարիւրներով կը ճամբեն, ապսպրանքի նուազումը պատրուակելով, կամ աւելի աժան ձեռքեր — նեղը մնացածներ— վարձելու համար: Վերջերս յաճախ կը լսենք հայ աշխատաւորներու տեղափոխումը՝ քաղաքէ քաղաք: կա՛մ ճամբուածներ են, իբրեւ աւելորդ, և կամ այնպիսիներ, որոնք չկարենալով դիմանալ ապրուստի սղութեան, ուրիշ տեղ կ'ուզեն փորձել իրենց բախտը:

Այստեղ, եւ թերեւս ուրիշ մեծ քաղաքներու մէջ, «մեռեալ եղանակ»ի մը դատապարտուած է, օրինակ, կօշկակարութիւնը: Ծիւղեր կան ուր վեց ամսուան աշխատանքով պիտի ճարուի միւս վեց ամսուան ապրուստը: Քիչ շատ բախտաւոր կը համարուին անոնք որ կտորի վրայ կ'աշխատին, բայց ամէն մարդու տրուած չէ 12—15 ժամ անդադար աշխատիլ, աւելի արտադրելու, հետեւաբար եւ աւելի դրամ շահելու համար: Այսպէս եւ ուրիշ արհեստներու մէջ: Իսկ մեծ գործարանները կը շարունակեն վճարել հին սակով:

Այս պայմաններուն առջեւ, արդար մտահոգութեան մատնուած են աշխատաւորները, մանաւանդ օտարները, որոնք իրենց հանգամանքովն իսկ առաջին զոհերը կը դառնան ո'րեւէ տագնապի ատեն: Գործատէրերն, ալ շատ լաւ ըմբռնած են այս իրողութիւնը, եւ, անելի մը հանդիպած ատեն, գիտեն որոմ ցանել եւ զատել հրեան ու հեթանոսը: Կառավարութիւնն ալ կը հովանաւորէ այդ քաղաքականութիւնը, ամէնէն առաջ երկրին զաւակները մտածելով: Ռընոյի գործադուլին ատեն, Աշխատանքի Նախարարը ինք չվարանեցաւ յայտարարել թէ խնդրած է գործարանատէրերէն որ ի հարկին օտարները ճամբուին եւ տեղացիները չզրկուին:

Մասնագէտներու տեղեկագիրն ալ այս կարգի թելադրութիւններ ունէր: Իրական կեանքը տասնապատիկ աւելի պերճախօս է: Ահաւասիկ Լաուէթի պարագան, այնպէս ինչպէս կը պատմէ աշխատակից մը, և հակառակորդ օրկան մը: Գործադուլ կը հռչակուի, Ֆրանսացիները կէս ճամբէն ետ կը դառնան, վախնալով կամ խաբելով իրենց ընկերները, իսկ պատնէշին վրայ կը մնան Իտալացիները. Սպանիացիները և... Հայերը: Դիւրին է գուշակել այսքան ձախաւեր կերպով սարքուած պայքարի մը վախճանը: Մանաւանդ որ, պայքարին գլուխն է կանգնած է C. G. T. A. Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան պոլշեւիկեան թեւը, որ աւելի քաղաքականութեամբ կը զբաղի, քան զուտ աշխատաւորական - արհեստակցական մտահոգութիւններով:

Ամիսներ առաջ, մենք հարցարան մը հրատարակեցինք, որուն պատասխանները շատ ուշագրաւ էին, տարբեր տեսակէտներով: Սէնտիկաներու մասնակցիլ թէ ոչ — ընդհանուր հարցն էր, և երկու կողմերն ալ պաշտպաններ ունեցան: Բայց երկու հոսանքներուն մէջ կար միութեան գիծ մը, — մասնակցելու պարագային, երբեք չյարիլ պոլշեւիկեան կազմակերպութեանց, և խուսափիլ քաղաքական ցոյցերէ, կամ չնետուիլ միւսներէն առաջ: Հարցը բաց է տակաւին, և անկէ ի վեր նոր փաստեր երեւան եկան, աւելի լուսաբանելու համար:

Հիմնուելով միայն կոպիտ իրականութեան վրայ, մեր աշխատաւորները, իրենց շահուն համար իսկ, անպայման պիտի ըլլան իրենց օտար բախտակիցներուն հետ: Բայց պէտք չէ գործիք դառնան գոյնզգոյն «պոլիտիկոս»ներու եւ վարձու մունետիկներու, որոնք կը վխտան ամէն տեղ, եւ որոնք արհեստի վերածեր են ամէն սրբութիւն: Մեր հայրենակիցները պիտի ըլլան արթուն եւ զգոյշ, եւ եթէ գործարանի մը բոլոր օտար աշխատաւորները գործադուլ հռչակեն, բայց Ֆրանսացիները մնան, պիտի չշփոթեն իրենց ճամբան: Եւ, ոչ մէկ պարագայի մէջ, 25 Հայը աւելի մոլեռանդ եւ մարտաշունչ պիտի դառնայ քան երկու հազար Ֆրանսացին կամ Իտալացին: Շահագործման դէմ համակերպութիւն չէ որ կը քարոզենք, այլ տարրական ինքնապաշտպանութիւն, որու մասին շատ ազօտ գաղափար ունինք, դժբախտաբար, սկսելով «առաջին քրիստոնեաները» դառնալու օրերէն: Բանւորագիւղացիական է խորհրդային միութիւնը, բայց ամենակոպիտ շահագործման կ'ենթարկուին բանւորները, գործադուլի իրաւունքէն անգամ զրկուելով:

Անոնք որ այս խորթ միջավայրին մէջ «Օն ի մա՛րտ» կ'աղաղակեն հարիւր հազարներու կողմէ հրմշտկուած հայ գաղթականին, աւելի մարդավարի, խսկապէս աշխատաւորական գործ մը տեսած կ'ըլլան, ճամբան լայն բանալով մեր թափառական բանւորներուն առջեւ, դէպի Հայաստան:

Այլապէս, բոլոր ընդհարումներուն մէջ, մենք ենք որ պիտի մնանք անիւներուն տակ, իբրեւ ամէնէն տկարները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ, ՀԱՅԵՐԸ՝ ՊԱՏՆԷՇԻ ՎՐԱՅ

Երեւան, որ ուխտած է՝ պաշտպանել հայ աշխատաւորին շահերը, զանոնք կրակը ձգելով, քանի մը օր առաջ հրճուագին կ'աւետէր Լավուլթի (Լիոն) մէջ կազմակերպուած գործադուլի մը յաղթանակը: Այսօր աշխատակից մը կը բացատրէ թէ ի՛նչ արժած է այդ յաղթանակը 25 հայ աշխատաւորներուն: Ի՛նչ փոյթ: Հօկի օրկանը գործի վրայ է եւ Ուրբաթ օր (3 Սեպտ.), նոր թղթակցութիւն մը կը հրատարակէր, ուր կը կարդանք հետեւեալ հերոսապատումը.

«Գործադուլի սկիզբի օրէն մինչեւ չորեքշաբթի առաւօտ խումբ մը բանւորներ իտալացի, սպանիացի, հայ եւ ֆրանսացիներ գործարանին բոլորտիքը կը հսկեն, որպէսզի մարդ չաշխատի եւ գործադուլը ձախողի, կարգ մը բանթող բանւորներ նոյնիսկ արգելք եղան գործարանի տնօրէնին եւ պահանջեցին որպէսզի սէնտիքայէն արտօնագիր մը բերէ մինչեւ ներս մտնելու համար: Մինչեւ ոստիկան զինուորներու գալը, բանուորութիւնը քաջաբար դիմադրեց. ատկէ վերջը տեղւոյս քաղաքապետը ֆրանսացի միամիտ աշխատաւոր եւ աշխատաւորուհիներուն կը յորդորէ որ «աղտոտ օտարականներուն» հետ չըլլան, թէ օտարականները եկան ֆրանսայի մէջ կեանքը սղեց, պատերազմին մէջ չօգնեցին եւն. եւ կղերական քարոզներ: Քիչ մըն ալ վախ կուտայ, այնպէս որ 150—200ի չափ բանուոր եւ բանուորուհիներ ոստիկան զինուորներու հսկողութեան տակ կը սկսին աշխատանքի. մէկ չնչին մասն է որ կ'աշխատի, մեծամասնութիւնը որոնք գրեթէ ամբողջ օտարականներ են, հայ, իտալացի, սպանիացիներ, քաջաբար կ'ուզեն շարունակել եւ յաղթական դուրս գալ այս պայքարէն, յենուելով C. G. T. U.ի պաշտպանութեան ու հովանաւորութեան: (Աշխատանքի պոլշեւիկ դաշնակցութիւն)»

Թղթակցութենէն կ'իմանանք նաեւ որ հրապարակային ժողով մըն ալ սարքուեր է, ուր «խօսեցան հայ, իտալացի, սպանիացի, ֆրանսացի ընկերներ»:

Շատ համեստ են աշխատաւորներու պահանջները, եւ շատ ալ բանաւոր: Այդ մասին ո՛չ մէկ խօսք: Բայց ի՞նչպէս հաւատալ գործադուլին լրջութեան, երբ Ֆրանսացին տեղի կուտայ, իսկ Հայերը կը մնան պատնէշին վրայ: Եզրակացութիւնը դուք հանեցէք.

— «Հայ, իտալացի, սպանիացի եւ ԽՈՒՄԲ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ բանուորներու ցոյց տուած հերոսական պայքարները գովելի են»:

ԳՈՂԸ ԳՈՂԷՆ ԳՈՂՑԱՒ...

Տխրահռչակ Աղա Օղլու Ահմէտ, որ մինչեւ երէկ իթթիհատի թմբուկը կը զարնէր, հետեւեալ սրտառո՜ւչ տողերը կը գրէ վերջին դատավարութեան առթիւ.

«Իթթիհատի կուսակցութենէն որոշ գումար մը թէճէտտիտ կուսակցութեան կը փոխանցուի: Այս դրամը քմահաճօրէն կը վատնուի: Ասոր անոր հազարաւոր ոսկիներ կը տրուին: Այսպէս, Արդընիի երեսփոխան Իհսան պէյ կ'ըսէ թէ այդ դրամէն մաս մըն ալ Մալթա ղրկուած է: Մինչդեռ ես ալ Մալթա էի, Իթթիհատական էի: Անդամավճարներս ժամանակին տուեր էի եւ միեւնոյն կարօտեալներէն էի: Ինծի բնաւ դրամ տրուած չէ և իմ գիտցածիս նայելով, ինծի պէս կարօտեալներէն ո՛չ մէկուն օժանդակութիւն մը եղած է: Կը նշանակէ թէ, այդպիսի դրամ մը եթէ Մալթա ղրկուած ալ է, անկարօտներու կողմէ կուլ տրուած է:

Ուրիշ օրինակ մը: Իթթիհատը կը ջնջուի: Պարագլուխները ամէն բանէ առաջ իրենց անուշ հոգին կը մտածեն: Իրենց ձեռքին մէջ գտնուած դրամին կարեւոր մէկ մասը գրպանելէ և մնացածն ալ ամէնէն մօտիկ բարեկամներու յանձնելէ յետոյ, իրենց շունչը Եւրոպա կ'առնեն: Մինչդեռ ճիշդ այդ միջոցին իրենց պատճառաւ Պէքիր աղա պէօլիւկի նկուղներուն մէջ հարիւրաւոր անմեղներ կը հեծէին և որոնց ընտանիքները անօթութեան ճիրաններուն մէջ կը գալարուէին: Իրենց փախուստի միջոցին, այդ մարդիկը բնականաբար իրենց միտքէն անգամ չանցուցին այս անմեղները»: (Կարդա՝ ջարդարարները):

ԿԵՍԱՐԻՈՅ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՔԸ ԲԱՑՈՒԱԾ

Պոլսոյ թերթերը կը հաղորդեն թէ Կեսարիոյ Ս. Կարապետի եկեղեցին, որ կառավարութեան կողմէ փակուած էր 4-5 ամիսէ ի վեր, վերաբացուեր է Օգոստոս 19ին: Այս առթիւ հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեր է: Շրջակայ գիւղացի Հայեր, որբեր եւ որբուհիներ փութացեր են վանք: Եկեղեցիին գոյքերը գրաւուած ըլլալով, Կեսարիայէն զգեստներ, անօթներ եւն. տարեր են: Շրջակայ Թուրք գիւղացիները հակերով պտուղ ղրկեր են հայ որբերուն եւ արտօներ են որ իրենց պարտէզները պտտին...

ՊՈԼՍՈՅ մէջ ալ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին Պատրիարքի ընտրութեան համար: Այս առթիւ պայքար մը սկսած է մամուլին եւ ազգային շրջանակներու մէջ, որոնք հոսանքներու բաժնուած են: Կառավարութիւնը անտարբեր կը ձեւանայ, իսկ Թուրք մամուլը օրը օրին կը հետեւի անցուդարձերուն:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ Պատուիրակութեան դիւանէն կը հաղորդեն թէ առաջնորդը Լիոնի եւ Մարսէյլի շրջանները այցելելէ յետոյ, յառաջիկայ շաբթու կը վերադառնայ փարիզ:— Հայ եկեղեցիի խորհրդարանը անբաւական համարուելով իբրեւ պաշտօնատուն, որոշուած է այս շաբթու փոխադրուիլ Անիէր (կառ. Սէն-Լազարի մօտ), յատկապէս վարձուած շէնք մը:

ՀԱՑԸ 2.65ի պիտի ծախուի յառաջիկայ Սեպտ. 9էն սկսեալ, ցորենի գինը բարձրացած ըլլալով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ֆրանքիւրթուրք միջադէպը

«Լօթիւս»ի նաւապետին ձերբակալութիւնը կը շարունակէ յուզել Ֆրանսայի հանրային կարծիքը: Երեւի ատոր համար է որ Պոլսոյ Թուրք թերթերը կը գրեն թէ այս միջադէպէն կ'օգտուին Մարսէյլի... Հայերն ու Յոյները, Թուրքիան վարկաբեկելու համար: Ֆրանսական մամուլը միաբերան կը գանգատի թէ Թուրք ոստիկանութիւնը ծուղակի մէջ ձգած է նաւապետը, քաղաքավարութեամբ դուրս հանելով նաւէն, այլապէս չպիտի կրնար ձերբակալել: Եւ խոշոր տուգանք մը կը պահանջէ: Այս իմաստով նոր եւ կորովի ձեռնարկ մը կատարուեցաւ առջի օր: Ի հարկին փոխադարձ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին: Վերջին լուրերու համաձայն, Թուրքիա յանձն առած է առժամապէս ազատ արձակել նաւապետը, միշտ պնդելով իր տեսակէտին վրայ: Էնկիւրի կը խորհի Լա Հէյի Իրաւարար Ատեանին յանձնել վէճը: Հաւանական է որ Ֆրանսա ընդունի թրքական առաջարկը:

Կրճատումներ եւ խնայողութիւններ

Նախարարական Խորհուրդը առջի օրուան նիստին մէջ վաւերացուց կարգ մը վարչական կրճատումներ, որոնց շնորհիւ պիտի զեղչուին պետական ծախքերը: Դատական Նախարարը ներկայացուց դատական բարենորոգման հրամանագիր մը, որ ընդունուեցաւ: Այդ ծրագրին համաձայն, պիտի ջնջուին 359 շրջանային դատաւորներէն 228ը եւ 218 բանտեր: Այսուհետեւ իւրաքանչիւր Նահանգ մէկ Նախադատ ատեան պիտի ունենայ, որ պիտի հաստատուի նահանգապլուխ քաղաքին մէջ, իսկ բացառաբար աւելի կարեւոր կամ բանուկ քաղաքի մը մէջ: 228 դատարաններու ջնջումով պիտի վերնան 396 դատաւորի և 271 դիւանադպրի պաշտօններ: 218 բանտերու ջնջումով պիտի պակսին 572 պաշտօններ, բայց փոխարէն պիտի հաստատուին կարգ մը նոր պաշտօններ որոնց թիւը 296էն պակաս չի կրնար ըլլալ: Այս կերպով թէ ծախքերը պիտի խնայուին եւ թէ բանտային վարչութիւնը պիտի բարեկարգուի: Պիտի անհետանան կարգ մը շրջանային մանրանկար արգելարաններ եւ բանտարկեալները պիտի ամփոփուին մէկ խոշոր հաստատութեան մէջ, ուր կարելի պիտի ըլլայ աշխատանք հաստատել, ինչ որ չկայ այժմ:

Ազգերու Դաշնակցութեան տագնապը

Ազգերու Դաշնակցութիւնը նոր դիմում մը կատարեց, համոզելու համար Սպանիան, որ կը սպառնայ հրաժարիլ ժողովէն, եթէ մնայուն աթոռ չտրուի իրեն ալ, ինչպէս Գերմանիոյ: Նամակը գրուած է շատ քաղաքավար լեզուով: Սպանիա կը դիմադրէ տակաւին:

Միւս կողմէ, Ազգերու Դաշնակցութեան հոգատարութեանց յանձնախումբը խիստ ազդարարութիւն մը լսեց Պ. Պ. Չէմպըրլէնի եւ Պրիանի կողմէ: Լսելով տեղեկագիրը, երկու նախարարները այն եզրակացութեան հասան թէ յանձնախումբը իր իրաւասութենէն դուրս ելած, եւ շատ մը պարագաներու մէջ հոգատար պետութեանց տեղը բռնած է, աղերսագիրներ ընդունելով կամ բերանացի բողոքներ լսելով: Չէմպըրլէն դիտել տուաւ թէ յանձնախումբը հետզհետէ աւելի կը խառնուի հոգատարութեան ենթարկուած երկիրներու վարչական գործերուն: Իսկ Պրիան մասնաւորապէս յիշելով Սուրիոյ պարագան, շեշտեց թէ յանձնախումբը պէտք չէ գործիք ըլլայ խռովարարներու ձեռքը:

Ֆրանքին բարձրացումը

Լոնտոնի թերթերն ալ ուշագրաւ կը համարեն ֆրանքին բարձրացումը: Սթերլինը մինչեւ 159,55ի իջաւ հինգշաբթի օր, յետոյ կրկին 165ի բարձրանալով: Կարգ մը մասնագէտներ կը կարծեն որ եթէ այսպէս շարունակուի, ֆրանսական դրամը քիչ շատ հաստատուն կէտի մը պիտի հասնի:

Կառավարութիւնը լայնօրէն կ'օգտուի ֆրանքին բարւոքումէն, եւ արդէն բաւական դրամ ստացած է, որով պիտի կրնայ վճարել իր արտաքին պարտքերը մինչեւ տարուան վերջը: Բայց վերջնական բարւոքման գլխաւոր պայմանը այն է որ երկիր վերադարձուի արտասահման փախցուած ֆրանսական դրամագլուխը:

Վարչական ծախքերու կրճատման հետ, կառավարութիւնը կ'աշխատի աժանցնել ապրուստը: Առջի օր կարգ մը վաճառականներ կանչուելով ամբաստանուեցան իբրեւ չարաշահ: Կ'ըսուի թէ ճաշարաններու մէջ երկու պնակի դրութիւնը պիտի գործադրուի միայն մսեղէնի համար: Անուշեղէնի եւ պանիրի համար սեղմում չկայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅԱՎԱՀԱՐ ՂՈՀՈՍՑԻՈՂՈՎԱԾՈՒ ՀԱՅԿԱԶՆ ՈՒ ՆՐԱ ԳՈՐԾԸ

Ա.

Ժամանակ է արդեն, որ մենք մեր ընթերցողներին ծանոթացնենք հայ ազգային մեծ հերոսի՝ Վարդան Մամիկոնյանի կյանքին ու գործունեությանը։ Ժամանակ է, որ մենք մեր ընթերցողներին ներկայացնենք այն ահեղ ու սքանչելի պատերազմը, որ մղեց Վարդանը հանուն հայ ազգի ազատության, հանուն հայ ազգի անկախության։ Ժամանակ է, որ մենք մեր ընթերցողներին ներկայացնենք այն ահեղ ու սքանչելի պատերազմը, որ մղեց Վարդանը հանուն հայ ազգի ազատության, հանուն հայ ազգի անկախության։

Ժամանակ է արդեն

ՆՈՎՈՑԱՏՈՎՈՒՏ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅ ՄԱՐԴԸ ՄԵՐ ԱՉՔԵՐՈՒՄ

Ամերիկահայ մեծահարուստ Ալեքսանդր Մանուկյանի մասին գրած էինք, որ ան Ամերիկայի մեջ ամենամեծ հարստությունը կազմող Ֆորդ ընկերության հիմնադիրներէն Հենրի Ֆորդի հետ ծանոթանալու համար ուղևորվեցավ Միչիգան նահանգի Տիրբորն քաղաքը, ուր կը գտնվի Ֆորդի ընկերության գործարանը։

Ֆորդ ընդունելով Մանուկյանը՝ ըսած է անոր.

— Ես ձեզ կը ճանչնամ, որովհետև ձեր մասին շատ բան լսած եմ։ Գիտեմ, որ դուք հայ մարդ մըն եք, որ ձեր ազգին համար շատ բան կրնաք ընել։ Ես ձեզ կը խորհուրդ տամ, որ ձեր ազգին համար ձեռնարկ մը հիմնեք, որ ձեր ազգին ապագան ապահովէ։

Մանուկյան պատասխանած է.

— Ես ալ ձեզ կը ճանչնամ, որովհետև շատ բան լսած եմ ձեր մասին։ Գիտեմ, որ դուք ալ հայ մարդ մըն եք, որ ձեր ազգին համար շատ բան կրնաք ընել։ Ես ձեզ կը խորհուրդ տամ, որ ձեր ազգին համար ձեռնարկ մը հիմնեք, որ ձեր ազգին ապագան ապահովէ։

Ֆորդ ըսած է.

— Ես ձեզ կը խորհուրդ տամ, որ ձեր ազգին համար ձեռնարկ մը հիմնեք, որ ձեր ազգին ապագան ապահովէ։

Մանուկյան ըսած է.

—

Առեւտրական սենեակներու խնդիրը

Պոլսէն կը հեռագրեն.—

Առեւտրական վարչութիւնը պաշտօնապէս հաղորդեց օտար առեւտրական սենեակներուն որ եթէ կ'ուզեն շարունակել իրենց գործունէութիւնը Թուրքիոյ մէջ, բացարձակապէս անհրաժեշտ է «սենեակ» անունը փոխել «ակումբ»ի կամ ընկերակցութեան, եւ համակերպիլ ընկերակցութեանց օրէնքին: Կը հաւատեն թէ առեւտրական սենեակները միաձայնաբար որոշած են մերժել այս առաջարկը, որովհետեւ անունի փոփոխութիւն մը պիտի ոչնչացնէ իրենց հանգամանքը, որ միջազգային է եւ գործական:

Հանքագործներու գործադուլը

Անգլիոյ հանքագործներու գործադուլը, որ կը տեւէ անցեալ Մայիսէն ի վեր, անելի մը յանգած է: Երկար վարանումներէ ետքը, հանքագործներու գործադիր կոմիտէն կառավարութեան դիմեց, որպէսզի բանակցութիւնները վերսկսին հանքատէրերուն հետ: Գործադիր կոմիտէն պատրաստակամութիւն կը յայտնէ նոր համաձայնութիւն մը կնքելու եւ ածուխի արտադրութեան գները գեղչելու, ինչ որ կը նշանակէ թէ պիտի համակերպի աշխատավարձքի կրճատման: Մինչեւ հիմա, հանքագործները կը կարծէին թէ գործադուլը երկարաձգելով, պիտի կրնան ծանր վնաս պատճառել հանքատէրերուն եւ խոնարհեցնել զանոնք. մինչդեռ հանքատէրերը շատ պաղ եւ անդորք մնացին եւ նոյնքան յամառ որքան աշխատաւորները:

Գործադուլին ներկայ ելքը ծանր հարուած մը կը նկատուի Անգլիոյ արհեստակցական շարժման համար: Արդարեւ, կառավարութիւնը, անգլիական ազնուապետութիւնը եւ մեծ գործատէրերը լրիւ համաձայնութեամբ հետեւեցան քաղաքականութեան մը որ չարաշուք է, — ջախջախել հանքագործները, կրաւորական վիճակի վերածել զանոնք, սպառելով անոնց պահեստի գումարները: Եւ անկասկած նոյն քաղաքականութեան պիտի հետեւին ուրիշ սէնտիքաներու հանդէպ, միեւնոյն ատեն կարգ մը քաղաքական իրաւունքներէ զրկելով զանոնք: Արդէն օրագիծ մը կայ, որ եթէ քուէարկուի, սէնտիքաները այլեւս պիտի կրնան դրամ հաւաքել քաղաքական պայքարի համար: Եւրոպայի ամէնէն դրամապետական եւ աշխարհակալ պետութիւնը վճռական ճակատամարտ մը կը մղէ Արհեստակցական Միութեանց դէմ, որոնք իրենց կարգին նոր միջոցներ պիտի մտածեն, անշուշտ. այլապէս հետեւանքը կրնայ ճակատագրական ըլլալ: Այս պայքարին մաս կը կազմէ նաեւ այն արգելքը որ Անգլիոյ Ներքին Նախարարութիւնը դրաւ ռուս Արհեստակցական Միութեանց պատուիրակներուն դէմ: Եթէ անոնք փորձեն ցամաք ելլել Անգլիոյ Արհեստակցական Միութեանց համագումարին մասնակցելու համար, անմիջապէս պիտի ձերբակալուին եւ վտարուին:

«ԼՔԵԱԼ» գոյքերու քննումը

Էնկիւրիէն կը գրեն.— Հետեւեալ կերպով գործողութիւն պիտի կատարուի այն լքեալ գոյքերու մասին, որոնք 340 Օգոստոս 16էն ետք գրաւուած են կառավարութեան կողմէ.— Կալուածի մը տէրը եթէ այդ կալուածին գտնուած տեղը կը բնակի, ուղղակի իրեն, իսկ եթէ փոխանորդ ունի, փոխանորդին պիտի վերադարձուի: Իսկ փոխանորդ չունեցողներուն կալուածները կառավարութեան կողմէ պիտի մատակարարուին յանուն տէրերուն: Գաղթականներուն յատկացուած լքեալ գոյքերուն յատկացման թուականին ունեցած արժէքը տէրերուն պիտի վճարուի: Կալուածները ծախուած պարագային, փոխարժէքը պիտի տրուի: Կալուածի մը տիրոջ իր գտնուած տեղէն փախած կամ անհետացած ըլլալէն առաջ կատարուած գրաւումի գործողութիւնը պիտի սրբագրուի եւ կալուածները իրենց տէրերուն պիտի դարձուին:

50,000,000 տոլարի նուէր մը

Պելժիացի սեղանաւոր մը, հարիւրապետ Ալֆրէտ Լովէնշթայն, հեռագրով հաղորդեց թէ 50 միլիոն տոլար կը դնէ պելժիական կառավարութեան տրամադրութեան տակ, առնուազն երկու տարուան համար եւ առանց տոկոսի, երկրին տագնապը թեթեւցնելու համար:

Կնասպան ոճիր մը

Պերլինի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Պօէչէր անուն մարդ մը, որ հիւանդապահուհի մը վրայ յարձակած էր քաղաքին շրջակաները: Խիստ հարցաքննութեան ենթարկուելով, մարդը խոստովանեցաւ թէ հեղինակն է վերջերս կատարուած շարք մը սպանութեանց: Հաստատուեցաւ որ քանի մը ամիս առաջ սպաննած էր ռուս կոմսուհի Լամստորֆը, Պերլինի արուարձաններուն մէջ: Մարդասպանը խոստովանեցաւ նաեւ թէ անցեալ տարի բռնաբարելէ յետոյ սպաննած է տասը տարեկան դպրոցական աղջիկ մը, որուն անհետացումը ահագին աղմուկ հանած էր: Աւելի դղրդալից յայտնութիւններու կը սպասուի:

Յունական ընտրութիւնները

Յունաստանի Երեսփ. ժողովին ընտրութիւնները պիտի կատարուին Հոկտ. 24ին: Խորհրդարանը 15 օր պիտի գործէ իբրեւ Սահմանադիր ժողով: Երեսփոխաններու թիւը գեղչուած է 286ի:

Մրցակցութիւն քարիւղի համար

Պոլսոյ մէջ սուր պայքար մը սկսած է ռուսական «Նէֆթ» սէնտիքային եւ ամերիկեան Սթանտարտ Օյլի միջեւ, որոնք [illegible]րանք եղած գինէն պակաս կը ծախեն իրենց քարիւղը, հրապարակը գրաւելու համար:

Այսպէս, Սթանտարտ Օյլ թիթեղը 750 ղրշ.էն 80,000 թիթեղ կը գնէ մենաշնորհի վարչութենէն, եւ թիթեղը 730 ղրշ.ի հաշուով կուտայ Իզմիթի իր յաճախորդներուն:

Ասոր վրայ, Նէֆթ Սէնտիքան կը սկսի մթերանոցներ բանալ զանազան թաղերու մէջ, ինչպէս օրինակ Թագսիմ, մեծաքանակի գնով քարիւղ ձգել արհեստաւորներու:

Այս կացութեան վրայ, ուրիշ ընկերութիւններ չեն համարձակիր Ռումանիայէն քարիւղ բերել: Ռուսերը որոշած են ամէն զոհողութիւն աչք առնել, հրապարակին տիրանալու համար:

"Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,, ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԱՏՐՈՆ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԸՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

9 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

«Petit Journal»ի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, RUE CADET, MÉTRO CADET

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կէս գիշերէն վերջ եւրոպական պարեր, Jazz-Band

և ճոխ պիւֆէ — Մուտքը 7 ֆր.

ՄԵԾ ՉՐՕՍԱՆՔ

ՍԷՆ-ՔԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Յ. Դ. "ՋԱՒԱՐԵԱՆ,, ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ կիրակի, Սեպտեմբեր 12ին, առտուընէ մինչեւ երեկոյ

ՉՐՕՍԱՆՔԻ ՄԱՍ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ

ԵՒ ՆՈՒԱԳՈՎ ՊԱՐԵՐ

Ի ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

միայն հաց եւ ըմպելի պիտի հայթայթուի շատ դիւրամատչելի գներով

փոխադրութեան միջոցներ.— Շոգենաւ, իջնել՝ Սէն-Քլու գիւղը: Փոնթ Սէն-Քլուէն առնել 2 եւ 18 թիւ Տրամվայները, իսկ Փոնթ տ'Օթէօյէն թիւ 25 Տրամվայը եւ իջնել Սէն-Քլու գիւղը:

Նուագոյն ժապաւէն կրող ընկերներ հասարակութիւնը պիտի առաջնորդեն մօտիկ զբօսավայրը:

Հ. Մ. Ը. Մ.

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ 4ՐԴ. ՈԼԻՄՊԻԱԿԱՆԸ

ՍԹԱՏ ՓԸԹԻ ԺԱՆԻ ՀՍԿԱՅ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

— ՓՈՐԹ ՓԻՔՓԻՍ —

Աթլէթիք մրցումներ, Սքաութական խաղեր, կենդանի պատկեր, ֆութպոլի մրցում «Հ. Մ. Ը. Մ.»ի ֆութպոլի I թիմի, ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը հետ:

կը մասնակցին 150 աթլէթներ:

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «կայծակ» խումբի Ա. դասախօսական ժողովը՝ երկուշաբթի երեկոյեան ժամը 8ին, Café du Nouveau Centre n. 7 Place du Pontի սրահը: կը դասախօսէ ընկ. Ջամալեան: կը հրաւիրուին Լիոնի բոլոր խումբերու ընկերները:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը Սեպտ. 11ի Շաբաթ երեկոյեան ժամը ճիշտ 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ՓԱՐԻԶԻ Զ. Ո. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ 11 Սեպտ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ուկէսին, 40, Rue de Bellevilleի սրահին մէջ: Անդամներու հետ կը հրաւիրուին բոլոր որբերը: Օրակարգ.— 1. Վարչութեան զեկուցում հաշուական եւ բարոյական: 2. Զեկուցում՝ պաւռէն վերադարձող կեդրոնի պատուիրակին կողմէ:

ՍԵՔԱՍՏԱՀԱՅԵՐՈՒ Նախնական Միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը 18 Սեպտմ. շաբաթ երեկոյ. 61, Rue Mr. Le Prince (Մէթրօ Օտէօն) «Ֆլօրիա» ճաշարանին վերնայարկը: Օրակարգ.— Միութեանս միամեայ գործունէութեան տեղեկագրութիւնը:

ԽՆՈՒՍԻ Հայրենակ. Միութիւնը, որ անցած Օգոստոս 15ին կազմուեցաւ, կը հրաւիրէ Ֆրանսայի խնուսցիները իրենց հասցէն ու ընտանիքին թիւը յայտնել վարչութեան: Ներկայիս կուզանք յայտարարել թէ այսուհետեւ մենք դադրած ենք Տարօն-Տուրուբերան Հ. Միութեան մաս կազմելէ: Նամակ եւայլն, ղրկել հետեւեալ հասցէին H. Tavidian 11 Rue de la Fare Marseille.

Նշան եւ ցակոբ Պէշիկթաշլեան եղբայրները կը ծանուցանեն մահը՝ իրենց մօր՝ ՓԵՐՈՒԶ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ, որ կնքած է իր մահկանացուն Պոլսոյ մէջ, երկարատեւ հիւանդութենէ մը եւ տառապագին կարօտախտէ մը վերջ:

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

Կ. ՄԵԶԵԱՆ-Ի

(կարօ Ղազարոսեան)

ՄԱՅՐԱՄՈՒՏԻ ԶՈՀԻՆԵՐ

(Թատերական արարներու շարքին) Ա.ը.—

ՎԵՐՋԱԼՈՅՍԻ ՏԱԿ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Այսօր, կիրակի (5 Սեպտմ.), Հ. Մ. Ը. Մ. Պէլվիլի Ա. խումբը պիտի կատարէ իր անդրանիկ մրցումը: Հայ խումբի հակառակորդը պիտի ըլլայ ֆրանսական A. S. Bondyի Ա. խումբը: Մրցումը տեղի պիտի ունենայ հակառակորդին դաշտին վրայ, Պոնտիի մէջ:

Պէլվիլի Ա. խումբը իր մէջ կը յարունակէ լաւ խաղացողներ, որոնք միշտ խաղացած են Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբէն:

Ժամադրավայր Մէթրօ Ժան Ժօրէս, ժամը ճիշտ 2ին:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղի Պահեստի խումբը կը մրցի այս Կիրակի 5 Սեպտմ. A. Hellénique l'Orésiasի Ա. խումբին դէմ, ժամը 3.30ին Stade Pershing: Ժամադրութիւն Porte Vincennes ժամը 12.30ին:

⁂ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Բ. խումբը պիտի մրցի նոյն օրը A. Hellénique l'Orésiasի պահեստի խումբին դէմ նոյն դաշտը: Ժամը ճիշտ 1.45ին կը սկսի մրցումը: Ժամադրութիւն Porte Vincennes ժամը 12.30ին:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Աթլէթիք մրցումներուն նախափորձը (էլիմինաթուար) տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբեր 5 Կիրակի, ժամը 8ու կէսին Mont-Rougeի մարզարանը: Ընդհանուր մրցման մասնակցելու համար անհրաժեշտ է անպայման փորձերու մասնակցութիւնը:

⁂

Այսօր, կիրակի, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պ. Գօլօմպ մ.ճիւղը (Արմէնիա ֆութպօլ գլիւպ) կը մրցի առաջին դասակարգի լաւագոյն խումբերէն U. S. Genevillersի դէմ: Արմէնիա Անիէրի եւ Լանյիի նման խումբերու յաղթելէ վերջ քիչ մը աւելի դժուար մրցում մը կ'ընէ յաջորդ կիրակի պատուոյ դասակարգէն Juvisyի դէմ մրցումէն առաջ:

Արմէնիայի երկու խումբերն ալ միասին կը հրաւիրուին ժամը 1ին Անիէր, Quatre Routes կոչուած վայրը:

Փարիզէն եկողներ պէտք է առնեն Porte կամ Place Clichyէն 40 թիւ Տրամվայը եւ իջնեն Quatre Routes:

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ձեռագործի համար շահաւոր գործ: Դիմել՝ Օր. ՓԻՒԼՓԻՒԼԵԱՆԻ 17, Rue Philibert - Lucot. Paris 13.

Le Gérant: H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՄԹԵՐԱՆՈՑ "ՍԹԱՆՊՈՒԼ,, ՕՂԼԻ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՌԵՐՈՒՆ

ԵՒ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ

52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e

Մէթրօ՝ Պէլվիլ. Tél. MÉNILMONTANT: 70-

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին

Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆօնով եւ նամակով:

Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուի:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐՈՒ

Գ. ԳԻՐՔԸ

(ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ)

Յանձնարարութեանց համար դիմել հեղինակին, «ՄԱՐՄԱՐԱ» հասցէով, 10, Rue Billor, Galata, Cons/ple.

Չորրորդ գիրքն ալ մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ:

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած ... մաս ծախուած է: Մեդրը 10,12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հաղորդակցութիւն ... տեւէտ շոգեկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ, ընտանիքներու եւ մանուկ երախաներու համար խաղաղ ծովեզերք, 15 քիլոմեթր երկայնութեամբ:

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն եւ ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ին

Թէ՝ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵ...

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր ...

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԹԱՐՄ ՍՈՒՐՃ ԹԱՐՄ ...

"ՇԻՐԱԿ,,

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue de Trévise, Métro C...

Tél. Bérgère 38-63

ՍԱԿԱՐԱՆ

4 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	165	90
Տոլար,	Dollar	34	16
Մարք (ոսկի)	Mark	7	98
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատը	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	40	—
Լիր » »	Lire	122	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	92	85
Զուից. »	Frc. Suisse	642	—
Լէյ 100 հատը	Ley	19	—
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԷԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4780	—
» II	»	3100	—
» III	»	2900	—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	140	—

ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ

ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve

Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61 - 85

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԺԱՄԸ 9.30

ՀԱՐԱՉ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն՝ 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵՈՒԹԻՒՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ 20 ֆր.		38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան 10 շ.			20 շ.
Ամերիկա	—	3 ա.	5 ա.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՇԱԲԱԹ 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

8 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 173 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՇԱԲԱԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

ՉԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՓՈԽԱԴՐԵԼ ԱՌԱՆՑ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո Ր ՕՐՈՒԱՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ

Հայաստանի վարիչներուն, բայց մանաւանդ անոնց վարձու մունետիկներուն կ'ուղղենք այս հարցումը, կարճ եւ շեշտակի.

— Ո՛ր օրուան կը սպասէք, Հայաստան փոխադրելու համար չափահաս որբերը, ամբողջ սերունդ մը որ կը չարչրկուի եւ կ'այլասերի ձեր աչքերուն առջեւ, ցամաքէ ցամաք նետուելով:

Քարերն անգամ կ'ազդակեն անոնց տառապանքին առջեւ: Այս շաբթուան ընթացքին, լսեցինք մէկէ աւելի ողբերգութիւններ՝ Սուրիայէն Ֆրանսա փոխադրուած որբերու մասին: Վերջին երեք հարիւր հոգինոց կարաւանէն քսան հոգի, հազիւ հրէնց յատուկ ագարակը հասած, ձգեր փախեր են, չդիմանալով տաժանակիր աշխատանքին: Եւ քանէն մէկը չի գիտեր թէ ո՛ւր գացած են միւսները: Փնտռելով, հարցապնդելով, հաստատեցինք թէ իսկապէս չեն կրնար տակաւ պարտադրուած աշխատանքին: Ագարակապանները ամէն առտու ժամը երեքին կ'արթնցնէին եւ մինչեւ իրիկուան 9—10 կ'աշխատցնէին, կը պատմէ մէկը: «Մեզ կը ծեծէին», կ'աւելցնէ ուրիշ մը: Ընդունելով հանդերձ որ կը չափազանցեն, կարելի չէ առանց վրդովումի դիտել այս պատկերը: Պ. Կ. Պէրրի, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Եւրոպայի ներկայացուցիչը, վերջերս լաւատես յայտնութիւններ կ'ընէր տեղեկագրի մը մէկ, զոր ամբողջութեամբ հրատարակեցինք: Մենք ալ գիտենք որ կան բախտաւորներ: Բայց ամբողջ գործը ինքնին չարաշուք հանգամանք ունի: Պ. Պէրրիի տեղեկագրին հրատարակութենէն քանի մը շաբաթ վերջը, չորս որբերու ստորագրութեամբ նամակ մը ստացանք հեռաւոր քարայրէ մը: «Ցառաջ» մը գաւեր եւ իմացեր են տեղեկագրէն) որ իրենց ընկերները բախտաւոր են, և կը յարցնեն թէ ի՛նչու իրենք այնքան զէշ վիճակի մատնուած են, քանի որ միեւնոյն պայմանագրութեամբ եկած են:

Ճիշտ է. պայմանագրութեան մէջ կ'ապրարարուի թէ աշխատանքը ծանր է, և տղաքը պիտի կատարեն այն գործը ինչ որ ագարակատէրը: Բայց կը բաւէ՞ այդ ազդարարութիւնը: 16-18 տարեկան տղայ մը, այն ալ Ասիոյ խորերէն, կրնա՞յ ըմբռնել Ֆէ ի՛նչ է «ծանր» աշխատանքը Ֆրանսայի մէջ: Ցետոյ, տղաքը ինչո՞վ ապահովուած են բռնութեան եւ շահագործման վտմ, քանի որ շատ բան կախուած է անհատներու քմահաճոյքէն:

Ողբերգութեան մասին ամբողջական գաղափար մը տալու համար, յիշենք նաեւ զուարճալիք մը, — հովուերգութիւն մը, թէ կ'ուզէք: Ագարակատէր մը շատ հաւնելով հայ ոլբի մը եղեցկութեան, միտքը դրեր է անպատճառ իր աղջկան առնել այն. բայց տղան կը մերժէ: Այդ մերժումն իսկ սուղի կը նստի ըրեն, սաստկացնելով բարոյական տառապանքը: Նոյն պատերը՝ Մակեդոնիոյ ագարակներուն մէջ:

Աւելորդ է հին եղանակներ հնչեցնել եւ գանգատիլ Նպաստամատոյցէն, կամ ողոքել զայն, որ քիչ մըն ալ խնամէ սա արշրկուած սերունդը: Անոնք, Ամերիկացիները, բսած են իրենց խօսքը, եւ հաշուեյարդարը կը կատարեն համաձայն իրենց հայեցողութեան եւ հաշիւներուն: Ցուր է գանգատիլ ան թէ Նպաստամատոյցի պաշտօնէութիւնը աւելի ծանր կը շղթայէ քան որբերու ապրուստը: Տարրական տրամաբանութիւնը կ'ըսէ թէ՝ երբ դուն տէր չես լլլար քու գործերուդ, իրաւունք չունիս ուրիշը մեղադրելու: Նպաստամատոյցին դէմ ըսելիք շատ բաներ կան. բայց պէտք չէ իրար խառնել բոլոր խնդիրները:

Օրինակ, ներկայ հարցին մէջ, մեղքը աւելի մեր վրայ կ'իյայ: Հայկական ո՞ր իրաւասու մարմինը հետաքրքրուեցաւ սփահաս որբերու տագնապով: Ո՞րը դրաւ որոշ, գործնական քայլ մը, որպէսզի Սուրիոյ որբերը արձակուած առեն, ողոցը չթափէին, կամ Ֆրանսայի ագարակապաններուն վարձու չտային: Բարեգործականը քանի մը հարիւր որբ ղրկեց այստեան, փողով եւ թմբուկով, եւ կեցաւ. մինչդեռ կրնար մէկ հարուածով եւ իրրեւ անմիջական գործ ստանձնել բոլոր արձակուած որբերուն դէպի երկիր տեղափոխումը: Այդ մարմինը կեդրոններ ունի թէ Սուրիոյ եւ թէ Ֆրանսայի մէջ, բայց ուր ունի՞ անցուդարձէն, որբերու առուծախէն:

Աւելի տմարդի ընթացք մը կը ցուցնէ Հայաստանի կառավարութիւնը: Գործակալներ կը նշանակուին, ցուցակներ կը ազմուին, յաճախ տուն-տեղ եղած գաղթականներ իրար կը առնուին, բայց ոչ մէկ խօսք, ոչ մէկ շարժում՝ սա մինուճար որոց մասին, որոնք անստուգութենէ անստուգութիւն կը որուին տասը տարիէ ի վեր: Բոլորը մէկ հաւաքելով, թերեւս տզար հոգի չկան, իրրեւ անմիջապէս փոխադրելի: Բայց բոլոր խանձուրները անճարներ են, եւ Թոյլ կուտան որ իւրաքանչիւրը իր գլխուն ճարը նայի, կամ օտար բարեգործներ տպեն ու արձակեն:

Ո՞ր օրուան կը սպասէ բանուորա-գիւղացիական իշխանութիւնը, ափ մը հող տալու համար Հայաստանի արեւուն զոհուած գիւղացիներու անտէր զաւակներուն...

Շ.

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՈՐԲԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԺՐՆԵՒԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ժընեւի մեր մասնաւոր Թղթակիցը կը գրէ սեպտ. 6 Թուականով.—

Սեպտեմբեր 3ին գումարուեցաւ Մերձաւոր Արեւելքի Միջազգային Ընկերակցութեան ժողովը, որուն կը մասնակցին 25 հայատեսատ միութիւններ: Ներկայ էին Ամերիկեան Նպաստամատոյցի, Պելժիոյ, Զուիցերիոյ, Ֆրանսայի, Սկանտինավիոյ ներկայացուցիչները: Զեկուցումներ եղան զանազան ընկերութիւններու գործունէութեան մասին: Ամերիկեան Նպաստամատոյցը (N. E. R.) 1925ի ընթացքին ծախսած է 4,218,944 տոլար: Ճառեր խօսեցան Սուրիոյ գաղթականներուն մասին: Որոշուեցաւ Հալէպի գաղթականները փոխադրել եփրատի կողմերը, Թափուր հողերու վրայ հաստատելու համար: Որոշուեցաւ նաեւ Նանսէնի ծրագիրը պաշտպանել Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովին մէջ:

Սեպտեմբեր 4ին Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ընդհ. քարտուղար Պ. Վիքըի, որ Կովկասէն կը դառնայ, խօսեցաւ Հայաստանի մասին: Այս առթիւ համադումարը բանաձեւ մը քուէարկեց, որով կը խնդրուի Ազգերու Դաշնակցութենէն՝ երկարաձգել Նանսէնի Ցանձնախումբին լիազօրութիւնը, որպէս զի կարելի ըլլայ դրամ գտնել Հայաստանի ոռոգման համար: (Ցանձնախումբը իր պաշտօնը վերջացած կը նկատէ, քանի որ ուսումնասիրութիւններ կատարեց, բայց դրամ չկրցաւ գտնել, խորհրդային իշխանութեան երաշխաւորութիւնը անբաւական համարուած ըլլալով): Տանը-մարքացի Օր. Եէփփէի զեկուցումը լսելէ վերջը, որոշուեցաւ խնդրել որ անոր պաշտօնն ալ երկարաձգուի, հայ որբերու ազատագրման եւ խնամատարութեան գործը վերջացած չըլլալով: Անհրաժեշտ համարուեցաւ ընդլայնել «Ոսկեդէն Կանոն»ի ծրագիրը, որ սահմանափակուած է միայն որբերուն: Այս ձեւով կարելի պիտի ըլլայ աւելի դրամ հաւաքել: Այս առթիւ սարքուած սեղանին ներկայ էին հազար հոգի: Բազմաթիւ ճառեր խօսուեցան Հայաստանի, մեծ պետութեանց դասալքութեան եւլն. մասին: Հայ որբերը հարկական երգեր կ'երգէին, ոգեւորելով շրջապատը:

Սեպտեմբեր 5ին մօտ հարիւր պատուիրակներ այցելեցին Պընեէնի հայկական դպրոցը: Այս առթիւ Պ. Խատիսեան երկար ճառ մը խօսեցաւ հայ ժողովուրդի քաղաքական կացութեան եւ ազգային քաղաքականութեան մասին, շեշտելով ներգաղթի եւ հողերու միացման անհրաժեշտութիւնը: Ժընեւի նահանգին կրթական տեսուչ Պ. Օլթրամար համակրանքով խօսեցաւ մեր երիտասարդութեան մասին: Խօսք առաւ նաեւ Պ. Քրաֆթ Պօնար, որ Ամերիկա պիտի երթայ, ղրամ հաւաքելու համար:

ՄԱՄՈՒԼ

ՕՐ ՄԸ ԱՅՍՊԷՍ, ՕՐ ՄԸ ԱՅՆՊԷՍ

Թամկավարները շուարած են այս միջոցին, «ձշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք»: Անոնք վարժուած են ամէն տեղ բարեգործականի փառքը երգելու: Այն աստիճան որ, Ամերիկայի մէջ ձարց բարձրացուցին Թէ ինչո՞ւ շօկի մասնաճիւղեր կը կազմուին, քանի որ բարեգործականը կայ: Երբ մեղադրանքներ կ'ըլլան Թէ բարեգործականը պէտք եղածին պէս չօգներ Հայաստանի, շնորհիւ Թամկավարներու կեղծիքին, կը փրփրին եւ կ'աղաղակեն. «եղբայր, ի՞նչ կ'ուզէք մեզմէ. ո՞վ ըսաւ Թէ բարեգործականը մեր ձեռքն է»: Այս գիծը շեշտուեցաւ Մելքոնեան կտակի աւարէն յետոյ: Եւ ահա եգիպտոսի Թամկավար պաշտօնաներէն խմբագրականի մը մէջ կը փսփսայ (*Արև*, 27 Օգոստոս).—

—«Տարեկան միջին հաշուով Հ. Բ. Ը. Միութիւնը քառասուն հազար ոսկիի պիւտճէ մը ունի. սակայն այդ գումարին մէկ քառորդը անգամ տակաւին չի գործադրուիր այն երկրին մէջ որ մեր հայրենիքն է, ուր հայութիւնը կեղրոնացած է և կ'ապրի իր ցաւերուն ու յոյսերովը և կարելին կ'ընէ զայն երջանիկ ու ապահով դարձնելու համար: Երբ Երուսաղէմի ու Պէյրութի մէջ որբանոցներ կը պահուին, անբացատրելի կը մնայ Թէ ի՛նչու Հայաստանի մէջ «անապատան երախաներու» հիւղակ մը իսկ չկայ, որուն ճակատին Հ. Բ. Ը. Միութիւն արձանագրուած ըլլար:

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը արտասահմանի մէջ կը պահէ դիւանները և պաշտօնէութիւն մը որոնց համար առնուազն տարեկան չորսհինգ հազար անգլիական ոսկի ծախք կ'ընէ, մինչ Հայաստանի մէջ ոչ միայն գրասենեակ մը չունի, այլ նաեւ ներկայացուցիչ մը անգամ չի պահեր և այս պատճառաւ պարտաւորուած է պարբերաբար պատուիրակութիւններ ղրկել Երեւան, որոնք շատ աւելի ծախքերու կարօտին»:

Իսկ «քաղաքացի» Մ. Միհիրդատեանց, իրենց հինուտի փառքը եւ պելժիոյ գաղութին *ոչմիրպաշ* ներկայացուցիչը, որ կուսակցութենէն բաժնուեցաւ, որովհետեւ գաղութը... Դաշնակցական մը ղրկած էր փարիզ, իբրեւ պատգամաւոր, առջի օր կը յայտարարէր տեղացիներու մը.

— «Բարեգործականը պէտք չէ շփոթել ռամկավար կուսակցութեան հետ: Ռամկավարներու եւ մանաւանդ անոնց բեղուն գրիչը զէշ ծառայութիւն մը կ'ընէ Բարեգործականին: Ռամկավարները անկոչ և անթաքթ պաշտպանները դառնալով Բարեգործականին, այնպիսի տպաւորութիւն մը կը գործեն որ սերտ կապակցութիւն կայ իրենց միջեւ և Բարեգործականը Ռ. Կուսակցութեան ենթակայ մարմին մըն է: Իրականութեան մէջ այդպէս չէ եւ այդ տարբերութիւնը պէտք է երեւան բերել, շեշտել: Ռ. Կուսակցութեան ազգայնամոլ և տիրացուական քաղաքականութիւնը և վարքագիծը պէտք չէ ստուեր ձգէ մարմնի մը վրայ որուն դերը կրնայ մեծ ըլլալ հրկրի մէջ»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիան ալ Ազգ. կ'ուզէ

Թուրքիա, որ արդէն երկու դիտողներ ունի ժընեւի մէջ, ձեռնարկներ սկսաւ, Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու համար: Այս առթիւ զանազան կառավարութենց գրուած նամակին մէջ, մէկ պայման կը դնէ.— Թուրքիա, որ կ'ուզէ ժընեւի մէջ պաշտպանել ոչ միայն իր սեփական, այլ եւ մօտաւոր Արեւելքի երկիրներուն, ինչպէս Պարսկաստանի և Աֆղանստանի շահերը, կ'առաջարկէ առժամեայ աթոռ մը վերապահել իրեն, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին մէջ:

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը

Երկուշաբթի օր հանդիսաւորապէս բացուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան 7րդ ընդհ. ժողովը, որուն ներկայ էր նաև Ալբի Տիկին Ուիլսըն, հանգուցեալ նախագահին կինը: Բացման ճառին մէջ, նախագահ Պէնէշ փառաբանեց Ազգերու Դաշնակցութեան կատարած գործը, խօսեցաւ Մուսուլի վէճին, յոյնևպուլկար միջադէպին վրայ, բայց ճառին մեծագոյն մասը նուիրեց Լօքարնոյի դաշնագիրներուն, գորս ողջունեց իբրեւ «առաջին միջազգային դաշինքը պատերազմի պատրաստութիւնը սահմանափակելու»: Բացատրեց թէ այդ համաձայնութիւնները «բոլորովին տարբեր են կեղծ ապահովութեան այն դրութենէն որ հիմնուած էր գաղտնի զինակցութիւններու վրայ»: Ցետոյ բարի գալուստ մաղթեց Գերմանիոյ պատուիրակութեան, որ պաշտօնապէս մուտք կը գործէր, և վերջին կոչ մը ուղղեց Պրազիլիոյ և Սպանիոյ, որպէս զի ետ առնեն հրաժարելու որոշումը: Այս երկու պետութենց աթոռները թափուր էին:

Ներկայ 48 պատուիրակներուն 42ին քուէներով ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ Պ. Նինչիչ, Եուկօ-Սլավիոյ ներկայացուցիչը, որ կարդաց խորհուրդին տեղեկագիրը՝ Գերմանիոյ միայուն աթոռ մը տալու որոշման մասին:

Ամերիկա նորէն դիտող մը ղրկած է, համաձայն իր բարի սովորութեան:

Նոր դատապարտութիւններ

Էնկիւրիի Անկախութեան Դատարանը Սեպտ. 1ին 5ական տարի ազատի դատապարտեց Լազիստանի նախկին երեսփոխան Նէճաթի, Համշէնցի փաստաբան Հիւսէյին Աձիի, Նէճաթի պէյի եղբայր Հասան Թահսին, Համշէնցի Մուսթաֆա եւ դարձեալ նոյն տեղացի ճաշարանապետ Հիւսէյին պէյերը: Ամենք ամբաստանուած են Թէ կապ ունէին մահապարտ Զիա Խուրշիտի հետ, բայց գործօն դեր չեն ունեցած:

Ինչպէս կը տեսնուի, բոլորն ալ Լազիստանի շրջանէն են: Ամբաստանեալներէն Հիւսէյին Աձիի պատմեց Թէ իր ընտանիքը 25 հոգիէ կը բաղկանար, իսկ այսօր 15 հոգի մնացած է: «Մէկ մասը Հայերու կողմէ ջարդուած եւ նահատակ եղած է. իսկ մէկ մասն ալ կամ իրենց վիշտէն մեռած եւ կամ անձնասպան եղած են: Ես ալ ազդուած եմ, եւ երբ քովս բան մը խօսուի, «այո՛» կ'ըսեմ, բայց բանէ մը տեղեկութիւն չեմ ունենար»...

**** Ըստ վերջին լուրերու, դեռ 20-25 դատեր կան, որոնց մէջ ամբաստանեալներն են Պանտրմայի լրտեսները եւ Ապտիլ Գատէրն ու Գարա Քէմալը պահողները:*

**** Կրեատացի Շեվգը, որ Մուսթաֆա Քէմալի հաղորդած էր Իզմիրի մահափորձին լուրը, 6500 ոսկի պարգեւ ստացաւ: 1500 ոսկի ալ տրուեցաւ Պոլսոյ ոստիկանութեան քաղաքական բաժնի պաշտօնեաներէն Մէհմէտ Ալի պէյի:*

**** Իր պաշտպանողականին մէջ, մահապարտ Ապտիլ Գատէր ըսած է նաեւ Թէ ինք ընդհ. պատերազմին Բ. զօրաբանակի քննիչ էր, իսկ միւսի պայքարի ընթացքին կազի փաշային կողմէ Մուսուլի հրամանատար կարգուեցաւ: «Ցետոյ Հայաստանի դէմ շարժումը սկսաւ, եւ ես էի որ այդ կողմերու յարաբերութիւնը ապահովեցի»:*

Ընդհ. պատերազմի առեն, Ապտիլ Գատէր կուսակալ եղած է նաեւ Տէր Զօրի, եւ «շատ մը գէշութիւններ բրած է», կ'ըսեն Թուրք Թերթերը:

Յափշտակուած գոյքերը ետ կը տրուին

Պոլսոյ Թերթերուն մէջ կը կարդանք.—

Հայերու կողմէ հետգհետէ դիմումներ կը կատարուին լքեալ գոյքերու տնօրէնութեան մօտ, գրաւուած կալուածներու վերադարձի մասին:

Կը կարծուի Թէ, հազարէ աւելի կալուածներ ետ պիտի տրուին: Անոնց կարգին է Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի սեփական Սէլամլէք խանը, որ 167,000 ոսկիի ծախուեցաւ, եւ Բեյրայի մէջ ազգապատկան կալուած մը որ Պ. Նորատունկեանի անուան արձանագրուած էր, և 64,000 ոսկիի ծախուեցաւ:

Ա.յս երկու գրաւումները կատարուած են 6 Օգոստ. 1924էն յետոյ, հետեւաբար չեղեալ պիտի նկատուին:

(Լուրերու չարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ԵՎ ՆՐԱ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Ե.

Հայկական սովետական հանրագիտության հիմնադրամը ստեղծվել է 1969 թվականի դեկտեմբերի 30-ին՝ ՀՍՍՀ Նախարարների խորհրդի որոշմամբ։ Հիմնադրամի նպատակն է նպաստել հայկական սովետական հանրագիտության հրատարակմանը, ինչպես նաև հայ ժողովրդի պատմության, մշակույթի, գրականության, լեզվի, ազգագրության, ճարտարապետության, կերպարվեստի, ժողովրդական ստեղծագործության, ինչպես նաև հայ ժողովրդի նշանավոր գործիչների, գրողների, արվեստագետների, գիտնականների, ճարտարապետների, ռազմական գործիչների, հասարակական գործիչների մասին գրքերի հրատարակմանը։

Հիմնադրամի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝ հայկական սովետական հանրագիտության հրատարակման համար միջոցների հավաքումը, հայ ժողովրդի պատմության, մշակույթի, գրականության, լեզվի, ազգագրության, ճարտարապետության, կերպարվեստի, ժողովրդական ստեղծագործության, ինչպես նաև հայ ժողովրդի նշանավոր գործիչների, գրողների, արվեստագետների, գիտնականների, ճարտարապետների, ռազմական գործիչների, հասարակական գործիչների մասին գրքերի հրատարակման համար միջոցների հավաքում

ՍԱՐԱՆՑԻ «ՅԱՂԹ ԲԱՆԱԿԸ Է»

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՄԸ ՎԱՅԵԼՅԱԼՈՒ)

Օհանէս Թումանեան, մեծ վոստոսը հրատարակելէն ետք, ուզած է հրատարակել նաեւ իր ամբողջ գրական ժառանգութիւնը։ Ան ինքզինքի համար կանխաւ կազմած է ծրագիր մը, որ պիտի ընդգրկէ իր գրած բոլոր գործերը։ Ասոնք պիտի հրատարակուին տասը հատորներու մէջ։ Ասոնցմէ առաջինը, որ կը պարունակէ «Սարանցի Աղթամարցի» պատմական վիպակը, լոյս տեսաւ 1910 թուականին։ Հետեւեալ հատորները, որոնք պիտի պարունակէին «Գիքոր», «Թմկաբերդի Առիւծները», «Սամուէլ» վիպակները, ինչպէս նաեւ «Ջալալեան» եւ «Ալի-Նազար» պատմական պատմուածքները, չհրատարակուեցան։ Ինչո՞ւ։ Ասոր պատճառը մինչեւ այսօր մնացած է անյայտ։ Ոմանք կը կարծեն, թէ Թումանեան, որ ինքզինքը միշտ գրական ոսկերիչ մը նկատած է, չէ կրցած գոհացնել իր ինքնասիրութիւնը։ Ուրիշներ կը կարծեն, թէ ան չէ կրցած գտնել հրատարակիչ մը, որ ստանձնէ ծախսերը։ Ոմանք ալ

Չիչէրինի Եւրոպա կուգայ

Կը հաւաստեն թէ Չիչէրին մօտերս եւրոպական ջերմուկ մը պիտի գայ եւ այս առթիւ պիտի տեսակցի կարգ մը քաղաքական դէմքերու հետ, մանաւանդ Գերմանիոյ մէջ։ Բայց հաւանական է որ միայն այդ կողմերով չսահմանափակուի։

Այս միջոցին ռուս դիւանագիտութիւնը եռանդուն աշխատանք մը կը թափէ, ապահովութեան դաշնագիրներ կնքելու իր սահմանակից երկիրներուն հետ, նման անոր զոր առաջին անգամ ստորագրեց Թուրքիոյ հետ։ Քանի մը օր առաջ վերջացուց Աֆղանիստանի հետ բանակցութիւնները եւ հիմա կը ջանայ Թուրքիան, Աֆղանիստանը եւ Պարսկաստանը խմբաւորել, ամուր պատուար մը կանգնելու համար Ասիոյ բրիտանական կայսրութեան դէմ։ Իր արեւմտեան սահմանին վրայ, բանակցութիւններ սկսած է Լեհոնիոյ, Էսթոնիոյ, Լիթուանիոյ, Լեհաստանի եւ Ֆինլանտայի հետ. բայց որովհետեւ այս պետութիւններուն մեծ մասը կը մերժէ անջատ համաձայնութիւն կնքել եւ կը նախընտրէ հաւաքական դաշինք մը հաստատել, վիճաբանութիւնները կրնան երկարիլ։

∴ Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ ռումանական կառավարութիւնը առաջարկած է Մոսկուայի՝ փոխադարձ ապահովութեան դաշինք մը կնքել տասը տարուան համար։ Մոսկուա չէ պատասխանած։

Իտալիա աչք ունի Ալպանիոյ վրայ

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը գրէ թէ՝ վերջերս Թիրանայի իտալական դեսպանը այցելելով Ալպանիոյ վարչապետ Ահմէտ Զօկուի, առաջարկեր է իտալական թեւարկութեան տակ մտնել։ Առաջարկը շատ վճռական չեշտ ունի եղեր։ Գաղտնիքը երեւան ելած ըլլալով, Չէմպրլէյն դիտողութիւն ըրած Պ. Մուսոլինիի, որ պատասխաներ է թէ իր ներկայացուցիչը սխալ հասկցեր է իր հրահանգները...։

Սպանիա ճգնաժամի վրայ

Կացութիւնը շատ խառնակ է Սպանիոյ մէջ։ Հրետաձիգ սպաները անսաստած ըլլալով կառավարութեան հրամաններուն, դիկտատորը լուծեց կարգ մը խմբակցութիւններ, եւ պաշարման վիճակ հրատարակել տուաւ։ Մեծ յուզում կը տիրէ բանակին մէջ։ Կառավարութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ բանակի հրամանատարներուն հետ, ո՛ր եւ է անակնկալ կանխելու համար։ Որոշուած է ջախջախել հրետաձիգ գունդերուն դիմադրութիւնը։

Վերջին լուրերու համաձայն, պատերազմական ատեանը նիստ գումարելով Թագաւորին նախագահութեամբ, որոշած է ամենածանր պատիժներու դատապարտել ըմբոստութեան վարիչները։ Արձակուած սպաները կը շարունակեն համազգեստով պտտիլ։ Միւս կողմէ, անգլիական թերթերը կ'իմանան թէ այս ներքին տագնապը ազդեցութիւն ունեցած է նաեւ Մարոքի մէջ, ուր կարգ մը ցեղեր նորէն ապստամբած եւ յարձակողականի ձեռնարկած են։

Գաղթականներու փոխադրութիւնը

Պոլսահայ թերթերը կը գրեն թէ Պ. Շահվէրտեան Աթէնք այցելած ատեն, կարգադրած է որ հազար գաղթականներու ցուցակ մը պատրաստուի, առաջին առթիւ փոխադրուելու համար։ Ասոնց 900ը պիտի առնուին Սելանիկի շրջանէն, մասնաւորապէս Հարման գիւղի գաղթականներէն, որոնք անստոյգ վիճակի մատնուած են, իսկ հարիւրը պիտի ընտրուի Աթէնքի շրջանէն։ Կ'ըսուի թէ յաջորդաբար պիտի փոխադրուին հազարական հոգի։ Յունական կառավարութենէն շոգենաւի տեղ դրամ պիտի պահանջուի։ «Ժուռնալ տ'Օրիան» կ'իմանայ թէ պայմանագրութեան մը համաձայն, Յունաստանի գաղթականները պիտի փոխանակուին Յոյներու հետ, եւ մինչեւ մէկ տարի հայ գաղթական չպիտի մնայ Յունաստանի մէջ։

Ոսկեղէնի բարձրացումը Պոլսոյ մէջ

Ոսկերլինի ուշագրաւ ելեւէջներ ունեցաւ վերջերս Պոլսոյ մէջ, մինչեւ 915ի բարձրանալով։ Կառավարութիւնը մտահոգ է եւ կ'ըսուի թէ անկախութեան դատարանը այս խնդրով ալ պիտի զբաղի, շահադէտները անհաբեկելու համար։

Այս կացութիւնը մեծապէս կ'ազդէ առեւտրական հրապարակին եւ ապրուստի վրայ։ Բացի Սամսոնէն եւ Ատանայէն, Իզմիրի նահանգին մէջ 7 միլիոն անգլ. ոսկիի արտածելի ապրանք կայ եւ տակաւին մէկ միլիոնի ապրանք չէ արտածուած։

Հունձը պակաս է այս տարի

Ֆրանսայի ցորենի հունձքը անցեալ տարուան վրայ շատ պակաս է այս տարի, թէ քիչ ցանուած եւ թէ օդը աննպաստ գացած ըլլալով։ Անցեալ տարի 90 միլիոն քէնթալ էր բերքը, այս տարի կը հաշուեն միայն 70 միլիոն, 6 միլիոն ալ պատրաստ կայ։ Տեղական սպառման համա պէտք է 70 միլիոն, սերմնցու՝ 9 միլիոն, ճարտարագործութեան համար՝ 3 միլիոն, պահեստ՝ 3 միլիոն, համագումար՝ 87 միլիոն, որով 17 միլիոն բաց կայ։

Նոր կռիւներ Դամասկոսի մէջ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ առջի օր կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցաւ Դամասկոսի շուրջը, երբ 500 ապստամբներ կ'ուզէին քաղաք խուժել։ Բազմաթիւ հրասայլեր եւ թնդանօթներ կը պաշտպանեն քաղաքը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՏԱՆԱՅԻ միլիոնատէր վաճառականներէն Աղազատէ Մէհմէտ Խուլուսի անանկ հռչակուեցաւ Օգոստ. 30ին, դրամատուններու ունեցած կէս միլիոն ոսկի պարտքը վճարած չըլլալով։

ԿԱՐԿՈՒՏԻ ՎՆԱՍՆԵՐԸ.— Պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն Հայաստանի բոլոր գաւառներուն մէջ կարկուտէն փտասուած է 10,783 տեսիատին ցանք։ Պետական ապահովագրութիւնը վճարած է 5172 տեսիատինի վնասները, համագումար 71,758 րուբլի։

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԿՈՏՈՐԱԾ.— Օգոստոսի սկիզբէն ամբողջ Հայաստանի մէջ սատկած են 27,250 եղջիւրաւոր խոշոր կենդանիներ։ Պետական ապահովագրութիւնը վճարած է 391,138 րուբլի։

ՄԵԾ ՋԲՕՍԱՆՔ
ՍԷՆ-ՔԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
Հ. Յ. Դ. "ԶԱԽԱՐԵԱՆ,, ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Կիրակի, Սեպտեմբեր 12ին, առաւօտէն մինչեւ երեկոյ
ՋԲՕՍԱՆՔԻ ՄԱՍ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ
ԵՒ ՆՈՒԱԳՈՎ ՊԱՐԵՐ
Ի ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
Միայն հաց եւ ըմպելի պիտի հայթայթուի
շատ դիւրամատչելի գներով
փոխադրութեան միջոցներ.— Շոգենաւ, իջնել՝ Սէն-Քլու գիւղը։ փօրթ Սէն-Քլուէն առնել 2 եւ 18 թիւ ճանըրակառքերը, իսկ փօրթ տ'Օթէօյէն թիւ 25 ճանըրակառքը եւ իջնել Սէն-Քլու գիւղը։
Եւագոյն ժապաւէն կրող ընկերներ ճասարակութիւնը պիտի առաջնորդեն մօտիկ զբօսավայրը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. «Արմէն-Գարօ» խումբին ընդ. ժողովը՝ Շաբաթ երեկոյ 11 Սեպտ. ժամը 8 ուկէսին. «Ռոստոմ»ի սրահը, 131 Րիւ տիւ Ֆօպուրկ տիւ Թամփլը, Մէթրօ Պէլվիլ։

ՓԱՐԻԶԻ Զ. Ո. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ 11 Սեպտ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ուկէսին, 40, Rue de Bellevilleի սրահին մէջ։ Անդամներու հետ կը հրաւիրուին բոլոր որբերը։ Օրակարգ.— 1. Վարչութեան գեկուցում՝ հաշուական եւ բարոյական։ 2. Զեկուցում՝ գաւառէն վերադարձող կեդրոնի պատուիրակին կողմէ։

ԽԱՐԲԵՐԴՑԻՆԵՐՈՒ Փարիզի Հայրենակցական Միութեան Ա. բանախօսական ժողովը՝ Սեպտ. 11 Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Ֆլօրիա ճաշարանը։ Կը խօսի Պ. Յ. Ամատունի։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը Սեպտ. 11ի Շաբաթ երեկոյեան ժամը ճիշդ 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ Հ. Յ. Դ. Պատանի Միութեան ընդհ. ժողովը՝ Կիրակի, 12 Սեպտ. իրիկուան ժամը ճիշդ 8.30ին 63, Rue de de la République, սրճարանի վերնայարկը։

ՍԵԲԱՍՏԱՀԱՅԵՐՈՒ Նահանգային Միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը 18 Սեպտ. շաբաթ երեկոյ. 61, Rue Mr. Le Prince (Մէթրօ Օտէօն) «Ֆլօրիա» ճաշարանին վերնայարկը։ Օրակարգ.— Միութեան միամեայ գործունէութեան տեղեկաբերութիւնը։

ԽԱՐԲԵՐԴՑԻՆԵՐՈՒ Փարիզի Հայրենակցական Միութիւնը, վիճակագրական խիստ կարեւոր խնդրով, Ֆրանսայի մէջ բնակող բոլոր Խարբերդցիներէն կը խնդրէ որ իրենց հասցէները ղրկեն։ — M. K. Guiavourian, 44, Rue du Montrouge Gentilly, (Seine): Շատ մը հասցէներ մէկ նամակի ծրարով ընդունիլ նախընտրելի է։ ԿՆԻՔ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Յարութիւն Թաշճեան կը փնտռէ իր ճօրեղբայրը Յակոբ վարդապետ Թաշճեան (կարպիս) որ ընդհանուր պատերազմին Մերսին կը գտնուէր, իսկ յետոյ լուր առնուած չէ։ Կը խնդրուի լուր ունեցողներէն տեղեկացնել թերթիս գրաշարներէն Յարութիւն Թաշճեանի։

— Սեբաստիոյ Քոթնի գիւղէն Սրբուհի Ժամկոչեան կը փնտռէ աղջիկը Մարիամ, 20 տարեկան, որ 1925ին Հալէպ եւ անկէ ալ Ֆրանսա անցած է։ Տեղեկացնել մօրը, Միհրան Թէրզեանի հասցէով Camp Oddo Baraque n. 31, Marseille.

— Ուրֆացի Հայկանուշ եւ Սիրանուշ Քէնճաւազեաններ կը փնտռեն իրենց եղբայրները Յակոբ եւ Գէորգ, որոնք կորսուած են Իզմիրի աղէտէն։ Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։ Տեղեկացնել «Յառաջ»ի։

— Շամիկ Քէլէշեան եւ Խաչիկ Պագոյեան կը փնտռեն Սեբաստիոյ Իշխան գիւղացի Յարութիւն Քէլէշեանը, որ հիւսիսային Յունաստան կը գտնուէր։ Տեղեկացնել Alexan Sadoyan, 64, Rue Rabelais, Lyon, France։ Կը խնդրուի «Նոր Օր»էն եւ «Ալիք»էն արտատպել։

— Տիւգձէյի Մաղաքին որդին Դաւիթ Դաւիթեան կը փնտռէ մօրեղբայրը Յարութիւն Պարոնեանը, որ անկէ 2-3 տարի առաջ Սելանիկ էր։ Տեղեկացնել David Avedissian, Restaurant International Koutzoukos. Pont-de-Cheruy (Isère).

— Գաբրիէլ Թագւորեան կը փնտռէ զաւակը, Թագւոր Թագւորեանը որ 5-6 ամիս առաջ Փարիզ էր։ Տեղեկացնել Kapriel Takvorian, Restaurant international Koutzoukos Pont de Cheruy (Isère).

— Յարութիւն Զաքարեան կը փնտռէ Նաւասարդեան Նշանը, Յակոբ Աստան Ճրզիկեան, Յարութիւն Հայրապետեան, Մանուկ Քոլոտիրեան։ Շապին Գարահիսարի Վերի Ածպտեր գիւղէն որոնք Ֆրանսա կը գտնուին։

Տեղեկացնել Վարդուկեան Գասպարի։ 3 Rue des Carmelins. Marseille.

— Գրիգոր Քեահեաեան (Պօղազլեանի գիւղերէն Ռումտինցի) կը փնտռէ հայրենակիցներէն Յարութիւն Նալպանտեան եւ Յարութիւն Գասպարեան (Ռումտինցի) որոնք 1924 Ապրիլ 16ին Մարսէյլ ելած են։ Տեղեկացնել Club Armenien, Café du Commerce, Rue de la Republique 41 St. Chamond (Loire).

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
90 R.e Stanislas Torrents
Դ. Ճ Ր Զ Ա Ն

Ազգ. վարժարանը կը վերաբացուի Հոկտ. 4ին։ Ծնողները կը հրաւիրուին արձանագրել տալ Սեպտ. 15էն սկսեալ իրենց զաւակները Առաջնորդարանի քարտուղարութեան, ի ձեռին ունենալով ծննդեան եւ պատուաստի վկայականները։ (ԿՆԻՔ)

"Խարտոց,,ի Բ. թիւը այս Կիրակի, կրկին ծաւալով եւ ճոխ բովանդակութեամբ։ Կը գտնուի հայ թերթերու բոլոր լրագրավաճառներուն քով։

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Վարձու է սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմով, վաճառաշահ տեղի մը մէջ։ Կարելի է յարմարցնել ուրիշ որ և է գործի համար, նպաստաւոր պայմաններով։ Դիմել անձամբ կամ նամակով Սուրէն Նաւասարդեանի 28, Rue Nationale, Billancourt:

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ձեռագործի համար շահաւոր գործ։ Դիմել՝ Օր. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆի 17, Rue Philibert - Lucot. Paris 13.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

18էն 20 տարեկան հայուհի մը՝ տնային աշխատանքներու համար, գոհացուցիչ պայմաններով, փարիզէն կամ գաւառներէն։ Դիմել անձամբ կամ գրաւոր գնդունիի, 49 Rue Brancion, Paris 15:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Շավիլի մէջ, Թրէնի եւ Թրամվէյի մօտիկ երկու ընդարձակ սենեակներ վարձու կը տրուին հայ ընտանիքներու։ Դիմել՝ 13, Avenue de Ville d'Avray Chaville S. et O.

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Երկու սենեակ, խոհանոց, հոսուն ջուր, ելեկտրականութիւն, կազ եւ կեդրոնական ջեռուցիչ։ Պէտք ունեցողները դիմեն Գնդունիի, 49 Rue Brancion' Paris 15:

ՄԵՏՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մասամբ ծախուած է։ Մեդրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանդստաւէտ շոգեկառքեր։

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են։

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի միջատեղ, ընտանիքներու եւ մանաւանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլօմեթր երկայնութեամբ։

Փ Ա Ր Ի Զ Է Ն Ե Ր Ե Ք Ժ Ա Մ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիյլ, եւլն։

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ին

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9.12

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒՆ ԱԶՔԸ ԼՈՅՍ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

Վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու հագուստներ։

Ձոխ մթերք ընտիր կերպասներու՝ դիւրամատչելի գիներով։

Զգեստներ, վերարկուներ 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր.։

Կարուձեւը խնամքով եւ տոկուն։

Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱԶԻԿԵԱՆԻ
20, Rue Michel Servet
Saint Etienne

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ընդունել. ժամեր 3-30-5.30
(բացի կիրակիէ)
Հասցէ : 18, Rue Lamblardie
Métro : Daumesnil

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre
(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռ)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ
հիւանդութիւններ
Téléph. CENTRAL 73-38
Métro : SENTIER կամ HALLES
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8էն՝—10եւ 1,30 — 8

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince
Métro Odéon կամ St. Michel
Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ
Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք
Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.
Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Ֆրանսերէնի Հայերու Համար մեթոտով. նոր լոյս տեսաւ. կը բովանդակէ. բառարան, խօսակցութիւններ օրինակներ. Հայերէնէ - ֆրանսերէն (թուրքերէն բառեր) եւ Հնչումներ գիրք գլուխ 2 ֆրանք Հայ որբերու Ապսպրեցէ՛ք շատ գոհ պիտի մնաք

Նամակով 15 ֆր. եւ 1 ֆր. ալ ղրկել՝

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ
76, Rue Bernard du Bois
Marseille.

ՃԻՇԴ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾԸ

ԾԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻՉ
ՄԿՐՏԻՉ ԱՇՃԵԱՆ
Բացած է իր մասնաւոր խանութը
Place d'Italieի մօտ
180, Rue Tolbiac
Կատարեալ մաքրութիւն
Շքեղ սալոններ
Վերջին նորաձեւութեամբ կը կտրուին այրերու եւ կիներու մազերը։ Գպրոցականներու մասնաւոր զեղչ։

ՃԱՇԱՐԱՆ COSTA

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Խնամեալ սպասարկութիւն
Ընդարձակ սրահներ
Մասնաւոր սենեակներ
54, Rue du Pont-Neuf,
BRUXELLES,
Tel. 118.44

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց
42, Rue des Acacias
Métro: Ternes կամ Etoile
Ժամը 4.7 կիրակի օրեր 9.12

ՏՕՔԹՕՐ Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Մ Ա Ս Ն Ա Գ Է Տ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
120, Boulevard de Grenelle
Métro La-Motte-Picquet.
Tél. Invalides 31-48
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7
կիրակի օրերը 10.30—12

ՍԱԿԱՐԱՆ
7 Սեպտեմբեր 1926

Դ Ր Ա Մ Ն Ե Ր

Սթերլին,	L. St.	164
Տոլար,	Dollar	33
Մարք (ոսկի)	Mark	8
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	18
Թրք. ոսկի	» or	150
Մէճիտիէ	Médjidié	11
Լէվա 100 հատը	Léva	22
Տրախմի »	Drachme	41
Լիր »	» Lire	122
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	91
Զուից. »	Frc. Suisse	653
Լէյ 100 հատը	Ley	[illegible]
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	[illegible]

Ա Ր Ժ Ե Թ Ղ Թ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4780
» II	»	3100
» III	»	2900
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	140

Le Gérant : H. TEURN[…]

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(…

ՀԱՐԱՁԱԳ

Թմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵՒՄՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

10 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 174 — կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

ԻՐԱՐՈՒ ՀԵՏ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԽՕՍԵԼՈՎ ՁԵՐ ՋԱՒԱԿՆԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ՓՃԱՑՆԷՔ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁՔՈՅԴ Ի ՔՈՅՈՑ...

Իթթիհատականներու դատավարութեան առթիւ, անգամ մըն ալ, եւ մերկապարանոց երեւան ելաւ այն դիւային ոճիրը զոր Թուրքերն ու Պոլշեւիկները, արհեստով ջարդարարներն ու համաշխարհային յեղափոխութեան ժամկոչները սարքած էին Հայաստանի դէմ, անոր ամէնէն ճակատագրական մէկ շրջանին:

Տարբեր պարագաներու մէջ, մարդիկ ամօթահար պիտի կծկուէին իրենց պատեանին մէջ, և լո՛ւռ պիտի խոկային այս պատմական դաւադրութեան հետեւանքներուն վրայ, որոնք մինչեւ Սէնի ափերը եւ դեռ աւելի հեռուները, ծովէ ծով քշեցին անհամար բազմութիւններ:

Այդպէս չըներ երեւանի փարիզեան խոդովակը: Պարգուած գաղանիքները չէզոքացնելու եւ դիւային խաղերը չքմեղացնելու համար, ան երկու սիւնակի մէջ կը շարադրէ խօսքեր, որոնք իրենց կարգին նոր յայտնութիւններ են:

«Ե՞ր է արդեօք խորհրդային-տաճկական գործակցութիւն: Այո՛, եղեր է... եղեր է եւ չէր ալ կրնար չըլլալ»:

Ա յս արդէն խոստովանութիւն մըն է որ մուրճով եւ մանգաղով պէտք է գրուի Կարսի պատերուն վրայ, իբրեւ պատմական փաստ: Եւ եղեր է անոր համար որ, խորհրդային Ռուսաստանը եւ քէմալական Տաճկաստանը «ինքնապաշտպանութեան կռիւ կը մղէին, մահու եւ կենաց պայքար՝ եւրոպական պետութիւններու դէմ»:

Իսկ այս կէտը՝ հանգոյցի բանալին է, եւ ուրախ ենք որ «Երեւան» մէջտեղ կը դնէ զայն, առանց պատ ի պատ ձեւերու: Դեռ կէտ մը ալ, — «անկուսակցական» օրկանը մեզի կը բացատրէ որ, վրաստանը և Ատրպէճանը բնաւ չվնասուեցան «Թուրք - բոլշեւիկեան գործակցութենէն», բայց Հայաստանը տուժեց, շնորհիւ իր վարիչներուն «կարճատեսութեան»:

Ա յս կէտն ալ կ'արձանագրենք, իբրեւ հում նիւթ պատմութեան համար, բայց աւելի պերճախօս յայտնութիւն մը. «Բոլշեւիկ Թրքական գործակցութիւնը ըստ ինքեան ուղղուած չէր Հայաստանի դէմ: Դաշնակցական կառավարութեան քաղաքականութիւնն էր որ ուղղուած էր Թուրք-բոլշեւիկեան գործակցութեան դէմ եւ այդ է պատճառը որ տուժեց Հայաստանը» («Երեւան», 8 Սեպտ.):

Իսկ ի՞նչ կ'ըսեն Իթթիհատականները.—

«Անատոլու մեզմէ օգնութիւն կը սպասէր. մինչ մուսաւաթական կառավարութիւնը անհաշտ դիրք բռնած էր: Ցանկնարարեցի Քեազիմ Գարապէքիր փաշայի որ պոլշեւիկներուն հետ շփման մէջ մտնէ: Այդպէս ալ ըրաւ եւ յարաբերութեան մտաւ պոլշեւիկ կուսակցութեան հետ որ կ'ուզէր օգնել Անատոլուի: Այդ միջոցին կռիւներ տեղի կ'ունենային հայ հրոսակներու եւ Ատրպէճանցիներու միջեւ» (Քիւչիւք Թալեաթ):

«Պահպանվեցի որ Օգոստոսին (1920) Թրքական եւ պոլշեւիկեան բանակները միանան» (Նայիմ Ձեվատ):

Եւ միացան, ու կործանեցին Հայաստանը, որ նոյնքան իրաւունքով կը մաքառէր իր ինքնապաշտպանութեան եւ անկախութեան համար, չորս կողմէն կրակի մէջ ինկած: Սեւրի դաշնագիրը Օգոստոս 10ին ստորագրուեցաւ, իսկ Թուրք-պոլշեւիկ դժոխային մեքենան վճռապէս շարժման մէջ դրուեցաւ Ապրիլին, Ատրպէճանի անկումէն անմիջապէս յետոյ: Բագուի «Ռէվկոմ»ը (յեղ. կոմիտէ) իր ամբողջ ուժը թափած էր Հայաստանի դէմ: Ան էր որ սարքեց մայիսեան խռովութիւնը: Ան էր որ խափանեց Մոսկուա ղրկուած պատուիրակութեան գործը: Անոր հրահանգներուն համաձայն կը շարժէր Լէկրան, երբ Հայաստան կուգար իբրեւ լիազօր, և Թիֆլիզէն իսկ վերջնագիր մը կ'ուղղէր Երեւան, նոյն չարաբաստիկ Օգոստոսին, պահանջելով ճամբայ բանալ կարսէն, Թուրքիոյ օգնութեան հասնելու համար: Եւ մինչեւ վերջն ալ, կռնակը տուած ռուսական 11րդ զօրաբանակին, ան դարակը նետել կուտար նոյն իսկ Լէկրանի ստորագրած համաձայնութիւնը:

Երկուան վարիչները սխալնե՞ր գործած են. կ'ընդունինք: Բայց Հայաստանի այսօրուան իշխանաւորներուն «ցուցակ ծառայութեանց»ը կը պարունակէ այնպիսի ոճիրներ, որոնք սերունդներու անէծքը պիտի հրաւիրեն: Ուրիշ ամէն փաստ մէկդի դնելով, յիշենք մէկ օրինակ միայն:

Էնկիւրիի դատավարութեան ատեն, երեւան եկաւ Թուրք Ջարդարարներուն մէկ առաքինութիւնը: Ամէնէն կատաղի Իթթիհատականներն ալ, Մ. Քէմալը տապալելու ծրագիր եւ որոշում ունենալով հանդերձ, յետաձգեր են գործադրութիւնը, քանի որ հայրենիքը վտանգի մէջ էր: Սպասեր են Թուրքքահելլէն պատերազմի վախճանին, որ ճակատագրական էր: Անդադար գործեր, քաղաքէ քաղաք թափառեր ու տքներ են, Թուրքիոյ բարեկամներ գտնելու, զէնք եւ դրամ ճարելու, մինչեւ անգամ աշխարհ բռնկեցնելու համար, որպէսզի Անատոլուն ազատի: Անոնք դաւաճանութիւն սեպեր են կռնակէն հարուածել միլլի ուժերը:

Հայ պոլշեւիկները մէկ վայրկեան իսկ մտածե՞ցին այս ուղղութեամբ, երբ հայրենիքը արիւն արցունք կուլար, եւ ինքնապաշտպանութեան գերագոյն կոիւը կը մղէր, տաբուրեր՝ միջազգային դաւերու յորձանքին մէջ: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՇԱՆՔԵՐ՝ ԵԱՀՈՒՏԻՆԵՐՈՒ, ՀԱՅԵՐՈՒ, ՅՈՅՆԵՐՈՒ ՀԱՍՑԷԻՆ

Պոլսոյ վագրիը շանթեր կը տեղայ Հրեաներու, Հայերու եւ Յոյներու հասցէին, ամբաստանելով զանոնք թէ՝ Օգոստոս 30ի միլլի յաղթանակին առթիւ, անտարբեր մնացած, կամ Օգոստոսեան Միութեան հանդէսներուն չեն մասնակցած: «Կղզիներու» Բնակիչներէն 100ին 60-70ը Եահուտիներն են, որոնք մարախի պէս կը լեցնեն Թաղապետական պարտէզը, բայց այդ օրը պօյքօթ հռչակած էին: Պոլսոյ ամէն կողմը հայրենիքի պարագային խուսափողներու հոգին էր որ կը ցցուէր: Հայերը եւ Յոյներն ալ նոյն ընթացքին մէջ տեսնենք:

«Եահուտի, Յոյն, Հայ, որ ցեղին ալ պատկանին, հայրենիքին մէջ օտար տարր չեն նկատուիր: Մենք իրենց միայն Թուրքին յատուկ վեհանձնութիւնով մը «հայրենակից» ըսինք: Անոնք պէտք է հասկնային Թէ այս բառը բարձր շնորհ մըն էր, որուն բնաւ արժանի չեն:

Սահմանագլուխներուն վրայ դարերով իր արիւնը թափող Թուրքը ձեր բարօրութիւնը ապահովեց եւ ձեր սերունդին բազմանալուն օժանդակեց: Դուք չամչցաք ձեր վաստակին մէկ մասը «Էթնիքի Էթէրիա»ի օձերուն եւ դաշնակցութեան բորենիներուն ղրկել:

Ցուրք չէիք վճարեր եւ դեսպանատուները ապաստանելով ձեր բոլոր չարագործութիւններուն պատիժներէն կ'ազատէիք: Այո՛, անարգ եւ մեղկ վարչութեան մը տակ, ձեզի համար դիւրին էր ձեր ուզածին պէս խաղալ: Սակայն մի մոռնաք որ այդ սեւ ամպը՝ Թուրքին կորովին մէջ ամբարուած շանթերով ցան ու ցրիւ եղաւ: Այստեղ մեզմէ ուրիշ «Էֆէնտի» չկայ: Եթէ ձեզի հետ ծառայի պէս չենք վարուիր, ատիկա իրաւունք չի տար ձեզի անփափկանկատ ըլլալու: Գիտեմ Թէ ձեր մարմինն ու սիրտը այնքան առողջ չեն, որ կարելի ըլլայ երկրին սահմանագլուխները վստահիլ ձեզի: Այդ պարագային, մեր իրաւունքն է ձեզմէ ուզել մեր սպառած վառօդին դրամը: Ոչ մէկ բան կրնայ մեզ ստիպել մեր այս իրաւունքէն հրաժարիլ»:

ԼԻՕՆԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԱԳԻՒՈՐ ԹԱԳԻՒՈՐԵԱՆ ԱՆՊԱՐՏ

Լիոնի մեր Թղթակիցը կը գրէ.—

Շորեքշաբթի Սեպտ. 8, կէս օրէ վերջ, Լիոնի ծանօթ դէպքին առթիւ քանի մը վկաներ լսուեցան հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ: Պ. Ժուրտէն արձակուրդի մէջ ըլլալով, հարցաքննութիւնները կը վարէր Պ. Պէրթրան: Լսուեցան համարձակավարներու կողմէ Ռուբէն Փափազեան, Դեղամ Պօղոսեան, Սերովբէ Գալֆաեան եւ Յովհաննէս Մանուէլեան, որոնք արդէն նախապէս լսուած էին: Հարցաքննիչ դատաւորը կարդ մը հակասութիւններ գտաւ արուած վկայութիւններուն մէջ: Լսուեցան նաեւ ամբաստանեալները: Համարձակավարներու փաստաբան Պ. Մարագէն եւ Դեղամ Պօղոսեան կասկած յայտնեցին Թարգմանին անկողմնակալութեան մասին, սակայն ի վերջոյ հարցաքննէչ դատաւորը հաստատեց եւ փաստաբանն ալ ընդունեց որ Թարգմանը իր դերը խղճմտութեամբ կը կատարէր:

Հարցաքննութեանց աւարտումէն վերջ, հարցաքննիչ դատաւորը յայտնեց պաշտպան փաստաբան Պ. Ռ. Բրէնհէրի Թէ ընկեր Թագուր Թագուրեանի մասին որ եւ է լուրջ փաստ գտնուած չըլլալով, շուտով ազատ պիտի արձակուի: Մօտ օրէն նոր վկաներ ևս պիտի լսուին եւ ճշմարտութիւնը երեւան պիտի գայ: Բանտարկուած միւս ընկերն ալ պիտի ազատի եւ սուտ վկաները իրենց արժանի պատիժը պիտի գտնեն:

ԻՆՔ ԻՐ ՁԵՌՔՈՎ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ

Ինչպէս գրած էինք, Էնկիւրիի Անկախութեան Դատարանին հրամանով ձերբակալուած էր նաեւ Մինաս Փիլաճեան, որ Զինադադարին հայ Թերթերու գրաքննիչ էր, անգլիական ճիւղին մէջ: Այս անհաւասարակշիռ երիտասարդը Իթթիհատականներու դատին առթիւ կարդ մը նամակներ գրած ըլլալով, Էնկիւրի տարուեցաւ եւ բանտարկուեցաւ: Սեպտ. 4ին տեղի ունեցաւ դատը, որու ընթացքին հաստատուեցաւ որ Փիլաճեան նամակներ գրած էր Մուսթաֆա Քէմալ, Քեազիմ, Ըսմէթ փաշաներուն եւ անգլիասանին: Կարճ հարցաքննութենէ մը յետոյ, ընդհ. դատախազը յայտնեց Թէ իբրեւ Թրքահպատակ Թշնամի բանակին միացած ըլլալով, մահապատիժի արժանի է. բայց Լօզանի դաշնագրով այդ պիսի յանցանքները ներուած են: «Ամբաստանեալը հոս եկած է հայկական խնդրի մասին եւ դատարան ղրկած նամակներուն համար: Թուրք ազգը ամէն ատեն պատրաստ է հայկական խնդրի մասին իր հաշիւը տալու աշխարհի առջեւ: Կարելի չէ որ այս կարգի մարդիկ ապրին Թուրք միութեան մէջ:»

Դատարանը որոշեց Թրքահպատակութիւնը չնչելով, սահմանէն վտարել Փիլաճեանը:

ՍԻՆՈՊՑԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Խորհրդային Թերթերը կը գրեն Թէ Օգոստոս 19ին Խրիմէն Խ. Հայաստան ճասած են 81 Սինոպցի գաղթականներ: Մեծ մասը ծխախոտագործներ են: Հողամասեր պիտի յատկացուին, այս գաղթականներու տեղաւորման համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ազդարարութիւն մը՝ Թուրքիոյ

«Թան» հաստատելով Թէ տակաւին չէ արձակուած «Լօթիւս»ի նաւապետը, ծանր խօսքեր կ'ուղղէ Թուրքիոյ: «Էնկիւրիի կառավարութեան ընթացքը անթոյլատրելի հանգամանք մը կ'առնէ պետութեան մը համար որ դիտէ պաշտպանել իր արժանապատուութիւնը և իր ազգակիցները: Ֆրանսայի հանրային կարծիքը իրաւամբ կը յուզուի իրերու այս վիճակէն և կը յուսայ Թէ կառավարութիւնը Էնկիւրիի մէջ պիտի գործածէ լեզուն զոր կը լսեն և կը հասկնան»:

Գերմանիոյ ընդունելութիւնը

Շորեքշաբթի օր, 8 Սեպտեմբեր, 48 պատգամաւորներու միաձայնութեամբ հաստատուեցաւ Գերմանիոյ մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Նոյն միաձայնութեամբ միայն ա թոռ մը սահմանուեցաւ Գերմանիոյ, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէջ: Ո՛ր եւ է միջադէպ չպատահեցաւ: Ամբողջ գործողութիւնը մէկու կէս վայրկեան տեւեց: Գերմանական պատուիրակութիւնը ժընեւ կը հասնի այսօր, Ուրբաթ, եւ այն առեն հանդիսաւոր ցոյց մը պիտի կատարուի:

Այս առթիւ հաստատուեցան նաեւ 9 առժամեայ աթոռներ, միւս պետութիւններուն գոհացում տալու համար:

Գերմանիոյ ընդունելութեամբ, ի զօրու կը դառնան Լօքարնոյի դաշնագիրները:

Նոր տուրքեր Թուրքիոյ մէջ

Ելմտացոյցին բացը դոցելու համար, անվերջ տուրքեր կը հաստատեն Թուրքիոյ մէջ: Այն աստիճան որ, Թուրք Թերթերը գանգատիլ սկսած են, Թէեւ շատ վախկոտ եղանակով: «Իգտամ» կը գրէ. Ամէն հաւաքիչ պաշտօնեայ ձեռքը «փուսուլա» մը առած հարկատուին դուռը ափ կ'առնէ և կը սպառնայ: Պէտք է միացնել տուրքերը: Մէկը տարուան մէջ ի՛նչ տուրք պիտի վճարէ պէտք է գիտնայ»: Ցետոյ կ'առաջարկէ ջնջել կալուածի տուրքերը:

Եղածը չէր բաւեր, ահաւասիկ Սաւառնակի Ընկերութիւնն ալ շատ մը տուրքեր կը հաստատէ: Պոլսոյ Թերթերը կը գրեն Թէ, այդ ընկերութեան համագումարը հետեւեալ որոշումները տուած է.—

Վաճառականները, արհեստաւորները և հաստատութիւնները իրենց տարեկան շահուն հարիւրին 2ը պիտի վճարեն Սաւառնակի Ընկերութեան: Որոշ շահատուրք վճարող վաճառականները, արհեստաւորները, շրջուն վաճառորդները, բանւորները և հաստատութեանց ծառայողները իրենց շահատուրքին հարիւրին 10ի չափ նպաստ պիտի վճարեն:

Աւտնցմէ զատ, հողային ամէն տեսակ բերքերէ հարիւրին 2 պիտի գանձուի:

Նոր դաւադրութիւն Պուլկարիոյ մէջ

Սօֆիայէն կը հեռագրեն Թէ նոր դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է: Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են Թէ Սօֆիայի եւ Թէ գաւառներու մէջ: Կ'ամբաստանուին երիտասարդ համալսարանականներ եւ ծայրայեղ հողագործականներ: Վարչապետը հարցումի մը պատասխանելով, հաստատեց գաղտնի կազմակերպութեան մը գոյութիւնը եւ աւելցուց Թէ անմեղները պիտի արձակուին:

Վերջին լուրերու համաձայն, 400 հոգի ձերբակալուած են արդէն, իբրեւ մեղսակից դաւադրութեան:

Իտալիա եւ Ռումանիա

Ջօր. Ավերէսքօ, Ռումանիոյ վարչապետը, Օգոստոս 14ին պիտի տեսակցի Մուսօլինիի հետ: Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս տեսակցութեան, որ շատոնց պատրաստուած էր: Դեռ վերջերս բարեկամական դաշնագիր մը կնքուեցաւ երկու պետութիւններուն միջեւ. բայց անոր բովանդակութիւնը շատ սահմանափակ էր, եւ աւելի խոշոր ծրագիրներ կան, որոնց մասին պիտի խօսին երկու վարչապետները: Զրոյցի մը համաձայն, գինակցութիւն մը կը պատրաստուի Իտալիոյ, Ռումանիոյ, Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ցուսլաստանի միջեւ, որոնք մօտաւորապէս միապետական երկիրներ են: Ռումանիոյ համար ամէնէն կարեւոր խնդիրն է Պեսարապիոյ կցման վաւերացումը, զոր Իտալիա չէ ընդունած մինչեւ այսօր, Մոսկուան չվշտացնելու համար:

Սեւերջ կռիւներ Չինաստանի մէջ

Կատաղի կռիւներ տեղի կ'ունենան Չինաստանի մէջ, որուն ժողովուրդը երկու-երեք մասի բաժնուած է, շնորհիւ գինուորական դիկտատորութեանց եւ միջազգային խաղերու:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՁԵՒԵՐԸ

(Գ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ)

Բայց ի՞նչ պիտի ըլլան Միութեանց աշխատանքները գործնականին մէջ։

Հայրենակցական Միութեանց աշխատանքները կարելի է բաժնել երեք գլխաւոր ճիւղերու, համաձայն իրենց նպատակին.

Ա.— Պանդխտութեան մէջ ապրիլ հայրենի կեանքով եւ յուշերով։

Բ.— Փոխադարձ օգնութիւն։

Գ.— Հայրենիքի վերաշինութիւնը եւ դարձ դէպի Հայաստան։

Եթէ այս երեք գործերուն վրայ աւելցնենք եւ նիւթական միջոցներու հայթայթումը, ամփոփած կ'ըլլանք Հայրենակցական Միութեանց գործերն ու նպատակները։ Բայց այդ գործերն ալ խիստ կարեւոր են եւ իսկական հիմքը կը կազմեն ժողովուրդի մը կենսունակութեան։ Առնենք առաջին նպատակը։ Կարելի է զայն ընդլայնել կամ սահմանափակել համաձայն Հայրենակցական Միութեան ուժին, կարողութեան, եռանդին։ Երեւութապէս, այդ կէտը կը թուի, բայց իրապէս ան է գլխաւոր դրդիչը ժողովուրդի ինքնութեան պահպանման եւ ձուլման վտանգի անհետացման։ Որպէս զի հայրենակիցներու մէկ միութեան մէջ համախմբումը բովանդակալից ըլլայ, նախ անհրաժեշտ է միութեան անդամներու եւ ոչ-անդամներու վիճակագրութիւնը կազմել, նշանակելով թէ իր հայրենիքի որ գիւղէն, գաւառէն ազատած է, քանի տարեկան է, քանի հոգինոց ընտանիքը, ինչ արհեստ, մասնագիտութիւն ունէր, այժմ ուր կ'ապրի եւ ի՞նչ վիճակի է։ Կարելի է մանրամասնել տեղեկութիւնները, բայց գոնէ այդքանը անհրաժեշտ է, տիրանալու համար թէ ո՞րքան ազատուած են իր հայրենակիցներէն եւ օգտակար ըլլալու համար հայրենիքին, որ պէտք ունի ստեղծագործող ուժերու։

Հայրենակցական Միութիւնները վերապրելու համար իրենց հայկական կեանքով, կրնան իրենց հայրենիքի տեղագրութիւնը, պատմութիւնը, սովորոյթները, պարերը, երգերը, տեղական բժշկութիւնը, արհեստը, հագուստը եւլն, եթէ ոչ պահպանել, գոնէ գրի առնել որպէս զի չկորսուի։ Ասոնք շատ օգտակար գործեր են ներկայ կեանքը կապելու համար անցեալի հետ։ Օգտակար են նաեւ հողէն կտրուած գրագէտին, բանաստեղծին, ազգագրագէտի եւ ուրիշներու համար։ Դեռ չենք յիշեր այն թանկագին արժէքը որ այդ նիւթերն ունին գիտութեան եւ արհեստի համար, իբրեւ ժառանգութիւն հին, շատ հին ժամանակներէ։ Եթէ դժուարին ըլլայ Հայրենակցական Միութեան մը այդպիսի խնդիրներով զբաղիլը, պարզ հաւաքոյթ մը, երեկոյթ մը, համախմբում մը իր բարերար ազդեցութիւնը, իր կազդուրիչ դերը պիտի ունենայ ազգային տեսակէտէ։ Մայրենի լեզուով խօսակցութիւնը, հայրենի երկրի երգերն ու պարերը, հագուստներն ու յիշողութիւնները, վիճաբանութիւն մը անցեալի կամ ներկայի մասին, ծրագիր մը, ցանկութիւն ապագայի մասին, ասոնք բոլորը իրենց դրոշմը պիտի թողուն եւ պիտի կապեն հայրենակիցները իրարու հետ եւ հայրենիքի հետ։

Այս երեք միջոցները կարելի է գործադրել առանց ծախսի եւ դժուարութեան, Հայրենակցական Միութիւնները կենդանի դպրոց դարձնելով հայրենիքի համար։

Երկրորդ հիմնական նպատակն է փոխադարձ օգնութեան գործը։ Եթէ առաջին նպատակը կը շօշափէ իր անձի փրկութիւնը ուծացումէ, երկրորդը կը վերաբերի իր ազգակիցներուն եւ հայրենակիցներուն փրկութեան։

Այժմ կորուստի մատնուած երկու տեսակ Հայեր կան։ Մէկը անոնք որ — այր, կին, որբ — կրօնափոխութեան եւ ազգափոխութեան կը մղուին արտասահմանի մէջ, զանազան կրօնական հաստատութիւններ մանաւոր անհատներու եւ խմբակցութիւններու կողմէ. իսկ միւսը այն երախաներն են որ մեծնալով հարեմներու մէջ, այսօր դարձած են պատանիներ եւ կը դեգերին արաբ, քիւրտ, թուրք ժողովուրդին մէջ իբրեւ «տէօնմէ»ներ, իբրեւ իսլամ կամ կեավուր։ Ժամանակին Մուսուլի, Կովկասի Բարեգործական Ընկերութիւնները, «Քաղաքներու Միութիւնը», «Մէկ հայը մէկ ոսկի փոխը» բան ու գործ դարձուցած էին նման Հայերու ազատագրումը. եւ հազարներ ազատուեցան։ Այսօր այդ ընկերութիւնները չկան, ոչ ոք չի հետաքրքրուիր այն տարաբախտ Հայերով որոնք իսլամութեան մէջ ինկած են բռնօրէն, որ իրենց ցեղի դահիճներուն մօտ կը մնան իբրեւ հարճ, ծառայ կամ ստրուկ։ Բարեգործական ընկերութիւնները զբաղած են մեծ գործերով։ Հայկական կառավարութիւնը զբաղած է համաշխարհային յեղափոխութեան ծրագիրներով. մինչդեռ Դանիացի կին մը, Միս Նէփփէ, կը զբաղի այդ գործով եւ հարիւրաւոր որբեր եւ մարդիկ է ազատած։ Կան նաեւ ազատելիք տասնեակ հազարներ, եթէ չըսեմ հարիւր հազար։ Սա թիւ մըն է որ արժէք ունի մեզ նման փշրուած ժողովուրդի մը համա՛ր։ Ոչ ոք իր սրտին այնքան մօտ պիտի զգայ, ոչ ոք այնքան շահագրգռուած չէ, որքան Հայրենակցական Միութիւնները իրենց ազգակիցներուն, հարազատ եղբայրներուն եւ քոյրերուն ազատման համար։ Հայրենակցական Միութիւնը միայն կրնայ ճիշտ որոշել թէ ուր եւ ինչ Հայեր կան, որոնք են անոնց ազատման դիւրին եւ աժան միջոցները։ Ուրեմն, Հայրենակցական Միութեանց առաջին գործը պիտի ըլլայ ազատել այդպիսի Հայերը, եթէ նոյն իսկ հարկ ըլլայ «Մէկ Հայ մէկ ոսկի»ի փոխարէն զոհողութիւն կատարել, «Մէկ Հայ հարիւր ոսկի»ի։

Երկրորդ դրական գործը պիտի ըլլայ աշխատանք գտնել, գործ ստեղծել հայրենակիցներու համար։ Օտար եւ հայ զանազան ընկերութիւններ տարագրուած հայութեան օգնելու համար ընդհանրապէս մէկ պարզ միջոց կը գործածեն։ Դժբախտներուն ողորմութիւն կը բաժնեն, ծախսելով մեծ գումարներ, որոնց 100էն 50-60ը կ'երթայ իրենց պաշտօնեաներուն։ Այդ կորուստ է դրամի եւ բարոյականի։ Հայը, որքան ալ արգահատելի ըլլայ իր ազատման առաջին օրը աշխատունակ է, եւ չի հանդուրժեր ողորմութեան։ Սայթաքումէ փրկելու, ան ոտքի կանգնեցնելու համար, Հայրենակցական Միութեանց նպատակը պիտի ըլլայ ոչ թէ ըստ սովորութեան նպաստ բաշխել, այլ աշխատանք կազմակերպել, կամ աշխատանք գտնել արդէն կազմակերպուած գործերու մէջ։ Ատով քիչ դրամական զոհողութեամբ կը հասնինք մեր նպատակին, ունենալով բարոյապէս եւ ֆիզիքապէս առողջ հայրենակիցներ։

Երրորդ գործն է զգացումէ չտարուիլ, եւ նոյն իսկ մունետիկներուն դրամը չըռայլել առանց նպատակի։ Հայրենակցական Միութիւնը միաժամանակ փոխատուութեան կամ փոխադարձ օգնութեան սնտուկ պիտի ունենայ գործի մէջ դժբախտութեան հանդիպած անհատներուն աջակցելու, որբերը ամուսնացնելու, որբեւայրիներուն գործ ճարելու, հասակաւորները անկելանոցներուն օգնելու եւ մանուկներու կրթութիւնը եւ ապահովութիւնը ստանձնելու համար։

Չորրորդ գործն է, դիմումներ կատարել բազմազան ընկերութեանց, զարկ տալ կրթական գործին իրենց հայրենակիցներուն մէջ, լրացնելով եղածներուն պակասը։

Ասոնք գործեր են, որ աւելի կամ պակաս չափով շարժման մէջ կրնան դնել Հայրենակցական Միութիւնները։

ՌՈՒԲԷՆ

ՄԵՆՔ ՉԷԻՆՔ ԳԻՏԵՐ ՈՐ...

Օգտուելով ամսուան արձակուրդներէն, Փարիզի հայ արիները տասնըհինգ օրուան բանակում մը կազմակերպած էին, Էթամբ քաղաքին մօտ, Պիէռվիլի անտառին մէջ, Փարիզէն 65 քիլոմեթր հեռու։ Նոյն անտառին մէջ այս տարի տեղի կ'ունենար Միջազգային խաղաղասիրական համաժողովը նախագահութեամբ Փարիզի Նախկին երեսփոխան եւ տեղին քաղաքապետ Մարք Սանեէի, բարձր հովանաւորութեամբ Ֆրանսական կառավարութեան եւ մասնակցութեամբ երեսունէ աւելի ազգութեանց։

Երբ սկաուտական խումբը բանակավայր հասաւ, համաժողովին պաշտօնական մասը լրացած էր արդէն եւ հինգ հազար ժողովականներէն հազիւ քանի մը հարիւր հոգի կը մնային դեռ.— մեծ մասամբ գերմանացիներ, բայց տակաւին կը տիրէր այն ոգեւորութիւնը որ եղբայրացուցած էր երէկուան թշնամիները։ Չորս կողմէն զանազան լեզուներ կը լսուէին, զանազան դէմքեր եւ խառնուածքներ կը տեսնուէին, բայց ամէնքն ալ եկած էին խաղաղութեան համար աշխատելու։ Առաջին օրը հայկական բանակավայրը հաստատուեցաւ ֆրանսացի սկաուտներուն մօտ եւ յաջորդ առաւօտուն Հայ Եռագոյնն ալ կայմին վրայ կը բարձրանար ոչ շատ հեռու միւս երեսուն պետութեանց դրօշներէն։

Հայկական խումբը մեծ հետաքրքրութիւն ստեղծեց պատուիրակներուն մօտ։ Անոնք կը մօտենային մեր տղոց, հարցեր կ'ուղղէին, Հայաստանի եւ հայերուն մասին, կը բարեւէին Եռագոյնը եւ կ'անցնէին...

Իրենց մեկնումին առթիւ Անգլիացի պատուիրակներէն մասը, գիշերային մեծ հանդէս մը կազմակերպած էր, բանակումի կրակ մը որուն մենք ալ մասնակցելու հրաւիրուած էինք։ Երգեցինք մեր գեղջուկ երգերը, որոնք մեծ գնահատման արժանացան, ստիպուեցանք կրկնել ու կրկնել, «Սօնա Եար»ը եւ «Լուսինն Արծաթ»ը իսկ հայկական պարերուն ստեղծած խանդավառութիւնը աննկարագրելի էր։ Հիւրասիրուեցանք թէյով։ Հանդէսէն վերջը անգլիացի տիկին մը ինծի մօտենալով կ'ըսէր. «Պարոն, ես չէի կարծեր որ Հայերը այսքան հիանալի են, պիտի պատմեմ ձեր մասին անգամ մը որ Անգլիա հասնիմ»...

Յաջորդ իրիկունը ստիպուեցանք մօտակայ Սուելա քաղաքն ալ երթալ եւ մասնակցիլ գերմանացիներուն կողմէ տրուած երգահանդէսին։

Հոն ալ միեւնոյն խանդավառութիւնը... ժողովուրդը չէր գիտեր ինչպէս յայտնել իր գոհունակութիւնը, եւ քաղաքապետին օգնականը անձամբ իր հիացումը կը յայտնէր «սա հիանալի հայ երիտասարդներուն մասին»։

Մենք ալ մեր կարգին շաբաթ գիշեր մեծ բանակումի կրակ մը պատրաստեցինք, որուն հրաւիրեցինք բոլոր պատուիրակները։ Ամէնքն ալ եկած էին տեսնելու հայկական պարեր, Մարք Սանեէ անձամբ ներկայ էր։ Հանդէսը անցաւ շատ յաջող եւ տեւեց մինչեւ գիշերուան տասնըմէկ։ Ներկաները չէին ուզեր բաժնուիլ մեզմէ, յաջորդ օրը (Կիրակի 29 Օգոստ.) վերջին օրն էր։ Կազմակերպուած էր մարզական հանդէս մը եւ դրօշարշաւ որուն կը մասնակցէին շատ մը կարող մարզիկներ։ Մեր պզտիկ տղաքը չորրորդ եկան 8 խումբերու մէջէն, մասնաւոր շնորհաւորութեան արժանանալով, իսկ իրիկուան ճաշին Մարք Սանեէ ամբողջ հայկական խումբը հրաւիրեց, թէեւ պատուիրակները վճարովի կը մասնակցէին։ Ճառեր խօսուեցան ֆրանս. կառավարութեան ներկայացուցիչին եւ ժողովին նախագահ Մարք Սանեէի կողմէ։

Այդ օրուան հանդէսը նկարագրելով, Փարիզի «Լա Ժէօն Ռէփիւպլիք» թերթը (որուն խմբագրապետը Մարք Սանեէն է) մեծ գովեստով կը խօսէր հայ Սկաուտներուն մասին։

Այս ամէնը փոխադարձելու նպատակով, մենք ալ թէյասեղան մը տուինք ի պատիւ Մարք Սանեէին, Ուրբաթ 3 Սեպտեմբեր, մեր մեկնումի նախօրեակին։ Ան յարգեց իր ժամադրութիւնը մեր բանակավայրը այցելեց, իր հիացումը յայտնեց։ Ինծի վիճակուած է ընդունիլ զինք։

Ցիսունը անց այդ քաղաքական կարեւոր անձին հետ լուսագոյն բարեկամները եղած ենք արդէն։

Երկար կը խօսիմ իրեն մեր տառապանքներուն եւ յուսախաբութիւններուն մասին։ Ցուցամոլ մտիկ կ'ընէ, հարցեր կուտայ մեր գրականութեան մասին։ Կը ցուցնեմ «Ցառաջ»ը. հիացումը կը յայտնէ թերթին կանոնաւորութեան մասին եւ.

— «Շատ կը ցաւիմ որ այս գեղեցիկ լեզուն չեմ գիտեր, միշտ աշխատեցէք չմոռնալ զայն, թող պզտիկները լաւ սորվին նախ իրենց մայրենի լեզուն, եւ յետոյ ֆրանսերէնը»։

Կը հրաւիրէ զիս իրենց միութեան կեդրոնը եւ թերթին խմբագրատունը։ Միասին կը լուսանկարուինք, եւ վերջին անգամ մըն ալ շնորհակալութիւն յայտնելէ եւ մեր քանի մը խաղերը դիտելէ վերջ կը մեկնի...

Յաջորդ օրը մեկնումն է։

Տղաքը կազդուրուած ու գոհ կը վերադառնան։

Մեծ անակնկալ մը եղաւ մեզ համար Մարք Սանեէի կայարան ներկայութիւնը։ Ուզած էր անգամ մըն ալ մեզ տեսնել եւ բարի ճամբորդութիւն մաղթել... Մինչ շոգեկառքը կ'ուշանայ, թեւս առած կը խօսի դեռ եւ կը հրաւիրէ մեզ յառաջիկայ տարի եւս գալ, քիչ մը ոգեւորելու համար սա անտառը եւ դղեակը։

Շոգեկառքը կու գայ, վերջին ձեռքի սեղմում մը, եւ կը թողունք Պիէռվիլը ուր երկու շաբաթ ոգեւորիչ կեանք մը ապրեցանք, ծանօթացնելով նաեւ հայութիւնը ներկաներուն, գոհ կը վերադառնանք։ Դեռ կարելի է տեսնել քարափին վրայ Մարք Սանեէն որ իր թաշկինակը կը ճօճէր, իսկ շոգեկառքը կը սուրայ դէպի Փարիզ, տանելով իր հետ խումբ մը տղաք, որոնք տասնըհինգ օրուան արձակուրդէ մը վերջ նոր եռանդով մը պիտի շարունակեն կատարել այն մեծ պարտականութիւնը որ կ'իյնայ իրենց վրայ, «բարձրանալ եւ բարձրացնել»։

Մ. ԳՈՒՐԳԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

(Թղթակցութիւն)

Օգոստոս 27 Աշակերտական Միութիւնը կազմակերպեց հանդէս մը, «Հայ Տուն»էն ներս նոր աշակերտներու անդամակցութեան առթիւ։ Երեկոյթը բացուեցաւ խմբերգով մը, որմէ վերջ խօսեցաւ Պ. Պ. Գէորգեան, եւ կարդացուեցաւ ընդունելութեան գիր մը միութեան կողմէ։ Եղան ընթերցումներ, արտասանութիւններ, նուագ եւ խմբերգներ։

Օգոստ. 29ին «Հայ Տան» սրահին մէջ Կիրակի առաւօտ պատարագէն յետոյ, կատարուեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն մը վաղամեռիկ Մելքոն Տէրտէրեանի յիշատակին։ Կէս օրէ վերջ «Հայ Դպրոց»ի տղաքը գացին Ս. Ժոռժի գերեզմանատունը, իրենց անմոռանալի ընկերոջ վերջին յարգանքը տալու եւ ծաղիկներ դնելու անոր հողակոյտին վրայ։

*** Սեպտ. 4ի Շաբաթ իրիկուն, Օթէլ Տէ Պէրկի մէջ տեղի ունեցաւ բազմաթիւ հրաւիրեալներու ներկայութեան «Ոսկեղէն կանոն»ի ճաշը, նախագահութեամբ Ազգերու Դաշնակցութեան Բ. Ընդհ. Քարտուղար Տօքթ. Փնագօ Նիթօպէի։ Ճաշկերոյթը բացուեցաւ Հայր Մերով զոր երգեցին ութը սաներ, Հայ դպրոցէն։ Ճաշէն վերջ առնուեցաւ լուսանկար եւ ներկայացուեցաւ սինեմա մը, որ առնուած էր նպաստամատոյցին կողմէ Յունաստանի գաղթականներու եւ որբերու կեանքէն։ Ներկայացման միջոցին տեղեկութիւններ տրուեցան։ Նպաստամատոյցի, «Ոսկեղէն Կանոն»ի եւ հայոց մասին հետզհետէ խօսեցան Տօքթ. Փնագօ Նիթօպէ, Մր. Վ. Իքրի, Պ. Քոնսթանթէն Մէլաս, Տիկ. Կլէնվիլ, Տօքթ. Ա. Քէլլըր, Պ. Ժ. Պիանգիս, Պրն. Քրաֆթ-Պօնար եւ ուրիշներ։

Միւս օր, Կիրակի կէս օրէ վերջ, յիսունի մօտ հրաւիրեալներ Պ. Քրաֆթի առաջնորդութեամբ, ինքնաշարժերով բարձրացան Պըննեէն, «Հայ Դպրոց»ը այցելելու, ուր եկած էին նաեւ Ժընեւի սաները։ Հիւրերը դպրոցին պարտէզին մէջ ընդունուեցան «Մեր Հայրենիք»ով եւ Զուիցերական ազգային երգով։ Պ. Քրաֆթ նախ հիւրերը տղոց եւ փոխադարձաբար ներկայացնելէ վերջ, այցելուները պտտցուց դպրոցը։

Ներկաներուն մէջ էր նաեւ Ժընեւի նահանգին կրթական նախարարը Պ. Անտրէ-Օլթրամ, հակառակ իր զբաղումներուն, ընդունած էր Պ. Քրաֆթի հր Չմոռնամ ըսելու որ, Պ. Օլթ մար, կարելի միջոցները ի գո դնէ հայ տղոց Ժընեւի դպրոց մուտքը դիւրացնելու համ կու տարիէ ի վեր ինք կը վկայագիրները մեր տղոց, եւ համոզում ունի անոնց աշխա րութեան մասին։

Թէյասեղանի միջոցին Պ. Գէորգեան մանրամա պարզեց դպրոցին վիճակը, ու կրկին շնորհակալութիւն նելով կրթական նախարարի ջակցութեանը համար։ Ապա ցաւ Պ. Ա. Խատիսեան, որ ն ներուն բացատրեց հայու արդի կացութիւնը, ծանր մասնաւորապէս տարագ րուն մասին։

Այցելուները իրիկուան ժամը 6 Պըննէն մեկնեցան մեծ գոհունակութեամբ դարձան Ժընեւ։

Ժընեւ ԱՐՇԱ

ՀԱՅ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մարսէյլի մէջ, հայու 100էն 80ը կ'ապրի գա տագնապներով։ Նիւթական միջոցներ ունեցողներ, մի կրցած են գնել յարմար կարան, քանի մը սենեակներ աժան գինով։

Իսկ միւսները, ճարահ պանդոկներու մէջ կը բնակին, առապատիկ ծախսերու, դժուա թիւններու եւ շահագործում թարկուելով։ Մէկ սենեակի մ պառկին 4—5—7 հոգի, լոյսէ, օդէ ու ջուրէ զուրկ եւ գոկապետի քմահաճոյքներու թակայ։ Սենեակը իր վա հանգամանքովը ունի նաեւ կ մը անպատեհութիւններ, ցաւալի հետեւանքներ կ'ուն յաճախ։ Այսպէս օրինակ, ծանօթ ընտանիք մը, որ զաւակ ունէր, 4—1ուկէս տա կան, կարգ մը անյարմար թափառելէ յետոյ, 180 ֆրա նոց (որ այժմ 200 է) պանդ սենեակ մը ապաստանած էր, քիչ մը հանգիստ ապահով մտքով։ Սենեակը միեւնոյն կը ծառայէր թէ իբրեւ խոհ եւ թէ իբրեւ լուացարանի։ րիկ երախան երկու լուրջ ար ներու ենթարկուեցաւ։ Ա.— էր, երբ կրակարանին մէջ կար, պզտիկը յանկարծ, վրայ իյնալով դէմքին զանա մասերը այրեցան, եւ քիչ որ աչքերը, քիթը վրայ խեղճ տղան։ Բ.— Նոյն երա դեռ ասկէ 10 օր առաջ իր կերակուր եփած եւ ճաշ պատ տած ժամանակ իրմէ մեծ կոնակէն հրելով ինկաւ կերակ եռացած անօթին մէջ, այս գամ ալ ձեռքը՝ իր բազկ մինչեւ արմուկը, բոլորովին րեցան ու իր դժբախտ ծնո այժմ մտահոգ է։

Պէտք չէ մոռնալ նաեւ յիշեալ ընտանիքը միայն գլխաւորին մէկ ձեռքի աշխ տանքին կը նայի ապրելու մար, իսկ ան կը ստանայ գ բանային աշխատանքի իբր 22 ֆր., որ կ'ընէ ամսական 570ֆր. եւ որու դիմաց ծախքերը հաշուենք, կը տեսն որ հազիւ չոր հաց մը կ'ապահով Ալ դուք դատեցէք այս ընտանիքներու տառապանքը։

Կարգ մը օրկաններ կը գործն մտնել դասակարգ պայքարի մէջ, պաշտպան համար օրավարձքը, որ ամ քիչ մնատանջող պարապան է

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԸ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ)

Մոսկվայի Հեղափոխական Ռազմական Խորհրդի նախագահ ընկեր Ֆրունզէն իր ելոյթին մէջ ըսած է հետեւեալը.

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ)

Մոսկվայի Հեղափոխական Ռազմական Խորհրդի նախագահ ընկեր Ֆրունզէն իր ելոյթին մէջ ըսած է հետեւեալը.

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ)

Մոսկվայի Հեղափոխական Ռազմական Խորհրդի նախագահ ընկեր Ֆրունզէն իր ելոյթին մէջ ըսած է հետեւեալը.

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ)

Մոսկվայի Հեղափոխական Ռազմական Խորհրդի նախագահ ընկեր Ֆրունզէն իր ելոյթին մէջ ըսած է հետեւեալը.

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ «ՅԱՌԱՋ»Ի ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

80— ՍԱՀՄԱՆ

Նաւթով վերջերս փորուած 16 բիրապարկներէն 15-ը տուած են 20-30 փութ, իսկ 1 բիրապարկ՝ 40 փութ։ Ներկայիս ամբողջ Նաւթաղբիւրը կը գտնուի 80 սահմանի վրայ։ Ընդհանուր արտադրութիւնը 92-ի համեմատութեամբ աճած է 290—300 հազար փութով։ Ներկայիս 25 հազար փութ նաւթ կը տեղափոխուի Բաքու։ Նաւթի գները բարձրացած են։ Ներկայիս 1 փութ նաւթ կը ծախուի 2 ռուբլիի։ Նաւթի արդիւնաբերութեան զարգացման համար կառավարութիւնը 1921-ին յատկացուցած է 2 միլիոն ռուբլի։ Ներկայիս Նաւթաղբիւրի մէջ կը գտնուին 1500 բանուորներ։ Նաւթի արդիւնաբերութեան զարգացման համար կառավարութիւնը 1921-ին յատկացուցած է 2 միլիոն ռուբլի։ Ներկայիս Նաւթաղբիւրի մէջ կը գտնուին 1500 բանուորներ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ)

Մոսկվայի Հեղափոխական Ռազմական Խորհրդի նախագահ ընկեր Ֆրունզէն իր ելոյթին մէջ ըսած է հետեւեալը.

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով։ Ան ստեղծուած է հեղափոխական ճանապարհով, որովհետեւ ան ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։ Ռուսական Կարմիր Բանակը ստեղծուած է ռուսական հեղափոխական ժողովրդավարութեան ուժերուն կողմէ, որոնք ռուսական հեղափոխութեան ընթացքին ստեղծեցին իրենց զինուած կազմակերպութիւնները։

նական նաւատորմը կը սպառնայ զօրք հանել Քանթոն, ուր Եւրոպացիները վտանգուած են։ Միւս կողմէ, խորհրդային իշխանութիւնը կը զանգատի թէ փէքինի կառավարութիւնը, Անգլիա եւ Ճաբոն դաւեր կը լարեն իրեն դէմ։

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ ռուսական հիւպերորդ զօրաբանակը կը համախմբուի Սիպերիոյ սահմանագլուխին վրայ։ Խորհրդային Միութեան պաշտօնաթերթը դիտել կուտայ թէ Անգլիա կ'ուզէ ոչնչացնել Չինաստանի ազգային յեղափոխութիւնը եւ չեզոքացնել ռուսական ազդեցութիւնը Չինաստանի մէջ։ Իսկ Ճաբոն կ'աշխատի Մանչուրիոյ մէջ, այդ երկիրը Ռուսիոյ դէմ հանելու համար։

Ապրուստը աժանցնելու համար

Մանաւոր Ցանձնախումբը ժողով գումարեց առջի օր, Ասիկանութեան Տեսուչին նախագահութեամբ, ապրուստի աղութեան խնդիրը նորէն քննելու համար։ Հաստատուեցաւ որ կարգ մը վաճառականներու դէմ տրուած վճիռները բարերար եղած են։ Ցանձնախումբը առեան կանչեց ուրիշ վաճառորդներ ալ, որոնք տարապայման գիներ հաստատած էին։ Այսպէս, քննուեցան 13 գործեր, որոնց մէջ առեւտրականներու շահը եղած էր 100ին 100—160 լոլիկի վրայ, 100ին 50—100 գետնախնձորի վրայ, 100ին 51 պանիրի վրայ եւլն.։ Խիստ ազդարարութիւններ եղան ամբաստանեալներուն։ Որոշուեցաւ ցուցակ մը շինել, ճշտելով կարգ մը անհրաժեշտ նիւթերու վրայ ըլլալիք շահը։

Տասներկու կին առաքեալներ

Առջի օր Փարիզէն ինքնաշարժով գաւառները մեկնեցան 12 քարոզչուհիներ, որոնք ամէն կողմ պիտի պտտին, կիներու իրաւունքները պաշտպանելու համար։ Բոլորն ալ սեւ յարդէ գլխարկներ դրած են, որոնց ճակատը, ժապաւէնին վրայ կը պարզուի իրենց ծրագիրը. «Կինը կ'ուզէ քուէ տալ»։ Կաղքին կռնակը, երկու խոշոր տախտակներու վրայ գրուած են,— «Ֆրանսա միակ քաղաքակիրթ ազգն է որ տակաւին քուէարկութեան իրաւունք չէ տուած կիներուն»։ «Ֆրանսուհիներ, անհրաժեշտ է որ ձեր բարոյական աշակցութիւնը նուիրէք երկրին։ Այրերը չեն կրնար գործ տեսնել առանց ձեզի։ Շահադէտ առեւտրական չպիտի գտնուի, երբ կինը քուէարկութեան իրաւունք ունենայ»։ Պատրաստուած են նաև երգիծական յայտարարութիւններ, որոնք պիտի բաշխուին գիւղերու մէջ, ճամբուն ընթացքին։ Բազմազան զրքոյկներ պիտի բաժնուին շուկաներուն, գործարաններու դուռներուն եւ դաշտերուն մէջ։

Նոր տագնապ Յունաստանի մէջ

Դարձեալ մահադատութիւն կը տիրէ Յունաստանի մէջ։ Ծանր անհամաձայնութիւններ ծագած են Զօր. Քոնտիլիսի և քաղաքական կուսակցութեան պետերուն միջեւ։ Կ'ըսուի թէ հանրապետութեան նախագահը պիտի հրաժարի, երկու կուսակցապետներ, որոնք դժգոհ էին Փանկալոսէն, այժմ պայքար բացած են Քոնտիլիսի դէմ եւ զայն կը մեղադրեն թէ նախապէս ֆաշիստ էր, եւ հիմա կրծնած է ճիշտ այն տարրերուն վրայ որոնց ապաւինած էր անկեալ դիկտատորը։ Իր վրայ կը ձգեն ազգային միութեան դահլիճին ձախողման մեղքը։ Եւ հիմա միայն արքայականները ուժ կուտան իրեն, առաջնորդութեամբ Զօր. Մէթաքսասի։

Դժգոհներէն Քաֆանտարիս կ'աւելցնէ թէ Զօր. Քոնտուլիս այսօր բոլորովին Փանկալոսի կուսակիցներուն ձեռքը ինկած է և կը ծածկէ անոնց ապօրինութիւնները։ Իսկ Քոնտիլիս կ'ամբաստանէ նախորդ վարչապետը թէ բանակին մէջ դաւեր կը լարէ, նոր կառավարութիւնը տապալելու համար։

*** Տիկին Փանկալոս դատի պիտի կանչուի, իր ամուսնին իշխանութեան առեն հազարաւոր տոլար արժողութեամբ մեռաքսեղէն փախցուցած ըլլալով մաքսէն։ Քննութենէն հաստատուած է թէ ալիքինը գործակալ մը ունէր Մարսէյլի մէջ, եւ անկէ առացած ապրանքը իբրեւ անձնական գոյք մաքսէն ազատելով, կը ծախէր վաճառականներուն։

Կատուիները Սուրիոյ մէջ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ գնդ. Անտրէայի գունդը կը շարունակէ շրջիլ ճէպելը Տրիւզի մէջ, առանց դժուարութեան հանդիպելու։ Աւելի քան 1200 հոգի Հասպայա զարձած են։ Անդորրութիւնը վերահաստատուած է այդ շրջանին մէջ։

Երեկ՝ 435,000, այսօր՝ 78,000

Վիճակագրութեան մը համաձայն, անգործութիւնը որ ազէտ մը դարձած էր Իտալիոյ մէջ, մեծապէս պակսած է վերջին տարիներու ընթացքին։ Այսպէս, 1921ին կը հաշուէին 435,000 անգործ, 1922ին 304,000, 1923ին 183,000, իսկ 1924ին 79,500 եւ վերջապէս այս տարի Յուլիսին 78,000։ Ուրեմն, հինգ տարուան մէջ անգործներու թիւը պակսած է հարիւրին 82, ինչ որ բարենշան է։

Վեց տարիէն պիտի ապառի

Մ. Նահանգներուն մէջ կազմակերպութիւն մը կայ որ կը հակէ քարիւղի արտադրութեան պահպանման վրայ, երկու տարիէ ի վեր, այս մարմինը կ'աշխատէր ճշդել երկրին քարիւղի պաշարը։ Այժմ նախագահին յանձնած է իր տեղեկագիրը, որուն համաձայն վեց տարիէն ամբողջովին պիտի սպառի Մ. Նահանգներու քարիւղի պաշարը, եթէ նոր աղբիւրներ չգտնուին։ Ցանձնախումբը, որուն անդամ է նաեւ առեւտրական նախարար Հուվըր, խիստ քննայողութիւն կը պատուիրէ եւ կը յանձնարարէ շահագործել Մեկսիքայի եւ Հարաւային Ամերիկայի քարիւղաբեր դաշտերը։

27 հակապղշեւիկներու դատը

27 Ռուսեր որոնց մէկ մասը ցարական բանակի սպաներ Սեւաստափոլ փոխադրուած են և պիտի դատուին գինուորական ատեանին առջեւ։ Ամենք ամբաստանուած են թէ հակապոլշեւիկ քարոզութիւններ ըրած են բանակին մէջ եւ փորձած են յարձակումով գրաւել Սեւաստափոլի բերդը։ Պիտի դատուին իբրեւ Միապետութիւնը վերահաստատելու գործակիցներ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐԴԸ ամբաստնդուած ըլլալով, Բալխսպանքը մօտերս պիտի արտօնէ թղթադրամները փոխանակել ոսկեդրամով, կարեւոր գումարներու համար, եւ միայն երկրին մէջ։

ԼՕԿԻՆՀԻԻԻ մէջ հայ մը ձերբակալուելով էնկիւրի փոխադրուած է, գատուելու համար։

ՄԵԾ ՁՐՕՍԱՆՔ

ՍԷՆ-ՓԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Յ. Դ. "ԶԱՒԱՐԵԱՆ,, ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Կիրակի, Սեպտեմբեր 12ին, առտուընէ մինչեւ երեկոյ

ԶՐՕՍԱՆՔԻ ՄԱՍ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ ԴԱՇՏԱՑԱԾԻՆ ԽԱՂԵՐ
ԵՒ ՆՈՒԱԳՈՎ ՊԱՐԵՐ
Ի ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Միայն հաց եւ ըմպելի պիտի հայթայթուի

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Շատ դիւրամատչելի գներով

Փոխադրութեան միջոցներ.— Շոգենաւ, իջնել՝ Սէն-Փլուի գիւղը։ Փոքր Սէն-Փլուէն առնել 2 եւ 18 թիւ հանրակառքերը, իսկ փոքր տ'Օթէյլէն թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել Սէն-Փլու գիւղը։

Եւագոյն ժապաւէն կրող ընկերներ հասարակութիւնը պիտի առաջնորդեն մօտիկ զբօսավայրը։

ԲԱՑՕԴԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Ռօնի եզերքը, «Փլաս տը լա Պասքիւր»ի հրապարակի վրայ կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դաշնակցութեան Լը Բուզէնի ենթակոմիտէի նախաձեռնութեամբ, յառաջիկայ Կիրակի 12 Սեպտ. կէս օրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ երեկոյեան 10։

ՑԱՅՏԱԳԻՐ.— Եւրոպական եւ հայկական պարեր, խմբերգ՝ մեներգ՝ նուագ, ծիծաղաշարժ արտասանութիւններ, եւ հեծելանիւի մրցում։

Պարերուն կը նուագէ տեղւոյս ֆրանսական ֆանֆարի խումբէն մաս մը։

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ԽՄԵԼԻՔ

ՄՈՒՏՔԸ ՄԻԿ ՖՐԱՆՔ

ՆԱՆ.— Մրցման մէջ Ա. Բ. Դ. շահողներ կըստանան գեղեցիկ նուէրներ։

ՕՐ· ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆ

ԵՒ

Պ· ՊՕՂՈՍ ՂԱԶԱՑԵԿԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. «Արմէն-Դարօ» խումբին ընդ. ժողովը՝ Շաբաթ երեկոյ 11 Սեպտ. ժամը 8 ուկէսին. «Ռոստոմ»ի սրահը, 131 Բիւ տիւ Ֆոպուրկ տիւ Թանփլը, Մէթրօ Պէլվիլ։

Հ. Յ. Դ. Ուս. Միութեան ընդհ. ժողովը սեպտ. 10, այս երեկոյ ժամը 9ին Ֆլօրիա ճաշարանին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամներուն ներկայութիւնը պարտադիր։

Հ. Յ. Դ. Սերոբ Աղբիւր խումբի դաստիարակական ժողովը՝ այս երեկոյ, ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. «Ազատամարտի Սեւ բունդ» խումբի ժողովը վաղը, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր հաւաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. Պուագօլոմպի եւ Անիէնի «Նոագոյն» խումբի ընկերները կը հրաւիրուին ժողովի յառաջիկայ շաբաթ երեկոյ 10 Սեպտ. ժամը 8ուկէսին Place Bourguignons 45 *թիւ հանրակառքին թէրմինիւսը։*

ՓԱՐԻԶԻ 2. Ո. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ 11 Սեպտ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ուկէսին, 10, Rue Rampale *ճաշարանին մէջ։ Անդամներու հետ կը հրաւիրուին բոլոր որքերը։ Օրակարգ.— 1. Վարչութեան զեկուցում՝ հաշուական եւ բարոյական։ 2. Զեկուցում՝ գաւառէն վերադարձող կեդրոնի պատուիրակին կողմէ։*

ԽԱՐԲԵՐԴԻՆԵՐՈՒ Փարիզի Հայրենակցական Միութեան Ա. բանախօսական ժողովը՝ Սեպտ. 11 Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Ֆլօրիա ճաշարանը։ Կը խօսի Պ. Յ. Ամատունի։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ Հ. Յ. Դ. Պատանի Միութեան ընդհ. ժողովը՝ Կիրակի, 12 Սեպտ. իրիկուան ժամը ճիշտ 8.30ին 63, Rue de la République, *սրճարանի վերնայարկը։*

ՍԵՐԱՍՏԱՀԱՅԵՐՈՒ Նահանգային Միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը 18 Սեպտ. շաբաթ երեկոյ, 61, Rue Mr. Le Prince (Մէթրօ Օտէօն) «Ֆլօրիա» ճաշարանին վերնայարկը։ Օրակարգ.— Միութեան միամեայ գործունէութեան տեղեկաբերութիւնը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի հեծելանիւի տարեկան մրցումը տեղի կ'ունենայ 19 Սեպտ. ժամը 2.30ին, Paris-Melun *երթուղարձ մօտաւորապէս 88 քիլոմէթր երկայնութեամբ։ Բոլոր անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ, հաճին դիմել Կիրակի 12 Սեպտ. ժամը 9էն 12* Montrouge*ի մարզարանը* (Stade Montrouge), *արձանագրուելու համար։*

Ձափաիաս Որքերու միութեան կեդր. վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է.—

1.— Առնուվիլի Հայ Լսար. Միութենէն 479 ֆր. 50 սնթ. պատրաստ գումար մը, իր լուծման առթիւ։

2.— Փարիզահայ Ընթերցասիրաց Երկսեռ Միութենէն մօտ 500 կտոր գիրք՝ որոնց մեծ մասը նախկին Աշխատաւորական Միութիւնը փոխանցած էր իրեն Միութեան։

3.— Պ. Արշակ Զօպանեանէ 22 կտոր գիրք իր հեղինակութիւններէն՝ հայերէն եւ ֆրանսերէն։

Այս առթիւ Ձափահաս Որքերու Միութեան կեդր. վարչութիւնը ի գիտութիւն կը տեղեկացնէ ընթերցասէր հայ երկսեռ երիտասարդութեան թէ անոնք որ կը փափաքին օգտուիլ Միութեան գրադարանի գրքերէն՝ կարող են դիմել հետեւեալ հասցէին.— Union des Orphelins Arméniens Majeurs, 23 Rue de la Jonquière, Paris 17.

ՖՈՒԹՊՕԼ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղի Ա. խումբը պիտի մրցի A. S. Montmorency*ի պահեստի խումբին դէմ* A. S. M.*ի մարզադաշտին վրայ։*

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Ս. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Գ. ՔՀ. Ն.— Ստացանք 20 ֆր.։

ՄԵՔՍԻԿԱ, Մ. Հ.— Ստացանք 3 տոլար, կը լրանայ Նոյեմբեր 15ին։

ՄՈՒՒՍՕՐՈՒԼԷ, Յրթ. Ս.— Ստացանք 22 ֆրանք.

ՇԱՎԻԼ, Գ. Կ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄՈՆԹԼԻՄԱՐ, Մ. Ճ.— Ստացանք 20 ֆր.։ Դիրքին համար գրեցէք Պալինց գրատան, մեր հասցէով։

ԳԼԱՄԱՐ, Կ. Մ.— Ստացանք 77 ֆր.։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Ա. Ա.— Ստացանք 38 ֆրանք տրուած հասցէին ղրկեցինք Սեպտ. 1էն։

ԼԱՍԼԻՅՆ, Լ. Ս.— Ստացանք 42 ֆրանք Գ. Կ.ի թերթը ետ կուգար որպէս անծանօթ. սկսանք ղրկել նոր հասցէով երկու օրինակ։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Դ. Ս.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Ա. Պ.— Ստացանք 28 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Ղ. Տ.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Լ. Պ.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Յ. Ո.— Ստացանք 75 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Հ. Յ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄԻԼԱՆ, Թ. Ղ.— Ստացանք 100 ֆրանք...

ՎԻԼՖՐԱՆՇ, Ա. Ա.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄԱՐՍԼԻՅԼ, Ն. Ն.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ՀԱԼԼԻՊ, Գորձ.— Ստացանք 400 ֆրանք։

ՄԵԿԸՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisy*ի շրջակայքը հիանալի* parc *մը* lotissement*ի ձեւով եւ հողը մասերու բաժնուած է։ Առաջին մասը ծախու է։ Մեկրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։*

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանգոյցներ։

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissement*ին մէջ ապրող առած են։*

MERLIMONT-PLAGE

Berck*ի եւ* Paris-Plage*ի մէջտեղ՝ ընտանիքներու եւ մանուկ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմէթր երկայնութեամբ։*

ՓՈՒՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններ օժտուած,— ինչպէս նամականատուն, հեռագրատուն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիլլ, եւլն։

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ.մ.

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքապետութեան արտօնագիրը՝ 16 Նոյեմբեր 1923։

Թէ՛ Juvisy*ի և թէ* Merlimont-Plage*ի հողերու մասին նուիրեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝*

Պ. ՇԷՖԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Տէր եւ Տիկնոջ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է պելվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանանց, տղայոց, վէներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւնները։

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 8էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8։ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ ետ. 12։

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Ստիպողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը։

Ո՛եւէ բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անպայման որ Polyclinique*ը դիմի՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ հոգը տանելու համար։*

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. tobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Բնիկ Եօզկատցի՝ Մարկարոսեան քոյրեր, Սաթենիկ, Լուսնթակ եւ Ծիածան որոնք 1922էն ի վեր Ամերիկա կը գտնուին. իմացնել հօրեղբօրորդւոյն կարօ Մարկարոսեանի 341, Rue des Pyrenées Paris 20e. Cie. Chaussure Jeon.

"Յառաջ,,ի *Բ. թիւը այս կիրակի, կրկին ծաւալով եւ ճոխ բովանդակութեամբ։ Կը գտնուի հայ թերթերու բոլոր լրագրավաճառներուն քով։*

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ընդունելութեան ժամերը 3.30-5.30

(բացի կիրակիէ)

Հասցէ՝ 18, Rue Lamblardie

Métro : Daumesnil

ՍԱԿԱՐԱՆ

9 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Ստերլին,	L. St.	169	15
Տոլար,	Dollar	34	80
Մարք (ոսկի)	Märk	8	25
Թրքական Ոգի.	L. Trq.	18	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատ	Léva	22	—
Տրախմի	» Drachme	41	—
Լիր	» » Lire	124	45
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	95	30
Ջուից.	» Frc. Suisse	673	—
Լէյ 100 հատ	Ley	16	80
Ջերվնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	4780	—
»	II »	3100	—
»	III »	2900	—
Ռումելի երկաղ.	Lots turcs	140	—

ՎԱՐԶՈՒ ԱԲԱՐԴԵՄԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԵՏՍ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄ ՎԱՐԶՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆ ՈՒՆԻՆԳ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՖԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9, Tél. Provence: 67-51

(Métro : Cadet կամ Poissonnière)

ՃԻՇՏ ՁԵՐ ՈՒԶՔԸ

ՄԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻՉ

ՄԿՐՏՒՀ ԱՃԱՃԵԱՆ

Բացած է իր մասնաճիւղը Place d'Italie*ի մօտ*

180, Rue Tolbiac

կատարեալ մաքրութիւն։ Շքեղ սալօնները վերջին նորաձեւութեամբ։ Կը կարուին այրերու եւ կիներու մազերը։ Դպրոց կաններու մասնաւոր։

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐ

ԱԶՔԸ ԼՈ՛Յ Է

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐԶԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ։

վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու գուստներ։

Ճոխ մեթերք ընտիր պայմաններու՝ դիւրամատչելի գիներով։

Գօսդիւմներ, վերարկու 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր. կարուածեր խնամքով տոկուն։

ԴԻՄԵԼ ՍԻՄՈՆ ԽԱՉԻԿԵԱՆ

20, Rue Michel Servet

Saint Etienne

Le Gérant : H. TEUR

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

12 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 175 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՈՐԲԵՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ՀԱՄԱՐ, ՈՉ ԹԷ ՈՐՍ "ՀՕԿ,,ԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄԱՆ ՓԱՐԱԽՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

1870-1914-1926

Իսկապէս խոշոր դէպք մըն է Գերմանիոյ անդամակցութիւնը՝ Ազգերու Դաշնակցութեան, որոշում մը որ միաձայն վաւերացուեցաւ Սեպտեմբեր 8ին:

Վաւերացումէն յետոյ, ժընեւ հասաւ գերմանական պատուիրակութիւնը, եւ հանդիսաւորապէս մուտք գործեց Ուրբաթ օր: Այս առթիւ ամէնէն փափուկ դերը կ'իյնար Ֆրանսայի առաջին պատուիրակին: Եւ Պրիան, հին սովորութեամբ կատարեց այդ պաշտօնը: Կարելի է ըսել թէ երկին հաշտութեան հանդիսաւոր ուխտ մըն էր որ կը կատարուէր, երկու դարաւոր թշնամիներուն միջեւ, եւ մեծ ու փոքր 48 պետութիւններու պատուիրակներուն առջեւ:

Շատոնց պատրաստուած էր գետինը, այս անդամագրութեան համար, եւ արարողութիւնը միայն պակաս կը մնար: Այն օրէն որ Գերմանիա որդեգրեց Լօքարնոյի դաշինքը (ինը ամսուան առաջ), արդէն անդամ կը նկատուէր Ազգերու Դաշնակցութեան գործադիր մարմինին, Խորհուրդին: Փարիզ կ'ուզէր առաջ անպայմանաբար փորձել առելութեամբ լեցուած թշնամին, կամ գոնէ Գերմանիոյ կողքին նստեցնել Սպանիան, կամ Պրազիլիան Լեհաստանը: Եւ պարապ տեղը չէ որ այս վերջինները բաւական աղմուկ հանեցին, և նոյն իսկ առաջին փորձը քաշուեցան, հակառակ բոլոր շողոքորթութեանց: Այց Լոնտոն, որ Ազգերու Դաշնակցութեան վարիչ ոգին է, յանդեց և Ֆրանսան ալ ստիպուեցաւ կարճ կապել: Արդէն իսկ ախուտ հաստատութիւն մը կրնար բոլորովին կորսնցնել իր արժէքը, եթէ քիչ մըն ալ երկար տեւէր վէճը:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը, այնպէս ինչպէս կը հասկնային նոր գաղափարական քարոզիչները, պիտի ըլլար ժողովուրդներու Դաշնակցութիւն մը. մինչդեռ դարձաւ կրկէս մը նոյն ներամարտ պետութեանց, եւ պատուանդանը անոնց ամէնէն ուժաւորներուն: Կարճ տեւեց մեղրալուսինը, եւ ծագեցան վէճեր որոնք շատ կը նմանէին խարբուած էրիկ-կնիկներու վէճերու նման: Զուրկ՝ զինուորական ուժէ, իր կամքը պարտադրելու համար, բարոյապէս ալ խեղճացաւ այդ կազմակերպութիւնը, այն աստիճան որ, ուզողը այսօր կը խուսափի նոր վճիռէն, ինչպէս ուրիշ մը կը քաշուի, երբ չեն գոհացներ յաւակնութիւնը:

Միւս կողմէ, երեք վճռական ուժեր, Ռուսիա, Գերմանիա և Մ. Նահանգները դուրս մնացած ըլլալով, Ազգերու Դաշնակցութիւնը դարձաւ կիսկատար մեքենայ մը: Այդ երեք երկիրները միասին ունին 350-400 միլիոն ժողովուրդ, ինչ որ բաւական է պատկառանք ազդելու արձանագրուած 55 պետութեանց, եթէ նոյնիսկ մէկդի դնենք ուրիշ հանգամանքներ: Մանաւանդ Մ. Նահանգները մինչեւ այսօր հեռու կը մնան, սկզբունքի խնդիրներով: Կը խուսափի նաեւ Խորհրդային Միութիւնը, բոլորովին հակոտնեայ տեսակէտներով, իսկ Գերմանիան կը մերժուէր իբրեւ պարիժ, եւ ահա նոր բացին դուռերը:

Ի՞նչ բարեփոխում կրնայ ծնիլ Գերմանիոյ մուտքովը: — Այն որ մթնոլորտը զգալապէս կը նօսրանայ Եւրոպայի կուրծքին վրայ: Ո՛րքան ալ ատելութիւնը խոր ըլլայ սիրտերու մէջ, այլեւս չեն կրնար Գերմանիան անարգել իբրեւ պարտեալ կամ ստորադասել եւ արծարծել կիրքերը: Հիմա պիտի խօսին հաւասարէ հաւասար, մանաւանդ որ Գերմանիա, Վերսայլի դաշնագրէն զատ, ստորագրեց նաեւ Լօքարնոյի դաշնագիրը, ամէն ապահովութիւն տալով Ֆրանսայի, գոնէ թուղթի վրայ: Բոլորովին հոետորական ներշնչում չէ Պրիանի բարեկամական ողջոյնը, այն ալ անողոք Փուանքարէի օրով: Նախորդ վարչապետը պահուեցաւ յատկապէս այս գործին համար. որուն կամ հաւատացող մըն է: Այս յաջողութեան յաջորդ քայլը պիտի ըլլայ ֆրանքգերման մերձեցում մը, առայժմ տնտեսական գետնի վրայ: Եւ արդէն փաստեր ալ կան:

Գերմանիա նստելով Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, կրնայ նոր միջոցաւ եւ խաղաղութեամբ գոհացնել կարգ մը արդար յաւակնութիւններ, իր սեղմ սահմանները սրբագրելու, իր վրայ դրուած բեռները թեթեւցնելու, կամ քանի մը գաղթավայր ստանալու համար:

1870ի կրակները չմարեցան 1914ով: Ընդհակառակն: Միայն դերերը փոխուեցան: Արդ, 1926ին կատարուած փորձերը, Լօքարնոյի դաշնագրէն մինչեւ Գերմանիոյ անդամակցութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան, սահմանուած են թաղելու կայծերը, կամ տարբեր ուղղութեամբ արծարծելու զանոնք: Ամէն պարագայի մէջ, Մեծերը ուզեցին չարիք մը կանխել, դուրս առնելով երէկուան ոսոխը:

Կը յաջողի՞ն թէ ոչ,— ուրիշ խնդիր է:

Գերմանիան ազատելով ուրիշ ցանցի մը մէջ իյնալու փորձութենէն, երէկուան յաղթականները կը ձգտին անգամ մըն ալ կուսացնել Խորհրդային Միութիւնը:

Յաջորդ փորձը՝ Թուրքիոյ թեկնածութիւնն է: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳՌԵՀԻԿ ԽԱՉԱԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Սելանիկի «Ալիքը» կը գրէ.—

«Միւս էջին վրայ կը հրատարակենք Որբերու Երկսեռ Միութեան մէկ բաց-նամակը, որ լրջօրէն կ'ամբաստանէ համայնավարները, իբրեւ հասարակ խաչագողներ, որոնք որբերու դրամը իւրացուցած են, կարմիր օրկան մը լոյս ընծայելու համար: Հրամանը առնուեր է Որբերու Միութեան անունով, հանգանակութիւն է կատարուեր և գոյացեր է շուրջ 15 հազար դրախմի և այս առթիւ, նուիրատուներուն ըսուեր է թէ, որբերը լոյս պիտի ընծայեն չէզոք թերթ մը: Եւ անգամ մը, թերթին հիմը դնելէ և առաջին թիւը լոյս ընծայելէ վերջ, Ախիկեան, Կէտիկեան և ընկ., ճամու են դրեր որբերը, ըսելով անոնց, թէ «ձեր դերը վերջացաւ, այլեւս ձեր Միութեան անունին պէտք չունինք, հրամեցէ՛ք, դուրս ելէք»: Կովւ մըն է ծայր տուեր. դրամին ու թերթին իրաւատէր Միութիւնը, ի զուր է բողոքեր, որովհետեւ համայնավար խաչագողները, իրենց ձեռքն են ունեցեր ե՛ւ դրամը, ե՛ւ թերթը:

Եւ իսկապէս, մի՞թէ հնարաւո՞ր էր ակնկալել տարբեր կեցուածք խմբակէ մը, որ անլուր կեղծիքով մը ժողովուրդէն կորզուած դրամին կարիքը ունի, կարգ մը անօթիներու զործ հայթայթելու համար: Արդեօ՞ք հնարաւո՞ր է պատասխանդրութեան և իրաւունքի պահանջը դնել մարդոց, որոնց համար սուտը, կեղծիքը, խաբէութիւնը սկիզբն է ամէն առաքինութիւններուն:»

ՆԱՆՍԷՆԵԱՆ ԱՆՑԱԳԻՐԸ ՊԱՐՏԱՒՈՐԻՉ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ժամանակին գրած էինք թէ անցեալ Մայիսին Ժընեւի մէջ գումարուեցաւ 26 պետութեանց ներկայացուցիչներէն բաղկացած համաժողով մը, որ զբաղեցաւ հայ եւ ռուս գաղթականներուն տրուելիք անցագրերու խնդրով: Նոյնպէս հրատարակեցինք այս առթիւ ընդունուած բանաձեւերը (տես *Յառաջ* թիւ 138 եւ 139):

Լիոնի մեր մասնաւոր թղթակիցը կը գրէ թէ Սեպտեմբեր 9էն սկսեալ Ժընեւի ժողովին որոշումները սկսած են գործադրութեան դրուիլ: Այս առթիւ, ինչպէս տեղական թերթերն ալ կը գրեն, Լիոնի նահանգին բոլոր Քաղաքապետութեանց եւ Ոստիկանութեանց ղրկուած է հետեւեալ շրջաբերականը: Նոյնութեամբ կը թարգմանենք այս վաւերաթուղթը իր կարեւորութեան համար.—

Անցեալ Մայիսին Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ Ժընեւի մէջ «ռուս եւ հայ գաղթականներու» խնդիրներով զբաղելու համար գումարուած Համաժողովը հետեւեալ սահմանումները ընդունեց, «գաղթական»ի հանգամանքը բնորոշելու համար.

«Ռուս» գաղթական կ'ըսուի ռուսական ծագում ունեցող ամէն անհատ, որ չի վայելեր կամ դադրած է վայելելէ Խորհրդային Հանրապետութեանց Միութեան կառավարութեան պաշտպանութիւնը եւ որ նոր հպատակութիւն մը չէ ստացած»:

«Հայ» գաղթական կ'ըսուի հայկական ծագում ունեցող ամէն անհատ, նախապէս հպատակ Օսմանեան Կայսրութեան, որ չի վայելեր կամ դադրած է վայելելէ պաշտպանութիւնը Թուրք հանրապետութեան եւ որ ուրիշ հպատակութիւն մը չէ ստացած»:

Հետեւաբար, իբրեւ «ռուս» կամ «հայ» գաղթական պիտի նկատուին Ռուսիա կամ Հայաստան ծնած ամէն անհատ, որ չի կրնար ներկայացնել ազգային անցագիրը Ս. Խ. Հ. Միութեան, Թուրքիոյ կամ ուրիշ որ եւ է երկրի, որուն հպատակութիւնը ստացած է:

Փափաքելով աջակցիլ ռուս եւ հայ գաղթականներուն եւ ի հարկին ապահովելու համար անոնց փոխադրութիւնը դէպի այն երկիրները, ուր անոնք պիտի կրնան աշխատանք գտնել, Համաժողովը առաջարկեց Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին — որ այս մասին իր հաւանութիւնը տուաւ — կազմել հիմնադրամ մը տարեկան հինգ ֆրանք ոսկեդրամի տուրքով, *որ պիտի վճարուի իւրաքանչիւր ոչ-աղքատ գաղթականի կողմէ:*

Այս նպատակին հասնելու համար հետեւեալ տրամադրութիւնները որոշուած են.—

Ռուս եւ հայ գաղթականները կը հրաւիրուին, մամուլի միջոցով, այժմէն իսկ *ստանալ «Նանսէնեան վկայագիր» կոչուած ինքնութեան թուղթը (նոյնիսկ եթէ այդ գաղթականները չեն ճամբորդեր): Տասնըհինգ տարեկանէն վար տղոց անունները պէտք է արձանագրուին իրենց ծնողքին ինքնութեան վկայագրին վրայ:*

«Նանսէնեան վկայագիր» տրուած ատեն, պիտի գանձուի անցագիրներու համար ներկայիս գանձուած սովորական տուրքը:

Որպէս զի արժէք ունենայ, այս վկայագրին վրայ ամէն տարի պէտք է փակցուի 5 ֆրանք ոսկեդրամի *մասնաւոր դրոշմաթուղթ մը՝ շրջաբերութեան հանուած «Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականներու Բարձր Կոմիսար»ին կողմէ, դրոշմաթուղթ, զոր շահագրգռուողները պիտի կրնան հայթայթել իրենք իսկ, դիմելով Աշխատանքի Միջազգային Դրասենեակի Պ. Տնօրէնին* (M. le Directeur du Bureau International du Travail, 13, Rue, du Laborde, a Paris):

Ոսկի ֆրանքի արժէքը յաճախ փոփոխական ըլլալով, շահագրգռուողները գինը իմանալու համար պէտք է դիմեն Ոստիկանական Տեսչութեան (կամ Քաղաքապետութեանց, Préfecture), *«Անցագիրներու Դրասենեակը»:*

Այս վկայագիրը պարտադիր կերպով կը պահանջուի մասնաւորապէս երբ ինք ինքնութեան թուղթ կը պահանջուի, կամ կը նորոգուի, երբ ուրիշ երկիր մը երթալու համար *վիզա* կ'ուզուի կամ երբ բնակարանի փոփոխութիւն կը կատարուի:

Հետեւաբար կը խնդրեմ ձեզմէ որ, այս զանազան առիթներով, միշտ պահանջէք վերոյիշեալ վկայագիրը:

Միւս կողմէ, պէտք է խիստ ուշադրութեամբ քննել յիշեալ վկայաթուղթը, հաստատելու համար թէ ամէն տարուան յատուկ *մասնաւոր դրոշմաթուղթը փակցուա՞ծ է թէ ոչ:*

Այն գաղթականը որ չունի այս ինքնութեան թուղթը եւ կամ չէ վճարած մէկ կամ քանի մը տարուան տուրքերը, պիտի հրաւիրուի անմիջապէս կանոնաւորել իր թուղթերը, եւ մինչեւ այդ՝ պիտի յետաձգուի այն ձեւակերպութիւնը որուն համար դիմում կատարած է:

Միւս կողմէ, ձեզի կը յայտնեմ նաեւ որ այսուհետեւ «երթեւեկ»ի (aller et retour) *«վիզա»ներ պիտի կրնան տրուիլ այս կարգի ինքնութեան վկայագիր ունեցողներուն»:*

* *

Այս շրջաբերականէն կը տեսնուի թէ Ժընեւի ժողովին որոշումները արդէն պարտադիր դարձած են Ֆրանսայի մէջ եւ Լիոնի նահանգին համար տրուած հրահանգները կը վերաբերին նաեւ միւս բոլոր նահանգներուն:

Լիոնի մեր մասնաւոր թղթակիցը այս առթիւ տեսակցութիւն մը ունեցած է Օտարականներու Գրասենեակի Տեսուչին հետ, որ յայտնած է թէ Հայերը կը ճանչնայ իբրեւ աշխատասէր եւ հանդարտ տարր մը, որ իր աշխատանքով կ'ուզէ հանգիստ կեանք ապահովել Ֆրանսայի մէջ: Տեսուչը աւելցուցած է նաեւ թէ իր կարծիքով Հայերը կը ձգտին Ֆրանսան իրենց համար միայն երկիր մը նկատել եւ ձուլուիլ տեղական ժողովուրդին հետ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ Կ'ՈՂՋՈՒՆԵՆ

Իբրեւ անդամ Ազգերու Դաշնակցութեան

Ուրբաթ օր, 10 Սեպտեմբեր, պատմական օր մըն էր Ժընեւի համար: Այդ օրը հանդիսաւորապէս Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովասրահը մտաւ գերմանական պատուիրակութիւնը, նախագահութեամբ արտաքին Նախարար՝ Շթրէզէմանի եւ գրաւեց իրեն սահմանուած տեղը, բրիտանական պատուիրակութեան քով եւ ֆրանսականին դիմաց: Վիթխարի սրահը լեցուած էր պատուիրակներով, անոնց կիներով եւ բարեկամներով, լրագրողներով, լուսանկարիչներով, շարժանկարիչներով եւ այլազան այցելուներով: Ներկայ էին աւելի քան 2500 հոգի: Նախագահը հազիւ կը յաջողէր լռութիւն հաստատել: Ողջոյնի խօսքէն յետոյ, Պ. Շթրէզէման բեմ բարձրացաւ եւ շեշտեց թէ Գերմանիոյ եւ իր նախկին հակառակորդներուն միացումը այս ժողովին մէջ՝ պատմական մեծ դէպք մըն է: «Գործակցութիւնը հետզհետէ աւելի անհրաժեշտ կը դառնայ տնտեսական պահանջներով, բայց այդ գործակցութիւնը շատ աւելի կը պարտադրուի ժողովուրդներու հոգիով: Ո՛չ մէկ երկիր Ազգերու Դաշնակցութեան մասնակցելով, չի լքեր իր ազգային անհատականութիւնը: «Ազգ» եւ «մարդկութիւն» գաղափարները կը միանան մտաւոր գետնի վրայ: Անոնք կրնան միանալ նաեւ քաղաքական բաղձանքներու մարզին մէջ:» Պարզելով Գերմանիոյ համերաշխութեան ոգին, Շթրէզէման իբրեւ ապացոյց յիշեց Լօքարնոյի դաշնագիրը եւ շեշտեց թէ գերմանական կառավարութիւնը հաստատապէս վճռած է հետեւիլ այդ քաղաքականութեան:

Գերմանական պատուիրակը տող ընդ մէջ հասկցուց թէ իր կառավարութիւնը կը յուսայ կարգ մը վերաքննութիւններ ստանալ Վերսայլի դաշնագրին վրայ: «Ազգերու Դաշնակցութեան գաղափարին անհամապատասխան է անդամ ազգերը բաժնել համակիր և հակակիր ազգերու: Ես պարտք կը սեպեմ յայտարարել թէ Գերմանիա երբեք այդպիսի զգացումներ չէ ունեցած, և, փոխադարձ վստահութեան հիման վրայ պիտի գործակցի Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր անդամներուն հետ՝»:

Յետոյ խօսք առաւ Պ. Պրիան, որ յայտարարեց թէ՝ Ֆրանսա տրամադիր է գործակցելու գերմանական պատուիրակութեան հետ, միջազգային գործակցութեան ոգիով մը:

Արցունքներ հոսեցան շատերու աչքերէն, երբ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը ըսաւ թէ հերիք է որքան Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ զաւակները ինկան, հերոսաբար, շատ մը ռազմադաշտերու վրայ, դարերու ընթացքին, ապացուցանելու համար իրենց փառքը, պատիւը եւ հպարտութիւնը: Այլեւս ո՛չ մէկ արիւնալի լուծում: Այսուհետեւ դատաւորն է որ պիտի վճռէ իրաւունքը: Եւ ինչպէս անհատները, մենք ալ դատաւորին պիտի երթանք խնդրենք որ կարգադրէ մեր վէճերը: Մէկդի՝ հրացանները, գնդացիրները եւ թնդանօթները: Ճամբայ՝ հաշ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՁԻՏԱԿ ԸՆԿԵՐ ԾՈՒՆԳ ՏԱՂԱՆԸ...

ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցության Կենտկոմի Կազմակերպական Բյուրոյի նիստը

Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցության Կենտկոմի Կազմակերպական Բյուրոն նիստ է գումարել հետևյալ հարցերի շուրջ.

1. Կոմերիտմիության Կենտկոմի Կազմակերպական Բյուրոյի որոշումը Կոմերիտմիության Կենտկոմի Հայկական Բյուրոյի մասին։

2. Կոմերիտմիության Կենտկոմի Հայկական Բյուրոյի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի քաղկոմի մասին։

3. Կոմերիտմիության Երևանի քաղկոմի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի շրջկոմների մասին։

4. Կոմերիտմիության Երևանի շրջկոմների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին կազմակերպությունների մասին։

5. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին կազմակերպությունների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին անդամների մասին։

6. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին անդամների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին թեկնածուների մասին։

7. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին թեկնածուների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին համակրողների մասին։

8. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին համակրողների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատանիների մասին։

9. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատանիների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին աղջիկների մասին։

10. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին աղջիկների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին կանանց մասին։

11. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին կանանց որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին տղամարդկանց մասին։

12. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին տղամարդկանց որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծերերի մասին։

13. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծերերի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մանուկների մասին։

14. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մանուկների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծնողների մասին։

15. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծնողների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ընտանիքների մասին։

16. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ընտանիքների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին տների մասին։

17. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին տների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին փողոցների մասին։

18. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին փողոցների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հրապարակների մասին։

19. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հրապարակների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին այգիների մասին։

20. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին այգիների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծառուղիների մասին։

21. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծառուղիների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծաղկանոցների մասին։

22. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ծաղկանոցների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին շատրվանների մասին։

23. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին շատրվանների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին արձանների մասին։

24. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին արձանների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հուշարձանների մասին։

25. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հուշարձանների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին թանգարանների մասին։

26. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին թանգարանների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գրադարանների մասին։

27. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գրադարանների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին դպրոցների մասին։

28. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին դպրոցների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ուսուցիչների մասին։

29. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ուսուցիչների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին աշակերտների մասին։

30. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին աշակերտների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ուսանողների մասին։

31. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ուսանողների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին բանվորների մասին։

32. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին բանվորների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գյուղացիների մասին։

33. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գյուղացիների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին զինվորների մասին։

34. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին զինվորների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին սպաների մասին։

35. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին սպաների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գեներալների մասին։

36. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գեներալների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մարշալների մասին։

37. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մարշալների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ֆելդմարշալների մասին։

38. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ֆելդմարշալների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գեներալիսիմուսների մասին։

39. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գեներալիսիմուսների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին աստվածների մասին։

40. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին աստվածների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին դևերի մասին։

41. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին դևերի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ոգիների մասին։

42. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ոգիների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հոգիների մասին։

43. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հոգիների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մարմինների մասին։

44. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մարմինների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ոսկորների մասին։

45. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ոսկորների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մկանների մասին։

46. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին մկանների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին նյարդերի մասին։

47. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին նյարդերի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ուղեղների մասին։

48. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին ուղեղների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին միտքերի մասին։

49. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին միտքերի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին զգացմունքների մասին։

50. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին զգացմունքների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին կամքերի մասին։

51. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին կամքերի որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գործողությունների մասին։

52. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին գործողությունների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների մասին։

53. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատճառների մասին։

54. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատճառների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների մասին։

55. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատճառների մասին։

56. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատճառների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների մասին։

57. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատճառների մասին։

58. Կոմերիտմիության Երևանի առանձին պատճառների որոշումը Կոմերիտմիության Երևանի առանձին հետևանքների մասին։

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴԱՐԱՆ ԷՋ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

ՓՈՇԻՆ...

Ա. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ա

Ինչպէս ամէն տարի, այնպէս ալ այս տարի, Ապրիլ 24-ին, Պոլսոյ հայ գաղութը պիտի տօնէ իր ազգային սուգը, իր ցաւագին յիշատակը, որ ամէն հայու սրտին մէջ կը մնայ անջնջելի, անմոռանալի։

տարար քաղաքականութեան, իրաւարարութեան եւ խաղաղութեան»։

Բուռն ծափեր կը թնդացնէին սրահը, ողջունելով երկու նախարարներուն, մանաւանդ Պոլիանի ճառերը։

Նոր դէպքեր Յունաստանի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ ծանր դէպքեր պատահեցան Հինգշաբթի օր։

Առենէ մը ի վեր, Զօր. Քոնտիլիսի կառավարութիւնը բուռն յարձակման կ'ենթարկուի թէ ազատականներուն եւ թէ միապետականներուն կողմէ։ Առաջինները կը մեղադրեն զօրավարը թէ չափազանց հաճոյակատարութեամբ կը վարուի այն զինուորական շրջանակներուն հանդէպ որոնք ուժ տուած էին Փանկալոսի։ Իսկ միապետականները առիթի կը սպասէին, այդ վէճերէն օգտուելու համար։ Փանկալոս իշխանութեան գլուխ հասած առեն հանրապետական պահակներու գունդ մը հաստատած էր, որ իրականին մէջ իր դիկտատորութեան անձնապահ գունդն էր։ Նոր կառավարութիւնը կը խորհէր լուծել այդ գունդը, բայց կը ձգձգէր խոհեմութեան համար։ Վերջապէս որոշում տուաւ։ Զորեքշաբթի օր, երբ իմացան լուծման որոշումը, գունդին սպաները զինուորներուն հետ Աթէնքէն դուրս ելան եւ ըմբոստական արարքներ կատարեցին արուարձանի մը մէջ։ Կարելի եղաւ զսպել շարժումը։ Հինգշաբթի, կառավարութիւնը որոշեց անմիջապէս լուծել գունդը։ Կարգ մը վաշտեր շարունակեցին դիմադրել։ Յետոյ բանակցութիւններ կատարուեցան, որոնք նպաստաւոր ելքի մը յանգելու վրայ էին, երբ յանկարծ հանրապետական գունդը Աթէնք մտնելով, կրակ բացաւ կառավարական զօրքին վրայ։ Եւ ծայր տուաւ փողոցային կռիւ մը, որուն մասնակցեցան հրասայլեր ալ։ Զանազան ընդհարումներէ վերջ, որոնք տեւեցին մինչեւ իրիկուն, պահակները վերջապէս անձնատուր եղան, եւ բարեկարգութիւնը վերահաստատուեցաւ։ Առիթէն օգտուելով, խռովութիւն սերմանեցին նաեւ համայնավարներն ու միապետականները։ Պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, սպաննուած են 23 հոգի, վիրաւորուած՝ 150։ Ըմբոստներուն դատը սկսաւ երէկ իսկ։ Բազմաթիւ համայնավարներ եւս ձերբակալուած են։ Սելանիկի մէջ ձերբակալուեցան 11 համայնավարներ, որոնք փողոցները կը պտտէին կարմիր դրօշներով, եւ «ոտքի՝ ապստամբութեան համար» նշանախօսքերով։ Կալանաւորներուն մէջ կան նաեւ քանի մը արքայական պետեր, նախկին նախարար Վօզեքիս եւ խմբագիր մը։

∴ Աթէնքէն «Տէյլի Նիւզ»ի կը հեռագրեն թէ ուրիշ յեղափոխութիւն մը մօտալուտ է Յունաստանի մէջ։ Կ'ըսուի թէ Զօր. Փլասթիրաս, արքայականներուն պետը, կը պատրաստուի Աթէնքի վրայ քալել։

Գահընկէց Եռրկիոս Թագաւորը Անգլիայէն Ռումանիա մեկնեցաւ, ուր պիտի սպասէ դէպքերու ընթացքին։

Խնայողութեան կացինը կը գործէ

Առջի օր նախարարական խորհուրդը գումարուելով Պ. Տումէրկի նախագահութեամբ, վաւերացուց կարգ մը նոր խնայողութիւններ և բարեկարգութիւններ։

Այսպէս, պիտի ջնջուին 106 փոխ-կառավարչութիւններ և 70 ընդհ. քարտուղարութիւններ։ Պատերազմական նախարարութեան մէջ, պիտի կրճատուին 2700 սպաներ, առժամեայ 1200էն զատ, որով ընդհ. թիւը պիտի իջնէ 28,800ի, մինչ 35,000 էր 1914ին։ Ատրճանաբար արձանագրութեան տարիք պիտի վերահաստատուի 21ը, որ նախապատրաստական քայլն է մէկ տարուան ծառայութեան։ Անմիջապէս պիտի գեղչուի հեծելազօրքը, կրճատելով 7000 ձի, յետոյ 10,000, առանց հաշուելու 2000 ձի՝ ոստիկան զինուորութենէն։ Շատ մը զօրանոցներ, զինուորական հողեր եւ կահ կարասիներ պիտի փոխանցուին պետութեան։ Պիտի ձուլուին ծովային եւ ազգային ոստիկան-զինուորութիւնը։ Ներքին նախարարութեան պիտի կապուի գաւառական կամ շրջուն ոստիկան-զինուորութիւնը, որ պիտի կոչուի շրջուն հանրապետական պահակազօրք։ Պիտի ձուլուին պատերազմական և ծովային նախարարութեանց գնումներու ճիւղերը, Ազատագրուած նահանգներու վարչութենէն անմիջապէս պիտի ջնջուին 42 կեդրոնական և 446 գաւառային պաշտօններ։ Յառաջիկային պիտի ջնջուին նաեւ ուրիշ պաշտօններ։ Իւրաքանչիւր նահանգապետութեան մէջ, ճիւղերը եօթէն պիտի գեղչուին 2ի։

Խնայողութեանց գործադրութեան պատճառով, կառավարութիւնը որոշեց պետական պաշտօնի ո՛ր և է մրցում չբանալ մինչեւ 1927 Յունուար 1։

Վրէ՞ժ պիտի լուծէր

Զուիցերիոյ գաղտնի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Լէոփոլտ Կրունպէրկ անուն ռուս դերձակ մը, որ կ'ուզէր սպաննել Ազգերու Դաշնակցութեան Զուիցերիոյ պատուիրակը, Մոթան, քանի մը տարի առաջ սպաննուած Վորովսկիի վրէժը լուծելու համար։

Հայկ. կալուածները Գարթալի մէջ

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ՝ կառավարութեան որոշումով, պոլսեցի եւ գաւառացի թրքահպատակ Հայերէն անոնք որ բնաւ տեղ մը չեն փոխած, ետ պիտի առնեն Գարթալի եւ Փէնտիկի մէջ իրենց ունեցած հողերն ու կալուածները։ Եւ պիտի կրնան բնակիլ նոյն գաւառներուն մէջ։

Սպանիա վերջնապէս քաշուեցաւ

Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ Սպանիա վերջնապէս որոշեց քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն։ Շուտով պիտի ղրկէ իր հրաժարագիրը։ Ժողովին բացումէն ի վեր, Սպանիա ձեռնպահ կը մնար. բայց հիմա որ հաստատուեցաւ Գերմանիոյ ընդունելութիւնը, այլ եւս չուզեր մնալ, քանի որ մնայուն աթոռ չեն տար Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէջ։

Ինչպէս յայտնի է, Պրազիլիան ալ քաշուած է այս պատճառով։ Քուպան ալ մնայուն աթոռ կը պահանջէ, մերժելով՝ առժամեան...

Ֆրանսերուրի միջադէպը

Մարսիլիայէն նաւազներու պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետին եւ խնդրեց ազդու միջոցներ ձեռք առնել, թրքական բանտէն արձակելու համար «Լօթիւս»ի նաւապետը։ Ծերակուտական Քլօց կառավարութիւնը պիտի հարցաքննէ այս առթիւ։

ՄԵԾ ԶԲՕՍԱՆՔ
ՍԷՆ-ՔԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
Հ. Յ. Դ. "ԶԱՒԱՐԵԱՆ„ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի, Սեպտեմբեր 12ին, առաւօտէ մինչեւ երեկոյ

ԶԲՕՍԱՆՔԻ ՄԱՍ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ ԵՒ ՆՈՒԱԳՈՎ ՊԱՐԵՐ

Ի ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Միայն հաց եւ ըմպելի պիտի հայթայթուի

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

շատ դիւրամատչելի գներով

փոխադրութեան միջոցներ.— Շոգենաւ, իջնել՝ Սէն-Քլու գիւղը։ Փոլթ Սէն-Քլուէն առնել 2 եւ 18 թիւ հանրակառքերը, իսկ փոլթ տ'Օթէօյէն թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել Սէն-Քլու գիւղը։

Եռագոյն ժապաւէն կրող ընկերներ հասարակութիւնը պիտի առաջնորդեն մօտիկ զբօսավայրը։

Հ. Մ. Ը. Մ.

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ 4 ՐԴ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ

ՍԹԱՏ ՓԸԹԻ ԺԱՆԻ ՀՍԿԱՅ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

— ՓՈՐԹ ՓԻՔՓԻՍ —

Աթլէթիք մրցումներ, Սքաուտական խաղեր, կենդանի պատկեր, ֆութպոլի մրցում «Հ. Մ. Ը. Մ.»ի ֆութպոլի I թիմի, ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը հետ։

Կը մասնակցին 150 աթլէթներ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի 21 Սեպտ. Երեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Քաֆէ Րօշէր, 128 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, մէթրօ Օտէօնի դիմաց։ Օրակարգ շրջանային ժողովի օրակարգ՝ քննութիւն։ Անհրաժեշտ է միասին ունենալ անդամատետրերը։

Հ. Յ. Դ. կուս. դասընթացքի ներթական դասախօսութիւնը՝ Հինգշաբթի 16 Սեպտեմբեր ժամը 9ին «Ռոստոմ» Լսարանական Միութեան սրահը, 129 ֆօպուրկ տիւ Թամփլ, Մէթրօ : Պէլվիլ.

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը այսօր, Կիրակի եղանակի Ա. մրցումը պիտի կատարէ C. O. Billancourtի Ա. խումբին դէմ։ Ժամադրավայր Porte de St. Cloud, ժամը ճիշտ 1ուկէսին։

Պահեստի եւ Բ. խումբերը պիտի մրցին E. P. P. Pantinի Ա. եւ Պահեստի խումբերուն դէմ։ Կը խնդրուի բոլոր խաղացողներէն անպայման ներկայ ըլլալ Opéraի ելքին կողմը ժամը ճիշտ 12.30ին։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղի Ա. խումբը պիտի մրցի A. S. Montmorencyի պահեստի խումբին դէմ A. S. M.ի մարզադաշտին վրայ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի հեծելանիւի տարեկան մրցումը տեղի կ'ունենայ 19 Սեպտ. ժամը 2.30ին, Paris-Melun երթուղարձ մօտաւորապէս 88 քիլոմէթր երկայնութեամբ։ Բոլոր անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ, հաճին դիմել Կիրակի 12 Սեպտ. ժամը 9էն 12 Montrougeի մարզարանը (Stade Montrouge), արձանագրուելու համար։

* *
*

«ԱՐՄԷՆԻԱ» ԺԻՎԻԶԻԻ ԴԷՄ

Խիզախ քայլ մը կ'առնէ «Արմէնիա» մրցելով այսօր պատւոյ դասակարգի լաւագոյն խումբերէն E. S. Juvisyի առաջին խումբին դէմ, որուն առջեւ ինչ ինչ խումբեր գլուխ ծռած են մասնաւորապէս իր մարզադաշտին վրայ։

Այս անգամ իր ուժէն քիչ մը վեր փորձ կ'ընէ եւ կը յուսայ յաջողիլ, կրթնած իր սեփական ոգեւորութեան։

*** «Արմէնիա»ի պահեստին կը մրցի առաջին դասակարգի նախապատրաստականէն A. C. Houillesի առաջինին դէմ։ Փարիզէն եկողները պէտք է առնեն Բորթ Շամփէրէէն 63 թիւ թրամվէյը եւ իջնեն Կրանդ Սէրֆ-Պէզօն։

Առաջին խումբին հաւաքավայրն է ժամը 1ին Place St. Michelի մէթրոյի ելքը։

Հ. Թ.

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ռոքքոյի և ուրիշ ասեղնագործութեան համար գործաւորուհի կ'ուզուի։ Դիմել Տիկ. Առաքելեանի, 53, Ռիւ տը լա Վիլէթ, Բրէ Սէն Ժէրվէ, Մէթրօ։ Տանիալ։ Նոյն իսկ 15 տարեկան աղջիկներու յարմար գործ, խիկոյն լաւ վարձատրութիւն։

ԳՏՆՈՒԱԾ

Օգոստ. 29ի «Յառաջ»ով փնտռուած Եօզղատցի Յակոբ Գալայճեանի հասցէն է.

294, Ռիւ Վանտոմ, Լիօն։

Լոյս տեսաւ «ԲՈՒԺԱՆՔ»ի 3րդ թիւը, ճոխ բովանդակութեամբ եւ պատկերազարդ։

ՎԱՐՁՈՒ աշխատանոց եւ սենեակներ։ Լոյս, կազ եւ ջուր։ Դիմել 17 Rue Damesme, Métro Place d'Italie.

ԿԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ

Ամսոյս 16ին պիտի բացուի նոր հիմնուած հայկական Արաքս կարի արհեստանոցը։ Այդ առթիւ աշխատութեան համար բոլոր արձանագրուողները այդ օրուընէ սկսեալ թող դիմեն արհեստանոց հետեւեալ հասցէով՝ 33, Rue, Croulebarbe, Massis & Mélikian. Իջնել Métro Italie.

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
Ընդունել. ժամեր 3.30-5.30
(Բացի կիրակիէ)
Հասցէ : 18, Rue Lamblardie
Métro : Daumesnil

Զուտ «ԱՅԱ-ՍՕՖԻԱՅԻ ՕՂԻ»ն և ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒՆ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ
ՑԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՊԵԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ
ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ ՔՈՎ
28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve
Métro Belleville. Tramway 5. 26 Tél. Menilm. 61 - 85
ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԺԱՄԸ 9.30

ԺԻՇԴ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾԸ
ՄԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻՉ
ՄԻՐՏԻՉ ԱՇՃԵԱՆ
Բացած է իր մասնաւոր խանութը
Place d'Italieի մօտ
180, Rue Tolbiac
կատարեալ Մաքրութիւն
շքեղ սալոններ
վերջին նորաձեւութեամբ
կը կտրուին այրերու եւ կիներու մազերը։ Դպրոցականներու մասնաւոր զեղչ։

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՄԹԵՐԱՆՈՑ
"ՍԹԱՆՊՈՒԼ„ ՕՂԼԻ
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿԻ ԳԻՆ
ԱԹԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՌԵՐՈՒՆ եւ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ
ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ
52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e
Մէթրօ՝ Պէլվիլ Tél. MÉNILMONTANT: 70-
Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին
Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆօնով եւ նամակով
Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուին։
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ
Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մասը ծախուած է։ Մեդրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։
ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հաղորդակցութիւն տասն վայրկեանը մէկ տուէտ շոգեկառքեր։
Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են։

MERLIMONT-PLAGE
Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղը, ընտանիքներու եւ մանկանց երախաներու համար խաղաղ ծովեզերք, 15 քիլոմեթր երկայնութեամբ։
ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ
Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռախօս, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիօն տը ֆամիյլ, եւլն։
250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը
ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ին։
Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝
Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, տղայոց, վեներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւններ։
Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8։ Կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէսօր
ԴԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ
Ստիպողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը։
Ո և է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը այս Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ կարծիքը հարցն ստանալու համար։
Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ՎԱՐՁՈՒ ԱԲԱՐԴՄԱՆՆԵՐ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱԹԵՒՏՈՒՐԻ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱՐՈՂ ՎԱՐՁՈՒ ԱՓԱՐԴԸՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ
ԴԻՄԵԼ
ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière,
(Métro : Cadet կամ Péletier)
Paris 9, Tél. Provence 67-51

"ՇԻՐԱԿ„
ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
26, Rue de Trévise, Métro Cadet
Tél. Bérgère 38-63

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48, rue Montmartre
(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռը)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ
հիւանդութիւններ
Téléph. CENTRAL 73 - 38
Métro : SENTIER կամ HALLES
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8էն — 10ի. 1,30 — 8

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒ
ԱՉՔԸ ԼՈՅՍ
ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ
վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու զգեստներ։
Ձոխ մթերք ընտիր կտաւներու՝ դիւրամատչելի գիներով։
Զգեստեղեններ, վերարկուներ 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր. կարուձեւը խնամքով տուլուն։
Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱԶԻԿԵԱՆ
20, Rue Michel Servet
Saint Etienne

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն՝ 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵՈՒԹԻՒՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 ա.	5 ա.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

15 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 176 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԴԷՄ – ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԾՈՎՈՒՆ ՄԷՋ ԻՆԿԱԾ ՏԱՇԵՂՆԵՐ

Ծովուն մէջ ինկած տաշեղներ են մեր արմատախիլ բազմութիւնները, Ֆրանսայէն մինչեւ Ամերիկա: Բայց առանձնապէս՝ այն սերունդը որ ոչ հայր ունէր, ոչ մայր, երբ աչքերը բացաւ լոյսին:

Անցեալ շաբթու, մենք արծարծեցինք չափահաս որբերու ինդիրը, պարզելով անոնց տառապանքը՝ երկիրէ երկիր, հեռաւոր ափարակներէն մինչեւ փարիզի պողոտաներուն վրայ: Եւ յիշեցինք թէ այս կացութեան գլխաւոր պատասխանատուներն են Երեւանի վարիչները եւ Բարեգործականը, որոնք տակաւին-տակաւին կը բրդեն, մինչ ամբողջ սերունդ մը կը թաթխուի անստուգութեան մէջ, կամ վարձու կը տրուի մաս-մաս: Պատսպարաններէ արձակուած կամ անորոշութեան մատնուած տղոց չափահաս որբերը հաւաքելով, մէկ շոգենաւ չեն լեցներ: Հետաքրքիր էր իմանալ թէ՝ Երեւան, որ այնքան կը պարծենայ խորհրդային իշխանութեան բարիքներով, չէ՞ր կրնար կարմրագրօղ նաւ մը ապահովել, գանոնք Հայաստան փոխադրելու համար:

Կամ Բարեգործականը, որ հետզհետէ սեղանաւորական հաստատութիւն մը կը դառնայ, չէ՞ր կրնար անոնց նաւուղէքը ճարել: Աթէնքի թերթերը կը գրեն թէ յունական կառավարութիւնը, որ յանձն առած էր շոգենաւ տրամադրել հայ գաղթականներուն փոխադրութեան համար, այժմ որոշեր է մարդ գլուխ ինը շիլին վճարել, քանի որ շոգենաւը շատ խոշոր չուզայ հազար հոգիի համար: Բարեգործականը իր սովորական կամուտներէն զատ, այսօր ձեռքի տակ ունի խոշոր պատառ մը, Մելքոնեան Նուէրը: Այդ գումարէն 70—80,000 դերլին աւարի տրուած է արդէն, եւ մնացածն ալ յապահովաբար պիտի հալի, շնորհիւ խարդախ կարգադրութեան մը, որ «ազգային բարեգործութիւն» կոչուեցաւ: Ինչ տղոց փոխադրութիւնը ո՛ր և է Մուշեղի մը տըրուած կաշառքէն կամ անոր յաջորդներուն վայելած պատուհասէն աւելի չպիտի արժէր: Ինչո՞ւ թոյլ կուտան որ հարարակ «իմարէթխանէ»ի մը վերածուի գործարանը, փոխանակ արագ հաշուեյարդարի մը ենթարկելու զայն եւ գոյացած դրամը ուղղակի հայ ժողովուրդի բարիքին գործածելու: Այդպիսի կարգադրութիւն մը մէկ հարուածով պիտի փրկէր բազմաթարչար սերունդը, և դեռ ահագին գումար մըն ալ պիտի մնար տրամադրելի:

«Մինչեւ աղը հասաւ, մատաղը հատաւ»: Անտէր - անտիրական, որբանոցներէն արձակուած տղաքը ման կուգան Ֆրանսայի ամբողջ տարածութեան վրայ, ագարակներու մէջ տքնելով, կամ ճարահատ, իրենց շունչը մեծ քաղաքները առնելով: Մենք չենք ուզեր զգացումներով տարուիլ եւ անպատճառ որերուն կողմը բռնել: Գիտենք. անոնց մէջ ալ, ինչպէս աւելի ախտաւորներուն մէջ կան անուպայ տարրեր, որոնք խոյս ուտան ո՛ր և է աշխատանքէ, կամ կը սիրեն արկածախնդրութիւնը: Բայց այդ մասնակի պարագան չարդարացներ մեր պիկարութիւնը: Մենք պարտաւոր ենք հասկնալ այդ նաւակ սերունդին հոգեբանութիւնը: Պարտաւոր ենք փրկել զայն, երջապէս, այն յամր խաչելութենէն որ կը տեւէ տարիներէ վեր:

Որբերը իրենք միութիւն մը կազմեր են, որ կ՛ուզէ գտնել իր համրանքը, կապ հաստատել եւ աչքի առջեւ ունենալ ամբողջ պատկերը: Աւելի բարոյական հաստատութիւն մըն է այդ կազմակերպութիւնը, եւ հազիւ պատահական գումարներ գտնայ ճարել, այս կամ այն տղուն պանդոկի կամ ճամբու ախքը վճարելու համար: Իսկ ասդին, Փարիզի եկեղեցիի բակին մէջ բոյն դրած են խաւտուտիկ մարմիններ, որոնք զանազան գործեր կը կատարեն, բայց կարծես մոռցած են Ապրիլի սերունդը: Անոնք շատ անգամ խմբագրատուններու հասցէն ուտան, երբ մէկը ափ առնէ ժամուն դուռը: Ունինք Տիկնանց Միութիւն մը որ նուիրատուներ կը ղրկէ սահմանէն անդին, մինչեւ Պելժիա... «Ֆրանսահայ Տուն» մը շինելու համար Հաստանի մէջ. բայց չի մտածեր թէ որբերը տուն ալ կը շինեն, միւղ ալ, եթէ ինք եւս ձեռք ձեռքի տայ եւ ճիգ մը փորձուի այդ անտէր տղաքը երկիր փոխադրելու: Իսկ մինչեւ այդ, իրեն կամ ոյր մարմիններուն կ՛իյնայ հետաքրքրուիլ, այստեղ, անոնց անմիջական պէտքերով, զէթ այնքան որքան Տաներմարքի Օր. եչփէչ մը: Մինչեւ այսօր, ամերիկացի եւ ուրիշ օտար իներ եւ այրեր կը պտտին Երեւանի փողոցներուն մէջ, կամ րիջազետքի անապատները, հայ բեկորներ գտնելու համար: Մենք այդ հերոսութիւնը չենք սպասեր անոնցմէ որ հանրանօթ են իրրեւ «տիկնայք փափկասունք», կամ իրրեւ սալոական ազգասէր: Բայց իրաւունք ունինք պահանջելու որ քիչ ը իրենց բոլորտիքը նային, եւ միայն պարահանդէսներու տեն չյիշեն «ազգային մանկտին», կամ «սա գաղթականները»:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՏՐԱՊԻԶՈՆՆ ԱԼ ԿԸ ԾԻԽՐԻ...

Պոլսոյ «Իգտամ» թերթը կը գրէ, ձեվտէթ պէյի ստորագրութեամբ.—

«Ազեխարշ ճիշ մը կը լսենք Տրապիզոնէն.— Քաղաքը անտեսապէս կը հիւծի. գործ եւ ասպարէզ չկայ, ու ասոր հետեւանքով գաղթը ծայր տուած է: Տրապիզոն, որ ժամանակին 40.000 հոգի կը կերակրէր, այժմ չի կրնար 20.000 հոգի իսկ կերակրել:

Մեր պաշտօնակից եչէնի եօլ կը բացատրէ այս աղէտին պատճառները:

«Տրապիզոն, որ անուն հանած է իբրեւ քաղաքակրթուած, դժբախտաբար կը կորնչի այս փառաւոր անունը: Երբ ոչ-ազգային տարրերը կորսուեցան գացին, Տրապիզոնի հարստատ գաւակները 4-5 տարի տնդոտ գործունէութեան մը լծուեցան: Սակայն Տրապիզոն—Պարսկաստան ճամբան չկրցաւ ապահովել հաղորդակցութիւնը, և ասոր համար օրէ օր պակսեցաւ առեւտուրը Պարսկաստանի և Արեւելեան նահանգներուն հետ:

Տեսնելով որ Տրապիզոնի մէջ այլեւս մեծ գործ չկայ, տեղացի թէ դրսեցի վաճառականները մէկիկ մէկիկ Տրապիզոնէն Պոլիս եւ ուրիշ տեղեր կը դաղթեն: Այս ձեւով Տրապիզոնը բնականաբար օրէ օր կը կորնչի իր առեւտրական և տնտեսական գործունէութիւնը: Եւ երբ Տրապիզոնի պէս կարեւոր նաւահանգիստ մը այսպէս 4—5 տարուան մէջ կը քայքայուի, բնականաբար ան իրեն հետ անդունդ պիտի տանի նաեւ Արեւելեան նահանգները:

Շատ կսկծալի է եչէնի եօլի աղաղակը, կը շարունակէ Իգտամ: Տրապիզոն — Էրզրում — Պարսկաստան ճամբուն չգոյութենէն, Արեւելեան նահանգներու անկումն ալ խնդրոյ առարկայ է, այսինքն հարցը մեզի համար կենաց և մահու հանգամանք ունի: Այսօր Տրապիզոն կը մարի, վաղը ուրիշ քաղաքներ կը մարին: Պոլսոյ լքեալ վիճակը պէտք է դաս ըլլայ մեզի»:

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱԼ ՄՆԱՑՈՒՆ ԱՔՈՐ Կ'ՈՒԶԷ

Թուրք թերթերն ալ սկսած են զբաղիլ Ազգերու դաշնակցութեան խնդրով, եւ կը դրգռեն թէ Թուրքիա կ'ուզէ մասնակցիլ այդ ժողովին: «Ագշամ» խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.—

«Թուրքիա շահ ունի՞ ժընեվի երթալուն մէջ: Նախ պիտենք որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը միայն տնտեսական գոյութիւն ունի: Բանի մը պետութիւններ իրենց ձեռքը առած են Խորհուրդը, և իրենց ուզածին պէս կը գործեն: Փոքրերը մնալուն աթոռ չունին և պարզապէս գործիքի դեր կը կատարեն:

Որպէսզի Թուրքիա շահ մը ապահովէ, դոնէ մնալուն աթոռ ունենալու է: Մինչդեռ որոշուած է միայն Գերմանիոյ մնալուն աթոռ տալ: Թուրքիա ինչո՞ւ ընդունի աթոռ մը զոր քիչ եւ անպէտ գտած է Սպանիա:

Եթէ մասնակցինք Ազգերու Դաշնակցութեան, շատ մը պարտաւորութիւններու պիտի ենթարկուինք: Լօզանի դաշնագրին մէջ բազմաթիւ տուիքներով լիշուած է Ազգերու Դաշնակցութեան անունը: Փոքրամասնութեանց խնդրին, Նեղուցներու, Թրակիոյ սահմաններուն և ուրիշ խնդիրներու մէջ շարունակ Ազգերու Դաշնակցութեան մասին կը խօսուի: Եթէ անդամ ըլլանք, ամէն օր նոր միջամտութեան մը պիտի ենթարկուինք: Օր մը՝ նեղուցները, երբորդ օր մը ուրիշ խնդիր, և այսպէս անվերջ պիտի նեղեն մեզ: Մենք մեր դաւը շատ դիւրութեամբ չենք կրնար պաշտպանել հաստատութեան մը մէջ, որ կը հաւատայ թէ, հարիւր հազարաւոր հայ կիներ բանտարկուած են Թրքական հարեմներու մէջ... Մենք գործ չունինք ժընեվի մէջ»:

ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

«Դրօշակ»ի վերջին թիւէն կ'արտատպենք հետեւեալ նամակը, զոր Ղափանցի Գերասիմ, պոլշեւիկներուն մաիացու Թշնամին, 1926 Մարտ 27ին ուղղած է Հ. Յ. Դաշնակցութեան Բիւրոյին: Այս այն մարդն է որ գոհացում չստանալով, գնաց ինկաւ «երեւան»ի եւ երեւանցիներուն փարախը, անկէ ապատնալու համար... Հ. Յ. Դաշնակցութեան:

Ընկերներ ինձ յայտնի չէ, ներկա Խ. Հ. Կառավարութեան մէջ տիրող բրնութիւնների հանդէպ, թէ ինչ միջոցներէ ձեռք առած Բիւրոյի կողմից:

Սակայն երեք ամիս է որ երկրում մեր ընկերները եւ համակիրները պանտերում են զըտնվում:

Շատ պարզ պէտք է լինի բոլորիս համար, թէ ինչ վիճակի մէջ են պանտարկեալները եւ նոցա ընտանիքները:

Սակայն բացի թերթերի միջոցով պայքար մղելուց, որակապես գործ չեմ տեսնում Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի: Գուցէ միջոցներ ձեռք առուած են, բայց չեմ տեսնում:

Ընկերներ, լսած լուրերին եւ տեսած իրականութեանը մէջ տարբերութիւններ շատ կան: Ես որպես ականատես այնքանը կասեմ որ, ներկայ Խ. կառավարութիւնը իր բոլոր ուժերը գործածելով միշտ ճընշում է գործում երկրում զըտնուող մեր գաղափարակից ընկերների վերա, արմատախիլ անելու Հ. Յ. Դ.եան գաղափարն ու լոզունգը:

Այս բոլորը տեսնելով, Հ. Յ. Դ.ը միայն թերթերի միջոցով և նոցա բրնութիւնների դէմ պայքարում, որոնց համար սովորութիւն և եղած միշտ արհամարհանքի ծաղրի և կատակի տեղ են ընդունում:

Ընկերներ դուք պէտք և բաւականացած լինիք 21 թուից մինչեւ այսօր 26 թիւ նոցա հանդեպ մեղմ վարուելուց եւ անպատիժ թողնելուց:

Մեր թերթերը, առաւելապէս «Դրօշակ»ը եւ «Յառաջ»ը այն որ կարեւոր և իր հերթին եւ իր ժամանակին պայքարում են: Որպէս յեղափոխական առաջապահում եմ, արդեն ժամանակն և Հ. Յ. Դ. իր ուժը ցոյց տալու — միայն սվինով: Համոզված եմ սվինով միայն կարող կլինենք մեր ուժը ցոյց տալ և սվինով կարող կլինենք մեր տուժող ընկերների կեանքը փըրկել, հոանդ ու զարկացում տալ մեր կուսակցական ընկերներին:

Պէտք և նկատի ունենալ ցարի ուժի մը, որը կատարեց Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը:

Այժմ, Հ. Յ. Դ. ուժը սորա մէջ պետք և ցոյց տալ, անցնելով գործնականի: Միեան ներկա բռնակալների ճընշման տեմիւ կարող կլինենք մեր շարքերը խըտացնել եւ առաջ քալել: Իսկ եթէ նորեն համբերենք, կամ տատանուենք, համոզված եմ, Քաջազնունիների յարատարութիւնները անշուշտ պետք է իրականանան:

Այս բոլորից հետոյ ձեզ յայտնի է իմ ընդունակութիւնը, որպես զէնքի ուժ, պատրաստ եմ առաջին հերթին ենթարկվել եւ լսել ձեր կարգադրութիւններին, գոհվելու Հ. Յ. Դ. գաղափարի եւ հայ ժողովուրդի արդար պահանջների ու նրա ազատութեան համար: Իմ դիմումը ուժի մէջ և մինչեւ մի ամիս. ժամանակակից անց ես ազատ կ'լինեմ իմ դիմումի ուժից, բոլոր պատասխանատուութիւնը թողնելով ձեզ վերա:

ՂԱՓԱՆՑԻ ԳԵՐԱՍԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Նոր ագդարարութիւն մը Թուրքիոյ

«Լօթիւս»ի նաւապետը բանտէն արձակուած չըլլալով, վարչապետը իր քով կանչեց դեսպան Ֆէթհի պէյը եւ ազդու շեշտով մը ազդարարեց թէ Ֆրանսա այլ եւս չի կրնար սպասել:

Ինչպէս յայտնի է, երկու կողմն ալ ընդունած են որ վէճը Լա Հէյի Իրաւարար Ատեանին յանձնուի. բայց Թուրքերը կը շարունակեն քաշքշել դատը: Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ երկրորդ դատավարութիւնը: Ֆրանսացի նաւապետին փաստաբանը պահանջեց առժամապէս ազատ արձակել գլուխ-ուլլա-ն որ բանտը կը մնայ քառասուն օրէ ի վեր: Դատարանը յետաձգեց իր որոշումը:

Վերջին հեռագրի մը համաձայն, նաւապետ Տէմօն ազատ արձակուած է երկուշաբթի օր, 6000 ոսկի երաշխաւորութեամբ: Արձակուած է նաեւ Թուրք նաւապետը: Դատարանը այս որոշումը տուած է, կ'ըսեն, հիմնուելով մասնագէտներու տեղեկագրին վրայ, որ արկածին պատասխանատու կը համարէ աւելի Թուրք նաւապետը քան Ֆրանսացիները:

ՁԱԽՈՂ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԴԷՄ

Ծանր ակնարկներ Թրանսայի հանդէպ

Շաբաթ առտու ժամը 10ին, մինչ Մուսոլինի պաշտօնատուն կ'երթար, քարակոփ երիտասարդ մը ռումբ մը նետեց ինքնաշարժին դէմ: Ռումբը կառքի ապակիին դարնուելով, գետին իյնալ եւ պայթեցաւ: Ինքնաշարժը շարունակեց ճամբան: Պայթիւնը շատ ուժգին էր: Ջարդուփշուր եղած բեկորներ վիրաւորեցին ութը հոգի, որոնք հիւանդանոց փոխադրուեցան: Քարակոփը անմիջապէս ձերբակալուեցաւ Մուսոլինիի հետեւորդ գինուորներուն կողմէ եւ խոստովանեցաւ թէ առտուն արտասահմանէն հասած էր, լեռներէն անցնելով: Անցագիր չուներ: Դիկտատորը ո՛ր եւ է վնաս չկրեց:

Ահաբեկիչը, Ձինօ Լիւչէթթի, յայտարարեց թէ պատերազմի միջոցին ծառայած է իբրեւ աշխատաւոր եւ թէ յատկապէս եկած էր Մարսէյլէն, Մուսոլինին սպաննելու համար: Ան առտուն սպասեր է արճարանը, պալատին ճամբուն վրայ, որպէսզի Մուսոլինիին անցնի: Վրան ունէր նաեւ ատրճանակ մը: Ձերբակալութենէն անմիջապէս յետոյ բանտ առաջնորդուեցաւ գոյ ինքնաշարժով մը, ամբոխին թշնամական գոյգերուն տակ:

Արկածէն անմիջապէս յետոյ, Մուսոլինի պատշգամբ բարձրանալով, բուռն ճառ մը խօսեցաւ:

— «Կ'ուզեմ այս պատշգամբէն ձեզի արտասանել քանի մը լուրջ խօսքեր, որոնց իմաստը պէտք է լաւ հասկնան անոնք որոնց ուղղուած են իմ խօսքերս: Պէտք է վերջ տալ այս քաներուն: Պէտք է վերջ տալ կարգ մը յանցապարտ, անլուր Թոյլտուութիւններու, սահմանէն անդին...»:

Այս միջոցին ամբոխը մեկեզնօրէն կը ծափահարէր, գլխարկներ եւ թաշկինակներ շարժելով: Մուսոլինի քանի մը վայրկեան կանգ առնելէ յետոյ շարունակեց.

«... եթէ իրապէս կարեւորութիւն կուտան իտալական ժողովուրդի բարեկամութեան զոր այս կարգի դէպքեր կրնան վտանգել մտիացու կերպով: Հաստատապէս կը կարծեմ նաեւ թէ հարկ է ուրիշ միջոցներու դիմել (աղաղակներ,— կախաղա՛ն): Եւ այս՝ ինձի համար չէ որ կ'ըսեմ. որովհետեւ ես իրապէս կը սիրեմ վտանգի մէջ ապրիլ, այլ իտալական ազգին համար, որ կեն-

Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԷՆԻԹՕՄՈՒՍՈԼԻՆԻ

Օրուան մարդ է, նորէն, Մուսոլինի, նոր մահափորձին առթիւ։

Շատ գրուած է իր մասին, բայց կ'արժէ ներկայացնել կարգ մը գիծեր, եթէ ոչ իր կեանքը, հասկնալու համար իր փիլիսոփայութիւնը, որ խտացած է ֆաշիսմի մէջ։

Նափոլէոն սովորութիւն ունէր ըսելու. «Telle chef, telle armée»։ Մակեդոնական փաղանգները չէին որ Հնդկաստան արշաւեցին, այլ Ալէքսանդր։ Ամէն ընկերային, ազգային շարժման վերեւ կը կանգնի անհատ մը, հերոս մը։

Խուրձաւորներու (ֆաշիստ) բանակն ալ գոյութիւն պիտի չունենար եթէ Մուսոլինի չըլլար։

Մուսոլինի ծնած է 1883 յունվարին Ցովիայի մէջ։ Որդին էր դարբինի մը, Ալէքսանդր անուն եւ վարժուհիի մը, Ռոզա։

Կանուխէն որբացած՝ համակերպութեամբ խմած է կեանքի դառնութիւնները։ Մայրը թաղամանձին կը դիմէ համայքին՝ ձրի ուսում ապահովելու համար։ Կը դրուի Ֆորլիի վարժապետանոցը, որուն շրջանն աւարտելով կ'ըլլայ տարրական նախակրթարանի ուսուցիչ։

Ինչպէս պաշտօնակիցներուն մեծ մասը՝ կը յարի ընկերվարութեան եւ արդէն կը գառնայ քիչ առեղծուածներ կը լքէ վարժապետութիւնը, եւ կ'անցնի Ձուիցերիա։ Ժընեվի մէջ դարբին է, որմնադիր է օրապահիկ մը ճարելու համար։ Կ'ապրի գործաւորի կեանք, միշտ գործաւորներու հետ, միշտ աւելի ջերմ պաշտպան դառնալով բանւորական շարժման։

Օր մըն ալ կը մնայ անգործ՝ պատառ մը հացի կարօտ։ Հետիոտն կը մեկնի Լոզան։ Ճամբան եռանիշերէ կամուրջի մը տակ։ Ոստիկանութիւնը կը նշմարէ անտուն եւ անպատսպար ճամբորդը, կը ձերբակալէ եւ սահմանէն կը հետացնէ իբրեւ գատարկապորտ։ Մինչեւ Լոզանի ժողովին նախօրեակը իր մնւտքն արգիլուած էր Ջուիցերիա։

Իտալիոյ մէջ ընկերվարական շարքերու եռանդուն կազմակերպիչն է, Avanti! թերթին լրագիրները, խմբագիրը եւ վերջապէս տնօրէնը։ Լրագրութեան մէջ կը կազմուի իր միտքը, ընկերվարութեան շարքերուն մէջ ամբոխավարը։ Իտալական ընկերվարական տեսաբաններու, Թուրաթիի, Ֆէրրիի, Մոտիւլիանիի քով Մուսոլինի գործիչն է, հարազատ զաւակը ընչազուրկ գասակարգին։ Համաժողովներու մէջ յանդուգն առաջարկներով նշանաւոր կը դառնայ, կ'ընդվզի պետերու դէմ։

1912 ճննուարի ընկերվարական համաժողովին՝ ժօրժ Սօրէլ մարգարէացած է Մուսոլինիի ապագան։ «Ձայս մարդը Միջին դարու խմբապետներուն կը նմանի։ Օր մը բանւորական բանակի մը գլուխ անցած տիկտատորութիւն պիտի հաչակէ»։ Սուտիւ բանակի մը գլուխ անցած միապետութեան դիմեց ճիշդ տասը տարիետք, բայց այդ բանակը բանւորական չէր, նոյն իսկ հակաբանւորական էր։

1914ին Համաեւրոպական պատերազմը Իտալիոյ ընկերվարութիւնը կը գտնէ ծանր կացութեան մը առջեւ։ Միջազգայինը (Ինտերնասիոնալ) ցնդած էր։ Գերման ընկերվարականներ խանդավառօրէն կ'երգէին «Ցեոյչլանտ իւպէր Ալլէս»։ Ֆրանսայի եւ պելժ ընկերվարականներ չմոռցած՝ աշխարհի հանրային կարծիքին կը դիմէին։ Իտալացի ընկերվարականներ գրեթէ անտարբեր՝ անորոշ դիրք մը կը բռնէին։ Մուսոլինի, միշտ վճռական, կ'առաջարկէ պատերազմի մղել Իտալիան դաշնակիցներու կողքին։ Հիասթափուած համամարդկային եղբայրութեան գաղափարի իրագործումէն՝ ազգայնական ընկերվարութիւն կը քարոզէ։ Ընկերվարական ժողովը կը մերժէ այդ առաջարկը, Մուսոլինի կը հրաժարի ընկերվարութեան առաքելութենէն եւ կը հիմնէ «Բօլոլօ ո'Իթալիա» թերթը (1914 Հոկտ.) բուռն պայքար մղելով երէկի ընկերներուն դէմ, Ալստրիոյ դէմ։

Իտալիոյ պատերազմի մասնակցութեան չերմ կուսակից, կամաւոր կ'արձանագրուի, տասնապետ կ'անուանուի, կը վիրաւորուի եւ յաղթական կը վերադառնայ լրագրողի խցիկը։

Պատերազմը յեղաշրջեց Մուսոլինին, գոնէ իր ծրագիրը։ Լուռ, մենակաց, վերապահ, յոռետես, խիզախ՝ Մուսոլինի կը մնար նոյնը շատ կէտերու մէջ։ Ցովհաննէս Աւետարանիչին սկզբնաւորութիւնը, «Ի սկզբանէ էր բանն», խօտելի է իրեն համար։ Ֆաուսթի բառերը, «Ի սկզբանէ էր գործն», կը յարմարի իր խառնուածքին եւ իր նշանաբանը կ'ըլլայ։ «Ընելու է, գործելու է, նոյն իսկ սխալ գործելու։ Ցեւելու է, ամէնը հոս է. տեւողը իրաւունք ունի»։ Ամբոխավար մըն է, ամբոխին հոգեբանութիւնը մօտէն ճանչցող, ամբոխի զաւակ, կարելի է ըսել։ Իր նկարագիրը համաձայն է այդ հոգեբանութեան։ «Գոհացնելու է ամբոխը որ երկու բնազդ ունի՝ փոփոխութիւն եւ հաստատութիւն»։

Մուսոլինիի վարդապետութիւնը, ֆաշիսմը, եղական խառնուրդ մըն է Շառլ Մոռասի արքայականութեան, Նիցչէի ուժի [illegible], պառէսի ազգայնութեան, Սորէլի յեղափոխական սէնտիքալիզմի վարդապետութեանց։ Հիացող մըն է Ց.Ք. Փիւթավ Լը Պօնի, որուն նման հակախորհրդ. է, հակառամկավարական, հակաընկերվարական, մոռնալով որ Լը Պօն ազատական է եւ հակալատին եւ տխուր բառեր գրած է Իտալիոյ մասին։

Իտալացի վարչապետ մը, Մասիմօ ո'Ազէլիօ, սովորութիւն ունէր ըսելու. «Իտալիան կազմուած է, կը մնայ կազմել Իտալացիները»։ Կէս դար ետք՝ Մուսոլինի նոյնը կը կրկնէ իտալական միութեան վաղորդայնին։ Նոր վարդապետութիւն մը պարտադրելով, նոր կրօն մը տալով, նոր հոգի մը կազմելով կ'ուզէ նոր Իտալացին կազմել։ Երկու տարեկանէն Իտալացին ֆաշիսթ է։ Եռրախաներ միայն կը մնան դուրս։ Մանուկները կը կազմեն պալիլաներու շարքերը, պատանիներ եւ երիտասարդներ կօլիարտիներու փաղանգը։ Դպրոցին մէջ եւ գրոցէն դուրս, հրապարակի վրայ այդ կրօնը կը քարոզուի։ Մուսոլինի կ'ընդունի Մոնթէնեզի եւ Շոփէնհաուէրի նման որ միտքը երկրորդական է կարեւորը կամքն է, նկարագիրը։ Իմացականութեան փայլն տեղ Մուսոլինի դարբինի զաւակ, կ'ուզէ դարբնել Իտալացիին նկարագիրը։

Ցուշէն օժտուած է աշխատելու արտակարգ կարողութեամբ։ Կը վարէ բազմաթիւ նախարարութիւններ եւ միեակը կը կառավարէ եւ կուսակցական եւ պետական գործերը։ Կրթական բարեկարգութիւններով, իմաստասէր ճէնթիլէի գործ, կ'ուզէ պարտադրել աշխատութիւն ամէնուն, ուսանողներուն ինչպէս գործաւորներուն։

Ցեղափոխութեան զաւակ՝ հակայեղափոխական է, ինք որ յեղափոխութեամբ իշխանութեան գլուխ անցաւ։ 1889ի զաւակ մը կը ժխտէ արքայական Ֆրանսայի դերը։ Մոռաս եւ Ցօսէ կը պնդեն թէ Ֆրանսան պատմութիւն չունի 89էն ի վեր։ Մուսոլինի կը ձայնակցի արքայական Ֆրանսագիներուն եւ կաթոլիկ դպրոցի պետը Լը Ռէբրի, յայտարարելով որ «89ի սկզբունքները սխալ են»։ Հակահաւասարական՝ ամենամեծ յարգանք ունի նաւիրապետութեան, անհատներու եւ ընկերութեան աստիճանաւորման։ Կը խմբագրէ ամսաթերթ մը «Ճէրարքիա» (նաւիրապետութիւն) այս սկզբունքներու պաշտպանութեան համար։

Շատերուն համար «Ցուշէ»ն դիցաբանական էակ մըն է, հերոս մը, կերմարդ մը։ Քահանայ մը, Հ. Արտալի, կը բաղդատէ պային Ս. Ֆրանչիսկոս Ասիզացիին հետ։ Մոմսէն, Հոմի հոյակապ պատմագիրը, կեսարի համար «կատարեալ մարդ մըն էր» գրած էր։ Իտալացի ազգայնական պատմաբան մը նոյնը կը կրկնէ Մուսոլինիի համար։

Սուտիւ ժամանակակից Իտալիոյ մեծագոյն դէմքն է։ Հզօր բազուկով վերջ տուաւ բիւզանդական վէճերուն անխռով ու տիրաբար կը վարէ Իտալիոյ ճակատագիրը դէպի կայսերականութիւն։

Գ. Խ.

ՀԱՑ ՈՐԲԵՐԸ
ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ ՎՐԱՅ

Ատլանտեան մեծ ծովու ափին
Հինգ պլատրիկ ձայ... ձայ... ձայիկ գան թառին օ՜հէ՜, օ՜հէ՜...

Կանուխ արշալոյսին գարթօնքի զանգակը փրիւնք կը հրաւիրէ ծով. Նախ վագք մը, քանի մը աշխոյժ շարժուձեւեր եւ յետոյ ամէնը մէկ կը նետուին դէպի ծփանուտ ալիքներ, որ կը փշրուին իրենց կուրծքին վրայ։

Քիչ վերջ աւազէ թումբին վրայ, իրենց աչքերն ու սիրտերը յառած հեռաւոր արեւելքին, հովին կուտան իրենց աւանդական «Առաւօտ Լուսոյ»ն։

Կեանքը կը սկսի այլեւս բանակատեղիին մէջ, նախաճաշէն վերջ մարքսութեան կարգուսարքի պահն է. պէտք է արեւուն տալ վրաններըը, ջուր կամ փայտ հոգալ եւ պատրաստել կէսօրուայ ճաշը. այնուհետեւ երբեմն թըրչունները երամի մը պէս կը թռին ժայռէ ժայռ, խորշէ խորշ, իբրեւ բնութեան բարեկամներ, դիտելու Ովկիանոսին ջրխաղագըը։

Կէս օր է արդէն. որոշ օրեր ջուրերը ուռճուն, հարիւր մեդր տեղի կուտան, բայց ձգելով հարթ աւազադաշտ մը ուր ծայրէ ի ծայր եռաւզեռուն է խայտաբղէտ բազմութիւններով. մեր ծովափին վրայ սակայն մերիները միանակ են եւ տիրական. յանդուգն լուղորդներ շատերը, ծովուն հետ կը չափչփուին ու բացէն յանկարծ կը հնչէ իրենց երգը.

Թէ ծովն ուռի, կամ խաղաղ մընչէ,
կամ մրընչէ, մեր... մեր... մեր
հոգն անգամ չէ... օ՜հէ՜, օ՜հէ...

Լոգանքը հրահրած է ախորժակները. ժուժկալ սեղանին շուրջ ժպիտը կը թռի շրթունքէ շրթունք, ու պզտիկ ճաշարանի օդը լեցուն է զուարթութեամբ եւ բերկրանքով։

Այնուհետեւ մինչեւ իրիկուն, բանակատեղին լուռ դադարէ մը վերջ, աստիճանաբար կ'ոգեւորուի, տղաքը ամէնը իջած են ծովափ, ուր գրեթէ մերկ, լոկ կարմիր-կապոյտ լողվարտիկներով, կը վերսկսին իրենց սիրական խաղերը, պէզպօլը, վէլիպօլը, մինչեւ որ մայրամուտի հրաւառ ծովուն մէջ անգամ մըն ալ երթան կոհակներուն հետ օձողուիլը։

Իրիկուն. կամ պռոյտ մը կը կազմակերպուի կամ սկաուտական խաղ մը. մեր տղաքը կը սիրեն մանաւանդ պատերազմի խաղը, որ կը թափահարէ որոշ չափով իրենց նախնական բնազդները. ահա բանակատեղին բաժնուած է երկու խումբերու, որոնցմէ մէկը կոչուած է բանակատեղին պաշտպանել յարձակող խումբին դէմ. գիշերապահ հսկողներու լապտերն է միակ որ շրջմոլիկ բոցի մը պէս կը պեգերի վրանէ վրան, հաւատարիմ մինչեւ լոյս, մինչեւ որ աքաղաղները կը սկսին խօսիլ հեռաւոր ագարակներէն։

Ու քնացող վրաններու վերեւէն, ծովափէ ծովափ կը թաւալի ծովուն շառաչուն երգը, որուն արձագանգը կը յածի մեր տղոց ալ հոգիին մէջ։

Կէս գիշերին, ծովուն գուռ օր օր մեզ կը պատմէ ե... ե... երազներ
ինձ... օ՜հէ՜, օ՜հէ՜...

Այսպէս կ'ապրի մեր հօմին բանակատեղին. օրերը իրենց արագ կ'անցնին. բայց բան մը կը մնայ սա սանձարձակ հորիզոնէն, սա Ովկիանոսի մտերմութենէն մեր տղոց սրտին մէջ, ոգեւորիչ յիշատակ մը վերջապէս որ տարի մը շարունակ կիրնք թեթեւ եւ պայքարը քանի ձեռք չէ բին Մակեդոնիոյ ինքնավարութիւն — որ նպատակն է Մակեդոնական կամակերպութեան եւ որուն համար ան գոյութիւն ունի։

Ինչ կը կերաբերի պայքարի միջոցներուն, անոնց օրինաւոր հակօրէն ըլլալու խնդրին, կախում ունի անոնցմէ որ կը բեն Մակեդոնիոյ վրայ։

ԻՆՉ Կ'ՈՒԶԵՆ ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻՆԵՐԸ

Մակեդոնական յեղ. կազմակերպութիւնը վերջերս հրապարակ հանեց յայտարարութիւն մը, ուր սլարզելով դրացի պետութեանց դիրքը, դիտել կուտայ.—

Պուլկարիա պինաթափուած, զրկուած բանակէ, ծանրաբեռնուած «հատուցումներով», կը ջանայ բարեկամ ըլլալ իր բոլոր դրացիներուն եւ ամբողջ աշխարհի հետ, բայց ամէն շարժում որ կը ծագի Ցօպրուձայի կամ Մակեդոնիոյ պուլկարներուն մէջ, պատճառ կ'ըլլայ որ շանթեր ու կայծակներ ուղղուին անոր հասցէին։

Ներքին Մակեդոնական ցեղափոխական կազմակերպութեան կեդր. կոմիտէն կը հաստատէ թէ, պալքաններու կացութիւնը, պատերազմներէն ի վեր, — սկսած 1913էն — նուազ կայուն է, բաղդատմամբ նախապատերազմեան վիճակին։ Այն տեղ պալքաններուն մէջ կար գոնէ որոշ քաղաքական հաւասարակշռութիւն, որ՝ հիմա չկայ։

Այն տեղ գոյութիւն ունէր ազգային աւելի մեծ իրաւահաւասարութիւն, այն հոգամասերուն վրայ ուր կը տիրէր Թուրքիա, ամէն ազգ կը վայելէր կրօնական — կրթական եւ մշակութային ինքնավարութիւն։ Այժմ՝ այդ ալ չկայ։ Ցունաստանի եւ Եուկոսլաւիոյ կցուած նահանգներուն մէջ կը գործադրուի բռնի ձուլում մը եւ բնակչութեան տեղահանութիւն, որ չէ տեսնուած Ասորական կայսրութեան գարերուն իսկ։ Սոսկալի տեղութեան գագաթնակէտ մը կը մշակուի պալքանեան ժողովուրդներու միջեւ, յաղթական պետութիւններու կառավարութեանց կողմէ։

Պալքաններ հիւանդ են։ Այն քաղաքական դասաւորութիւնները, զորս յիշեցինք կ'ապագուցանեն մեր ըսածը։

Ընդ.ք կը կրեն բոլոր հին ատելութեանց նենգամտութիւններու նկարագիրը։

Ն. Մ. Ց. Կ. կեդր. կոմիտէն կը յայտարարէ թէ, պալքաններու մէջ տեւական խաղաղութիւն պիտի ըլլայ այն ատեն՝ երբ ոեւէ պալքանեան ժողովուրդ, չի ձնշեր պալքանեան ուրիշ ժողովուրդի մը մէկ մասը, երբ ամէն պատմականօրէն անչատ պալքանեան երկիր, ընդ որս եւ Մակեդոնիա, կը կառավարուի ինքնօրէն։ Այսպէս է որ պիտի հաստատի պալքանեան Միացեալ Նահանգներու ճամբան։

Խաղաղութեան դաշնագրերով, ամենամեծ անիրաւութիւնը կատարուած է Մակեդոնիոյ հանդէպ։ Ան՝ համաձայն բնական օրէնքներու իր բնակիչներու կամքին, անբաժան է, բայց հակառակ այս բոլորին, ան այժմ բաժնուած է երեք մասի։

Պալքաններու միայուտագնապը գոյութիւն ունի կէս դարէ ի վեր, այն օրէն՝ երբ Մակեդոնացիները սկսան պայքարիլ իրենց ազգային իրաւունքներուն, քաղաքական ազատութեան եւ ինքնավարութեան համար։

Այս կը նշանակէ թէ քաններու մէջ, ամէն կարգի քաղաքական հաշիւ առանց Մակեդոնիոյ եւ ընդդէմ Մակեդոնիոյ խախուտ է եւ վնասակար։

Ն. Մ. Ց. Կ. կեդր. կոմիտէն մեկնելով Մակեդոնիոյ եւ Պալքաններու միւս ժողովուրդներու ըմբռնուած շահերէն, կը յայտարարէ թէ պիտի շարունակէ պայքարը քանի ձեռք չէ բին Մակեդոնիոյ ինքնավարութեան — որ նպատակն է Մակեդոնական կամակերպութեան եւ որուն համար ան գոյութիւն ունի։

Ինչ կը կերաբերի պայքարի միջոցներուն, անոնց օրինաւոր հակօրէն ըլլալու խնդրին, կախում ունի անոնցմէ որ կը բեն Մակեդոնիոյ վրայ։

ՆՈՐ ԽԵԼՔԻ ԵԿԱՆ

Եօնուս Նատի պէյ, որ մէջ «ձիւմհուրիյէթ» լրագիրի հրատարակէ էնկիւրիի վրբանելու համար, խմբագրական մը մէջ կը պարզէ թէ երիտ. հրահանգը «կարգ մը» անպակ հանութիւններ ունի։ Լսենք պատմութիւնը.—

Երեւելի օրէնքին ուրիշ մէկ յօդուածն ալ երկիր թուրքերու՝ այսինքն թանրապետութեան հպատակ վերաբերեալ յօդուածն է։ Ընդ պատերազմին մէջ եւ կամ եագադարի ընթացքին երկ մեկնող թր.քահպատակներուն երեւելիի հրահանգը մը խիստ յօդուածներ կը րուներակ։

Երբ թուրք մը թուրքգաղ նախ կը նայինք թէ ինչ մեկնած է երկրէն եւ ինչ ոյ գով կը վերադառնայ։ Ընդհանութեան պայմաններն են.— մանակին թր.քական անդամ մեկնած ըլլալ, ե.— Այդ գիրը պէտք է տրուի հիմնադրող քնական տեղեկագրերու վրայ Ուրքան ալ այս երկու պայմանները ուղիղ ըլլան եւ սակրգործնականին մէջ կարգ մը պատեհութիւններու տեղի ունենու չեն անոնք։ Այստեղ օրէնքը պայ պիտի տանք Մերիկայէն եկած Հրեայ հայրենակիցի պարագան։ Ցիշեալ Հրեան որ 1 մարտի է, 14 տարի առաջ նած է մեր երկրէն։ Այս Այտրնի թուղի հայթայթին գործակցական ընկերութեան րէնը նպատակ դէպի Ընգլիա եւ Ամերիկա նացած է ուղղակի յատկ գտնել մեր այդ ագային տագրութեան։ Նպատակ պէտ նարկը յաջողութեամբ պսակ է։ Իր ճամբորդութեան ընթաց Ամերիկայի մէջ ծանօթացած վերը յիշուած Հրեայ հայ նակիցին հետ եւ ընորհիւ մնծապէս օգտուած է։

Նպատակ պէտ եւ Հրեայ հայրենակիցը կը համաձայնին Թուղի արտածման եղանակի Հրեան իմիր գայ եւ վաճառքին Ամերիկայի տ մանը անհրաժեշտ աշխատութիւները կատարէ։

Հակառակ օրինաւոր անցքի վերագառնալուն, իր մէջ նկատի ունենալով, քան Հրեայ հայրենակիցը մանէն գուրս հանուած եւ հիմա Սոֆիա է, նպատակ որ Էնկիւրիէն հրաման գայ։ Եթէ այդ արտօնութիւն գայ, Հրեան երկիր պիտի եւ պիտի պրպտի մեր Թուղի ծերով...։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

սունակութեամբ կ'աշխատի, ինչպէս իր պարտականութիւնն է, իր առանձնաշնորհը, իր փառքն եւ յոյսը եւ որ չի կրնար, պէտք չէ պարբերաբար խռովի ոճրագործ խելագարներու կողմէ: Ինչպէս որ մենք ջնջեցինք ընդհ. գործադուլներու գրութիւնը, շարժական թէ մնայուն, կ'ուզենք զսպել մահափորձերու շարքը, դիմելով նոյն մահապատժին: (Մոլեգին ծափեր): Դուք գիտէք որ երբ ես ուղղակի կը խօսիմ ժողովուրդին, զուր խօսքեր չեմ արտասաներ: (Գիտե՛նք, գիտե՛նք): Այլ միայն կը ծանուցանեմ գործողութիւններ զորս պիտի զարգացնեմ այն. մեթոտով, այն յամառութեամբ որ յատկանշական հիմը կը կազմեն Իտալիոյ ֆաշիստական նոր վարչաձեւին: Սեւ շապիկնե՛ր, դէպի մեզ բոլոր ճակատամարտներուն, բոլոր յաղթանակներուն համար:»

. Վերջին լուրերու համաձայն, արդէն իսկ 300 հոգի ձերբակալուած են Հռոմի մէջ: Ոստիկանական Տեսուչը եւ ուրիշ աստիճանաւոր մը պաշտօնանկ եղան:

. Այս մահափորձին առթիւ, իտալական թերթերը բուռն հրապարակութիւններ ըրած ըլլալով Ֆրանսայի դէմ, «իբրեւ հիւրընկալ հակաֆաշիստ կազմակերպութեանց», ֆրանսական մամուլը կծու պատասխաններ կուտայ: Այս բանաձեւին արձագանգը մինչեւ Ժընեւ հասաւ: Պ. Պոլիան ցաւ յայտնեց իտալական գործակատարին: Ցայտարարեց թէ ֆրանսական կառավարութիւնը լայն հիւրընկալութիւն կ'ընծայէ օտարականներուն, մանաւանդ Իտալացիներուն, որոնցմէ 800,000 հոգի կ'աշխատին Ֆրանսայի մէջ:

Անգլիական եւ իտալական թերթերը կը քննադատեն Մուսոլինին եւ իտալական մամուլը, կարգ մը արտայայտութեանց համար:

. Կատարուած քննութիւններէն կ'երեւայ թէ իսկապէս դաւադրութիւն մը սարքուած էր Մուսոլինիի դէմ: Այս առթիւ ծանր միջադրանքներ կ'ըլլան արտասահման ապաստանած իտալացի քաղաքագէտներու եւ մտաւորականներու դէմ: Ձերբակալուածներուն մէջ կը գտնուի յայտնի անիշխանական Մալաթէսթա: Ձերբակալուած են նաեւ ահաբեկիչին հայրը, մայրը եւ երեք եղբայրները:

Կառավարութեան հրամանով, այսուհետեւ ոչ մէկ հակաֆաշիստ ցոյց պիտի արտօնուի Իտալիոյ մէջ: Ինչ կը վերաբերի ֆաշիստական ցոյցերուն, պիտի արտօնուի այն ատեն երբ որ անհրաժեշտ նկատուի:

Թուրքիա՞ն ալ պիտի մասնակցի

Հակառակ Թուրք թերթերու հերքումին, Ժընեւէն կը հեռագրեն թէ Թրքական դեսպան Միւնիր պէյ, որ սկիզբէն ի վեր կը հետեւի Ազգերու Դաշնակցութեան աշխատութեանց, կարգ մը խօսակցութիւններ ունեցած է ֆրանսական պատուիրակութեան անդամներուն հետ, Թուրքիոյ անդամակցութեան մասին: Իբրեւ արդիւնք այդ խօսակցութեանց, հաւանական է որ Էնկիւրիի կառավարութիւնը մօտերս դիմում պիտի ընէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու: Այս դիմումը նկատի պիտի առնուի կա՛մ յառաջիկայ նստաշրջանին, եւ կամ յատկապէս այդ նպատակով հրաւիրուած նստաշրջանի մը մէջ:

Ուրիշ աղբիւրէ մը կը տեղեկացնեն թէ Թուրքիոյ պիտի տրուի նորահաստատ առժամեայ աթոռներէն մէկը զոր Սպանիա մերժեց: Այս առթիւ կարեւոր դեր մը կը կատարէ Պ. Ժունչել, Սուրիոյ նախորդ մարզպանը: Մէկ խօսքով, Ֆրանսա ուժ կուտայ Թուրքիոյ մասնակցութեան. Նմանապէս Անգլիա, որ Մուսուլի խնդիրը կարգադրած ըլլալով, ուրիշ բան չուզեր, եթէ ոչ իր ափին մէջ առնել Թուրքիան:

Կացութիւնը Յունաստանի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հանրապետական գունդին այն սպաները որոնք մասնակցած են վերջին ըմբոստութեան, պիտի դատուին պատերազմական ատեանին առջեւ: Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է նաեւ քառասուն համայնավարներ, ինչպէս եւ շատ մը արքայական սպաներ, Աթէնքի քաղաքապետին որդին եւ երկու հանրածանօթ լրագրողներ:

Ոստիկանական հրաման մը Աթէնքի բնակիչներուն կը պատուիրէ 48 ժամէն կառավարութեան յանձնել իրենց ունեցած զէնքերը:

. Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ՝ Մակեդոնիայէն հասած լուրերու համաձայն, կառավարութեան դէմ ընդդիմութիւնը անդադար կ'աճի նոյն իսկ սպաներուն մէջ: Զօր. Քոնտուլիսի դիրքը մեծապէս խախտած է անցեալ Հինգշաբթիի դէպքերէն ի վեր: Խորհրդարանը գիշեր ցորեկ կը պահպանուի զինուորներու կողմէ: Նախագահը կը մերժէ ամէն պատասխանատուութիւն եւ նորէն հեռացած է քաղաքէն:

Պատերազմի վախ Չինաստանի մէջ

Կացութիւնը խիստ ծանրացած է Չինաստանի մէջ: Անգլ. եւ ամերիկեան նաւաբաժիններ կազմ եւ պատրաստ կը սպասեն չինական նաւահանգիստներու առջեւ: Անգլիացիները արդէն իսկ ռմբակոծեցին կարգ մը կէտեր, կործանելով Զօր. Եանկ Սէնի բանակատեղին եւ սպաննելով կամ վիրաւորելով 2000 Չինացիներ: Թօքիօի մէջ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան ճարոնական եւ ամերիկեան ներկայացուցիչներուն միջեւ, հաւաքական ձեռնարկ մը կատարելու համար: Ռուսական կառավարութիւնը կ'ամբաստանէ Անգլիան և Ճարոնը թէ գաղտնի բանակցութիւններ կը կատարեն, միասնաբար միջամտելու համար Չինաստանի մէջ: Կ'ըսուի թէ Ճարոն ծանր պայմաններ առաջարկած է:

«Յեղափոխական» Աշոտի մահը

Շիրակի առաջնորդ Աշոտ արք. որ ըմբոստանալով էջմիածնի դէմ, գործիք դարձած էր պոլշեւիկներուն ձեռքը, մեռեր է Յուլիս 23ին: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեր է շատ անշուք: Իր կուսակիցները ուզեր են թաղել Ս. Սարգիս եկեղեցիին բակը, բայց ժողովուրդը սպառնացեր է դիակը գերեզմանէն հանել եւ դուրս նետել, որով ստիպուեր են հասարակաց փոսի մը մէջ թաղել:

«Արքեպիսկոպոսը» վերջերս դրաշարութեամբ կը զբաղէր:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ տրուած հրամանի մը վրայ, պետական եւ պաշտօնական հաստատութեանց մէջ ո՛ր եւ է պաշտօն չպիտի տրուի այն բժիշկներուն, գեղագործներուն եւ անասնաբուժներուն որոնք չեն մասնակցած անկախութեան պայքարին:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ արտաքին եւ ներքին նախարարները առաջնորդին այցելութեան առթիւ, յայտնած են թէ կառավարութիւնը ինք շիլլին պիտի տայ Հայաստան գացող իւրաքանչիւր հայ գաղթականի, փոխանակ շոգենաւ տրամադրելու:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Մելքոնեան ծխախոտի գործարանին մէջ հրդեհ ծագած է Սեպտ. 2ին, բայց կարելի եղած է սահմանափակել: Գործարանը ապահովագրած ըլլալով, նիւթական վնաս չկայ:

Հ. Մ. Ը. Մ.

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2 Ին

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ 4 ՐԴ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ

ՍԹԱՏ ՓԸԹԻ ԺԱՆԻ ՀՍԿԱՅ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ.

— ՓՈՐԹ ՓԻՔՓԻԽ —

Աթլէթիք մրցումներ, Սքաութական խաղեր, կենդանի պատկեր, ֆութպոլի մրցում «Հ. Մ. Ը. Մ.»ի ֆութպոլի I թիմի, ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը հետ:

կը մասնակցին 150 աթլէթներ:

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԳՈՒՆՏՈՒՐՃԵԱՆ

ԵՒ

ԱՐՍԷՆ ԹԱԳՈՒՈՐԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Անիէռ 926 Սեպ. 11 Վիլիէ-լը-Պէլ

ԼՈՒՍԻՆԷ ՔԷՕՇԷԵԱՆ

ԵՒ

ԽԱՉԻԿ ՔԷՀՐԻՊԱՐԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

926 Սեպտ. 12 Փարիզ

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի 21 Սեպտ. Երեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Քաֆէ Րօշէր, 128 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, մէթրօ Օտէօնի դիմաց: Օրակարգ շրջանային ժողովի օրակարգի քննութիւն: Անհրաժեշտ է միասին ունենալ անդամատետրերը:

Հ. Յ. Դ. կուս. դասընթացքի ճերթական դասախօսութիւնը՝ Հինգշաբթի 16 Սեպտեմբեր ժամը 9ին «Խստոմ» Լսարանական Միութեան սրահը, 129 Ֆօպուրկ տիւ Թամփլ, Մէթրօ : Պէլվիլ.

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Գէորգ-Չաւուշ խումբի ժողովը ուրբաթ երեկոյ Սեպտ. 17ին ժամը ճիշտ 8. 30ին Ռոստոմի սրահը: Շատ կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Անդամատետրները միասին բերել:

ՍԵԲԱՍՏԱՀԱՅԵՐՈՒ Նահանգային Միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը 18 Սեպտմ. շաբաթ երեկոյ. 61, Rue Mr. Le Prince (Մէթրօ Օտէօն) «Ֆլօրիա» ճաշարանին վերնայարկը: Օրակարգ.— Միութեան միամեայ գործունէութեան տեղեկաբերութիւնը:

Հ. Յ. Դ. Ալֆորվիլի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ժողովի 19 Սեպտեմբեր Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, 40 bis Rue Etienne Dolet, սրճարանին սրահը: Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն:

ԼԻՕՆԻ Զ. Ո. Մ. Վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ 19 Սեպտ. Կիրակի օր կէս օրէ ետք ժամը ճիշտ 2ին, բոլոր համակիրները եւ ընկերները: 75 Avenue Berthelot, եկեղեցիի սրահին մէջ:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Դ. Վարուժան ենթակոմիտէի ընկ. ժողովը՝ Կիրակի, 19 Սեպտ. առաւօտեան ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին. 63 Rue de la République սրճարանի վերնայարկը:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Իշխան» Ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը՝ շաբաթ օր, Սեպտ. 18ին, երեկոյեան ժամը ճիշդ 8ին, սովորական ժողովատեղին: Օրակարգ՝ ներկայացուցիչներու ընտրութիւն եւ ընթացիկ կարեւոր հարցեր: Ներկայանալ անդամատետրներով:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մնացական Սէտէֆեան Կարնոյ Չիթող գիւղացի: 915էն ի վեր անյայտ է կ'ենթադրուի Ռուսաստան կամ Կովկաս ապաստանած ըլլայ. զինքը կը փնտռեն մայրը, քոյրը, եւ եղբայրը, տեղեկացնել եւ ստանալ 500 ֆրանք նուէր Movses Sédéfian Rue Duguesclin 236 Lyon France.

— Բնիկ Եօզկատցի՝ Մարկարեան քոյրեր, Սաթենիկ, Լուսնթակ եւ Ծիծան որոնք 1922էն ի վեր Ամերիկա կը գտնուին. իմացնել հօրեղբօրորդւոյն Կարօ Մարկարեանի 341, Rue des Pyrenées Paris 20e. Cie. Chaussures Jean.

— Պիթլիսցի (Ջօրոյ Թաղէն Արշակ Մանուկեան կը փնտռէ ֆօրեղբօրորդին Սմբատ Վարդանեանը որ 1920ին Ամերիկա անցած է: Տեղեկացնել Յառաջի միջոցով Թաւրիզ Արշակ Մանուկեանի:

— կը փնտռուին Պրուսայի Սէօլէզ գիւղէն Ստեփան Քոստիկեան, որ 1922ին Յունաստան անցած է. եւ Պաղտիկ Տաքէսեան որ նոյնպէս Յունաստան անցած է ընտանիքով: Տեղեկացնել Յարութիւն Քիւփեճեանի 79, Hôtel de Russie, Valence (Drome):

— Նշան Մումճեան, հօրը անունը Տիգրան, մօրը անունը Ազապի կը փնտռէ հօրեղբայրը Յակոբ Մումճեան որ նախապէս Պոլիս կը գտնուէր: Տեղեկացնել Ռուբէն Յախշեանի, 30, Րիւ տը Տիժօն, Ալֆորվիլ (Սէն):

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շաբաթը երեք օր տրամադրելի ժամանակ ունեցող մէկը կը փնտռուի թուղթներ բաժնելու համար, օրական 18 ֆր.: Դիմել Թ. Պէօճէնեանի 49, Րիւ Ֆոնտարի: Կ'ուզուի նաեւ ժամագործութիւն սորվիլ փափաքող մինչեւ 18 տարու պատանի մը:

ՎԱՐՁՈՒ աշխատանոց եւ սենեակներ: Լոյս, կազ եւ ջուր: Դիմել 17 Rue Damesme, Métro Place d'Italie.

ԿԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ

Ամսոյս 16ին պիտի բացուի նոր հիմնուած հայկական Արաքս կարի արհեստանոցը: Այդ առթիւ աշխատութեան համար բոլոր արձանագրուողները այդ օրուընէ սկսեալ թող դիմեն արհեստանոց հետեւեալ հասցէով՝ 33, Rue, Croulebarbe, Massis & Mélikian. Իջնել Métro Italie.

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Վարձու է սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմով, վաճառաշահ տեղի մը մէջ: Կարելի է յարմարցնել ուրիշ որ և է գործի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել անձամբ կամ նամակով Սուրէն Նաւավարեանի 28, Rue Nationale, Billancourt:

ՎԱՐՁՈՒ ԱԲԱՐԴԸՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱՐՈՂ

ՎԱՐՁՈՒ ԱՓԱՐԴԸՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière, (Métro : Cadet կամ Péletier) Paris 9, Tél. Provence 67-51

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ընդունել. ժամեր 3.30-5.30 (բացի կիրակիէ)

Հասցէ : 18, Rue Lamblardie

Métro : Daumesnil

ԲԺ. Ե. ՍԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4.7 կիրակի օրեր 9.12

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հրաշալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս մաս ծախու է: Մեդրը 10.12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ, ելեկտրական հանրակառքեր շոգեկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ՝ ընտանիքներու եւ մանուկներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմ. երկայնութեամբ:

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիօն տը ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդր.

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ի

Թէ՝ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵ[ԱՆՑ]

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր [...]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, ստամոքսի, աղայոց, վեներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւնները:

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը [...] մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս[օր]

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Սոփիստական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը:

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը այս Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն առնելու համար:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. [Au]tobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐՈՒ

Գ. ԳԻՐՔԸ

(ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ)

Ցանձնարարութեանց համար դիմել հեղինակին, «ՄԱՐՄԱ[ՐԱ]» հասցէով, 10, Rue Billor, Galata, Cons/ple.

Չորրորդ գիրքն ալ մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ:

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵ[ԱՆ]

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին) Ֆրանսացի կարող մասնագէտ[ի] ընկերակցութեամբ կը դարմ[անէ] ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅ[ԻՆ] ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈ[ՐԴԻ] հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HA[LLES]

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամ[էն օր] ՑԵՐ.—10եւ. 1,30—[...]

ՃԻՇՏ ՁԵՐ ՈՒԶԱ[ԾԸ]

ԾԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻՉ

ՄԿՐՏԻՉ ԱՇՃԵԱՆ

Բացած է իր մասնա[ւոր] խանութը

Place d'Italieի մօտ

180, Rue Tolbiac

Կատարեալ Մաքրութ[իւն] շքեղ սալօններ

վերջին նորաձեւութ[եամբ] կը կտրուին այրերու[ն] կիներու մազերը: Դալ[...] կանանց մասնաւոր [...]

ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	171	15
Տոլար,	Dollar	35	25
Մարք (ոսկի)	Mark	8	40
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	18	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատը	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	41	—
Լիր » »	Lire	125	75
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	96	40
Զուից. »	Frc. Suisse	683	—
Լէյ 100 հատը	Ley	16	80
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4780	—
» II	»	3100	—
» III	»	2900	—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	140	—

Le Gérant : H. TEUR[...]

Impr. MASSIS 208bis, Rue Lafayette Par[is]

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա եւ գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա եւ » Եգիպտոս, Իրան	—	10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

17 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 177 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ եւ ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՓՈԽԱՆԱԿ ՍՏԵԼՈՒ ԵՒ ՊԱՌԱԿՏՈՒՄ ՍԵՐՄԱՆԵԼՈՒ, ԼԱՅՆ ԲԱՑԷՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԴՈՒՌՆԵՐԸ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ե՛Ւ ԱՊԻԿԱՐ, Ե՛Ւ ԱՆՊԱՐԿԵՇՏ

Գարշելի հոգեբանութիւն մը ցամքեցուցեր է մեր անարժան հակառակորդներուն հոգին:

Ամէն օր խեղճուկրակ հնարքներ կը փորձեն անոնք, իրենց աչքին գերանը մոռացութեան տալու եւ ուրիշին աչքին մէջ շիւղ փնտռելու համար:

Յանցաւորը մենք ենք նորէն, քանի որ կը պահանջենք լայն բանալ դուռները եւ Հայաստան փոխադրել արմատախիլ բազմութիւնները. մանաւանդ Սուրիոյ, Պուլկարիոյ կամ Յունաստանի այն դժբախտ կարաւանները որ ճարահատ կը չուեն դէպի հարաւային Ամերիկա: «Դուները լայն բացէք պոռացողները կուսակցական նեղ շահեր միայն կը հետապնդեն եւ ոչ թէ աշխատաւոր գաղթականներու վիճակին բարւոքումով կը մտահոգուին», կը փսփսայ իրենց տեղական կոչնակը: Որքան անպարկեշտ նոյնքան բթամիտ այս մարդիկը չեն կրնար ըմբռնել որ, Դաշնակցութիւնը անպայման ներգաղթ պահանջելով, իր իսկ հիմերը կը փորէ արտասահմանի մէջ: Որովհետեւ, եթէ խորհրդային իշխանութիւնը ընդունակ ըլլար ազգային քաղաքականութիւն մշակելու, սահմաններն ընդարձակելու եւ գաղութները նօսրացնելու, մեծագոյն վարկը պիտի շահէր, եւ չպիտի հարկադրուէր անհաշիւ մսխումներ կատարել եւ բռնի համակրանք մուրալ: Եթէ, կ'ըսենք, Երեւանի վարիչները քաջութիւնն ունենային հայ ժողովուրդի ամբողջ Դատը դնելու խորհրդային իշխանութեան սեղանին վրայ, պահանջելով եւ ստանալով անոր բնական լուծումը, իբրեւ «հաւասարազօր» անդամ, իբրեւ «ազատ եւ անկախ» պետութիւն, իսկապէս որ Դաշնակցութիւնը «անելիք» չէր ունենար եւ արտասահմանը ինքնաբերաբար կ'իյնար իրենց տիրապետութեան տակ:

Մինչդեռ, այնքան տկար եւ ապիկար են որ, պարզ անցագրի խնդիր մը անգամ տարեր կապեր են անվերջ ձեւակերպութեանց եւ քմահաճոյքներու: Ահաւասիկ պետութիւն մը որ ոչ միայն գռեհկօրէն կը սակարկէ իր զաւակներուն հետ, հայրենիքի դրան առջեւ քարեր շարելով անոնց ճամբուն վրայ, այլեւ չի կրնար տարրական պաշտպանութիւն մը ընծայել անոնց, եւ կը յանձնէ զանոնք բախտի խաղերուն: Եւ այս՝ վեց տարիէ ի վեր: Քանի մը տարուան գաղութ ունինք Ֆրանսայի մէջ, եւ հազարաւորներ տուն տեղ կ'ըլլան, շէնքեր շինելով լռիկ մնջիկ. իսկ երբ Հայաստանի մէջ առու մը բացուի կամ փողոց մը նորոգուի, աշխարհ աղմուկով կը լեցուի: Այս հայրենակիցները կրնային Հայաստանի մէջ շինել իրենց տուները, վերանորոգել ու շէնցնել երկիրը. բայց անոնք լաւ գիտեն որ շատ աւելի դիւրին է անցագիր ստանալ Մ. Նահանգներուն կամ Քանատայի, քան Հայաստանի համար:

Ահաւասիկ ապիկարութեան վերջին փաստը, զոր իրենք կը խոստովանին: Նանսէնի ծրագիրը «վերջնականապէս վիժած է»: Եւ ճիշդ ինչպէս Թուրքերը ամէն բանի մէջ հայկական մատ կը տեսնեն, մեր կարմրափետուր թեթեւսոլիկներն ալ Դաշնակցական դաւեր կը փնտռեն այդ ձախողման մէջ... Եւ այս՝ ճիշդ այն սիւնակին մէջ ուր կը գրեն. «Մենք գրեթէ ո՛րեւէ յոյս չունէինք որ Ազգ. ընկերութեան միջոցով Նանսէնի ծրագիրը պիտի յաջողէր»: Կա՞յ թերթ մը որ այսքան ապուշի տեղ դրած ըլլայ իր ընթերցողները: Անոնք չը՞ պիտի հարցնեն թէ՝ քանի որ յոյս չունէիք, ինչո՞ւ հազար կտոր եղաք սա մէկ տարուան ընթացքին: Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, այդ մանաւանդ դրամատէրները— քանի որ զուտ ճարտարագործական ձեռնարկ է ոռոգման խնդիրը— նկատի չեն առներ ձեր ընծայած դիւրութիւնները, ձեր խոստացած տոկոսը, Նանսէնի հրաշալի պաշտպանողականը, Խորհրդային Միութեան երաշխաւորութիւնը, եւ ականջ կը կախեն քանի մը Հայերու— ձեր խօսքով՝ «Դաշնակ»ներու— «դաւերուն»: Ըսենք անցողակի, որ այս մեղադրանքն ալ փոքրոգի զրպարտութիւն մըն է, արժանի՝ անոր հեղինակներուն: Դաշնակցութիւնը կայ եւ կը մնայ անվերապահ պաշտպանը հայրենիքի վերաշինութեան. գիտնալով հանդերձ որ անապատներու ոռոգման եւ ճահիճներու չորացման ծրագիրները ոչ թէ պիտի լուծեն հայկական Դատը, այլ պիտի շեղեցնեն զայն իր բնական ճամբէն: Ամբողջ Նանսէնի ծրագիրը 25,000 հոգիի տեղ պատրաստելու խնդիր է, այն ալ Աստուած գիտէ քանի տարիէն: Իսկ մենք միայն արտասահմանի եւ Խորհրդային Միութեան մէջ ունինք մօտ երկու միլիոն ժողովուրդ, որ անկախութիւն եւ հողերու միացում կը պահանջէ, որպէս զի վերջնապէս փրկուի:

Ընդունա՞կ են այս գործը կատարելու, իբրեւ հայկական իշխանութիւն, "ազատ եւ անկախ,,:

Ընդունա՞կ են ըմբռնելու սա ցիրուցան բազմութիւններուն տառապանքը, եւ զայն դարմանելու հիմնական միջոցը:

Թո՛ղ ա՛յս հարցերուն պատասխանեն:

Մնացածը հէքեաթ է:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԼՈՒՌ ԿԸ ՄՆԱՆ

«Յուսաբեր» ուշագրաւ երեւոյթ մը կը մատնանշէ խմբագրականի մը մէջ: Իթթիհատական դատավարութեան առթիւ, անգամ մըն ալ շեշտելով թէ հիմնականապէս Մոսկուան է եղած դրդիչը եւ կազմակերպիչը Թրքական արշաւին, Հայաստանի դէմ, կը շարունակէ .

«Կովկասեան Հայաստանը խորտակուեցաւ Ռո՛ւսիոյ եւ ոչ Էնկիւրիի կռունկներուն տակ: Քէմալական Թուրքիան—տակաւին նոր սթափած եւ նոր ինքզինքը ժողված—1920ին չէր յանդգներ Հայաստանի վրայ արշաւել, եթէ երբեք նախապէս Մոսկուայի հաւանութիւնը եւ աջակցութիւնը չունենար:

Շատեր չէին ուզեր այս ճշմարտութիւնը գիտնալ, որովհետեւ կը սարսափէին անկէ:

«Կա՞յ արդեօք որ եւ է համաձայնութիւն բոլշեւիկներու եւ Թուրքերու միջեւ», իր «Համբաւաւոր» գրքոյկին մէջ կը հարցնէր պարզամիտ Քաջազնունին:

«Մեր շարքերում շատ տարածուած է այդ համոզմունքը: Կարծում եմ, սակայն, որ սխալ է այդ, յամենայն դէպս գրական ապացոյց չկայ»:

Իսկ այսօր խեղօք նայիլ եւ ճէփատ պէտերը, որոնք կախաղաններէն իսկ այնքան խիզախօրէն «կեցցէ՛ ազգը» կը բացագանչեն, կուգան լիմար Քաջազնունիներուն աւելորդ դաս մը եւս տալու, ցնցող փաստերու նոր շարք մը դնելով անոնց առջեւ»:

Բայց այս չէ ուշագրաւ պարագան:

«Մեր ինկած բարքերու ու խաթարուած բարոյականի հարազատ հայելին հանդիսացող հայ մամուլի որոշ մասը կը լռէ այս ամէնուն մասին եւ կը տեղեկանայ այս բոլոր մանրամասնութեանց եւ, այնուամենայնիւ, առանց մէ՛կ ոչ մէկուն չի արձագանգեր մ'ե ոչ մէկ բառով: Կը լռէ ու չի խօսիր այն մամուլը, որ առանց ինքն իրմէ գարշելու, զիտէ հասարակ ու փողոցային արկածի մը պատմութեամբ շաբաթներ ամբողջ զբաղեցնել իր ընթերցողները:

Արդ, ի՞նչպէս կ'ըլլայ, որ կը լռեն այս մարդիկ: Ի՞նչպէս կ'ըլլայ, որ չեն անդրադառնար իթթիհատական վարիչ դէմքերու սպանիչ մերկացումներուն եւ այս նոր փաստերու լոյսին տակ չեն վերաքններ մեր մօտաւոր անցեալի արիւնոտ պատմութիւնը:

Պարզ է պատճառը: Կը լռեն, որովհետեւ կը ցաւին մերկացումներուն համար: Կը ցաւին, որ գրական ապացոյցներով հայկական աղէտին համար կ'ամբաստանուին Էնկիւրին եւ Մոսկուան, իսկ կ'արդարանայ—Դաշնակցութիւնը»:

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Առջի օր արտատպած էինք «Իգտամ»ի ողբուկոծը, Տրապիզոնի քայքայման մասին, որ «դէպի անդունդ կը գլորէ նաեւ Արեւելեան նահանգները»: Ուրիշ Թուրք թերթ մը, «Վագըթ», շօշափելով այս հարցը, կը գրէ.

«Տրապիզոնէն եկող ճամբորդները խիստ ցաւալի կը ներկայացնեն այդ քաղաքի նաւահանգիստին վիճակը:

Առաջին անգամ սա թերութիւնը աչքի կը զարնէ.— Տրապիզոն-Էրզրում ճամբաները աւրուած են: Ասոր համար, բեռնատար ինքնաշարժը երկու օրէն կը կտրէ այդ ճամբան, իսկ սովորական ինքնաշարժը 18 ժամէն: Մինչդեռ եթէ կանոնաւոր ճամբայ գոյութիւն ունենար, այդ միջոցը 8 ժամէն կը կտրուէր:

Ասկէ զատ, Տրապիզոն-Էրզրում փոխադրութիւնները միայն ամրան յատուկ են: Ձմրան, երբեմն մէկ շաբաթէն հազիւ կարելի է Տրապիզոնէն Էրզրում երթալ: Ասոր համար փոխադրութիւնները անպայման Կարս-Թիֆլիս-Պաթում ճամբով տեղի կ'ունենան:

Աւելորդ է շեշտել այս վիճակին անպատեհութիւնները: Ձմրան, երբ Տրապիզոնի մէջ հացին քաշը 15 դրշ. է, Էրզրումի մէջ 27 դրշ. է:

Կայ նաեւ Պարսկաստանի հետ Թրանզիթի խնդիրը: Պարսկաստանէն փոխադրութիւնները կը կատարուին ուղտերու միջոցաւ: Այս ձեւով տարեկան 1 ուկէս միլիոն ոսկի կը շահին Արեւելեան նահանգները: Սակայն այս փոխադրութիւնները երկու արգելքի կը հանդիպին.— առողջապահական եւ ապահովութեան: Պաճարախտի դէմ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները կը խանգարեն կարաւաններու կանոնաւոր երթեւեկը: Յետոյ սահմանին վրայ, Դըզըլ Տիզէնի շրջանին մէջ երբեմն աւազակութեան դէպքեր կը պատահին, ինչ որ կը վնասէ փոխադրութեանց»:

ԻՍԿ ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՍՂՈՒԹԻՒՆԸ...

Պոլսոյ «Միլլիյէթ» թերթը կը գրէ, քէմալական ֆալիհ Ռըֆգըի ստորագրութեամբ.

«Թուրքիոյ մէջ ապրուստի սղութիւնը կամաց կամաց առածի կարգ կ'անցնի: Ամերիկացի մը անցեալ օր կը պնդէր թէ, Պոլսոյ մեծ պանդոկներէն մէկուն մէջ, լոգարանով սենեակի մը վարձքը գրեթէ հաւասար է Ամերիկայի լաւագոյն պանդոկներու վարձքին: Էնկիւրիի մէջ, կահ կարասի չունեցող պարզ սենեակի մը վարձքը հաւասար է Փարիզի ամէնէն շքեղ պանդոկներու մէկ սենեակին վարձքին: Մեր ոսկին երեք զուիցերիական ֆրանք անգամ չարժեր՝ հակառակ ասոր, Զուիցերիոյ մէջ պանդոկի վարձքը այստեղէն աւելի չէ:

Նոյն անհամեմատ սղութիւնը ուրիշ ճիւղերու մէջ ալ.— փոխադրութիւն, ապրուստ են: Աշխարհի ամէնէն սուղ «Թաքսիմէթրօ»ները Պոլիս կը գտնուին. Էնկիւրիի ինքնաշարժներուն վարձքը աւելի շատ է»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«Լոթիւս»ի նաւապետը դատապարտուած

Պոլսէն կը հեռագրեն սեպտ. 15 թուականով.—

Դատարանը հաւասարապէս յանցաւոր գտնելով երկու նաւապետները, սէկ-մէկ տարի բանտարկութեան դատապարտեց թէ Ֆրանսացին եւ թէ Թուրքը: Բայց, նկատի առնելով մեղմացուցիչ պարագաները, 80 օր նշանակեց տեղակալ Տէմոնի բանտարկութիւնը, 22 ոսկի տուգանքով, իսկ չորս ամիս՝ «Պոզգուրտ»ի նաւապետին համար, 33 ոսկի տուգանքով: Իսկ «Մէսաժրի Մառիթիմ» ընկերութիւնը եւ Թուրք շոգենաւային ընկերութիւնը 5000ական ոսկի հատուցման դատապարտուեցան, որ պիտի վճարուի զոհերու ընտանիքներուն:

Ֆրանսացի նաւապետը, որ արդէն 41 օր բանտը մնացած էր, պիտի շարունակէ օգտուիլ առժամեայ ազատութենէն: Որոշած է վերաքննութեան դիմել:

.՛. «Մաթէն» այս վճիռին լուրը տալով, կը գրէ. «Վճիռին ապօրինութիւնը, տեղակալ Տէմոնի դատապարտութեան ապօրինութիւնը մօտերս պիտի խարանուի Լա Հէյի Իրաւարար Ատեանին կողմէ: Այսօր խնդիրը այն չէ թէ քանի՝ օր բանտարկութեան պիտի դատապարտուի Ֆրանսացի տեղակալը, այլ ճշդել թէ ո՛րքան հատուցում պիտի վճարէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը»:

Մահապատիժը Իտալիոյ մէջ

Վերջին մահափորձին առթիւ, պիտի վերահաստատուի մահապատիժը, ինչպէս ազդարարեց Մուսոլինի: Այս առթիւ օրինագիծ մը պատրաստուած է, որ շուտով պիտի վաւերացուի Նախարարական Խորհուրդին կողմէ: Այդ օրինագծին համաձայն, մահապատիժ կը նախատեսուի վեհապետներու, գահաժառանգ իշխանին, վարչապետին դէմ եղած մահափորձերու եւ վարչաձեւի ապահովութեան հետ կապ ունեցող կարգ մը յանցանքներու համար: Մահապատիժ պիտի գործադրուի նաեւ զինեալ ապստամբութեան եւ ընկերութեան դէմ գործուած կարգ մը յանցանքներու առեն:

Մամուլի պայքար Ֆրանսայի դէմ

Իտալական թերթերը կը շարունակեն իրենց յարձակումները Ֆրանսայի դէմ, մահափորձին առթիւ: «Ճիօռնալէ տ'Իթալիա», որ կը հրատարակուի Մուսոլինիի անմիջական ազդեցութեան տակ, ամէնէն խիստ բառերը գործածեց: Ուրիշ հեղինակաւոր օրկան մը դիտել կուտայ. «Իտալիա կը պահանջէ պարզապէս այն ինչ որ զանազան շրջաններու մէջ ուրիշ ազգեր պահանջած եւ ստացած են: Այսպէս, ցարական Ռուսիան ուզեց որ Ֆրանսա կոռւան չզանայ ոչնչականներու խաղերուն եւ գոհացում ստացաւ: Սպանիոյ դիկտատորը պահանջեց որ երես չտայ սպանիացի դաւադիրներուն: Ինչո՞ւ Ֆրանսան կը մերժէ նոյնիմաստ խնդրանք մը Իտալիոյ կողմէ»:

Վարչապետ Փուանքարէ առջի օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Փարիզի իտալական դեսպանին հետ, այս պայքարին առթիւ, եւ դիտել տուաւ թէ մահափորձին պատասխանատուն իտալական ոստիկանութիւնն է: Կարգ մը թերթեր կը պնդեն թէ այս առթիւ իտալական դեսպանը նորէն պահանջած է որ Իտալիոյ յանձնուին քաղաքական փախստականները, համաձայն որոշ ցանկի մը: Անցեալ տարի ալ այս պահանջը դրուած էր: Ասոր փոխարէն, իտալական կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ դադրեցնել մամուլին հակաֆրանսական պայքարը: Ի հարկէ Ֆրանսա չի կրնար ընդունիլ այսպիսի առաջարկ մը: Բայց հաւանաբար կարգ մը միջոցներ ձեռք առնուին հակաֆաշիստներու դէմ: Արդէն ֆրանքօ-իտալական սահմանին վրայ, ֆրանսական եւ իտալական ոստիկանութիւնները կը գործակցին, հետապնդելու համար իտալացի փախստականները:

.՛. Անգլիական մամուլը կը մեղադրէ Իտալիան, մղուած պայքարին համար: «Ժամանակ է որ փափկութեամբ յիշեցնեն Իտալիոյ վարչապետին թէ պէտք չէ անհիմն ամբաստանութիւններ ընել օտար երկիրներու դէմ», կը գրէ լուրջ օրկան մը: «Ոչ Ֆրանսա, ոչ ալ ուրիշ ո՛ր եւ է քաղաքակիրթ ազգ չի կրնար երկրէն դուրս հանել եւ յանձնել Նիթթիի եւ Փրոֆ. Սալվեմինիի պէս քաղաքական յանցաւորներ»: Ուրիշ լրագիր մը դիտել կուտայ. «Ֆրանսա եւ Անգլիա իրենք իրաւունք ունին զանգատելու Իտալիայէն, եթէ քաղաքական յանցաւորները իրենց հողերուն վրայ կ'ապաստանին: Օտար քաղաքական յանցաւորները երբեք բաղձալի չեն. անոնք պատճառ կը դառնան անվերջ տաղտուկներու: Միակ պատասխանատուն Իտալիան է, որ կը հալածէ դժգոհները եւ կը հարկադրէ զանոնք օտար երկիր ապաստանիլ»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԲԹԵՂԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՈՒՐԿԷ՞ ԵԿԱՒ

Նախորդ յօդուածով մը («Ցա-ռաջ» թիւ 170), թուանշաններով տեսանք թէ քօխի մանրէն (թո-քախտի միքրոպը) մարդկութիւ-նը կը հարուածէ մանուկ հասա-կէն սկսած, առաջին ամիսներուն իսկ, այնպէս որ մինչեւ 20 տարեկան, մեծ կեդրոններու բնակչութեան 95 տոկոսը քօխի միքրոպով վա-րակուած է։

Այս յայտնութիւնը առաջին առթիւ սարսափելի է։ «Եթէ այդպէս ըլլար, պիտի ըսեն ըն-թերցողներէն շատերը, մինչեւ հիմա մարդկութիւնը փճացած կ'ըլլար»։ Հակառակն է ճիշդը. այսինքն եթէ այդպէս չըլլար, եթէ քօխի մանրէն մանկութենէն սկսած մեզ չվարակէր եւ կերպով մը չպատուաստէր, մեր մէջ փոքր հասակէն իրեն դիմադրելու կա-րողութիւնը չստեղծէր, այն ատեն է որ մարդկութիւնը անհետացած պիտի ըլլար։

Մեր այս ըսածը բացատրելու եւ հիմնաւորելու համար անհրա-ժեշտ է ճանչնալ մեր թշնամին։

Թոքախտի միքրոպը 1880ին գտաւ գերմանացի գիտնական քօխ, որուն անունով կոչուեցաւ քօխի մանրէ (պասիլ)։

Սա միքրոպ մը, այսինքն աչքով անտեսանելի շատ փոքր էակ մըն է։ Նորագոյն կարծիքով տեսակ մը բոյս կամ սունկ, նման հացի կամ ուրիշ ուտելիքներու վրայ մգլոտուած, բորբոս յառա-ջացնող բոյսերուն։ Թերեւս ատոր համար է որ սովորական միքրոպ-ներէն կարգ մը յատկանշական տարբերութիւններ ունի։

Այսպէս, եթէ մանրադիտով նայելու համար ներկենք, դժուար գոյն կ'առնէ եւ առնելէ ետք այլ եւս դուրս չի տար, ոլովհետեւ մարմինը պատուած է մեղրա-մոմային պատեանով մը։ Ահա թէ ինչու քօխի մանրէն սովորա-կան հականեխական դեղերով կա-րելի չէ փճացնել, եւ թէ ինչու այսքան ժամանակէ ի վեր գի-տուններն չեն յաջողած գտնել դեղ մը որ կարենար հալեցնել այդ պատեանը, սպաննել միքրոպը եւ բուժել հիւանդութիւնը։

Ոչ միայն սովորական հակա-նեխականները, այլ եւ ցուրտը, խոնաւութիւնը եւ փտութիւնն ալ որ եւ է ազդեցութիւն չունին քօ-խի միքրոպին վրայ, ընդհակա-ռակը ջուրի մէջ հինգ վայրկեան եռացում մը կը բաւէ զայն սպան-նելու համար։ Խակ արեւին, լոյսին, եւ մաքուր օդին քանի մը ժամ հազիւ կը դիմանայ։ Ընդհղակի կրնանք եզրակացնել թէ թոքախ-տաւորներու գործածած իրեղէն-ները հականեխելու ամենալաւ մի-ջոցն է դանոնք ջուրի մէջ եռացնելը։ Խակ սենեակները հականեխելու համար դեղերը մեծ օգուտ չուե-նին, կը բաւէ քանի մը օր արեւի եւ մաքուր օդին ենթարկել։

Թոքախտի միքրոպին կարե-ւոր մէկ յատկանիշն ալ հետեւ-եալն է.— Եթէ սովորական միք-րոպ մը մանաւանդ սենեակ պա-րունակող շիշերու մէջ մշակենք եւ աճեցնենք, ընդհանրապէս 24-48 ժամէն միլիարներով կը բազ-մանայ։ Եւ եթէ ներարկենք ճա-գարի մը կամ մուկի մը արեան մէջ, հոն ալ շուտ կ'աճի, ճագարը կամ մուկը կը հիւանդանան եւ եթէ ներարկուած քանակութիւնը շատ է 4-5 օրէն կը մեռնին, իսկ եթէ քիչ է բոլորովին կը լաւա-նան։

Եթէ նոյն փորձերը կատա-րենք քօխի միքրոպով, կը տես-նենք որ իրեն համար պատրաս-տուած ամենալաւ սնունդի մէջ իսկ հազիւ քանի մը շաբաթէն կը բազմանայ, իսկ եթէ սնունդը բոլորովին նպաստաւոր չըլլայ ա-ճումը կը դանդազի եւ ամիսներ կը տեւէ։ Եթէ ճագարի ներար-կենք ընդհանրապէս քանի մը շա-բաթ ետք կը հիւանդանայ եւ կը մեռնի։ Խակ եթէ ներարկուած քանակութիւնը շատ քիչ է, ա-միսներ տեւող երկար եւ խուլ պայքար մը կը սկսի ճագարի մարմնին եւ միքրոպին մէջ, որ վերջ կը գտնէ կամ ճագարի մա-հով եւ կամ անոր բուժումով։ Սակայն բուժումը ընդհանրապէս արմատական, վերջնական չէ, ինչպէս էր սովորական միքրոպի պարագային. յաճախ քօխի միք-րոպը, երկար ատեն, տարիներ, բանտարկուած կը մնայ ներքին հիւսուածքներուն մէջ, առաջին առթիւ երեւան գալու համար, այն ատեն՝ երբ մարմինը տկա-րանայ ու անոր շուրջ քաշուած պատնէշները փլին։

Մարդու մօտ ալ պարագան յար եւ նման է։ Ընով է որ կա-րելի է դիւրաբացատրել թէ ինչու հիւանդութիւնը արագ կ'ըն-թանայ եւ ընդհանրապէս մահա-ցու է երբ միքրոպը մեծ քա-նակութեամբ մտնէ մարմնի մը մէջ, որ նախապէս առիթը չէ ու-նեցած պայքարելու անոր դէմ եւ հետեւաբար դեռ չունի պատ-րաստ պաշտպանողական միջոց-ներ, ինչպէս է նորածինի մարմի-նը, կամ չափահասներու մար-մինը կարգ մը ցեղերու մէջ (ֆրանս. խաիշիկները). Թէ ինչու եթէ հիւանդը չմեռնի, հիւան-դութիւնը կը ստանայ քրոնիկ, երկարատեւ հանգամանք, մարմ-նին եւ միքրոպին մէջ մղուած կեանքի եւ մահու պայքարին հետեւանքով. Թէ ինչու երեւու-թապէս բժշկուելէ վերջ, հիւան-դութիւնը տարիներ ետք երեւան կրնայ գալ եւ թէ ինչու հիւան-դութիւնը երբ չափահասի մը մօտ երեւան գայ, այնքան ա-ւելի թեթեւ ու քրոնիկ կ'ըլլայ, որքան մեծ է հիւանդին տարիքը, քանի որ տարիներ տեւող ներքին խուլ պայքարի ընթացքին անոր մարմինը պաշտպանողական հե-տզհետէ աւելի զօրաւոր միջոցներ պատրաստած է, այսինքն կերպով մը եւ մասամբ միայն պատուա-տուած է միքրոպին նորանոր յարձակումներուն դէմ։

Քօխի միքրոպին մասին խօսած ատեն, պէտք է յիշենք որ ան կ'արտադրէ մանաւանդ թոյն մը, որուն «թիւպէրքիւլին» անունը կուտան, եւ որ թանկագին յատ-կութիւն մը ունի։

Եթէ մէկը պատուաստենք այդ թոյնով, ճիշտ այնպէս ինչ-պէս կ'ընենք ծաղիկի պատուաս-տին համար, երկու բան կը պա-տահի։ Կամ պատուաստս «չի բռներ» այսինքն պատուաստին տեղը որ եւ է նշան չերեւիր։ Կը նշանակէ թէ քօխի միքրոպը եր-բեք այդ մարմնին մէջ չէ մտած։ Եւ կամ պատուաստին տեղը կը կարմրի, կը բորբոքի եւ պատ-ուաստուողը քիչ շատ տաքութիւն կ'ունենայ. կը նշանակէ թէ քօխի մանրէն որ եւ է ատեն մտած է անոր մարմնին մէջ եւ հոն կը գտնուի այդ միջոցին գործող կամ ընդարմացած վիճակի մէջ։

Հետեւաբար եթէ «թիւպէր-քիւլինի» ներարկումով չենք կըր-նար հասկնալ մէկու մը ճիշտ այդ միջոցին հիւանդութիւն (թոքախտ կամ ուրիշ տեղի ուռա-կանութիւն) ունենալը անով կա-րելի է գիտնալ թէ միքրոպը երբ եւ իցէ մտած եւ աւերներ գոր-ծած է անոր մարմնին մէջ։ Եթէ մտած է, կը նշանակէ թէ օր մը ան կրնայ կրկին երեւան գալ, մոխրի տակ ծածկուած կրակը կրնայ նորէն վառիլ եւ նոր աւեր-ներ գործել։

Նախորդ յօդուածով՝ մանուկ-ներու քօխի մանրէով վարակուած ըլլալը կամ ոչ հաստատելու հա-մար, մանաւանդ մեթոտի մը ակ-նարկած էինք։ «Թիւպէրքիւլինի» ներարկութիւններուն մասին էր մեր խօսքը։ Ինչպէս ըսինք, այդ փորձը ցոյց տուած է թէ մինչեւ երեք ամիս, 400 նորածիններուն միայն մէկը վարակուած կ'ըլլայ, իսկ անկէ ետք մինչեւ մէկ տարեկան հարիւրին 7ը, 1-2 տարեկան՝ հա-րիւրին 25ը, 6 տարեկանին հարիւ-րին 40ը, 10 տարեկանին հարիւրին 50ը, 10 տարեկանին՝ 100ին 60ը եւ չափահասներուն հարիւրին 90-100ը վարակուած կ'ըլլան։

Վերոյիշեալ տուեալներէն եւ թիւերէն կրնանք եզրակացնել թէ.

1.— Նորածինը երրորդ ամի-սէն ետք կը վարակուի քօխի մանրէով, հետեւաբար ծնած ատեն առողջ է։ Ուրիշ խօսքով թոքախտը եւ ուռականութեան (թիւպէրքիւ-լոզ) զանազան ձեւերը ժառանգա-կան չեն։

2.— Մինչեւ 15—20 տա-րեկան մարդկութեան մեծամաս-նութիւնը վարակուած է քօխի միքրոպով եւ երբ եւիցէ մարմ-նին ոեւէ մասին մէջ (թոք, մորթ, ոսկոր, գեղձեր եւայլն) կրած է անոր վնասները, աւերները, զանա-զան ձեւի տակ, համաձայն տա-րիքին եւ կազմին։

3.— Առաջին անգամ վա-րակուողները (տես վերի թիւերը) կա՛մ կը մեռնին, եթէ վարակու-մը սաստիկ եղած է (մեռնող մա-նուկներու քառորդը ուռականու-թենէ—թիւպէրքիւլոզէ կը մեռնի) եւ կամ հիւանդութեան կը յաղ-թեն ու կը բուժուին, հետեւաբար մանրէին դէմ ձեռք կը բերեն պաշտպանողական զօրաւոր միջոց-ներ որոնք կերպով մը եւ մասամբ միայն մարմինը կը պատուաստեն քօխի մանրէին նորանոր յարձա-կումներուն դէմ։ Ահա թէ ինչու մարդկութեան մեծ մասը վարակ-ուած ըլլալով հանդերձ, բոլոր վա-րակուողներն ալ թոքախտով չեն մեռնիր։

4.— Որքան որ վարակուող-ները երեւութապէս կը բուժուին, սակայն միքրոպը չի փճանար, այլ բանտարկուած կը մնայ բուժուած վերքերուն մէջ եւ երբ որ եւ է պատճառով (ծանր հիւանդութիւն-ներ, մանաւանդ հարսանիքի եւ կրիւ, չափազանց յոգնութիւն, աճա-ման շրջան եւայլն) մարմնի պաշտպանողական միջոցները նուա-զին, միքրոպը կը վերսկսի գործել իր աւերները, այս անգամ յաճախ ժողովուրդին մօքին մէջ տպաւոր-ուած իսկական թոքախտի ձեւին տակ։

Ճիշդ այդ ատեն է որ հիւ-անդին պարագաները կը հարցնեն բժիշկին, երբ ան կը յայտնէ հի-ւանդութեան ինչ ըլլալը.

— Ցօքթօ՛ր, ուրկէ՞ եկաւ այս հիւանդութիւնը. մեր ընտանիքին մէջ չկայ այդպիսի բան։

Այժմ պատասխանը պարզ է։ Թոքախտի ատեն առնուած հի-ւանդութիւնն է որ կրկին երեւան եկաւ պատանեկութեան կամ ե-րիտասարդութեան ատեն։

Ինչո՛ւ եւ ի՞նչպէս։

Այդ կը տեսնենք ուրիշ առ-թիւ։

ՑՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ բոլոր թղթակից-ներէն գրել թուղթին մէկ ԵՐԵՍԸ ՄԻԱՅՆ։

1815 ԵՒ 1919

Հինգ տարիէ ի վեր, ամէն գարնան ու աշնան տեղի կ'ունե-նայ Վիէննայի Նմոյշներու մի-ջազգային տօնավաճառը։ Այս առ-թիւ օտար թէ տեղացի բազմաթիւ այցելուներու առիթ կ'ընծայուի աւստրիական արդիւնաբերութեան գլխաւոր առարկաներուն հետ տեսնել նաեւ հմայիչ քաղաքը՝ գիտութեան ու արուեստի իր բազ-մաթիւ հաստատութիւններով։

Պատմական դէպքերու ու-սումնասիրութեան համար, Ավս-տրիոյ կառավարութիւնը այդե-լուներուն տրամադրած է Հոֆ-պուրկի (կայս. պալատի) այն սրահը ուր 1815ին տեղի ունեցաւ Վիէննայի Համբաւաւոր վի-հաժողովը։

Ահաւասիկ ընդարձակ սրահ մը, գարդարուած ծաղիկներով։ Սեղան մը՝ ծածկուած դամասկ-եան մեծարժէք կերպասով մը, արծաթեայ պնակներ, ոսկեզօծ շքանշաններ, բիւրեղեայ ծանր բաժակներ... Ու Հապսպուրկներու անձնուէր ծառաներէն մէկը հան-րապետական կառավարութեան հանգէպ իր պարտականութիւնը կը կատարէ, իր երեսնի տերերու պատմութենէն էջեր հրամցնելով հետաքրքիր օտարականներու։

— Հոս կը նստէր կայսր Ֆրանց իր ձերմակ թիկնոցով, իր քովը կոմս Ղէսէլռօտ, Ալեքսանդր Ա.ի հզօր Ռուսիոյ ներկայացու-ցիչը, քիչ մը անդին Լօրթ Ուէլինկ-թըն. աւելի հեռուն ոչ շատ ախոր-ժելի Թրուսիացիները իշխան Հար-տենպէրգ եւ Վիլհելմ Հումպոլտ, հոն անմատչ ու անմօրուս Ֆրան-սացին Իշխան Թալէյրան, աւելի վարը գերման իշխանները, Ջուի-ցերիոյ ներկայացուցիչը ու տա-ճարին ալ օրագրող մը... Ու այս ամէնուն վրայ կը փայլատակէր ղոյգ մը աչք, իշխան Մէթէռնիխ, ճարտար, փոփաոուս ու խորամանկ, մարմնացումը բովանդակ վհա-ժողովին։ Դուրսը՝ պալատի բակին մէջ նուագող երաժշտախումբին վիէննական քաղցր մեղեդիները կը թափանցէին այս մեծերու հոգիներէն ներս։ Աւելի հեռուն, Միքայէլեան հրապարակի վրայ խռնուած ժողովուրդը անհամբեր կը սպասէր վհաժողովի արդիւնք-քին, վերջապէս տեսնելու համար Եւրոպայի նոր քարտէսը...

* * *

Նափոլէօն պոնափարթի տասնը-հինգ տարի շարունակ պատերազմ մղեց Եւրոպայի գրեթէ բոլոր ազգերուն դէմ։ Ցարիներով պա-տերազմի դաշտին վրայ, հեռաւոր երկիրներու մէջ, մինչեւ Ռուսիոյ ձիւնապատ հորիզոնին վրայ, խա-ղաղասէր բայց դժբախտ քաղա-քացիներ իրենց տառապանքները քաշքշեցին։ Մինչեւ 1813 Հոկտ. այն օրը երբ Եւրոպայի բոլոր ազգերը միանալով Լայփցիկի ճա-կատամարտին մէջ խորտակեցին յանդուգն աշխարհակալին բա-նակները։ Բրուսիա, Ռուսիա, Շուէտ, Անգլիա զինակցած էին։ Ասոնց եկաւ միանալ Աւստրիա՝ ստանձնելով միանգամայն գաշ-նակիցներու առաջնորդութիւնը ու զինուորական միացեալ ուժերու հրամատարութիւն յանձնելով իշ-խան Շվարցընպէրգի։

Նափոլէօն պարտուած՝ հաղիւ ժամանակ ունեցաւ իր բանակովը Ֆրանսա ապաստանելու, մինչ իր միակ հաւատարիմ պինակիցը՝ լեհ զօրավար փոնիաթովսքի գետա-մոյն կը կորսուէր Սաքսոնիոյ անծանօթ մէկ գետակին մէջ։

Այս վճռական դէպքի վա-ղորդայնին, 1814ի Յունիսին, երբ Նափոլէոն Էլպա կղզիի վրայ աք-սորական իշխանութեան վերստին տիրանալու իր վերջին ծրագիրը կը պատրաստէր ու գլխատեալ Լուի ԺԶ.ի եղբայրը, Լուի ԺԸ. փարիզի մէջ պուռպոններու հա-րստութիւնը կը վերականգնէր, ճիշտ այս պարագաներուն տակ կը գումարուէր Վիէննայի վհ-հաժողովը, նպատակ ունենալով Նափոլէոնի յառաջ բերած տակնու-վրայութեան վերջ տալ ու Եւրո-պայի քաղաքական կարգ ու սարքը վերահաստատել։ Մէկ խօսքով խնդիր էր Եւրոպայի «քարտէսը գծել»։

Այս հսկայ ծրագրին հեղի-նակն էր Իշխան Մէթէռնիխ։ Ընո-բնաւորն էր «Ամէն ինչ որ նախ-կին վիճակին» մէջ բերել ու կա-րելի եղածին չափ 1789ի սահ-մանները վերահաստատել Եւրո-պայի մէջ։ Այս կերպով Մէթէր-նիխ պատմութեան առջեւ կը ներ-կայանար իբրեւ հակայեղափո-խական ոգիի մարմնացումը։ Ֆրան-սական յեղափոխութեան ստեղծած վսեմ սկզբունքները՝ քաղաքա-ցիական հաւասարութիւն, ժո-ղովրդապետութիւն, ազգային գի-տակցութիւն բոլորը մէկէն ոտնա-կոխ ընելով, միայն նկատի ունէր թագաւորական հարստութեանց ու իշխանական տուներու շահերը։ Ժողովուրդները առանց ինքնորոշ-ման իրաւունքի ունենալու ոչխարի հօտերու պէս մէկ միապետէն միւ-սին կը յանձնուէին։

Մէթէրնիխ եզական ճարտա-րութեամբ գլուխ հանեց իր ծրա-գիրն ու իր ազդեցութեամբ մինչեւ 1848 Համեմատական խաղա-դութիւն մը պարգեւեց Եւրոպայի ժողովուրդներուն։ Վիէննայի վհ-հաժողովին մէջ տիրող ոգին թա-փանցած էր 19րդ գարու առաջին կիսուն Եւրոպայի բոլոր պետու-թեանց մէջ ու Մէթէրնիխի աշ-խարհավարութիւնը իր արդիւնքը տուած։

* * *

Մեծ պատերազմին յաջորդող 1919ի Փարիզի վհհաժողովն ալ շատ մը տեսակէտներով համա-նման պարագաներու տակ տեղի ունեցաւ։ Եւրոպական աշխարհա-կալութեամբ ամբաստանուած Գերմանիա՝ գրեթէ բոլոր քա-ղաքակիրթ ու կէս քաղաքակիրթ ժողովուրդներուատելութեան ու թշնամիին առարկայ դառնալէ ու չորս տարուան յաղթական պա-տերազմ մը մղելէ վ'ետք, Ուիլսըն-ան գաղափարապաշտ սկզբունք-ներէն հրապուրուած ու դաշնա-կիցներու յարաճուն ճնշման տեղի տալով, վերջնապէս վար դրաւ դէնքը։

Վերապրելէն մինչեւ Սէվր վհ-հաժողովի ներընկղղ ոգին Ուիլսընի ազգերու ապատագրութեան ու ինքնորոշման սկզբունքներն ըլ-լալ կը կարծուէր։ Մեծ ու պզտիկ տիկ ամէն ազգ իր ճակատագրին տէր պիտի դառնար։

Սակայն իրականին մէջ 1815 էն տարբեր ուղղութեան մը չհա-տուեցան Փարիզի քարտէս շինող-ները։ Ուիլսըն՝ զուրկ քաղաքական փորձառութենէ, շուտով տեղի տուաւ Քլէմանսօյի, Լոյտ Ճօրճի, Օրլանտօյի պահանջներուն։ Ու այդ վայրկեանէն իսկ, Քլէմանսօ վերաբոյժի ճերմակ շապիկը հա-գած, անընդհատ անդամահատեց պարտեալներէն Աստրօ-Հունգա-րիան, Գերմանիան, Պուլկարիան եւ Թուրքիան, ոչ թէ Ուիլսընեան սկզբունքները գործադրելու, այլ իր թշնամիները տկարացնելու եւ իր դաշնակիցները զօրացնելու մըտ-քով։ Ազգային փոքրամասնու-թիւնները ճիշտ մէկ դար առաջ-ուան պէս մէկ պետութենէն ու-րիշ պետութեան մը յանձնուե-ցան։

Այս բոլոր անցուդարձին ընթացքին, հայ ժողովուրդի կա-ւանն ալ ջարդու փշուր խոր-ուեցաւ ազգային իտէալի ճամ-բայ։

Ահա պատմութեան դա-սը։ 1815ի յետաշարժ բուն-քը Մէթէրնէխի երկաթեայ ձեռքին մէջ գէթ մէկ սերունդի համար ապահովեց Եւրոպայի խաղաղութիւնը։ 1919ի ռեւիզիոնիստ ազատական սկզբունքներէն տպուած առաջին օրէն իսկ մենք տեսանք որ Ազգերու Դաշնակցութեան վերջ մանիոյ Ազգերու Դաշնակ-ցութեան մանակցելէն վերջ, Ա-սիական երագէն ճաւացած այդ-ջին սիւնը պիտի կրնայ տապա-լել ամբողջ շէնքը։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս կիրակի չորրորդ ան-ընդմիջելի, Փարիզի Հ. Մ. Ը. Մ. տունէ իր տարեկան մարզական խաչանութեան մրցումները։ Յօրելի մարզարանին մէջ։ Մեր լաւագոյն մարզիկները, ամիսներէ ի վեր կը պատրաս-այդ մեծ ու վճռական մեզի պիտի ներկայանան այդ իրենց լաւագոյն կազմով, հա-թեան տալու համար իրենց ուան մը աշխատութեան դիւնքը։ Այս տարի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մէկէն աւելի մասնաճիւղերու թած ընդլայնով, ապահովեց բարի մրցակցութեամբ մը ընելի ընդլայ փայլուն արդիւնք ձեռք բերելը Փարիզի Հայ կա-թեան աւիթը պիտի նայ ծափահարելու երկու հայ մարսիկներ, երկուքն Հ. Մ. Ը. Մ.ի սերունդէն, շատ հեռուներէն յատկապէ-ւրուած են մրցումներուն նակցելու համար։ Ասոնցմէ է վրամշապուհ Ցոլմեանեան կար վազքերու մասնագէտ պիտի ներկայացնէ Դիսի Հ. բուատարգութիւնը, երկրորդը կոր Թաշճեան, Հ. Մ. Ը. Մ.ի րայի մասնաճիւղին նախկին ւագոյն մարզիկներէն, այժ սանող Թօրինօյի մէջ։

Խաչերէն մարզական մ մէջ, ուր իր նկարն ալ տրուած է, իրեն նուիրուած ուածէ մը կը տեղեկանանք մեր հայրենակիցը արդէն խո գակի ու երեք քայլի ապ մրցանիշերը կոտրած է, առ 48 մեթրի մօտ նետելով, խո րդին մէջ 12,88 մ հասնելով։

Միակ ցաւալի պարագան է, որ Մարսիլիոյ Հ. Մ. Ը. չպիտի կրնայ մասնակցիլ որ Ողիմպիականին ներկայ նախընթաց տարի, դի թէ ո՛րքան մեծ ոգեւոր ստեղծեց Մարսիլիոյ քան հայ ներկայացուցիչներուն նակցութիւնը։ Փարիզը ո նութեան օգնութիւն յանձն առնել, Մարսիլիայէն լիք տղոց ծախքերը գոնէ մ ապահովելու։

Եւրոպայի առաջնորդ պ եան եպիսկ. իր կողմէն ալ ր ւոր առարկայ մը յատկա է, որ ապահովաբար տրամ դրօշարշաւի յաղթական ի

Նոյն օրը տեղի պիտի նայ նոյնպէս Փարի-Մէթէ ուդարձ հնծանիի մրցում

Մաքրզահանդէսին արժէ չափով պիտի աւելցնէ ֆի մրցումը, որ տեղի պիտի ու մեր եւ ֆրանսական խումբի մը միջեւ։

ԱՐՄԱՆՑ «ԱՅՆ ԿԱՇ ԲԱՒԱԿԸ Է»

(ՀԱՅՐԱՑԻՔ ԱՐ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ)

— Ցիմա՛ր, դուն ալ ինծի պէս կը տեսնես թէ ամբողջ ազգը ինչպէ՛ս կը ջանայ ոտքի ելլել, ինչպէ՛ս կ՚աշխատի ամէն մարդ իր կարելի բոլոր ուժերը գործադրել ազգին համար, ինչպէ՛ս ամէն մարդ կ՚ուզէ իր ձեռքէն եկածը ընել ազգին համար, ինչպէ՛ս ամէն մարդ կ՚ուզէ ազգին ծառայել, ինչպէ՛ս ամէն մարդ կ՚ուզէ ազգին համար զոհուիլ... Ես ալ կ՚ուզեմ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ազգին համար ինչ որ կրնամ ընել, ընեմ, ինչ որ կրնամ տալ, տամ, ինչ որ կրնամ զոհել, զոհեմ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ազգը ինծի համար ըսէ թէ Գրիգոր Զոհրապ ալ իր կարողութեան չափ ազգին համար աշխատեցաւ, ազգին համար զոհուեցաւ, ազգին համար տառապեցաւ, ազգին համար տանջուեցաւ, ազգին համար ինքզինքը մոռցաւ, ազգին համար ինքզինքը ոչնչացուց, ազգին համար ինքզինքը սպաննեց...

Ես ալ կ՚ուզեմ որ ազգին համար ըրածս գործերուս վրայ ալ ուրիշներ ըսեն թէ Գրիգոր Զոհրապ ալ ազգին համար ինչ որ կրնար ըրաւ, ըրաւ, ինչ որ կրնար տուաւ, տուաւ, ինչ որ կրնար զոհեց, զոհեց, ինչ որ կրնար տառապեցաւ, տառապեցաւ, ինչ որ կրնար տանջուեցաւ, տանջուեցաւ, ինչ որ կրնար ինքզինքը մոռցաւ, ինքզինքը մոռցուց, ինքզինքը ոչնչացուց, ինքզինքը սպաննե

∴ վերջին հեռագիրներու համաձայն, Իտալիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ ցոյցեր կատարուած են Ֆրանսայի դէմ։ Ցոյցերը մասնաւորապէս ծանր եղած են Լիվորնոյի մէջ, ուր 300 հոգինոց ամբոխ մը քարկոծեր է Ֆրանսական հիւպատոսարանը, լուտանքներ տեղալով։ Բուռն ցոյցեր կատարուած են նաեւ Թրիէսթէի մէջ։

Հռոմի Ֆրանսական գործակատարը երրորդ անգամ բողոքած ըլլալով, իտալական կառավարութիւնը ցաւակցութիւն յայտնեց։

Չինաստան ալ աթոռ կ'ուզէ

Ինչպէս յայտնի է, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մասնակցելու համար, ինը առժամեայ աթոռներ հաստատուեցան, որոնց բաշխումը կատարուեցաւ երէկ։ Ուրիշներու կարգին, Չինաստան ալ աթոռ մը կ'ուզէ։ Այս առթիւ չինական պատուիրակը հասկցուց թէ իր երկիրը չի կրնար հանդուրժել այն դաշնագիրներուն որոնք կը կաշկանդեն իրենց գործելու ազատութիւնը։ «Մենք ազատութիւն կ'ուզենք։ Եթէ Չինաստան նորէն յուսախաբ ըլլայ, իր ժողովուրդը սխալ գաղափար պիտի կազմէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ»։

Խրտուվիլներ Չեխo-Սլովաքիոյ մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, քաղաքական-կուսակցական հակամարտութիւնները այնքան սուր հանգամանք առած են Չեխo-Սլովաքիոյ մէջ որ, լուրջ վտանգ կը սպառնայ տիրող իշխանութեան։ Դէմ դիմաց կեցած են երկու զօրաւոր հոսանքներ, ֆաշիստները եւ ձախերը. եւ եթէ միջին ճամբայ մը չգտնուի, կամ ֆաշիստ իշխանութիւն պիտի հաստատուի, կամ ընկերվարական։

Ռուսիա եւ Միացեալ Նահանգները

Հակառակ տրուած հերքումներուն, ամերիկեան եւ գերմանական թերթերը կը պնդեն թէ ձեռնարկներ կը կատարուին, որպէս զի Մ. Նահանգները ճանչնան Խորհրդային իշխանութիւնը։ Մօտերս բանակցութիւններ պիտի սկսին Չիչէրինի եւ Ամերիկայի արտաքին նախարարին միջեւ։ Ռուսիոյ արտաքին գործերու նախարարութեան պաշտօնատարներէն մէկը հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն. «Մենք պարտաւոր ենք առաջին քայլը առնելու, հին Ռուսիոյ պարտքերը վճարելու համար, պայմանաւ որ ամերիկեան կառավարութիւնը ընդունի մեր յանձնախումբին անդամները։ Մենք կ'ուզենք կարգի դնել պարտքերու խնդիրը, որպէս զի ապահով հիման մը վրայ դրուին երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։ Մենք նախաշաւիղ պայման չենք դներ Խորհրդային իշխանութեան ճանաչումը կամ ամերիկեան փոխառութիւն մը»։

Պողշեւիկներու ներքին տագնապները

Ռիկայէն կը հեռագրեն «Թայմզ»ի.—

Թրոցկիին առաջարկուած է արտաքին առեւտուրի գործավարութիւնը, պայմանով որ դադրեցնէ իր ընդդիմութիւնը։ Թրոցքի բացարձակապէս կը մերժէ։

*** Ծանր վէճ մը ծագած է Ռուսիոյ եւ արտասահմանի կոմկուսներուն միջեւ, Զինովիեվի յաջորդութեան մասին։ Ֆրանսական հատուածը առաջարկած է Ռոքովսքին, որուն դէմ են Սթալինի կողմակիցները, զայն կոմինտերնի համարելով Թրոցքիի։ Գերմանացիները կ'առաջարկեն Տէլմանը, շեշտելով թէ Գ. Միջազգայինը բոլորին կը պատկանի, հետեւաբար նախագահը պէտք է կարգով ընտրուի զանազան ազգութիւններէ։ Տէլմանը պոլշեւիկներուն թեկնածուն էր Գերմանիոյ նախագահական ընտրութեանց առեն։

Իսլամական հաւատամքին ուրացումը

Եգիպտական խորհրդարանը քննելով Եգիպտացի փիլիսոփայի մը, Հասան պէյի «Իսլամի բանաստեղծութիւնը» անուն գիրքը, որոշեց դատի ենթարկել հեղինակը։ Կառավարութիւնը մերժած ըլլալով այս վճիռը, խորհրդարանի նախագահը հրաժարական տուաւ։

Հինգ հարիւր աւազակներ զինուորագրուած

Փէքինէն կը հեռագրեն թէ 500 Մանչուրիացի զինուորներ, որոնք Զօր. Մուչինկի հեծելազօրքը կը կազմէին, պաշարուելով զինաթափ եղան եւ զինազահարուեցան, իբրեւ աւազակներ։

Կացութիւնը միշտ խառնակ է Չինաստանի մէջ։ Բրիտանական մարտանաւերը կազմ եւ պատրաստ կը սպասեն չինական ջուրերուն մէջ։ Ամերիկեան բազմաթիւ մարտանաւեր ալ հրաման ստացած են պատրաստ գտնուիլ ո'ր եւ է հաւանականութեան առջեւ։ Ամերիկեան հիւպատոս մը խոշտանգուեցաւ չինական զինուորներու կողմէ, իսկ գերմանացի մը բանտարկուեցաւ։

1,600 միլիոն տոլար Ամերիկայէն Եւրոպա

Մ. Նահանգներու առեւտրական պաշտօնատունը տեղեկագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն Ամերիկացիները այս տարի 700 միլիոն տոլար ծախսած են Եւրոպայի մէջ, մինչ անցեալ տարի 500 միլիոն էր։ Ասկէ զատ, Ամերիկա հաստատուած գաղթականները առ նուազն 900 միլիոն տոլար ղրկած են իրենց ընտանիքներուն։ Ուրեմն, 1600 միլիոն ամերիկեան դրամ փոխադրուած է Ամերիկայէն Եւրոպա։

Թիֆլիս՝ Գերմանիոյ մէջ

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Հանովերի մէջ Թիֆլիս ծագած ըլլալով, 1700 հոգի վարակուած են, որոնց 27ը մեռած։ Համաճարակը կը շարունակուի։ Դպրոցները հիւանդանոցի վերածուած են։ Հանրային բաղնիքները փակուեցան։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆի թաքսիի բնակարանը, որ 20,000 ոսկի կը գնահատուի, յատկացուեր է չանսատակ Յարդարար Պէհաէտտին Շաքիրի կնոջ։

Լենինիրիի մէջ կախադան հանուեցան Զիա Խուրշիտ ազգահաններէն եւսուֆ Զիա եւ աւազակ Շիւքրի, իբրեւ անուղղակի մեղսակից Իզմիրի մահափորձին եւ հեղինակ զանազան սպանութիւններու։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ պարտքերու հաշուին Ֆրանսա երկու միլիոն սղերլին վճարեց Անգլիոյ։

Հ. Մ. Ը. Մ.

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԹՈՒՄԲ 2ԻՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ 4 ՐԴ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ

ՍԹԱՏ ՓԵԹԻ ԹԱՆԻ ՀՕԳԱՑ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

— ՓՈՐԹ ՓԻՓՓԻՒ —

Աթլէթիք մրցումներ, սքաուէթական խաղեր, կենդանի պատկեր,
Ֆութպոլի մրցում «Հ. Մ. Ը. Մ.»ի Ֆութպոլի I թիմի,
Ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը դէմ։

Կը մասնակցին 150 աթլէթներ։

ՕՐ. ՄԱՆՈՒԿ ԵԱՂՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ

ԸՆԿ. ԱՐՏԱՇԷՍ ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

9 Սեպտ. — Պէյճհոր

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Պելճիքահայ ներկայացուցչական մարմնի յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ, գաղութային վարչութիւնը ձեռնարկած ըլլալով կատարել պելճիքայի բոլոր քաղաքներուն մէջ գտնուող Հայերուն մարդահամարը, բոլոր այն ազգակիցները որոնք, անծանօթ մնացած ըլլալով, մինչեւ ցարդ որ եւ է առթիւ հրաւէր չեն ստացած, ինչպէս նաեւ անոնք որ ի նորոյ հասցէի փոփոխութիւն են ունեցած, չզրկուելու համար իրենց ընտրական եւ այլ իրաւունքներէն, կը հրաւիրուին իրենց եւ իրենց ընտանիքի անդամներուն անունը, տարիքն ու հասցէն հաղորդել մինչեւ յառաջիկայ Սեպտեմբերի 30, հետեւեալ հասցէին՝ Comité Arménien (C. E.), 94, Rue de Louvain, Bruxelles.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

«ԴԱՀՃՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»ՈՒԱՆ հանդէսի տոմսերը կը գտնուի նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։ Փութացէք ժամ առաջ գնել, խճողումի տեղի չտալու համար։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի 21 Սեպտ. երեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Քաֆէ Րօշէր, 128 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, մէթրօ Օտէօնի դիմաց։ Օրակարգ շրջանային ժողովի օրակարգի քննութիւն։ Անհրաժեշտ է միասին ունենալ անդամատեառները։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Դէորգ-Զավուշ խումբի ժողովը ուրբաթ երեկոյ Սեպտ. 17ին ժամը ճիշտ 8.30ին Ռոստոմի սրահը։ Շատ կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Անդամատեառները միասին բերել։

ՍԵԲԱՍՏԱՀԱՅԵՐՈՒ նահանգային միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը 18 Սեպտ. շաբաթ երեկոյ. 61, Rue Mr. Le Prince (մէթրօ Օտէօն) «Ֆլօրիա» ձաշարանին վերնայարկը։ Օրակարգ.— Միութեան միամեայ գործունէութեան տեղեկաբերութիւնը։

Հ. Յ. Դ. Ալֆօրվիլի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ժողովի 19 Սեպտեմբեր կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, 40 bis Rue Etienne Dolet, սրճարանին սրահը։ Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն։

ԼԻՕՆԻ Ջ. Ո. Մ. վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ 19 Սեպտ. կիրակի օր կէս օրէ հաք ժամը ճիշտ 2ին, բոլոր համակիրները եւ ընկերները։ 75 Avenue Berthelot, եկեղեցիի սրահին մէջ։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Դ. վարուժան ենթակոմիտէի ընկ. ժողովը՝ կիրակի, 19 Սեպտ. առաւտեան ժամը 9ին, ծանօթ հասցեին. 63 Rue de la République սրճարանի վերնայարկը։

Հ. Յ. Դ. վիլնի ընկերական ընդհանուր ժողովը՝ Կիրակի 19 Սեպտեմբեր կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, հայ ժողովրդային լսարանի մէջ։

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուին Պ. Պ. Տօքթ. Արշակ Պօղոսեան եւ Մկրտիչ Պարսամեան եւ Լեւոն Զորմիսեան։

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՊԻԼԱՃԻԿԻ ՀՐԱՆԻ ՀԱՑՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Ինչպէս ծանօթ է, ներկայ տարւոյ Ապրիլ 1ին էր, որ Պիլճիկի շրջանի գիւղերու միացեալ «Վերաշէն» Հայրենակից. Միութիւնը հիմնեցինք Մարսէյլի մէջ, որը թերթերով ծանուցուեցաւ։

Միութիւնս իր կազմակերպչական նախնական աշխատանքները զբեթէ աւարտած ըլլալով, իր նպատակին ընդառաջելու իբր գործնական նախաքայլ մը, այս անգամ սկսած է ցուցակագրել, լիշեալ շրջանէն վերապրող կարօտ որբերն ու ընտանիքները։ Հետեւաբար կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն, որոնք կրնան տեղեակ ըլլալ այդպիսիներու, որպէսզի բարի ըլլան մեզի հաղորդել, անոնց անունները՝ անհրաժեշտ ծանօթութիւններով միասին։

Այս պատեհ առթիւ կրկին կը խնդրուի մեր շրջանի ցարդ չկազմակերպուած հայրենակիցներէն, որպէսզի անմիջապէս կազմակերպուելով մեզ հետ յարաբերութեան մտնեն, որոնց պէտք եղած աջակցութիւնը չենք պահեր։

Հասցէ.— Karnik Ohannessian 39, Rue Bernard du Bois, (Alimentation Maroutian) Marseille (France)։

ՎԱՂԱՆՄԻ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ վիճակահանութեան բացումը՝ կիրակի օր առաւօտեան ժամը 9ին, Բաֆէ տը Լէսթթի ժողովասրահի մէջ։ Անոնք որ տոմսեր ունին՝ թող փութան ղրկել N. Sarkissian, 25 Rue Belle Image, Valence, Drome.

Միայն 20 ֆրանկ է տարեկան քաժնեգինը "ԲՈՒԺԱՆՔ,,

Բժշկա-առողջապահական հանդէսին որ լոյս կը տեսնէ ամէն ամսու 15ին։

Ջեռքէ կը ծախուի 2 ֆրանքի ՊԱՆԵՆՅ գրատունը, եւ ՊԷլվիլի ու սէն Միշէլի գրավաճառներուն մօտ։

Բաժանորդագրութեան համար դիմել՝ Dr. Krikorian, 126, Faub. St. Denis, Paris.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, Ս. Կ.— Ստացանք 1 ոսկերլին։

ՏԷՄԻՆ, Մ. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք։ Ղրկեցինք։

ՄԱՐՄԷՅԼ, Ս. Ա.— Ստացանք 22 ֆրանք։

ՊԻՅԱՆԻՈՒՐ, Բ. Ն.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄԱՐՄԷՅԼ, Յ. Յ.— Ստացանք 95 ֆրանք։

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, Ա. Բ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՔՈՒԹԻՒՒ, Ա. Վ.— Ստացանք 20 ֆրանք։ Կը լրանայ Սեպտ. 23ին։

ՄԱՐՄԷՅԼ, Հ. Ժ.— Ստացանք 20 ֆրանք։ Ղրկեցինք։

ԻՄՋԻՆ ԺԻՐՕՏ, Վ. Ք.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՓԱՐԻԶ, Պ. Ք.— Ստացանք 20 ֆրանք։ Ղրկեցինք։

ՊՒԹՕՆՔՈՒՐ. Ա. Ս.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ԹՈՒՐ, Գ. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք։ Ղրկեցինք։

ՌՈՄԱՆ, Յ. Վ.— Ստացանք վեցամսեան։ Նորը կը սկսի Օգոս. 12էն։

ՏԷՄԻՆ, Ստացանք 20 ֆր.։

ՄԱՐՄԷՅԼ, Յ.Ք.— Ստացանք 22 ֆրանք։

ՄԱՐՄԷՅԼ, Գ. Պ.— Ստացանք 40 ֆրանք։

ՅՈՒՄԱՄԻ, Գ. Մ.— Ստացանք 38 ֆրանք։ Կը սկսի Սեպտեմբեր 12էն։

ՄԱՐՄԷՅԼ, Վ. Ս. Թ.— Հաճեցէք երկու օրինակ ղրկել ձեր գիրքէն։

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած ան մաս ծախու է։ Մեդրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ էլեկտրական հանուտաւէտ շոգեկառքեր։

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են։

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ։ Ընտանիքներու եւ մանուկ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմէթր երկայնութեամբ։

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններ, օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հիւանդանոց, ձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիլլ, եւայլն։

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ.մեթր

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքապետութեան արտօնագիրը՝ 16 Նոյեմբեր 1925

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-5

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ֆրանսաբնակ Հայերու համար, նոր մէթոտով, նոր լոյս տեսաւ, քառնակէ, քառասուն խոհակցութիւն, օրինակելիք. Հայերէնէ - Ֆրանսերէն (թուրքերէն բառեր) եւ հնչումներով։ գիրքը գլուխ 2 ֆրանք Հայ որբ

Ապատրեցէ՛ք շատ գոհ պիտի մնաք։

Նամակով 15 ֆր. եւ 1 ֆր.ի դրոշմ ղրկել՝

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

76, Rue Bernard du Bois 76. Marseille.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պելվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցի ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանանց, աղայոց, վէներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւնները։

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 8ին մինչեւ երեկոյեան ժամը 8։ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս

ԴԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ եւ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Ստիպողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը։

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անպայման Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն ստանալու համար։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. tobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մնացական Սէտէֆեան կարնոյ Չիթող գիւղացի։ 915էն ի վեր անյայտ է կ'ենթադրուի Ռուսաստան կամ Կովկաս ապաստանած ըլլայ. զինքը կը փնտռեն մայրը, քոյրը, եւ եղբայրը, տեղեկացնել եւ ստանալ 500 ֆրանք նուէր Movses Sédéfian Rue Duguesclin 236 Lyon France.

— Բնիկ երզնկացի Յարութիւն Լաճիկեան, որ 1923 թիւին Զանազ-Գալէ անգլ. ծառայութեան մէջ կը գտնուէր, տեղեկանալ Խաչէն Սրապեանի Rue de St. Cloud, Villa Jeannette, Clamart։ Կը խնդրուի «Նոր Օր»էն արտատպել։

— Նշան Մուսճեան, Հօրը անունը Տիգրան, մօրը անունը Ազապի կը փնտռէ Հօրեղբայրը Յակոբ Մուսճեան որ նախապէս Պոլիս կը գտնուէր։ Տեղեկացնել Ռուբէն Յովհաննեանի, 30, Բիւտը Տիժօն, Ալֆօրվիլ (Սէն)։

ՀԱՅՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պր. վահան Եարճանեանի իրաւագիտական գրասենեակները փոխադրուած են 5 Rue Cardinal Mercier (նախկին Rue Novelle) Paris (9e) Tel. Central 96,70 Métro Clichy: Tel. Gutemberg 46,65 Nord-Sud Clichy

ՎԱՐԶՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԵՒՏՈՒ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱ ՎԱՐԶՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9, Tél. Provence

ԱՄԱՆԱՐԱՆ

16 Սեպտեմբեր 192

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի)	Mark
Թրքական Ելք.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge
Շուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Կր. Ֆոնտի	I Cr. Fonc. Eg.
»	II »
»	III »
Ռումելի երկաղ.	Lots turcs

ՅԱՌԱՋ

խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,
JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction et Administration / 208 bis, Rue Lafayette
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն) PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82
Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ
19
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1926

19 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 178 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԱՄԵՆԷՆ ԽՈՇՈՐ ԴԷՊՔՆ Է ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԵՐՁԵՑՈՒՄԸ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔ

ԴԱՏԱՐԿ ՍԵՂԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒ...

Տոքթ. Նանսէն, մեծ գիտնականն ու մարդասէրը, Ժընեւի մէջ վերագոյն փորձ մը կատարած է, հայկական փոխառութիւնը յաջողցնելու համար:

Բայց խօսեր է դատարկ սեղաններու առջեւ: «Ժողովին սեղաններուն կէսը դատարկ էր», կը գրէ Երեւանի վայրերան թղթակիցը, Ժընեւի թղթակցին բերնով:

Այս մէկ նախադասութիւնը, ինքնին, բացորոշապէս կը պարզէ այն ողբերգութիւնը, որուն սկիզբը դրուեցաւ անցեալ տարուան: Այս իրողութիւնը իմանալէ և հրատարակելէ յետոյ, որէն «գաղթականներու թշնամիներ» երեւակայել կամ «դաւեր և դաւադիրներ» փնտռել՝ կը նշանակէ մոռնալ իր յանցանքը և բացին գող բռնել:

Այն օրէն ի վեր որ Երեւան իր ճակատագիրը կապեց թուրքեւպոլշեւիկ զինակցութեան հետ, ոչ թէ հայ ժողովուրդին շահերը փրկելու, այլ դանոնք այդ քստմնելի դիւանագիտութեան զոհաբերելու համար, մենք երբեք չենք զարմանար այս կարգի յուսախաբութեանց վրայ: Անոնք որ այդ ճամբան ընտրեցին 1920ին, ամէնէն առաջ Թուրքիան փրկելու, Սեվրի դաշնագիրը ոչնչացնելու եւ Հայաստանը Թուրք դաւադիրներուն ջուրի ճամբայ դարձնելու համար, բնականաբար նախատեսած էին հետեւանքներն ալ: Եւրոպան խաբեց, Եւրոպան փոխ խաբէր,— այս բոլորը հասկնալի են: Բայց ինչո՞ւ կ՚ուզենան որ Թուրքեւպոլշեւիկ զինակցութիւնը ամէնէն թանկագին պատրուակը դարձաւ արհեստով դիւանագէտներուն ձեռքը, պիղատոսաբար քաշուելու եւ ամբողջ դատ մը լքելու համար: Ջարդարարներուն հետ ձեռք ձեռքի, հայկական հանրապետութեան հիմերը փորելէ յետոյ, ինչո՞ւ սուտ-խենդ կը ձեւանան հիմա, եւ հրձիգներ կը փնտռեն իրենց ճամբուն վրայ:

Եւրոպան, ընչաքաղց եւ աշխարհակալ, ի հարկէ դրամ չի տար ո՛ր և է մէկուն, առանց իրական շահ մը տեսնելու և առանց լուրջ երաշխաւորութեան: 1921էն ի վեր, Մոսկուա ազգարումէկ նուաստացուցիչ հնարքներու կը դիմէ, փոխ դրամ ստանալու համար: Շքեղաշուք դեսպանութիւններ, փարթամ ացկերոյթներ, անվերջ խորհրդակցութիւններ Ճենովայէն Պրիւքսել, Ժընեւէն Լոնտոն և Փարիզ, — և սակայն ոչ միայն կոպէկ մը վարկ չստացան, այլ և ամէն անգամ ալ անհաճոյ խօսքեր լսեցին հին պարտքերու մասին: Երբ աչքի առջեւ է այս անողոք իրականութիւնը, ի՞նչպէս կը հաւատային որ Եւրոպան, կամ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, կամ դրամատէրներու խմբակ մը փոխ դրամ կուտայ անճար եւ անտէր Երեւանի համար...: Կ'երենք էին որ, տակաւին քանի մը ամիս առաջ, կը խոստովանէին թէ 100ին 12 տոկոս պահանջած են վաշխառուները: Եւ պահովաբար պիտի ընդունէին այդ պայմանը, եթէ փոխառութիւնը լինէր: Բայց խնդիրը այն է որ դրամատէրները Մոսկուայի Պետական Դրամատան երաշխաւորութիւնն ալ բանի տեղ չդրին, եւ իբրեւ երաշխաւորութիւն պահանջեցին եւրոպական դրամատուններու մէջ գտնուած ռուսական դրամները...:

Կը հարցնենք նորէն.— Անվստահութեան այս կոպիտ ցոյցէն յետոյ, ինչո՞ւ շան քարոզ կը կարդան, եւ պատգամներ արձակեն. «Գաղթականներու հարցը պիտի լուծուի հայ ժողովուրդին, խորհրդային Հայաստանի եւ խորհրդային Միութեան միջոցներով: Այլ եւս ոչ մէկ յոյս Եւրոպայի վրայ»:

Դժբախտաբար շատ ուշ են ծնացած: Եթէ Խ. Հայաստանը և Խ. Միութիւնը քիչ մը խելք, խիղճ եւ կամք ունենային, առանց լուծուած կ՚ըլլար Հայկական Դատը (ոչ թէ «գաղթականներու հարցը», որ գռեհիկ գիւտ մըն է,՝ արդիւնք՝ ջարդարարներու եւ յեղափոխականներու զինակցութեան, աշխարհակալներու եւ դրամատէրներու խարդախութեան): Մինչդեռ, թէ ոչ եւ թէ միւսը իրենց իրական շահերուն գիտակցութիւնն ունին չունին, եւ հայ ժողովուրդին փրկութիւնն ու կովկասի պահովութիւնը կը ստորադասեն Էնկիւրիի բարեկամութեան, որոնք կը շփոթեն դահիճներուն հետ, եւ ակռայ կը կճրտեն անոնց դէմ որ քաջութիւնն ունին մատնանշելու վտանգը, հաւոր եւ անխուսափելի:

Դատարկ սեղաններու առջեւ... Այո՛, եւ դատարկ փամփուշտներ: Որովհետեւ, ի՛նչքան ալ ճչան, չպիտի կրնան պղել ճշմարտութիւնը: Նանսէնեան ծրագիրները չեն որ պիտի լուծեն հայկական հարցը: Այդ ծրագիրներով նախատեսուած գիւղին հարիւրապատիկը, հազարապատիկը հող ունինք մենք, սահմանէն ներս թէ դուրս: Եթէ Հայաստանը պետութիւն է, անոնց փրկութեան եւ կցման մասին պէտք է մտածէ, ոչ թէ այս կամ այն խմբակին մեծաշնորհ տալու: Վաղը հայկական պետութիւն մըն ալ կրնայ կազմուիլ, Նանսէնի կամ Պօղոս Նուպարի նախագահութեամբ. բայց ատով չի լուծուիր հարցը: Մեծաշնորհները չեն որ պիտի հանգստացնեն հայ ժողովուրդը:

Ոչ ալ ճրճռան ճառերն ու կարմիր խաչակրութիւնները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴԱԺԱՆ ԿՈՄԿՈՒՍԸ ԵՒ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԳԵՂՈՒՀԻՆ!

Վերելք, «Օրկան ֆրանսական կոմկուսի հայ ենթաճատուածներու կեդ-գործկոմի», S. F. I. C., կարճ հայերէնով՝ փարիզի հայ պոլշեւիկներուն ամսաթերթը, որ երկու-երեք թիւը մէկ կը հրատարակուի, իր վերջին թիւով (7-8) կը պարզէ իրենց ուղին: Ու ճամբուն վրայ սոնքալով, աջ ու ձախ սովորական քարերը գլորելով դաշնակցութեան (եւ հնչակեաններու) դէմ, երկար կանգ կ՚առնէ երկցս երանեալ ռամկավարներուն վրայ, որոնք լորձնաշուրթն փառաբանութեամբ սաղմոս կ՚երգեն Երեւանի համար.—

«Ռամկավարները, որոնք կուսակցութիւն չեն, աշխատաւորական շարքեր չունին՝ որոշ վախեր ունին համայնավարական շարժումից: Ոչ ոքի համար գաղտնիք չէ, որ ռամկավարները Ջրի երեսն էին ուզում դուրս գալ, օգտագործելով գաղութահայութեան համակրանքը Խորհրդային Հայաստանի հանդէպ: Ասել ենք ու կ՚ասենք, որ խորհրդային Հայաստանին բարեկամութիւն անելով ռամկավարները կամենում էին միայն և միայն քաղաքական դրամագլուխ շահել թէ գաղութներում և թէ, օ՛ միամտութիւն.... Խորհրդային Հայաստանում:

...Անցեալում անանկացած այս երկու քաղաքական «կազմակերպութիւնները», (ռամկավար և հնչակ) որոնք կամենում էին երիտասարդանալ խորհրդայնասիրութեան շիջուկի արուեստական ներմուծումով, իրենց առաջ ցցուած տեսնում են համայնավարութեան անող պատանիին:

...Ռամկավար մամուլի մէջ օրէ ցոր աւելանում են ջղագար յօդուածների թիւը նոյն հոսանքի եւ խորհրդային վարիչների դէմ: Մոռացւում է այս պարոնների դաշնակատեացութիւնը. դաշնակցական թերթերից էլ աւելի ջանասիրութեամբ Խորհրդային Հայաստանի «բարեկամ» մամուլը խաչակրաց արշաւանք է կազմակերպում մեր դէմ:

...Ռամկավարական փարիսեցիութիւնը իր եղջիւրները այնքան էլ վարպետօրէն չի թաքցնում, որ մեծ աշխատանք պահանջուի մեզնից նրանց ցոյց տալը. բաւական եղաւ կարուկ կերպով դնել կտակների, ազգային գոյքերի, Մելքոնեան նուիրատուութեան և Բարեգործականի գումարների խնդիրը, որպէսզի ռամկավար ջոջերը իրար անցնէին և հանդէս գային իրենց իսկական դերի մէջ: Այդ դերը ո՛չ թէ Խորհրդային Հայաստանի կամ գաղութահայ գաղթականութեան շահերը պաշտպանելն է, այլ հայ բուրժուաների և նրանց կազմակերպութիւնների փաստաբան լինելը: Ռամկավարները, կազմակերպուած կուսակցութիւն ու շարքեր չունենալով, կամենում են յենուել Բարեգործականի և բարերարների գումարների վրայ, որպէսզի իրենց խօսքը որ եւ է արժէք ներկայացնի քաղաքական շուկայում և Խորհրդային Հայաստանի կառավարութիւնն էլ գործնական որ եւ է կարեւորութիւն տայ ռամկավար մտաւորականներին, մանաւորաբար ներգաղթի հետ կապուած խնդիրների մարզում: Յայտնի է որ ըստ ռամկավար տեսութեան, խորհրդային իշխանութիւնը աստիճանաբար ձեւափոխուելով պէտք է վերածուի քօալիսիօն ռեժիմի, յայտնի է նոյնպէս ռամկավարների յօդուածներից, որ այդ պարոններն իրենց համար տեղ են սպասում այդ քօալիսիօնի մէջ... «բարեփոխուած» համայնավարների կողքին միեւնոյն աթոռի վրայ: Եւ ահա, վաղուայ քօալիսիօն Հայաստանի վաղուայ նախարարական այդ աթոռները գրաւելու մարմաջով բռնուած ռամկավար ջոջերը այսօր Բարեգործականի կամակատար նախարարների դերն են ստանձնել և այդ կատարում են ամենայն խնամքով: Իրենց այս վարմունքը ի միջի այլոց երեւում է այն թագուն հակահօկիստական ընթացքից, որ այլեւս կասկածի տեղիք չի թողնում. ֆրանսական առածն ասում է թէ ամենից գեղեցիկ կինը իր ունեցածից աւելի չի կարող տալ: Այն ինչ որ ռամկավարները ստիպուած եղան տալ՝ Խորհրդային Հայաստանի մասին համակրական յօդուածները տուին: Աւելին չեն կարող տալ, որովհետեւ մնացածը Բարեգործականին և հայ բուրժուազիային է պատկանում:»

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ "ՕՋԱԽ,,Ը

«Էնֆօրմասիօն»ի թղթակիցը Ժընեւէն կը հեռագրէ 17 սեպտ. թուականով.—

Ազգերու Դաշնակցութեան նորակազմ Խորհուրդը իր անդրանիկ նիստին մէջ զբաղեցաւ հայկական խնդրով եւ բոլորովին համակիր արտայայտուեցաւ հայ ազգային օջախի մը հաստատման: Սակայն Խորհուրդը համաձայն չէ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ստանձնէ այս առթիւ փոխառութեան մը պատասխանատուութիւնը: Անհրաժեշտ գումարը պէտք է գտնուի մասնաւոր անհատներու կողմէ եւ լուրջ հակակշռի մը տակ դրուի:

Խորհուրդը տրամադիր է այս գործողութեան մէջ որոշ պատասխանատուութիւն ստանձնել, պայմանաւ սակայն որ այս գործին համար անհրաժեշտ նկատուած գումարը ամբողջութեամբ ձեռք բերուի:

ԽՄԲ.— Աւելորդ է ճշտել թէ խնդիրը կը վերաբերի նանսէնի ծրագրին, որուն համաձայն անապատները պիտի ոռոգուին եւ ճահիճներ պիտի չորցուին: Այս լուրն ալ կը հաստատէ թէ փոխառութիւնը ձախողած ըլլալով, ծրագիրը վիժած է:

*.. Ժընեւի գերման պատուիրակութեան անդամ և յայտնի ընկերվարական Պրայչայտ Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. Ժողովին առջեւ առաջին գերման տեղեկաբերն է Ռուս, Հայ և ուրիշ գաղթականներու տեղաւորման խնդրին մասին:

Եւրոպայի մէջ տակաւին մէկ ու կէս միլիոն գաղթականներ կան տեղաւորելիք: Իւրաքանչիւր գաղթականի տեղաւորումը կազմակերպելու համար 20 ֆրանք ոսկեդրամ պէտք է: Մինչեւ այսօր ձեռք բերուած արդիւնքները, մանաւանդ Հարաւային Ամերիկայի մէջ գաղթականներու տեղաւորումը գոհացուցիչ եղած է, կ՚ըսէ տեղեկագիրը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

"ԼՕԹԻՒՍ,,Ի ԽՆԴԻՐԸ

Փարիզի Թուրք դեսպան Ֆէթհի պէյ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան յանձնեց խիստ փափկանկատ ծանուցագիր մը, որով կը յայտնուի թէ Թուրք կառավարութիւնը ո՛չ մէկ միջամտութիւն ըրած է այն դատավարութեան, որ յանգեցաւ տեղակալ Տէմօնի դատապարտութեան: Ծանուցագիրը կ՚ըսէ թէ ֆրանսացի տեղակալին ազատումը տեղի ունեցաւ ֆրանսական կառավարութեան պահանջէն առաջ: Ծանուցագիրը կ՚աւելցնէ թէ Թուրքիա խիստ մեծ արժէք կ՚ընծայէ Ֆրանսայի բարեկամութեան եւ կը յայտնէ թէ Թուրք պատուիրակը Պոլիսէն մեկնած է Լահէ երթալու համար: Այս պատուիրակն է դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ, որ Պոլսոյ մէջ ֆրանսական գործակատար Պ. Պրիւժէրի հետ տեսնուած է եւ հաւաստած թէ մինչեւ Լա Հէյի Ատեանին վճիռը տեղակալ Տէմօն կրկին բանտ չպիտի դրուի:

«Պօզ Գուրտ»ի եւ «Լօթիւս»ի նաւապետները իրենց դէմ տրուած վճռին համար վերաքննութեան դիմեցին: Խնդիրը պիտի քննէ Էսկիշէհիրի Վերաքննիչ Ատեանը:

Մէսաժըրի Մարիթիմ ընկերութիւնը 110,000 ֆր. վճարեց Տէմօնի առժամեայ ազատութեան համար, իբրեւ երաշխաւորութիւն: Պոլիսէն առնուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ տեղակալը պիտի արտօնուի շուտով Ֆրանսա վերադառնալու,

Տեղակալ Տէմօնի դատապարտութիւնը մեծ գայրոյթ առաջ բերաւ Մարսիլիոյ նաւային շրջանակներուն մէջ: Հինգշաբթի գիշեր Մարսիլիոյ բոլոր ծովային խմբակցութեանց ներկայացուցիչները արտակարգ ժողով գումարելով, որոշեցին խիստ միջոցներ ձեռք առնել: Խօսեցան հրամանատար Օթրան եւ Պ. Մաս, միջսէնտիքայական կոմիտէի նախագահը: Ճառերէն վերջ քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը, որ անմիջապէս հեռագրով հաղորդուեցաւ վարչապետ Պ. Փուանքարէի: Բանաձեւին մէջ բողոքելէ յետոյ Թուրք կառավարութեան ապօրէն որոշումին դէմ, կը յայտնեն թէ «յուզումը կը մեծնայ ծովային շրջանակներու մէջ, ուստի կը պահանջենք որ կառավարութիւնը խստիւ միջամտէ, յարգել տալու համար ազատութիւնն ու իրաւունքը եւ ձեռք բերելու համար Տէմօնի ազատ արձակումը առանց պայմանի: Ծովային շրջանակները անհամբերութեամբ կը սպասեն կառավարութեան որոշումներուն, այլապէս ծանր դէպքեր կրնան պատահիլ»: Բանաձեւին տակ ստորագրած են բոլոր խմբակցութեանց պետերը:

Յետոյ որոշուեցաւ սպասել Պ. Փուանքարէի պատասխանին: Եթէ այդ պատասխանը չգոհացնէ, ֆրանսացի սպաներն ու նաւազները կարեւոր միջոցներ ձեռք պիտի առնեն: «Լօթիւս» առջի օր Մարսիլիա վերադարձաւ. բոլոր սպաներն ու նաւազները զայրացան, իմանալով իրենց ընկերոջ դատապարտուիլը:

Աթոռամարտը լուծուած

Ժընեւի աթոռամարտը, որ կը տեւէր անցեալ Մարտէն ի վեր, երբ Գերմանիոյ ընդունելութեան խնդիր ծագեցաւ, վերջապէս լուծուեցաւ Հինգշաբթի օր: Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը որոշած էր ինը բարձրացնել Խորհուրդի ոչ-մնայուն աթոռներուն թիւը: Այս առթիւ վերջին օրերս պայքարը խիստ սուր հանգամանք ստացած էր: Հինգշաբթի օրուան ժողովին կը մասնակցէին 49 պետութեանց պատուիրակները: Առաջին քուէարկութեամբ ընտրուեցան Քոլոմպիա՝ 46 ձայնով, Լեհաստան՝ 45, Շիլի՝ 43, Սալվատոր՝ 42, Պելճիքա՝ 41, Ռումանիա՝ 41, Հոլանտա՝ 37, Չինաստան՝ 29 ձայնով:

Չեխօսլավաքիա, որ առաջին քուէարկութեան ատեն բացարձակ մեծամասնութիւն չէր ստացած, երկրորդ քուէարկութեան մէջ ընտրուեցաւ 27 ձայնով:

Յետոյ քուէարկութիւն կատարուեցաւ՝ որոշելու համար թէ որո՛նք եւ, եք, երկու կամ մէկ տարի պիտի անդամակցին Խորհուրդին: Երեք տարուան համար նշանակուեցան՝ Լեհաստան (44 ձայն), Շիլի (41) եւ Ռումանիա (30): Երկու տարուան համար՝ Քոլոմպիա (47 ձայն), Հոլանտա (47), Չինաստան (34): Իսկ Պելճիքա, Սալվատոր եւ Չեխօսլավաքիա մէկ տարի պայմանաժամով պիտի անդամակցին Խորհուրդին: Վերջապէս, Ընդհ. ժողովը 8ի դէմ 36 ձայնով որոշեց որ Լեհաստան վերընտրելի պիտի ըլլայ երեք տարուան պայմանաժամը լրանալէ յետոյ:

Նոր Խորհուրդը կը բաղկանայ 15 անդամէ, որոնց հինգը մնայուն (Ֆրանսա, Անգլիա, Իտալիա, Ճապոն եւ Գերմանիա): Առաջին նիստին պիտի նախագահէր Շթրէզէման, քանի որ Գերմանիա բառը առաջին կուգայ այբուբենի կարգով, բայց գերման պատուիրակը իր անձեռնհասութիւնը առարկելով, խնդրեց պահել Պ. Պենէշը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊՈՏՈՄԱՑՈՒՑ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Ծովային, մեր ընկերասեր ազգերի ներկայացուցիչներ։ Ես ձեզ ողջունում եմ ձեր վիճակում։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չեք ճանաչում, բայց ես ձեզ ճանաչում եմ

ՍՏԱՄԲՈՒՅԻ „ԱԶԱՏ ՃԱՇԱԿՆ ԵՐԿԱՆ Է„

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ)

Ստամբուլի «Ազատ Ճաշակն երկան է» թերթը կը գրէ.

Ամերիկացի ճանապարհորդ մը, որ Ստամբուլ եկած էր, ինծի ըսաւ թէ Ամերիկայի մէջ ամէն մարդ կը հաւատայ, որ Թուրքիոյ մէջ ամէն ինչ կարելի է։ Ես ալ պատասխանեցի անոր, որ Ամերիկայի մէջ ամէն ինչ կարելի է, բայց Թուրքիոյ մէջ ոչինչ կարելի է։

Ամերիկացի ճանապարհորդը ինծի հարցուց թէ ինչո՞ւ համար։

Ես ալ պատասխանեցի անոր, որ Ամերիկայի մէջ ամէն մարդ կը հաւատայ, որ ինք ամէն ինչ կրնայ ընել, բայց Թուրքիոյ մէջ ոչ ոք կը հաւատայ, որ ինք որեւէ բան կրնայ ընել։

Ամերիկացի ճանապարհորդը ինծի հարցուց թէ ինչո՞ւ համար։

Ես ալ պատասխանեցի անոր, որ Ամերիկայի մէջ ամէն մարդ կը հաւատայ, որ ինք ամէն ինչ կրնայ ընել, որովհետեւ ամէն մարդ գիտէ, որ ինք ոչինչ

Թուրքիա Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ

Ժընեւէն կը հեռագրեն թէ Լոնտոնի Թուրք դեսպան Ֆէրիտ պէյ եւ Պուքրէշի դեսպան Հիւսէյին Րաղըպ պէյ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած են սըր Չէմպըրլէյնի հետ։ Խօսակցութիւնը դարձած է Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելուն մասին։ Կարեւոր քայլեր առնուած են այս ուղղութեամբ եւ 1927ի Ընդհ. Ժողովին Թուրքիա պիտի ընդունուի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։

Սուրիոյ կացութիւնը բարւոքած

Պաշտօնական տեղեկութեան մը համաձայն, Սուրիոյ կացութիւնը զգալապէս բարւոքած է վերջին երեք ամիսներու ընթացքին, մանաւանդ Սուէյտայի եւ Սալխատի վերագրաւումէն ի վեր, Յունիսի սկիզբը։ Ֆրանսական ջոկատները այդ հողամասի բոլոր գիւղերը մտնելով անոնց հպատակութիւնը ձեռք բերին։ Միայն Սուլթան Աթրաշն է որ 200—300 հեծեալներով տակաւին կը յամառի շարունակել կռիւը, օգտուելով անապատի մօտիկութենէն եւ Անդրյորդանանի սահմանին անորոշութենէն, այնպէս որ երբ նեղը մնայ, յիշեալ տեղերը կ'ապաստանի։

Յուլիսի վերջերը Դամասկոսի շուրջ կատարուած խիստ գործողութիւնները Ղութայէն վտարեցին սուրիացի ապստամբները։ Հերմոնի եւ Անդր-Լիբանանի լեռներուն մէջ ապստամբներու մնացորդները բոլորովին բնաջնջուած կամ փոքրիկ խմբակներով սահմանէն անդին փախչելու պարտաւորուած են։ Սուլթան Աթրաշի միացած են միայն Ճէպէլը Տրիւզցի քանի մը հրոսակներ։

Պաշտօնական զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ Սուրիոյ եւ Մեծն Լիբանանի բոլոր բնակիչները բոլորովին խաղաղ վիճակի մէջ են եւ ամէն տեղ սքանչելի ընդունելութիւն կ'ընեն ֆրանս. զինուորներուն։ Ճամբաներուն վրայ մանաւոր երթեւեկը վերսկսած է, նոյնիսկ Դամասկոսէն Փալմիր եւ Նէպէք տանող ճամբաներուն վրայ։

Ռուսիոյ տնտեսական քաղաքականութիւնը

Խորհրդային Միութեան առեւտրական նոր գործավար Միկոյեանը հրատարակած է կարգ մը հրահանգներ, առեւտրական քաղաքականութեան մասին։ Միկոյեան ամբողջապէս կը հաստատէ իր նախորդներուն ուղղութիւնը։ Ան անհրաժեշտ կը գտնէ ապրանքներու եւ հացահատիկներու գինի զեղչը, ճարտարարուեստի արտադրութեան յաւելումն ու վերադիր ծախքերու կրճատումը, բանուորներու աշխատավարձի չափի պահպանումը, գիւղացիութեան միջոցներու գրաւումը յօգուտ համապետական պէտքերու եւայլն։ Ոեւէ նորութիւն չկայ հայազգի գործավարին ծրագրին մէջ։

Ակն ընդական...

Սեպտ. 3ին Պոռժոմի երկաթուղագծին վրայ, Սումպաթովօ կայարանի մօտ, խումբ մը անծանօթներ առեւանգած ու լեռ տարած են Կովկասի կարմիր փոխարքայ Օրճոնիկիձէի փեսան եւ իր ուղեկից շրջանի ոստիկանապետն ու Թիֆլիսի Չէկայի երկու գործակալները։ Առեւանգողները օթօմօպիլի վարիչին միջոցով պահանջած են Թիֆլիսի Չէկայէն երեք օրուայ ընթացքին ազատել վեց բանտարկեալներ, հակառակ պարագային առեւանգուածները պիտի սպաննուէին։ Չէկան կատարած է պահանջը, ազատ թողած է վեց բանտարկեալները, եւ Սեպտ. 7ին Օրճոնիկիձէի փեսան եւ ընկերները ապահով հասած են Միխայլովօ կայարանը։ («Տնի»)։

Ֆրանքօ-գերման համաձայնութիւնը

Զուիցերիոյ սահմանին վրայ, Ժիւռայի ստորոտը, Թուարի ֆրանսական փոքրիկ գիւղին մէկ ճաշարանին մէջ մօտ, հինգ ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցան Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ արտաքին նախարարները՝ Պրիան եւ Շթրէզըման։ Խօսակցութեան առարկայ դարձան երկու երկիրները հետաքրքրող բոլոր խնդիրները։ Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ երկու նախարարները համաձայնութիւն գոյացուցին բոլոր կէտերու մասին։ Եթէ իրենց տեսակէտները ընդունուին ֆրանսական եւ գերման կառավարութեանց կողմէ, բանակցութիւնները պիտի վերսկսին, փափաքուած արդիւնքներուն յանգելու համար։

Այս տեսակցութիւնը կը նկատուի խիստ կարեւոր դէպք մը ֆրանքօգերման յարաբերութեանց տարեգրութեան մէջ։ Կը կարծուի թէ երկու կառավարութիւններն ալ պիտի վաւերացնեն տեսակցութեան առարկայ դարձած բոլոր խնդիրները եւ նոր դարաշրջան մը պիտի սկսի երկու նախկին թշնամիներու միջեւ։

Նորէն Ֆրանսայի դէմ

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Վենետիկի մէջ ֆաշիստներ վաճառատուն մը մտնելով, քաշեր հաներ են ֆրանսական դրօշ մը։ Իտալական կառավարութիւնը հրամայած է խիստ քննութիւն կատարել եւ միջոցներ ձեռք առնել։

Կառավարութիւնը նոր կարգադրութիւններ ըրաւ սահմանագլուխի հսկողութեան համար, որպէսզի հակաֆաշիստներ չկարենան արտասահման փախչիլ, աւելցնելով դժգոհներուն թիւը։ Այս գործը պիտի յանձնուի ֆաշիստ քաղաքապահ զօրքին։

Իտալացի Հանրապետականներու Դաշնակցութիւնը մամուլին ուղղուած զեկոյցով մը կը յայտնէ թէ մահափորձէն անմիջապէս վերջ իտալացի գաղտնի ոստիկաններ եկած են Ֆրանսա, մեծ մասամբ Փարիզ, ուր բանուորի հագուստով կը մտնեն իտալական շրջանակներու մէջ, ջանալով դաւադրութիւններ կազմակերպել եւ վտարել տալ հակաֆաշիստ Իտալացիները։ Այս գաղտնի ոստիկաններէն մէկը Իտալացիի մը ներկայացած է ֆրանսացի ոստիկանի հանգամանքով եւ կարգ մը տեղեկութիւններ եւ հասցէներ պահանջած է։ Իտալացին կեղծիքը հասկնալով լուր տուած է ֆրանս. ոստիկանութեան։ Դաշնակցութիւնը կը զգուշացնէ իր հայրենակիցները այս դաւադրութեան դէմ։

∴ Պատերազմական Նախարարութիւնը կը հերքէ գերման թերթի մը այն լուրը թէ Ֆրանսա զինուոր կը համախմբէ իտալական սահմանին վրայ։

Հ. Մ. Ը. Մ.

ԱՅՍՕՐ 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ 4 ՐԴ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ

ՍԹԱՏ ՓԸԹԻ ԺԱՆԻ ՀՍԿԱՅ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

— ՓՈՐԹ ՓԻՔՓԻՍ —

Աթլէթիք մրցումներ, Սրաւաթական խաղեր, կենդանի պատկեր,

կը մասնակցին 150 աթլէթներ։

ՍԻՐՈՒՀԻ Ս. ՄԱՆՏԻԿԵԱՆ

ԵՒ

ԳՐԻԳՈՐ Յ. ՋՈՒԼՃԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

12 սեպտ. 926 փարիզ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»ՈՒԱՆ հանդէսի տոմսերը կը գտնուին նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։ Փութացէք ժամ առաջ գնել, խճողումի տեղի չտալու համար։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի 21 Սեպտ. Երեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Քաֆէ Րօշէ, 128 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, մէթրօ Օտէօնի դիմաց։ Օրակարգ. Դ. Շրջանային ժողովի օրակարգի քննութիւն։ Անհրաժեշտ է միասին ունենալ անդամատոմսերը։

Հ. Յ. Դ. Ալֆորվիլի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին ժողովի այսօր Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, 40 bis Rue Etienne Dolet, սրճարանին սրահը։ Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ վաղը Բշ. 20 Սեպտմ. երեկոյեան ժամը 8ու կէսին Րիւ Րէբիւպլիք սրճարանի վերի յարկը։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Բեմի» խումբի անդամական ընդհ. ժողովը վաղը Բշ. 20 Սեպտմ. ժամը 8ու կէսին Café Beaujolais n. 9. Cours Lafayette.

Հ. Յ. Դ. ՌՈՍՏՈՄ խումբի ընդհ. ժողովը՝ Ուրբաթ 24 Սեպտեմբեր ժամը 8.30ին Ռոստոմի սրահը։

ԿԻԼԻԿԵԱՆ Հայրենակցական Միութեան ընդհանուր ժողովը՝ 23 Սեպտեմբեր Հինգշաբթի գիշեր ժամը 9ին, Ֆլօրիա ճաշարանի սրահը, 61 Rue Monsieur le Prince, Metro. Odéon կամ St. Michel. Կը խնդրուի բոլոր Կիլիկեցի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ անպատճառ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Վալանսի մասնաճիւղը կազմակերպած է իր Բ. հեծելանիւի մրցումը, հեռաւորութիւն 60 քիլոմէթր։ Մեկնումը Վալանսէն-Լիվրոն, Փուզէն, Սէն-Բէռէ եւ կրկին Վալանս։

Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Վալանս, Լիոն, Վիէն, Փուզէն և շրջակաները գտնուող բոլոր հայ մարզիկները։ Մրցումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 26 Կիրակի։ Կէս օրէ յետոյ ճիշտ ժամը 2ին կը մեկնին։

Բացառիկ մրցանակ մը պիտի ստանայ ով որ առաջին անգամ Փուզէն հասնի։

Արձանագրութիւնները տեղի կ'ունենան մրցումէն մէկ ժամ առաջ։ Դիմել՝ B. Bayan, 1 Rue Farnerie, Valence (Drome)։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան Միութիւնը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Կարտանի ընկերներէն ընկ. Աբգար Թէլէշեանին, որ մէկ տարուայ «Դրօշակ» նուիրած է Միութեանս ընթերցարանին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մնացական Սէտէֆեան Կարնոյ Չիթող գիւղացի։ 915էն ի վեր անյայտ է. կ'ենթադրուի Ռուսաստան կամ Կովկաս ապաստանած ըլլայ. զինքը կը փնտռեն մայրը, քոյրը, եւ եղբայրը, տեղեկացնել եւ ստանալ 500 ֆրանք նուէր Movses Sédéfian. Rue Duguesclin 236 Lyon, France.

— Բնիկ Երզնկացի Յարութիւն Լաճիկեան, որ 1923 թուին Զանազ-Դալէ անգլ. ծառայութեան մէջ կը գտնուէր։ Տեղեկացնել Խորէն Սրապեանի Rue de St. Cloud, Villa Jeannette, Clamart։ Կը խնդրուի «Նոր Օր»էն արտատպել։

— Նշան Մումճեան, հօրը անունը Տիգրան, մօրը անունը Աղաւնի կը փնտռէ հօրեղբայրը Յակոբ Մումճեան որ նախապէս Պոլիս կը գտնուէր։ Տեղեկացնել Ռուբէն Յովհաննեանի, 30, Րիւ տը Տիժօն, Ալֆորվիլ (Սէն)։

— Հայկ և Գրիգոր Գարակէօզեանները, բնիկ Եարըհիսարցի, 1922ին կը գտնուէին Ամերիկայի Ուաթըրվիլ քաղաքը։ Տեղեկացնել խմբագրութեան, Պետրոս Գարակէօզեանի անունով։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Լաւ ասեղնագործութիւն գիտցող աշխատաւորուհիներ (lingerie)։ Ներկայանալ օրինակներով, պր. Notarasի, 62 Rue d'Hauteville.

ՔԱՂՑՐ ՍՈՒՐՃ · ՔԱՂՑՐ ՍՈՒՐՃ

"ՇԻՐԱԿ,,

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue de Trévise, Métro Cadet

Tél. Bérgère 38-63

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, ճաշերը եւ առատ կերակուրներ։

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

Ջուր «ԱՅԱ-ՍՕՖԻԱՅԻ ՕՂԻՆ» և ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ

ԱՐԹԻՆ ՆԻՆԱ ՔՈՎ

28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue Jouge Rouve

Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61-85

ԲԱՑԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԺԱՄԸ 9.30

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ

հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8է0'—10եւ 1,30 — 8

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ

ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ եւս կ'ուզուին գորգ նորոգելու համար, լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ։

Դիմել՝ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ Rue Lepic 45, Paris 18. Հեռ. Marcadet 27 - 14. Métro Blanche.

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

"ՍԹԱՆՊՈՒԼ,, ՕՂԼԻ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ՌԵՍԹՕՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՌԵՐՈՒՆ եւ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ

52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e

Մէթրօ՝ ՊԵԼՎԻԼ Tél. MÉNILMONTANT: 70-26

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին։ Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆօնով եւ նամակով։ Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուի։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ՄԵԹՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս առ մաս ծախու է։ Մեթրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանգստաւէտ շոգեկառքեր։

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են։

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի միջատեղ՝ ընտանիքներու եւ մանաւանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմեթր երկայնութեամբ։

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի փանսիօն տը ֆամիյլ, եւլն։

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ին

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9.12

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ֆրանսաբնակ Հայերու համար, նոր մէթոտով, նոր լոյս տեսաւ. կը պարունակէ. բառարան խօսակցութիւն, օրինագիրք. Հայերէնէ - ֆրանսերէն (թարգմանելէն բառեր) եւ հնչումներով։ գիրք գլուխ 2 ֆրանք Հայ որբերու... Ապսպրեցէ՛ք շատ գոհ պիտի մնաք։ Նամակով 15 ֆր. եւ 1 ֆր.ի դրոշմ ղրկել՝

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

76, Rue Bernard du Bois 76. Marseille.

Բժ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

Ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՏՕՔԹՕՐ

Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

120, Boulevard de Grenelle

Métro La-Motte Picquet.

Tél. Invalides 31-4.

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 կիրակի օրերը 10.30—12

ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթեռլին,	L. St.	172	20
Տոլար,	Dollar	35	42
Մարք (ոսկի)	Mark	8	44
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	18	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատը	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	41	—
Լիր »	» Lire	127	25
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	98	20
Զուից. »	Frc. Suisse	685	—
Լէյ 100 հատը	Ley	18	90
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	4780	—
»	II »	3100	—
»	III »	2900	—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	140	—

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Վարձու է սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմով, վաճառատեղի մը մէջ։ Կարելի է մարզնել ուրիշ որ և է գործի համար, նպաստաւոր պայմաններով։ Դիմել անձամբ կամ նամակով Սուրէն Նաւավարեանի 28, Rue Nationale, Billancourt

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

ԱՉՔԸ ԼՈՅՍ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

Վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու համար զգեստներ։

Ձոխ մթերք ընտիր կերպասներու՝ դիւրամատչելի գիներով։

Զգեստներ, վերարկուներ 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր. կարուձեւը խնամքով տոկուն։

Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ

20, Rue Michel Servet Saint Etienne

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

22 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 179 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ-ՕԹԵՒԱՆ ՄԸ ԲԱՆԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ԱՆՕԹԻ ԵՄ,,...

Երրորդ անգամն է որ կը հարկադրուինք ուշադրութիւն հրաւիրել Սուրիայէն Ֆրանսա փոխադրուած որբերու ողբերգութեան մասին:

Ագարակներէն փախած կամ ճամբուած խումբերէն հատ-հատ երեւան կ'ելլեն Փարիզի փողոցներուն մէջ: Հարցնելով-փնտռելով կ'երթան կը գտնեն հայկական եկեղեցին, և կը պատմեն իրենց տրտունջը, կարճ և միօրինակ: Եկեղեցիէն զանազան մարմիններու ներկայացուցիչները, տաղտուկէ մը ազատելու անապարանքով, Առաջնորդարանի հասցէն կուտան, որ այժմ փոխադրուած է արուարձան մը, Անիէռ, թէ՛ Փարիզի նեղսիրտ ջոջերուն եւ թէ Պալաքեան եպիսկոպոսի հանգստութեան համար: Չեն հետաքրքրուիր անգամ թէ, մինչև հոն երթալու համար՝ հանրակառքի եւ երկաթուղիի դրամ ունի՞ն, գոնէ հինգ ֆրանք, որ հաց-պանիրի մը գինն է...

Կան ալ որ խմբագրատուններու հասցէն կուտան, կամ Չափահաս Որբերու Միութեան կը յանձնարարեն «ազգասիրաբար», առանց աւելի հետաքրքրուելու: Առջի օր երկու հոգի եւս ներկայացան մեր գրասենեակը, եւ պատմեցին թէ տիկին մը ճաշի հրաւիրած էր զիրենք կիրակի ցերեկ, իսկ անկէ մինչեւ յաջորդ օրը պատառ մը բան չեն կերած: «Անօթի ենք, ո՞ւր երթանք»: Խրատ տուէք, եթէ սիրտ ունիք: Իրենց վրայ-գլուխն իսկ ամբողջ պատմութիւն մըն է, խառնիխուռն մազերով, թափթփած, ջուրի երես չտեսած: Որքան ալ սկեպտիկ երեւաք, կամ յանցաւոր համէք իրենց փախուստին համար, անկարելի է որ դիմանաք իրենց ներկայ վիճակին առջեւ: Ստիպուած էք ընել ինչ որ կրնաք: Բայց կը բաւէ՞ պատառ մը հաց կերցնել, կամ մէկ օրուան ծախքը տալ: Յաջորդ օրը նորէն պիտի գան, «Անօթի եմ» աղաղակելու: Թերեւս յաջողիք յանձնարարել հայ գործատիրոջ մը: Երկու օր յետոյ կը ճամբեն, առարկելով թէ «գործ չկայ» կամ «արհեստ չեն գիտեր»:

Պէյրութի թերթերը կը գրեն թէ շատեր ալ Սուրիա դարձած են, և եթէ ճամբու ծախք ունենան, ուրիշներ ալ պիտի գան:

Մէկ խօսքով, կատարեալ ողբերգութիւն:

Եւ այս կացութեան առջեւ, ոչ Փարիզի Ազգատախնամը կամ Կարմիր Խաչը, ոչ Տիկնանց Միութիւնը կամ Եկեղեցիի Հոգաբարձութիւնը, ոչ ալ Բարեգործականը պարտականութիւն կը սեպեն հետաքրքրուիլ և սահմանափակել չարիքը: Անոնց ամէն մէկը քառակուսի շրջանակ մը ունի իրեն համար, մասնաւոր լճակ մը ուր կը նաւարկէ, անսասան և երջանիկ: Փարիզի մարմիններէն մէկն ու մէկը առանձին կրնար արհեստանոց-օթեւան մը բանալ այս կարգի դժբախտներու համար: Որո՞ւն հոգը հատեր է...: Կը հաւաստեն թէ միայն Եկեղեցիի Հոգաբարձութիւնը 5-600,000 ֆրանքի գումար մը ունի, որուն գաղտնիքը վերջին Պատգ. Ժողովն անգամ չկրցաւ պարզել: (Եւ Փարիզցիները իրենց գլուխն առին գացին ժողովէն, դժբախտաբար սաստկացնելով կասկածները): Կրնան առարկել թէ իւրաքանչիւր մարմին իր որոշ ծրագիրն ունի: Ի՞նչ միամտութիւն: Ծրագիրները իրական պահանջներէ կը ծնին: Այդ մարմինները հիմնուած ատեն, 50,000նոց գաղութ մը չունէինք Ֆրանսայի մէջ, դժնդակ տեղափոխութեան մը բոլոր հետեւանքներով: Այսօր պահանջներ կան որ չկային 3-4 տարի առաջ: Եւ աւելի քան երբեք ժամանակ է, որ մէկզի դրուի տարին քանի մը պարահանդէսով ողորմութիւն բաշխելու սովորութիւնը, եւ ձեռնարկուի հիմնական գործի մը, ժողովրդական եւ ժողովրդանուէր: Այն ատեն կարելի է մէկի տեղ չորս պարահանդէս տալ: Աշխատանքի Տուն մը, կամ աւելի ճիշտ՝ արհեստանոց-օթեւան մը՝ անոքներու համար, կրնայ դառնալ միեւնոյն ատեն եկամուտի աղբիւր: Անգլիոյ պէս կազմակերպուած պետութեան մը մէջ, մինչեւ այսօր ալ հրաշքներ կը գործէ Պարնարտոյի հաստատութիւնը, Անոքներու Տունը (Nobody's Home), ինչպէս կը կոչեն, որ մասնաւոր ձեռնարկ է: Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցը տասնոցներով պահուած է, որովհետեւ մարդիկ սիրտ եւ կամք են ունեցած պակաս մը լրացնելու:

Ինչ կը վերաբերի Բարեգործականին, ըսած ենք եւ նորէն կ'ըսենք, — անոր անմիջական պարտականութիւնն է վերջ տալ չափահաս որբերու անվերջ թափառումներուն, մէկ անգամէն Հայաստան փոխադրելով զանոնք: Ինչ որ արտասահմանի մէջ ծախսուած է եւ կը ծախսուի այս դժբախտներուն համար, տասնապատիկ աւելի արդիւնք պիտի տայ հայրենի երկիրք տակ: Փոխանակ Սուրիոյ փողոցներուն մէջ կօշիկներ ներկելու կամ Ֆրանսայի ագարակները մշակելու, լաւ է որ անոնք երթան իրենց հայրերուն թողած գութանը վարելու: Լուծման այս ձեւը որքան պարզ, նոյնքան անիմանալի է Բարեգործականին չկամութիւնը կամ ապիկարութիւնը: Եւ եթէ Երեւանի կարիչներն են որ դժուարութիւն կը յարուցանեն, թող այդ ալ ըսեն հրապարակաւ, որպէս զի միանգամ ընդ միշտ պատռի վարագոյրը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽՈՒԻ՞

«Մարմարա»ի մէջ կը կարդանք.—

Երեւանէն կը հաղորդեն թէ, բաւական ուժեղ հոսանք մը կայ ի նպաստ «նոր ուղղագրութեան» բարեփոխումին: Բազմաթիւ հեղինակներ կը մերժեն ներկայ արտառոց հայերէնով տպագրել իրենց երկերը, վստահ որ ընթերցող չպիտի գտնեն: Այնպէս որ Գ. Ս. Մալխասեան մինչեւ հիմա անտիպ կը թողու իր մէկ կարեւոր աշխատութիւնը:

Դաւիթ Անանուն, որուն վրայ պարտք դրուած է փոխել անցեալ պատմութիւնը, պայման դրաւ որ իր երկը հին ուղղագրութեամբ տպուի: Բաւական դժուարութիւններէ յետոյ, հեղինակը յաջողեցաւ ընդունիլ տալ իր պայմանը, եւ պետական ծախքով վ. Նետոնկի մէջ տպագրել տուաւ իր ստուար գիրքը. «Ռուսահայերի հասարակական զարգացումը»:

Գ. Շահվէրտեան ալ կ'աշխատի հին ուղղագրութեամբ տպել տալ կարգ մը պետական գիրքեր: Այս կարգէն է Աշոտ Յովհաննիսեանի մէկ գրքոյկը, որ ասկէ առաջ նոր ուղղագրութեամբ տպուեցաւ: Սակայն տեսնելով որ կարդացող չկայ, Երեւանէն հրահանգ տրուեցաւ Գ. Շահվէրտեանի հին ուղղագրութեամբ կրկին տպագրել եւ ցրուել արտասահմանի մէջ:

ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄԸ՝ ՔԵՐԹՈՒԱԾՈՎ

Անգլիացի յայտնի բանաստեղծ Ռըտեարտ Քիփլինկ ատենաւոր եւ արձակ քերթուածներու նոր հատոր մը հրատարակեց «Պարտքեր եւ Առնելիքներ» անունով, որ կը վերաբերի մանաւանդ պատերազմի եւ պատերազմէն ետքի դէպքերուն: Այս գիրքը մեծ յուզում առաջ բերաւ Ամերիկայի մէջ, յիշեալ հատորին մէջ «Այգի» խորագրով ոտանաւորի մը պատճառաւ: Այդ քերթուածին մէջ ծանօթ բանաստեղծը կ'ակնարկէ Աւետարանի առակներէն մէկուն, որուն համաձայն մետասաներորդ ժամու մշակը նոյն օրավարձը կը ստանայ ինչպէս ամբողջ օրը այգիին մէջ աշխատող բանուորները: Առաջին մշակը (ակնարկութիւն Ամերիկայի), ըստ Քիփլինկի, խրատներ կուտայ միւս բանուորներուն թէ ինչպէս պէտք է տանիլ այն բեռը զոր ինք չէ կրած:

Այս ոտանաւորը զանոն հեղինակ մըն է անգլեւամերիկեան պարտքին կարգադրութեան դէմ Պօլտուինի կողմէ որ Քիփլինկի մօրեղբօր որդին է:

Նիւ Եօրքէն կը հեռագրեն թէ բոլոր թերթերը կը յարձակին Քիփլինկի վրայ եւ որոշած են այլեւս ո՛չ յօդուած, ո՛չ ալ ոտանաւոր ընդունիլ իրմէ:

Միւս կողմէ, յայտնի դրամատէր Լամոնթ, Մօրկանի դրամատունէն, կը յայտարարէ թէ անհրաժեշտ է պարտքերը դեղչել կամ ջնջել:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի օր Ժան-Փըթի Ժանի մարզարանին մէջ տեղի ունեցան Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան մարզական մրցումները:

Հակառակ եղած յայտարարութեանց, ոչ Պալաքեան Եպիսկ. եւ ոչ ալ օրուան Թագուհին ներկայ էին:

Բազմութիւնը 1500ի մօտ էր, սակայն դաշտին վրայ ոգեւորութիւն չկար, նուագախումբի պակասը խիստ զգալի էր: Հանդէսը սկսաւ մարզիկներու եւ սկաուտներու տողանցքով, լուռ ու մունջ:

Մրցումները բաւական կարգապահութեամբ տեղի ունեցան: Կոտրուեցան քանի մը մրցանիշեր, սակայն յուսացուած արդիւնքները չտուին:

Հեծելանիւի մրցումներու ընթացքին, մրցորդներէն մէկուն հեծանիւը կոտրելով, տղան ծանրապէս վիրաւորուեցաւ եւ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ: Վէրքը վտանգաւոր չէ:

Հանդէսին շքադրամներ բաժնեց Տիկին Զամիչեան, որ օրուան Թագուհի հռչակուած էր: Լիակատար արդիւնքները յաջորդով:

ՄԻԿՈՅԵԱՆ ԿԸ ՊԱԽԱՐԱԿԷ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՆԵՐԸ

Ռիկայէն «Շիքակօ Թրիպիւն»ի կը հեռագրեն.—

Խ. Հ. Միութեան առեւտրական գործավար Միկոյեան ժողովի մը մէջ յայտարարած է թէ արտասահմանի առեւտուրին գործակալները, կը լանան դրամատիրական մթնոլորտին մէջ, յաճախ քաղքենիներու ազդեցութեան կ'ենթարկուին, եւ արտասահմանի սովետական առեւտրական պատուիրակութիւնները կաշառք կ'առնեն, քաղքենի հաճոյքներ վայելելու համար: Հակառակ պարբերաբար կատարուած հակակշիռներուն, կարելի չէ եղած այս աղէտին առաջքը առնել:

ՍԵՒԱՆԱՅ ՁՈՒԿԸ

Հայաստանի հողային գործավարութիւնը եւ ջրային տնտեսութիւնը ջրաբանական ուսումնասիրութիւններ կը կատարեն Սեւանայ լճին մէջ: Պիտի կազմուի լճին խորութեան քարտէզը, պիտի ճշդուի յատակէն բխած ջուրին չափը եւն:

1924ի Մարտին «Սիգա» ձուկը նետուեցաւ լճին մէջ եւ նոյն տարուան Հոկտեմբերին երեւցաւ 90 կրամ ծանրութեամբ: 1925 Մայիսին ծանրութիւնը եղած էր 200 կրամ, աշնան՝ 600 կրամ: Ընդհանուր որսը սկսաւ 1926 Յունիսին եւ եղան պարագաներ ուր ցանցը բռնեց մօտ տասը փութ ձուկ, յաճախ 1200-1800 կրամ ծանրութեամբ: Դիտուած է որ «սիգա» ձուկը Սեւանայ լճին մէջ աւելի լաւ կ'աճի քան իր նախկին բնակավայրին՝ Լադոգա և Զուդ լիճերուն մէջ: 1924-25ին բռնուած է 1000 Զուդ լճի սիգա, իսկ այս տարի Մայիս-Յունիս ամիսներուն 9000, որուն 8000ը Լադոգա լճի ձուկ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓՈՒԱՆՔԱՌԷԻ ԴԻՐՔԸ ԽԱԽՏԱ՞Ծ

Քանի մը օրէ ի վեր զրոյց կը շրջի թէ դահլիճին դիրքը խախտած է, իբրեւ հետեւանք Պրիան-Շթրէզէման տեսակցութեան, որ հինգ ժամ տեւեց: Այդ լուրերուն համաձայն, վարչապետ Փուանքառէ, Պ. Պ. Թառտիէօ, Պօքանովսքի եւ Լուի Մառէն հակառակ են ֆրանքոգերման համաձայնութեան փորձերուն, վախնալով որ այդպիսի ձեռնարկ մը կը խախտէ Վերսայլի դաշնագիրը, հետեւաբար և Ֆրանսայի իրաւունքները: Իսկ Պրիանի հաշտարար քաղաքականութեան կուսակից են Պ. Պ. Լուշէօր, տը Ժուվընէլ եւ Պօնքուռ, որոնք միասին ժընեւ էին, ինչպէս և Փէնլըվէ և Էռիօ:

Վարչապետին դիրքը այնքան ամուր չէ նաև ուրիշ պատճառով մը, — ֆրանքը գրեթէ հաստատուն ձեւ մը առաւ, տոլարը 35ի վրայ պահելով, բայց ապրուստը նոյնքան սուղ է այսօր որքան երկու ամիս առաջ, երբ տոլարը 50 ֆրանք էր: Հաւանաբար դահլիճը մեծ դժուարութեանց հանդիպի Հոկտեմբերին, երբ Խորհրդարանը բացուի:

Մամուլին մեծ մասը, նոյն իսկ ազգայնական թերթեր համաձայն են Պրիանի քաղաքականութեան, — ֆրանքոգերման ուղղակի համաձայնութեան — իբրեւ լաւագոյն միջոցը Ֆրանսան ազատելու Անգլիոյ տիրապետութենէն, որ կը շեշտուի Զինադադարէն ի վեր:

Երէկ Նախարարական Խորհուրդին մէջ զեկուցում տալով, Պրիան արտօնութիւն խնդրեց շարունակելու բանակցութիւնները Շթրէզէմանի հետ: Հաւանական է որ Գերմանիոյ արտաքին Նախարարը Փարիզ հրաւիրուի 15 օրէն, և յետոյ Պրիան Պերլին երթայ:

«ԼՕԹԻՒՍ»Ի ԽՆԴԻՐԸ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ դատարանը արտօնած է տեղակալ Տէմօնը ազատօրէն ճամբորդելու: Տեղակալը Սեպտեմբերի 20ին «Շաֆֆանօ» շոգենաւով ճամբայ ելաւ դէպի Ֆրանսա:

«Ճիւմհուրիէթ»ի մէջ Եօնուս Նատի պէյ խմբագրականով մը կը քննադատէ թրքական դատարանը «Լօթիւս»ի խնդիրը մեծցուցած ըլլալուն համար: Այդքան աղմուկէ վերջ «լեռը ծնաւ մուկ մը չնչին», կ'ըսէ, երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտելով ամբաստանեալը: Նատի պէյ կ'ըսէ թէ չափը անցուցած են և իրենց ըրածը «կաֆ» մըն է միայն:

Թուրք թերթը նոյնպէս անիմաստ և ապօրէն կը գտնէ Էնկիւրիի պահանջը օտար առեւտրական սենեակներու անունը փոխելու մասին:

Թուրքիա եւ Ճապոն

Պոլիսէն կը հեռագրեն 19 Սեպ. թուականով.—

Երկու ճապոնական յածանաւեր՝ «Իզումօ» և «Թօքիվա» ծովակալ Եամամօթօի հրամանատարութեամբ, խարսխեցին Տօլմա Պաղչէի առջեւ: Այս առթիւ Թուրք պաշտօնական մարմիններն ու ժողովուրդը ջերմ ընդունելութիւն ըրին:

Թուրք մամուլը վեր կը հանէ Թուրքիոյ և Ճապոնի միջեւ առեւտրական կապերու զարգացումը եւ ցոյց կուտայ երկու ժողովուրդներու շահերուն համանմանութիւնը (Ճապոնցիներն ալ Թուրանական ճիւղին կը պատկանին): Ճապոնցիները Անատոլուի մէջ քարիւղի մենաշնորհներ կ'առնեն և ամերիկեան շահերը հետզհետէ կը նուազին ի նպաստ Ճապոնի:

Պարսկաստան գաղթավայր

Թէհրանէն կը հեռագրեն «Շիքակօ Թրիպիւն»ի.—

Պարսկաստանի ամերիկեան միսիօնարները տեղեկագրի մը մէջ կը յայտնէին թէ Պարսկաստան միլիոնաւոր գաղթականներու համար տեղ ունի: Մուսօլինի դիմում կատարած ըլլալով այս առթիւ, Պարսիկ կառավարութիւնը սիրով ընդ առաջ կ'երթայ Պարսկաստանի մէջ իտալացի և գերման գաղթականներ տեղաւորելու առաջարկին:

Ֆրանսեւիտալական վէճը

Պասթիայէն (Քորսիքա) կը հեռագրեն թէ ժողովուրդը լսած ըլլալով որ ֆաշիստները, Լիվոռնոյի նաւահանգիստին մէջ ցոյցի մը ընթացքին ֆրանսական շոգենաւի մը նաւապետը ստիպած են վար առնել ֆրանս. դրօշը, հակաֆաշիստները իտալական հիւպատոսարանին առջեւ հաւաքուեցան և ստիպեցին հիւպատոսը ֆրանս. դրօշ կախել իտալականի կողքին: Յետոյ նաւահանգիստ երթալով, ցուցարարները ստիպեցին հոն խարսխած իտալական շոգենաւերու հրամանատարները որ ֆրանսական դրօշ պարզեն: Հրամանը գործադրուեցաւ, առանց միջադէպի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՈՒՐԻՇ ԵԼՔ ՉՈՒՆԻՆՔ

«Հայրենիք» ամսագրի Օգոստոսի թիւին մէջ, մեր աւագ ընկերներէն Մ. Վարանդեան «Հայ աշխատաւորութեան կազմակերպման շուրջ» ուսումնասիրութիւն մը հրատարակելով, սուր մեղադրանքներ կ'ուղղէ անոնց դէմ որ հակառակ են սէնտիքաներու մասնակցութեան։ Եւ հատուած մըն ալ կ'արտատպէ «Յառաջ»էն (Շ. Նարդունի)։

Դժբախտաբար մեր յարգելի ընկերոջ մեղադրանքները հիմնաւորուած չեն գործնական պատճառաբանութիւններով։

Ինչպէս ըսած եմ ասկէ առաջ, մենք եզրակացութիւններ հանած ենք զուտ գործնական կեանքի պահանջներէն, խուսափելով տեսական հարցերէն. այսօր ալ կ'առաջնորդուինք նոյն սկզբունքով։

Մենք մասնակցութեան դէմ առարկեցինք, մէջտեղ բերելով մեր բացառիկ կացութիւնը եւ մատնանշելով գործակցութեան անպատեհութիւնները։

Ամիսներ են անցած արդէն «Յառաջ»ի հրատարակած թեր ու դէմ հրատարակութիւններէն։ Կեանքը ընթացեր է իր պահանջներով, առանց մէկ կամ միւս ուղղութեամբ աշխատանք թափուելու։ Ամէն հայ աշխատաւոր ընտրած է իր ուղղութիւնը եւ առաջնորդուած է այդ ճանապարհով։ Իրականութիւնը ցոյց կուտայ որ մերոնք մեծ մասով հեռու են մնացած ֆրանսական կազմակերպութիւններէն։ Ես չեմ յիշեր որ որ եւ է ծանր թիւրիմացութիւն ծագած ըլլայ մեր եւ օտար բանւորական կազմակերպութիւններու միջեւ։ Այս իրողութիւնը եթէ մասամբ արդիւնք է այն բանին որ ընդհանրապէս այս վերջին շրջանին գործադուլներ չեն ծագած, մասամբ ալ պէտք է բացատրել անով, որ առ հասարակ հայ բանւորութիւնը թէեւ անկազմակերպ, բայց բնազդօրէն արգելք չէ եղած ֆրանսական բանւորութեան այս կամ այն քայլին։ Այս «դատապարտելի չէզոքութիւնը», ինչ որակով ալ արտայայտուի, եղած է օգտակար թէ մէկ եւ թէ միւս կողմին համար։

Որքան ճիշտ ըլլան այն առարկութիւնները թէ, հայ բանւորը պէտք է համերաշխ ընթանայ իր Ֆրանսացի ընկերոջ հետ, նկատի ունենալով անոնց շահերու նմանութիւնը, եւ թէ այդպէս շարժելով հայ բանւորը դէմ չերթար այս երկրին կարգերուն, կը կրկնեմ, որ սխալ ճանապարհ է այդ։ Որովհետեւ մենք հիւր ենք այս երկրին մէջ, առանց դասակարգի խտրութեան։ Ինչ ալ ըլլան մեր ընկերային ըմբռնումները, մենք պարտաւոր ենք հաշուի առնել այս երկրի բոլոր հոսանքներու ու դասակարգերու պահանջներն եւ անսակէտները։ Ո՞վ կրնայ համարձակօրէն պնդել, որ մեր նախասիրութիւնը այս կամ այն դասակարգի հանդէպ՝ գոհունակութիւն պիտի պատճառէ այս երկրին ժողովուրդին ու կառավարութեան։

Վերջին երկու տարուայ ֆրանսական կեանքը շատ համոզիչ է այս ուղղութեամբ։ Մենք տեսանք որ երկրի ղեկավարութիւնը մէկ օրէն միւսը փոխեց իր ընկերային դիմագիծը, հակառակ այն իրողութեան, որ երեսփոխ. ժողովին մեծամասնութիւնը ձախակողմեան է։ Եթէ երէկ Պ. Էրիօի կառավարութեան օրով հայ աշխատաւորութիւնը ամբողջութեամբ մտած ըլլար տեղական բանւորական կազմակերպութիւններու մէջ, եւ եթէ այդ քայլը ողջունելի նկատուէր այդ ժամանակ, նոյն վերաբերումը կրնա՞յինք պահանջել Պ. Փուանքարէի կառավարութենէն։ Կարծեմ՝ ոչ։ Թող որ թէ երէկ եւ թէ այսօր, բոլոր կառավարութիւններու կողմէ մենք համարուած ենք օտարական, հետեւաբար եւ սահմանափակուած են մեր իրաւունքները։

Ուրիշ պարագայ մը եւս։ Գիտենք, որ այստեղ կան երկու բանւորական միութիւններ։ Մէկը, որ առաջինն է թէ իր քանակով եւ թէ որակովը, կը ղեկավարուի ընկերվարական հոսակցութիւններու կողմէն, իսկ միւսը՝ պոլշեւիկներուն։ Ամէնէն շատ պոռացողը եւ առհասարակ իր տնտեսական պայքարը խեղո՞ղ քաղաքականի վերածողը այս վերջին միութիւնն է։ Այս մինւոյն միութիւնն է որ յաճախ իր բազմազգի բանւորներով կ'ազմէ փարիզի հրապարակները այնպիսի կարգախօսներով, որոնց դէմ է այսօր Ֆրանսան իր բացարձակ մեծամասնութեամբ։ Եւ շնորհիւ այս իրողութեան, բոլոր կառավարութիւնները առանց բացառութեան թշնամական դիրք բռնած են այդ կազմակերպութեան ձեռնարկներուն հանդէպ։

Ընդունինք պահ մը, որ հայ բանւորութիւնը լքէ իրեն եղած հրաւէրները եւ մասնակցի բանւորական միութիւններուն։ Արդ, որքան ալ քննադատուի համայնավար արհեստակցական կազմակերպութիւնը իր վնասակար գործունէութեան համար, ան իր մէջ կը հաշուէ ներկայացուցիչներ բոլոր ազգերէն։ Մենք կրնա՞նք պարտադրել որ հայ բանւորը կազմակերպուի եւ ձուլուի միայն ընկերվարական հատուածին մէջ։ Կան մարդիկ, որ չեն լսեր մեզ, չեն հետեւիր մեր վարդապետութեանց, եւ հետեւաբար պիտի մտնեն համայնավար կազմակերպութեանց մէջ։ Եւ այս պիտի ըլլայ տրամաբանական արդիւնքը մեր քարոզութեանց։

Ընկեր Վարանդեան կը գրէ. «Պէտք է միանան գործաւորները ընդհանրութեան։ Անոր համար կառավարութիւնը, այստեղ երկրի մը իշխանութիւնները չեն կարող պատժել, հալածել, արտաքսել հայ գործաւորները։» Լաւ է, սակայն փաստով խօսիլ։ Ռընոյի վերջին գործադուլը իր սկզբնաւորութեամբ եւ վախճանովը ծանօթ է բոլորին։ Մենք տեսանք, որ պարզ տնտեսական գետնի վրայ սկսած գործադուլ մը առաջին օրէն իսկ հանդիպեցաւ կառավարութեան ուղղակի ընդդիմութեան։ Գործատէրերու արգիլուեցաւ ամէն համախմբում եւ ցոյց. եւ ի վերջոյ գործարանի վարչութիւնը, խրախուսուած կառավարութեան աջակցութենէն, իւրաքանչիւր բանւորի զատ-զատ ստորագրել տուաւ թուղթ մը, տեսակ մը պայմանագրութիւն, որուն համաձայն ստորագրողը յանձն կ'առնէ որ աշխատի իրեն առաջարկուած սակով։ Գործադուլը վիժեցաւ այս ձեւով, Ռընոյի վարչութիւնը կառավարութեան ուժով քանդեց բանւորական կազմակերպութեան ամբողջ հմայքը, մերժեց տեղի տալ եւ ի վերջոյ իր ուզած պայմաններով ստիպեց բոլորը հլու. հնազանդ աշխատիլ։ Թուղթը չստորագրեցին քանի մը հազարէ աւելի կազմակերպուած բանւորներ, բայց անոնք ալ պարտուած էին, որովհետեւ գործարանը արդէն սկսած էր իր կանոնաւոր աշխատանքները։ Ի՞նչ կրնար ընել հայ բանւորը. ստորագրե՞լ, թէ ո՛չ, երբ այդ ստորագրութեամբ յանձն պիտի առնէր աշխատիլ գործարանի վարչութեան որոշած սակով, անտարբեր, հոգ չէ թէ այդ սակը չհամապատասխանէր իր աշխատանքին եւ ապրուստի սղութեան, եւ միւս կողմէն պատասխանատու պիտի նկատուէր օրէնքի առջեւ, եթէ օր մը մերժէր իր ստորագրութեամբ ստանձնած յանձնառութիւնը։ Եւ ստորագրեց ճարահատ, որովհետեւ այստեղ եւս, այս ազատ երկրի իշխանութիւնները պէտք ունին Ռընոյի, որուն կամքը յաճախ աւելի զօրաւոր է քան բուն կառավարութիւնը...

Ամփոփենք։

Առաջնորդուելով մեր իսկ շահերէն եւ մեզ շրջապատող իրականութենէն, քաջութիւն ունենանք խոստովանելու թէ՝ հակառակ մեր ընկերային ըմբռնումներուն, հարկադրուած ենք այս երկրին մէջ բռնել այնպիսի ընթացք մը որ նուազ անընդունելի ըլլայ այս կամ այն դասակարգին։ Մեր պարտքն ու պարտականութիւնը կը մղէ մեզ ըլլալ պարտաճանաչ օտար երկրի մը մէջ, մեր բացարձակ չէզոքութեամբ, ընկերային թէ քաղաքական հարցերու մէջ։

Ըլլալ ֆրանսացի աշխատաւորութեան հետ այնչափ, որչափ հնարաւոր է, չպայքարիլ հակառակորդին դէմ այն ժամանակ, եթէ այդ պայքարը իր դէմ ընդունի այս երկրի կառավարութիւնը։

Առանց մխրճուելու կազմակերպուած մեքենայութիւններու մէջ, անհատաբար ըլլալ ընկեր բանւոր գործակցին, եւ բարեխիղճ աշխատաւոր գործատիրոջ։ Այս ըմբռնումներով ըլլալ բացարձակ չէզոք։ Այս ուղեգիծը «տիրացութիւն» չէ, այլ մեծ խիզախութիւն, վայել ան բոլոր ժողովուրդներուն, որոնք ընդունակ են կեանքին հանդէպ իրենց պատասխանատուութիւնը խոստովանելու։

* * *

Քանի մը խօսք ալ՝ ընկեր Վ. Շուշանեանին։

Կրկնութիւններէ խուսափելու համար, կ'առնեմ միայն այն կէտերը որ նորութիւն են։

Շուշանեան կ'ըսէ. «Քանի ֆրանքը բարձրանայ այնքան աշխատանքը պիտի սահմանափակուի» եւ կը կարծէ թէ, գործազրկութեան պարագային որ օտարականը կրնայ տեղացիէն առաջ գործ գտնել, եթէ մտնէ բանւորական միութեանց։ Այսօրուայ Եւրոպայի տնտեսական վիճակը շատ լուրջ դասեր է տուած այս ուղղութեամբ։ Այն բոլոր երկիրները, ուր գործազրկութիւնը իր բոյնն է դրած, ինչպէս Անգլիան, Գերմանիան, Աւստրիան եւ ուրիշ երկիրներ, ոչ միայն գործ չի տար օտարին, այլ եւ չեն ընդունիր եւ կամ շատ դժուարութիւններով կ'ընդունին մեզ եւ առ հասարակ մեզ նման ազգութիւններուն պատկանող անհատները։ Ո՞վ կրնայ ըսել թէ նոյնը չպիտի ընէ Ֆրանսան, եթէ օր մը ան եւս իյնայ միւս երկիրներու պայմաններուն մէջ։ Ֆրանսացի բանւորը կրնա՞յ տարբեր ընթացք մը բռնել քան անգլիացի կամ գերմանացի բանւորը։ Բնականաբար ոչ։

Հետեւաբար եթէ ֆրանքի կայունութիւնը օր մը նուազեցնէ այս երկրի արդիւնաբերութիւնը, եւ այլ եւս Ֆրանսան պէտք չզգայ օտար աշխատաւոր ձեռքերու տարակոյս չկայ, որ ոչ մէկ օտար պիտի կրնայ աշխատիլ այստեղ, C.G.T.ին անդամ եղած ըլլայ թէ ոչ։ Եւ ոչ մէկ Ֆրանսացի բանւոր պարտք պիտի զգայ իրեն պաշտպանել օտար բանւորը։

Ֆրանսա ապաստանած հայութիւնը քիչ բացառութեամբ բախտակից է Շուշանեանին։ Բոլորն ալ քալած են անոր գրկանքի ճանապարհներէն, եւ այսօր անոր նման եւ անկէ աւելի բանւոր են։

Ֆրանսացի «աննիրող» եւ «վատ» կամ ներողամիտ եւ լաւ բանւորը, եթէ մօտէն ծանօթանայ մեր վիճակին, մեր մէջ իրեն խաչաձեւող եւ իր ճամբուն վրայ քար նետող տարր չի գտներ։ Ան կրնայ համոզուիլ, որ մենք չենք լքեր զինքը, եւ սակայն չպիտի կրնանք իր զէնքերով եւ իրեն նման կռուիլ դասակարգային թշնամիներու դէմ, նկատի առնելով մեր պայմանները։

Դաշնակցութիւնը հայ բանւորը Ֆրանսայի բանւորներու կողքին կազմակերպելէ աւելի կենսական հոգեր ունի այս երկրին մէջ։ Ամէն պարագայի մէջ, կարելի չէ առաջնակարգ տեղ տալ զուտ դասակարգային կազմակերպութեան, երբ հայ գաղթականութիւնը իր խոշոր մեծամասնութեամբ մէկ դասակարգի է վերածուած։ Անհրաժեշտ է նախ ապահովել գոնէ ժամանակաւոր օթեւան մը այդ ընչազուրկ հաւաքականութեան համար։

Ս. ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Յ. Գ.— «Յառաջ»ի ծանօթ խմբագրականը ինձ կը թուի թէ սխալ է հասկցուած Շուշանեանի կողմէ, «Եղէք տեղացի աշխատաւորներու հետ» բանը դեռ չի նշանակեր բաժնել Շուշանեանի տեսակէտը։

13 ՏԱՐԵԿԱՆ ՀՐԷՇ ՄԸ

Վիէննայի թերթերը ոճիր մը կը պատմեն որ թերեւս միակն է մանկական ոճրագործութեան պատմութեան մէջ, անշուշտ մէկզի դնելով Թուրքիան։

Լինցի մօտերը (Վերին Աւստրիա), 13 տարեկան տղեկ մը, Խօհան Շթայնհուպէր, մոլութեան հակամէտ էր մատաղ տարիքէն։ Ցասը տարեկանին, արդէն նշանաւոր հանդիսացած էր բազմաթիւ գողութիւններով, հրձիգութեամբ եւն.։ Վերջերս նորէն գողութեամբ բռնուեցաւ եւ ծանր դաս մը առաւ հանքագործէ մը։ Բայց ոխ պահելով, որոշեց սպաննել անոր զաւակը, երեք տարեկան երախայ մը։

Տղան կը խաղար դաշտի մը մէջ, ութ տարեկան երկու պզտիկ ընկերներու հետ։ Խօհան զինքը հօրը տանելու պատրուակով առուակի մը ափը տարաւ եւ կռնակին վրայ պառկեցուց։ Խեղճ տղեկը կը մաքառէր որքան կը ներէին իր ուժերը։ Գեռատի ոճրագործը պարզուրելի պաղարիւնութեամբ սկսաւ յամրաբար խեղդել զայն, եղէգեայ գաւազանով մը։ Յետոյ երբ տղեկը ալ շնչահեղձ ինկաւ, միւս մանուկներէն մէկուն հրամայեց ամուր մը բռնել ոտքերէն։ Տղան համակերպեցաւ առանց հասկնալու եղածը, եւ իր ամբողջ ուժով կոխեց հոգեվարք երախային ծունկերուն վրայ։ Երբ տղեկը մեռաւ, Խօհան ականջներէն քաշելով առուակին ափը տարաւ եւ կիցով մը ջուրին մէջ նետեց դիակը։

ՆՈՐ ՀԱՆՔԵՐ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Քալլիերիի մօտ ածուխի եւ երկաթի կարեւոր հանքեր գտնուած են։ Ածուխի հանքերը պիտի կրնան 30 միլիոն թօնօ արտադրել, իսկ որակը կը հաւասարի անգլիական անթրասիթին։ Գալով երկաթի հանքերուն, ասոնք պիտի կրնան 80 միլիոն թօնօ առաջնակարգ երկաթ հայթայթել։ Մինչեւ այսօր Իտալիա նկատուած էր ածուխի եւ երկաթի կողմէ աղքատ երկիր մը։

ՀԱՅԵՐԸ ԿԵԴՐ. ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Լիոնէն 50-60 քիլոմէթր դէպի հարաւ, Մարսէյլի գիծին վրայ ունինք ուրիշ կարեւոր գաղութ մը, Վիէն-փոնթ Էվէք։

Վիէնի մէջ անցեալ տարի կը հաշուէին 4-500 հոգի, այժմ գրեթէ կրկնապատկուած է այս թիւը եւ կը հասնի 800ի։ Գլխաւոր գործարանն է Etablissement H. Pellet կօշիկի գործարանը, ուր կ'աշխատին Վիէնի այրերու մեծ մասը։ Կան եւ կիներ։ Գործարանը կայարանէն ոտքով կէս ժամ կը տեւէ։ Հանրակառք եւս կայ։

Ունին Ազգ. Միութիւն մը, համարատու Լիոնի, Հ. Յ. Դ. զօրաւոր ենթակոմիտէ մը, Հայրենակցական եւ մարզ. միութիւններ (Հ.Մ.Ը.Մ. եւ «Արարատ»)։ Վերջերս կազմուեցաւ Զ. Ո. Միութեան մասնաճիւղ մը առողջ ջիղերով։

Հօկի պատմութիւն մըն ալ կը քաշքշէն։

Վիէնը կը թողում, նոյն ճամբով, կ'անցնիս Շասի վրայով դէպի արեւմուտք Լոռէթ, Կռան Քրուա, Օրմ եւ կ'իջնես Սէնթ Շամոն։ Այս գեղեցիկ եւ գեղջկական ճամբաներուն վրայ եւս կան հայկական բոյներ, մօտ 500 հոգի, որոնց մասին կը կարդանք «Յառաջ»ի թանկագին Հարցարաններուն մէջ։

Սէնթ Շամոնի մէջ անցեալ տարի ընկ. Արփունի կը գտնէր 1000 հոգի։ Ցեղացիները կ'ըսեն թէ թէեւ հիներէն բաւական մարդ գաղթած է Լիոն կամ Փարիզ, բայց գաղութը աւելի մեծցած է եւ պէտք է հաշուել 1800։ Զափաւոր մասը, իբր 400 հոգի, կը բնակին Քանթօնըման տը Վարիզէլ կոչուած վայրը, ո՛ր տաղաւարներ տրամադրուած են գործարանատէրերու կողմէ՝ չնչին վարձքով միայն ելեկտրականութեան համար, ան գործաւորներուն որ իրենց մօտ կ'աշխատին։ Շատեր ալ իրենց համար շինած են։ Վարիզէլը քիչ մը հեռու է բուն քաղաքէն։ Հոս բացուած է անչափահաս տղոց համար մանկապարտէզ մը, որ ունի 40ի չափ աշակերտներ եւ մէկ ուսուցչուհի, Նախանձախնդիր ուսուցանելու համար հայերէն։ Ցիկինը ցաւ կը յայտնէր որ ունենալով զանազան աստիճանէ աշակերտներ մեծ դժուարութեամբ կը հասնի, եւ պէտք ունի օգնականի մը։ Նոյնը կ'ըսեն ուրիշներ։ Սէն Շամոնի գլխաւոր գործարաններն են՝ երկաթի եւ Լիոնի ժիլէի մասնաճիւղը եւն.։

Իբրեւ կազմակերպութիւն ունին Մալաթիոյ Կրթասիրացը, ուրիշ Հայրենակցական միութիւններ, Զարգացական միութիւնը, որ կը թուի թէ յոգնած է եւ Հայուհիներու միութիւն մը։ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ունի Լուանի Շըրջանային կոմիտէն եւ տեղական ենթակոմիտէ մը։

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷՆ գեղեցիկ քաղաք մըն է, Սէն Շամոնէն կէս ժամ հեռու։ Անցեալ տարի կը հաշուէին 500 հոգի, այս տարի աւելցած կ'երեւին։ Կ'աշխատին ածխահանքերու, կօշիկի եւ կաշիի գործարաններուն մէջ։ Առանձին կազմակերպութիւններ շատ չկան, աւելի կապուած են Սէն Շամոնի հետ։

ՎԱԼԱՆՍ— Աւելի հարաւ, դէպի Մարսիլիա՝ կը գտնուի Վալանս քաղաքը, Ռօնի ափը, կա-

նանչազարդ մարգագետիններ
կոկիկ կղզի մը, հրաշալի օդ
ջուրով։ Անցեալ տարի հա
կութիւն հաստատած էին
1000 հայրենակիցներ,
գեռ այսօր մեր հայրեն
ները 2000էն աւելի կը հաշ
այդ 28.000 բնակչութ
նեցող քաղաքին մէջ։ Կան
մաթիւ գործարաններ,
հագուստեղէնի, մետաքսեղէ
քառօնի եւն.։ Բոլորն ալ
հետզհետէ կը զարգանայ
տական նախաձեռնութիւն
Կան երկու երեք
3-4 կօշկակարանոց, կարեւ
րոններու վրայ։ Շատ մը
բնակիչներ հող գնած են
մշակեն։ Ազգ. կազմակե
թիւններն են՝ Հ. Յ. Դաշն
թիւնը, 4-5 Հայրենակ
միութիւններ, Հ. Մ. Ը. Մ. Նոյ
մակերպուած, Զ. Ո. Միու
Հօկ, Հնչակեան մասնաճիւ
Ունին նաեւ պարամոլներ
ջիջներ։

ԼԸ ՓՈՒԶԷՆ— Վալ
մէկուկէս ժամ հեռու դէպ
բաւ-արեւմուտք, Ռօնի մէ
ղեցիկ ափին վրայ
Լը Փուզէն։ Հիանալի է
գիւղական վայր։ Արեւել
վազէ Ռօնը եղէգապատ
իսկ արեւմուտքէն կը բարձ
բոսորագոյն բլուրներ, որոնց
գուած կողքերը կիրճերու
ւորութիւնը կը թողուն։
Խորբերդցիները եւ
ները մեծամասնութիւն կը
մեն, շուրջ 600։ Գործարան
տնակներ տրամադրած է։
մաքուր շէնքեր են, բայց
հայրենակիցներէն շատեր
կը պահեն իրենց բնակար
Ամառուան այս կիզիչ օդի
դիմաց շինուած ընդարձակ
ղաւարներու միջեւ երկար
ղօղը լուացքի նեխած
լճակ մը դարձած էր։ Մեր
բնակիչներէն 50 կիներ
ջիկներ կ'աշխատին մետաք
նարանի մը մէջ, իսկ 155
Tuilerie Horme et Buire
գործարանը։ Հոս, գործարանի
քին, ամէնէն տաժանելի
րու վրայ կը նկատես
Արագահոս գետին ափը,
բլուրներուն ստորոտը, կ
բեւին տակ կը տքնին բան
րը, գրեթէ մերկ, երկաթ
խանութէն կարմրած թա
շապիկներով, ու քրտինք
թաթխուած։
Խորապէս յուզուած,
գումներ ուղղեցի գործ
հասկնալու համար թէ գ
աշխատութեան համար
վճարում կ'ընեն։ Ցնօրէնը
տեց թէ բաւական առա
նութեամբ կը վճարեն. այ
շատերուն կիները չեն
եւ երախաներով հանգիստ
րին...։
Իսկ ձմեռը, ինչպէս
տին այս երիտասարդները
ւերու առջեւ, մէկ կողմէ
մութեան միւս կողմէ
ցուրտի տակ, ենթակայ
եւ այլ հիւանդութիւններ
ԱՐՏԷՇԸ գեղջկական
կէտով Նօրմանտիայէն
երկրորդն է եւ շատ ցուր
Մխիթարական է
կեանքը։ Ամուսնացողներ
կան, նաեւ ծնունդներ։ Մ
ջիջներ, միայն երիտասար
ածխացած էր։ Միութիւ
կորիկներ կան։ Կը հարցնեմ

ԱՍՏՂԱՁՆ "ՆՈՒՆ ԲԱՆԱԿԸ Է„

(ՀԱՎԱՏՔԻ ՈՒԺ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ)

Ես չեմ ուզեր մոռնալ այն օրերը, երբ Տիգրանը դեռ ինձ չէր ճանչցուցած իր ծնողներուն եւ ես ամէն առաւօտ կ՚երթայի անոնց տունը, ուր ինձ կ՚ընդունէին իբրեւ հարս։ Տիգրանի մայրը ինծի կը վերաբերուէր իբրեւ մայր, իսկ հայրը՝ իբրեւ աղջիկ։ Ամէն անգամ որ կ՚երթայի, ինծի համար պատրաստուած կ՚ըլլար ինչ-որ ուտելիք, որովհետեւ գիտէին, որ ես կը սիրեմ Տիգրանը։

Մի օր ալ, ինչպէս միշտ, գացի անոնց տունը։ Տիգրանի հայրը ինծի ընդառաջ եկաւ եւ ըսաւ.

— Ես ալ քեզ կը սպասէի։ Ունիմ կարեւոր խօսք մը քեզի հետ։

Ես ալ ունէի խօսք մը անոր հետ։ Ուզեցի ըսել, որ Տիգրանը ինծի առաջարկած է ամուսնանալ իր հետ, բայց ան ինծի առիթ չտուաւ։ Ան սկսաւ խօսիլ եւ ըսաւ.

— Ես ալ քեզ կը սպասէի։ Ունիմ կարեւոր խօսք մը քեզի հետ։ Տիգրանը ինծի առաջարկած է ամուսնանալ քու հետդ։ Ես ալ համաձայնած եմ։ Ինչ կ՚ըսես դուն։

Ես ալ համաձայն էի։ Ինչո՞ւ չէի համաձայնիր։ Ես կը սիրէի Տիգրանը եւ ան ալ ինծի կը սիրէր։ Ինչո՞ւ չէի համաձայնիր։

Ես ալ համաձայն եմ։

Ան ինծի

Ռուսաբրաբեւագարակի համաձայնութիւնը

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնական շրջանակները մտահոգ են Ռուսաբրաբեւագարակի նոր համաձայնութեան մասին: Ռուսիա կը ջանայ Աֆղանիստանն ալ քաշել այս օղակին մէջ, որ ուղղուած է Անգլիոյ դէմ: Բայց հաւանական չէ որ Աֆղանիստան կամ Պարսկաստան մտնեն այս դաշինքը, որովհետեւ Խորհրդային Ռուսիան ժողովրդականութիւն չի վայելեր Պարսկաստանի մէջ:

Չինական վերջնագիր մը

Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Քանթոնի չինական բանակին հրամանատարը վերջնագիր մը ղրկած է օտար մարտանաւերուն, որպէսզի ցի Եանկ-ցէ-Քեանկ գետէն վեր չարշաւեն: Օտար հիւպատոսները պատասխանած են որ մարտանաւերը եկած են իրենց հպատակներուն կեանքը եւ գոյքերը պաշտպանելու:

Փանկալոս Թուրքիոյ վրայ պիտի յարձակէր ?

Զօր. Փանկալոս իր բանտին մէջ հետեւեալ տողերը կը յայտարարէ Թէմիսին:

— «Պատմագիր էի յարձակիլ Թուրքիոյ վրայ: Այս նպատակով պատրաստած էի գինուորական գործողութեան ծրագիր մը, զոր ինքս միայն գիտէի: Ո՛չ արտաքին նախարարը, ո՛չ ալ սպայակոյտի պետը լուր ունէին: Վերջին տարիներու ընթացքին կատարուած զինուորական բոլոր պատրաստութիւնները այս նպատակին կը ձգտէին: Տեղեակ էր միայն Զօր. Քոնտիլիս, որմէ կը սպասէի որ պիտի օգնէ ինծի. Ցունաստանի ազգային իտէալը իրականացնելու համար: Զինուորական այս գործողութեան իբրեւ պատրուակ ցոյց պիտի տայի Պոլսոյ Յոյներու կալուածներուն գրաւումը: Մեր յառաջխաղացումը պիտի կատարուէր այնքան շանթաճարէն կերպով, որ ո՛եւէ է օտար միջամտութիւն շատ ուշ հասած պիտի ըլլար: Ո՛չ ոք անհրաժեշտ ուժը պիտի ունենար Թրակիան փաստելու համար մեզ:

«Օգոստոս 25ին Աթէնք պիտի հասնէր Պալքանեան բարեկամութեան անձ մը, ինծի հետ առարգելու համար գաղտնի դաշնագիր մը, որ մեզի պիտի ապահովէր աջակցութիւնը Պալքանեան ազգի մը, որ մեր Թրակիա արշաւած ատեն, մեր սահմանները պիտի պաշտպանէր ամէն յարձակումի դէմ: Այդ ազգը նոյնպէս գործնապէս պիտի մասնակցէր Թրակիոյ մեր արշաւանքին»:

ՄԻՍՍԻՍՍԵԱՆ ԴԺԲԱԽՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ մօտ օրէն Խարգովի մէջ, Ուքրանիոյ Գերագոյն Դատարանին առջեւ պիտի սկսի խոշոր դատավարութիւն մը: Ցարութիւնը վերահաստատելու յանցանքով ամբաստանուածներ են 17 հոգի, որոնց գլուխը կը գտնուի Մեծ-Դուքս Նիքոլա Նիքոլայեվիչ: Միւսները մեծ մասով ցարական բանակի նախկին սպաներ են:

Դատավճիռները Փարիզի մէջ գումարուած գաղտնի մէկ ժողովին վերջ, Մեծ-Դուքս Նիքոլա Ուքրանիա ղրկած էր պատւանդան խումբեր, որոնց պաշտօնը պիտի ըլլար հակայեղափոխական յեղափոխական ընկերներ կազմել, երկաթուղիները եղծանուծանելը սարքել, տոկոսական յայտնի դէմքեր սպաննել և Ռուսիոյ մէջ հակահեղական ուժերին պիտի ապահովէր: Մեծ-Դուքս Նիքոլայի եւ դաւադիրներուն միջեւ կապ պահպանողն էր Զօր. Ժէլկոս, որ Օտեսա հաստատուած էր եւ շարունակ կը ճամբորդէր Ուքրանիոյ և Փարիզի միջեւ: Չեկան կը պնդէ նաեւ թէ դաւադիրները յարաբերութեան մէջ էին լեհ սպայակոյտին և Պիլսուդկի ու Նէմելեի լեհ լրտեսական կեդրոններուն հետ:

Դաւադիրները հազիւ գործի ձեռնարկած էին, Չեկան երեւան հանեց անոնց հետքը եւ մէկ անգամէն ձերբակալեց ամբողջ խումբը: Չեկայի հարցաքննութիւնը հաստատեց որ դաւադիրները կապ ունէին նաեւ Սեւաստոպոլի հակայեղափոխականներուն հետ, որոնք վերջերս խորհրդային «Ուֆթրի» շոգենաւը գրաւելով Պոլիս տարած էին:

Ուրիշ հակայեղափոխական կեդրոն մըն էր «Խրիմի զաղտնի կառավարութիւնը», որուն պետն էր նախկին հարիւրապետ Ուրէնձոնը: Այնտեղ ալ բոլորը ձերբակալուած և խոստովանութիւններ ըրած են:

Մեծ աղէտ մը Ամերիկայի մէջ

Շաբաթ օր Ֆլօրիտայի (Միացեալ Նահանգներ) եզերքին վրայ պայթեցաւ ահռելի ուրական մը: Ովկէանոսին ջուրերը խուժեցին ցամաք, մեծ փլատներ պատճառելով Միամի եւ Հոլլիվուտ քաղաքներուն: Միամին Միամիի մէջ, որ Ամերիկայի Վենետիկն է եւ ուր հարուստ ապարանքներ կան, մարդկային կորուստ է 600 հոգի: Միամիի ընդհանուր թիւն է 1215, որոնց մեծ մասը ջուրի մէջ խեղդուած են: Վիրաւորներու թիւը կը բարձրանայ 5000ի եւ նիւթական կորուստ կը հաշուուի 200 միլիոն տոլար: Բազմաթիւ մեծ շէնքեր փլած են: Փոթորիկը և փատուած տուները, Թիւը կը հասնի 1800ի: Այս տեղեկութիւնները հաղորդել վերջ, Միամին անհետ կայանքը եւս քանդուած ըլլալով, հաղորդակցութիւնները բոլորովին կտրուած են: Ելեկտրական կայաններն ալ ողողուած են եւ քաղաքները մութի մէջ խորասուզուած են:

Պալշարման վիճակ յայտարարուեցաւ: Միամի Ֆիլի եւ Հոլլիվուտի մէջ: Փոթորիկներուն մէջ 3-6 ոտնաչափ բարձրութեամբ ջուր կայ եւ այս քաղաքները իսկական Վենետիկի վերածուած են: Նաւահանգիստին մէջ ընկղմած են քանի մը նաւեր, որոնց կարգին նաեւ Վիլէնէ կայսեր նախկին զբօսանաւը «Մօհաւք»: Երեք անմիջական օգնութիւն չհասնի, բնակիչները սովի պիտի ենթարկուին: 50,000 հոգի առանց ապաստանի մնացած են:

Ուրականը հիմա ճամբան կը շարունակէ դէպի Մեքսիկայի ծոցը, ուր ամէն միջոց ձեռք առնուած է:

Այժմ կարգ օգնութիւններ կը հասնին աղէտեալներուն:

Մուսոլինի եւ Չեմպըրլէն կը տեսակցին

Իտալական Թերթերը կը գրեն թէ Անգլիոյ արտաքին նախարարը մօտերս պիտի տեսակցի Մուսոլինիին հետ, Միջերկրականի խնդրին նաւահանգիստի մը մէջ, դէպի Միջերկրական ճամբորդած ատեն:

«Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԱՏՐՈՆ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

9 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

«Petit Journal»ի ՏՕՆԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, RUE CADET, MÉTRO CADET

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅՕՏ ԲԱԺԻՆ, ՆՈՒԱԳԱՑՈՒՄ

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական պարեր, Jazz-Band

և ճոխ պիւֆէ — Մուտքը 7 ֆր.

ՕՐ. ԶԱՊԷԼ ԹԸՀԱՆԵԱՆ

ԵՒ

Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՆ

19 Սեպտ. 926 Փարիզ

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

«Դ.Շ.ՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„ՈՒԱՆ հանդէսի տոմսերը կը գտնուին նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը: Փափաքողներ ժամ առաջ դիմեն, խճողումէ անելի չառնելու համար:

Հ. Յ. Դ. ՌՈՍՏՈՄ խումբի ընդհ. ժողովը Ուրբաթ 24 Սեպտեմբեր ժամը 8.30ին Ռոստոմի սրահը:

Հ. Յ. Դ. ԿՈՒՍ. զաւղընթացքի հերթական դասախօսութիւնը վաղը Հինգշաբթի ժամը 9ին «Ռոստոմ» սրահը 131 Fg. du Temple, metro Belleville.

Հ. Յ. Դ. ՋԱՒԱՐԵԱՆ խմբի ժողովը 24 Սեպտ. Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին ծանօթ հասցէով:

Հ. Յ. Դ. Սէնթ Էթիէնի ընկերներու ընդհ. ժողովը կը հրաւիրուին 26 Սեպ. Կիրակի օր կէս օրէ վերջ ժամը 2ին վերջին հասցէով: Կրան Բաֆէ տիւ Փալէ, բիւ տը լա Լոտաբը:

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ Գրիգոր Զոհրապ ենթակոմիտէի ընդհանուր անդամական ժողովը 24 Սեպտ. 1926, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 63 Rue de la République սովորական սրահին մէջ: Անդամակցողները միասին բերել:

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու Տիգրանակերտի նահանգին պատկանող հայրենակիցները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի Կիրակի 26 Սեպտ. կէս օրէն վերջ ժամը 2.30ին, 6ter Rue Blanqui, K. Bicêtre (Seine) Մեթրօ Իթալի, Թրամվէյ 85 եւ 47: Բոլորի ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Ո. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ մասնաճիւղի ժողովը Կիրակի 26 Սեպտ. ժամը 9ին, Rue de la Fare 16, Թիւ 14 սենեակին մէջ:

ԿԻԼԻԿԵԱՆ Հայրենակցական Միութեան ընդհանուր ժողովը 23 Սեպտեմբեր Հինգշաբթի գիշեր ժամը 9ին, Յիշեալ ճաշարանի սրահը, 61 Rue Monsieur le Prince, Metro. Odéon կամ St. Michel. Կը խնդրուի բոլոր Կիլիկեցի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ անպատճառ:

Լիոնի Պոմէտ-Տրամտեւի Յա. տեղապանութիւնը 25 Սեպտ. Շաբաթ գիշեր ժամը 8.45ին Լիոն, Զօլայի սրահին մէջ 127, Rue Boileau, մեծ պարահանդէսի եւ համերգ մը կը ներկայացնէ Վ. Հենտի «ՊՕՂՈՍ-ՆՈՐԸ», մէկտարար 7 արար եւ 1 պատկեր:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Վալանսի մասնաճիւղը կազմակերպած է Պ. Հենթէրսեսի մրցումը, հետևալ բաժիններով 60 փիլոմէթր: Մեկնումը Վալանս-Լիոն-Վալանս, Փունթը, Ս.Ս-Բէլ եւ Կրէնոբլ ալ մրցումը:

Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Վալանս, Լիոն, Վիէն, Փոնդէն և Հէրէնևէտերու մարզիկները մասնակցիլ բոլոր նոր մարզիկները: Մրցումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 26 Կիրակի: Կէս օրէ յետոյ, ճիշտ ժամը 2ին կը մեկնին:

Բոլորն որի մրցանակ մը պիտի տրուին ալ որ առաջին անգամ Փոնդէն հասնի:

Արձանագրութիւնները տեղի կ'ունենան մարզարանին մէջ ամէն օր: Դիմել' B. Bayan, 1 Rue Farnerie, Valence (Drome).

ՎԱՐՁՈՒ

աշխատանոց եւ սենեակ: Լոյս, կազ եւ ջուր: Դիմել 17 Rue Damesme, Métro Place d'Italie.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մնացական Սէմէֆեան Կարնոյ Չիլթօղ գիւղէն 915էն ի վեր անյայտ է. Կ'ենթադրուի Ռուսաստան կամ Կովկաս գտնուելը: Կինը կը փնտռէ մայրը, քոյրը, եւ եղբայրը, տեղեկութիւն ունեցողներ 500 ֆրանք նուէր Movses Sédéfian, Rue Duguesclin 236 Lyon, France.

— Հայկ և Գրիգոր Դարպինեան, ընիկ Եարըմպուրղէն, 1922ին կը գտնուէին Ամերիկայի Ուաքթընէ քաղաքը: Տեղեկութիւն ունեցողներ, Պետրոս Դարպինեանի անունով:

— Սեդրակեան Զաքար Յովհաննէսեան, Տօղը անունը Յովհաննէս, կը փնտռէ մայրը Հոփիսիմէ, քոյրը Վարդուհի եւ քեռայրը Կիրակոս Երկեանը որոնց նախապէս Պոլսոյ Եղած են քովը: Յիշեալ անձանց: Տեղեկութիւն ունեցողներ, 26 Rue Okdomourion Salonique, Grèce.

ՍԱՀՄԱՆԱՒՈՐ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

„ԿԱՅԾԸ„

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ «ԿԱՅԾԸ»ի սահմանաւոր օրինակները կը գտնուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը եւ Պոլսոյ գրատունը: ԳԻՆ 10 ՖՐԱՆՔ 208bis Rue Lafayette, Paris

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿ Կ'ԸԼԼԱՅ

„ՆԱՐԵԿ„Ի

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

որ ուշադիր եղած է պահելու, որչափ հնար է, արքայական բարձր քնքուշ ներշնչման ձեւն ու ոգին:

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ „ԱՆԻ„

67, Rue Monsieur-le-Prince (6) Métro Odéon կամ St. Michel

ընտանեկան մաքուր, ճաշ ժամանակ եւ առատ կերակուրներ: Քաշովը ա'թէ 4 ֆրանք ջուր ամսական 3.75 ֆր. Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Վաճառել է սափրիչի խանութ մը բոլոր կարգով, վաճառատեղի մը մէջ: Կարելի է յարմարցնել ուրիշ որ և է գործի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել անձամբ կամ նամակով Սուրէն Նաւասարդեանի 28, Rue Nationale, Billancourt.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ աստղագործութեամբ հրապ աշխատաւորուհիներ (lingerie): Ներկայանալ ամեն օրինակով, Պ. Notarash, 62 Rue d'Hauteville.

ԳՈՐԾ ՆՈՐՈԳՈՂ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ եւս կ'ուզուի զորգ նորոգելու համար, յաւաստ աշխատանքներ կայ: Դիմել ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎԱԷՓԵՍԵԱՆ Rue Lepic 45, Paris 18. Հեռ. Marcadet 27 - 14. Métro Blanche.

ՎԱՐՁՈՒ ԱՊԱՐԴՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ ՄԷՋ ԹՂ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀ ԹՂ ԲԱՐԵՒՈՒԹԵԱՆ ՑԱՐԴԱՐԱՏՆ ՎԱՐՁՈՒ ԱՓԱՐԴԱՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՔԵՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière, (Métro: Cadet կամ Pelétier) Paris 9, Tél. Provence 67-51

ՄԵՏՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու Juvisyի շրջակայքը park մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժանուած ամառ ծախու է: Մետրը 10,12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական շոգեկառք տանել մնալ մեծ քաղաքներ: Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ հողեր առած են:

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի միջեւ, ընտանեկան, երաժշտական, լոգանք ծովեզերք, 15 քիլոմ. Բուլոնիա: Երկարութեամբ:

ՓԱՐԻԶԷՆ ՆՐԽՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւնները, օծտաւոր, խմելիք ջուր, ելեկտրականութիւն, ճամբաներ, անասնակեր, կոյուղի, ելեկտրականութիւն, պահեստներ, կենդանի փախանակ տը ֆամիլ, եւլն. 250-300 մեթր. հող ընտանեկան ծախու են 16-50 ֆր. քառ. մեթրը

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բաղաքապետութեան արտոնագիր 16 Նոյեմբեր 1925ին

Թէ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մասին նախընտրեալ համար դիմել անձամբ կամ նամակով

Պ. ՇԷՔԵՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄԱՐԶԱՑՈՒ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: N-rd 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30 — Կիրակի եւ տօն օրեր ...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է գեղեցիկ ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ոչ միայն ներքին եւ կը քննուին ու կը դարմանուին զննական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, տղայոց, ինտերական, սեռական, վիրաբուժական, կոկորդի, ակնի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի եւ ակռաներու հիւանդութիւնները:

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: Կիրակի եւ տօն օրեր մինչեւ կէսօր:

Ծանրակշիռ պարագայի հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը:

Ոեւէ բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը Polycliniqueը դիմել մասնագէտ բժիշկներու խորհուրդ առնելու համար:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԱՄԵՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ֆրանսահայերուն համար ... նոր մէթոտով, նոր լոյս ... ձեռնարկ ... Բնագէտ. գործնական ... օրինակ ... (Թ.ուղեծրին բաժնի) ... Զգտնկեր ... 15 ֆր. ... պատուէր ...

Պ. Մ. ԹԷՄՈՒՐԵԱՆ

76, Rue Bernard du Bois 76. Marseille.

Միայն 20 ֆրանք տարեկան բաժանորդագինն է «ԲՈԻԺԱՆՔ»

Բժշկա-առողջապահական ամսաթերթին որ լոյս կը տեսնէ ամսոյս 15ին:

Զեկոյց մը ձախսուել 2 ֆրանք ՊՈԼՍՈՅ գրատունը, և Վիլի ու ՍէՆ ՄԻՇԷԼԻ գրավաճառներուն մօտ:

Բաժանորդագրութեան համար դիմել՝ Dr. Krikorian, 126, Fg. St. Denis. Paris.

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ, այ կողմը առաջին դուռը)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԹՔԻՔ, ԱԿՆԻՆ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները:

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8.30-10ն, 1.30 — 8

ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Անգլիոյ	L. St.	170 40
Տոլար	Dollar	35 74
Մարք (ոսկի)	Mark	8 41
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	18 50
Թղթ. ոսկի	» or	150 —
Մէճիտիէ	Médjidié	12 50
Լէվա 100 ֆրանք	Léva	25 —
Դրամի	Drachme	41 —
Լիր	» Lire	132 —
Պէլճ. ֆրանք	» Frc. Belge	96 55
Զուիցր.	» Frc. Suisse	692 —
Լէյ 100 ֆրանք	Ley	19 30
Ցարական	(10 Roubles or)	170 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Փր. ֆոնսիէ 1 Cr. Fonc. Eg.			4500
»	II	»	3200
»	III	»	2500
Օսմանեան Լոտ.	Lots turcs		160

Լոյս տեսաւ

ՆՈՐ ՍԻՂԻՆ

ՀԱՆԴԷՍ ... ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ

Գին՝ ԱՐԵՒԻ ԱՐԴԻՔԻՆ

Հասցէ.— Kouk Hazar, Rue Iel No. 1, Alep Syrie

Կը գտնուի նաեւ ... խմբագրատունը:

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ընդունելութեան ժամեր 3.30-5.30 (բացի կիրակի)

Հասցէ. 18, Rue Lamblardie Métro: Daumesnil

Le Gérant: H. TEURN...

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

24 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 180 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՍԹԱՓԵՑԷ՛Ք, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԽՕՍԵԼՈՎ ԽՕՍԵԼՈՎ ՀՈԳԵՊԷՍ ԱԼ ՊԻՏԻ ԹՐՔԱՆԱՔ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԷՊԻ ՀԻՆ ԴԻՐՔԵՐԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան անդամագրուելէ անմիջապէս յետոյ, Գերմանիոյ վարիչները յատկանշական լեզու մը կը գործածեն, յիշեցնելով իրենց իրաւունքները:

Այս իրողութիւնը, թէեւ բնական, զարմանք պատճառած է երէկուան յաղթականներուն, որոնք 1919էն ի վեր վարժուած են միայն համակերպութիւն սպասելու Պերլինէն: Շթրէզէման աւելի որոշ խօսքեր արտասանել սկսաւ, Պրիանի հետ հինգ ժամ առանձին խորհրդակցելէ յետոյ: Պատմական էր այդ հանդիպումը, ճաշով և գինիով ոգեւորուած: Թէեւ բոլոր գաղտնիքները պարզուած չեն տակաւին, բայց դէպքը ինքնին մեծ արժէք ունի, և կրնայ ամրապնդել Փուանքարէի դահլիճը, կամ տապալել զայն: Դահլիճին ծոցին մէջ անգամ զանգատողներ կան, թէ Պրիան շատ առաջ տարաւ մտերմութիւնը, բայց առ այժմ կը համբերեն: Ժամանակ տրուած է որ մասնագէտները ճշդեն թէ ի՛նչպիսի խնդիրներու մասին կարելի է սերտ գործակցութիւն հաստատել Գերմանիոյ հետ, առանց խախտելու Վերսայլի դաշնագիրը:

Արդ, Շթրէզէմանի յայտարարութիւններն ու ճառերը լըրջօրէն կը շօշափեն դաշնագրին տրամադրութիւնները: Այս տեսակէտէն մասնաւորապէս պերճախօս է Ժընեւի գերման գաղութին առջեւ խօսած ճառը, որ կը գծէ Գերմանիոյ նոր քաղաքականութեան ուղին: Գերմանիա այլեւս չի հանդուրժեր որ յաղթականներու գրաւման տակ մնայ իր հողերուն այս կամ այն մասը: Դաշնագիրը 15 տարի գրաւում նախատեսած է Հռենոսեան շրջանին համար: Շթրէզէման անիմաստ կը գտնէ այդ պայմանը, քանի որ Գերմանիա Լոքարնոյի դաշնագիրը ստորագրեց եւ այժմ անդամ է Ազգերու Դաշնակցութեան, հաւասար իրաւունքներով եւ յանձնառութիւններով: Եւ ատոր համար, չի պահանջեր քանի մը հազար զինուոր պակսեցնել գրաւման բանակէն, ինչպէս տրամադիր էին ընելու Դաշնակիցները, այլ կը սպասէ ամբողջական պարպում: Ուրիշ խօսքով, կատարեալ վերահաստատումը Գերմանիոյ վեհապետական իրաւունքներուն, որոնք խանգարուած են զանազան միջամտութիւններով եւ զինուորական կարգադրութիւններով:

Երկրորդ կարեւոր խնդիր մը եւս յուզեց Շթրէզէման, այդ ճառին մէջ:

Գերմանիան զրկուած է իր գաղթավայրերէն, իբրեւ հետեւանք Մեծ Պատերազմին: Յաղթականներէն մանաւանդ Անգլիա ամէն ճիգ թափեց, խորտակելու անոր պատերազմական և առեւտրական տորմիղը, և բաժնելու անոր գաղթավայրերը: Հարցը այն է որ այդ կենսունակ և յարաճուն ժողովուրդը — այժմ 70 միլիոն — չի կրնար սեղմիլ մայր-երկրին մէջ, և միեւնոյն ատեն շահաստան կը փնտռէ իր արտադրութեանց համար: Ասկէ առաջ, Գերմանիոյ Պետական Դրամատան տնօրէնը ծրագիր մը պատրաստած էր, որ կը թելադրէր միջազգային բաժնետիրական ընկերութիւն մը կազմել, Ափրիկէի խոպան գաղութները զարգացնելու համար: Ծրագիրը թափանցիկ էր, և վերապահութեամբ ընդունուեցաւ: Բայց հիմա Գերմանիոյ վարիչները մանուածապատ միջոցներու չեն դիմեր, և շիտակ-շիտակ մէջտեղ կը դնեն իրենց պահանջները, քաղաքական գետնի վրայ: Այդպէս ալ ըրաւ Շթրէզէման, Ժընեւի մէջ, յայտարարելով թէ Գերմանիա կատարելապէս ընդունակ է գաղթավայրեր կառավարելու: «Այսօր կրնանք կատարեալ հանգստութեամբ ըսել թէ Գերմանիա միեւնոյն իրաւունքներն ունի գաղթավայրերու մասին, ինչ որ գաղթավայրի տէր ուրիշ ո՛ր և է ժողովուրդ»:

Մէկ խօսքով, Գերմանիա փորձեր կը կատարէ բարձրանալու դէպի հին դիրքերը, իբրեւ մեծ պետութիւն, եւ իր բաժինը կ՚ուզէ միջազգային աշխարհակալութեան աւարէն: Առ այժմ թերթերու եւ միութիւններու մէջ, եւ բեմերու վրայ կը մղուի պայքարը, բայց սնամէջ փամփուշտներ չեն որ կ՚արձակուին: Ֆրանսացիները կը հասկնան Գերմանիոյ միտքը, եւ գիտեն որ զայն փոխելու կամ անոր ճամբան ընդմիշտ խափանելու կարողութիւն չունին: Ուստի, փոխանակ անջրպետը խորացնելու, կը փորձեն հասկացողութեան մը գալ, եւ կանխել ուրիշ վտանգներ: Ֆրանսա գաղթային պետութիւն չըլլալով, Անգլիոյ չափ վախ չունի Գերմանիոյ անդրծովեան ծաւալումէն: Անոր մտահոգութեան անմիջական առարկան՝ իր սահմանագլուխն է, և ցամաքային Եւրոպան: Եւ այս գետնին վրայ կը շարունակուին խօսակցութիւնները, որոնց ելքը յայտնի չէ տակաւին: Իր ոտքը ամրացնելէ յետոյ, Գերմանիոյ աչքը պիտի ըլլայ ղուրսը, ինչպէս էր պատերազմէն առաջ:

Ինչպէս պատերազմէն առաջ, այսօր ալ անդադար խմբաւորումներ կը կազմուին Մեծերուն միջեւ, որոնց ետեւէն կ՚երթան փոքրերը: Այս ճամբուն վրայ կը մոռցուին շատ մը քէներ և կիրքեր, կամ աւելի ճիշդ՝ կը փոխեն իրենց նշանակէտը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՕՏԱՐ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ

Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը արծակուրդի եղանակէն օգտուելով պրոպագանդի ամիս յայտարարեց 15 Սեպտեմբերէն 15 Հոկտեմբերը: Այս առթիւ շաբաթներէ ի վեր *Իւմանիթէ* ուղղութիւններ կուտայ եւ մանրամասնութիւններ կը հաղորդէ կատարուելիք պրոպագանդի եղանակին մասին: Այսպէս ցոյցերուն եւ հանդէսներուն իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն համայնավար բոլոր կազմակերպութիւնները, քաղաքական, արհեստակցական, մարզական, պատանեկան եւն., ցոյց տալու համար իրենց ուժին կարեւորութիւնը (?): Մասնաւորաբար գաւառներուն մէջ շարժումը շատ բուռն հանգամանք պիտի ունենայ. ինքնաշարժ կառքեր պիտի այցելեն մինչեւ ամենայետին գիւղը եւ պրոպագանդի թռուցիկներ պիտի բաժնեն: վերջապէս համայնավարական «ընդհանուր զօրաշարժ» յայտարարուած է:

Այս առթիւ Ներքին նախարար Պ. Ալպէռ Սարօ շրջաբերական մը ղրկած է բոլոր քաղաքապետութեանց, որպէս զի արգիլեն պոլշեւիկեան բոլոր ցոյցերն ու թափօրները: Ներքին նախարարութեան մանրամասն տեղեկագիր պիտի տրուի տեղի ունեցած միթինկներուն, խօսուած գրգռիչ ճառերուն, հռետորներուն եւ ներկաներու քանակին մասին: *Մասնաւոր ուշադրութիւն պիտի դարձուի միթինկներուն ներկայ եղող օտարներուն վրայ: Այն օտարականները որոնք աչքառու մասնակցութիւն կը բերեն ո՛ եւ է համայնավար ցոյցի, պիտի մատնանշուին Ներքին նախարարութեան, սահմանէն դուրս հանուելու համար:*

Այս առթիւ *Թան* կը գրէ.—

«Օտարականներու խնդիրը նուազ արժանի չէ հանրային իշխանութեանց ուշադրութեան: Ֆրանսայի մէջ կան երեք միլիոն օտարականներ, որոնց մէկ միլիոնը Իտալացի: Այս օտարականներէն շատեր կը խուափին պարտադիր ձեւակերպութիւններէ: Իշխանութիւնները չեն ճանչնար անոնց ամէնքը: Անոնցմէ ոմանք չեն վճարեր իրենց պարտադրուած 378 ֆրանքի տուրքը: Պետութիւնը այս կերպով կը զրկուի հասոյթի կարեւոր աղբիւրէ մը: Եթէ օտարականներու վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող կազմակերպութիւն մը ստեղծուի, այս տուրքերը կը գանձուին: Բայց այս կարեւոր պարագայէն, նուազ հետաքրքիր չէ ապահովութեան տեսակէտը: Ըլլայ Փարիզի, ըլլայ գաւառներու մէջ թերթեր կան որ օտար լեզուով կը հրատարակուին: Մեր երկրին մէջ, մեր հողին վրայ, օտարականները, յաճախ անլուր սաստկութեամբ մը, կը շարունակեն իրենց քաղաքական վէճերը, որոնք արդէն փափուկ միջադէպերու եւ տաժանելի բախումներու պատճառ դարձան: Եթէ Ֆրանսան հիւրընկալ է, հոն ընդունուած օտարականները պէտք է հասկնան թէ իր հողը գոց դաշտ մը չէ իրենց ազգային կռիւներուն համար: Անոնք կ՚ոգեկոչեն, եւ իրաւամբ, մեր առասպելական ազատամտութիւնը եւ մեր աւանդական հիւրամեծարութիւնը, Այս ազատականութեան բարիքները եւ այս հիւրամեծարութեան առաւելութիւնները վերցնելու լաւագոյն միջոցն է ստիպել կառավարութիւնը, որ իրենց երկիրը դարձնէ այն բոլոր օտարականները, որոնք մեր երկիրը կը փոխադրեն իրենց ազգային կռիւները եւ կամ Ֆրանսացի համայնավարներուն հետ միանալով դուրսի համայնավարներու բռնութիւնները կ՚ուզեն հաստատել հոս»:

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՆԵՐԳԱՂԹԸ

Գրած էինք թէ Յունաստանէն հազար հոգի եւս Հայաստան պիտի երթան, այս տարի: Պ. Շահվէրտեան այս գործը նորէն յանձնած է իր հաւատարիմներուն, որոնք ցանկեր կը պատրաստեն եւ դրամներ կը գանձեն համաձայն իրենց քմահաճոյքին: Դժգոհութիւնները սկսած են արդէն: Հարմանգիւղի (Սելանիկ) գաղթականները, որոնք ամէնէն աւելի թշուառ են եւ նախընտրաբար պիտի ղրկուէին, այնքան դառնացեր են որ, ճարահատ բողոքագիր մը ղրկեր են... Պ. Պօղոս Նուպարի: «Ալիք» այս լուրը տալէ յետոյ, կը պատմէ.

Ներգաղթի արձանագրութեանց առթիւ գաղթականութեան մօտ ծայր տուած յուզումն ու գայրոյթը երթալով կ՚աճի: Տեղի ունեցող զեղծումներն ու խաղքութիւնները վրդովում կը պատճառեն ամէնէն հանդարտ տարրերուն անգամ:

Այսպէս, երէկ առաւօտ, բազմաթիւ գաղթականներ, որոնցմէ՝ երկու անգամով, արձանագրութեան գումարներ առնուած են այս անգամին ալ, Արմ. Թագւորեան զանոնք դուրս ձգած է ցանկէն, դրամ ունեցողներն ու հաւատարիմները արձանագրելու համար, կը խմբուին, «Աթինէ» պանդոկին առջեւ, եւ կը սկսին աղմկել, պոռալ ու կանչել, պահանջելով որ զիրենք ալ արձանագրեն քանի որ իրենցմէ դրամ գանձուած է այդ նպատակով:

Պ. Շահվէրտեան գործիչը փոխանակ գոհացում տալու գրգռուած ժողովուրդին, հերոսաբար, պանդոկապետը կը ղրկէ ոստիկանատուն, իբր խռովարար կարգ մը գաղթականներ ձերբակալելու համար:

Եւ իրապէս ոստիկաններ կուգան եւ գաղթականներէն երեք հոգի ձերբակալելով կը մեկնին:

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Երեւանի Թերթերը կը հաղորդեն թէ հնգամեայ ծրագիր մը պատրաստուած է, որուն համաձայն գիծ մը պիտի երկարի Երեւանէն Դիլիջան-Ղըստաֆա: Ճիւղ մըն ալ պիտի շինուի դէպի Ղաթարի պղնձահանքերը: Միեւնոյն ատեն, պիտի ուղղուի Սարտարապատ-Երեւան-Ղամուրլու գիծը եւ Երեւանի կայարանը պիտի վերածուի հանգոյցի (գիծերու կեդրոն):

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Գերմանիա ալ իր բաժինը կ՚ուզէ

Ժընեւի գերման գաղութը թէյասեղան մը տուաւ ի պատիւ արտաքին նախարար Պ. Շթրէզէմանի՝ իր Պերլին մեկնելէն առաջ: Նախարարը այս առթիւ ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը Սեպտ. 10ին Գերմանիան իր մէջ ընդունելով, պաշտօնապէս ետ առաւ այն ամբաստանութիւնները, որուն համաձայն Գերմանիան էր պատերազմի պատասխանատուն: Յետոյ ըսաւ թէ գերման նախկին գաղթավայրերու բնակիչները մինչեւ հիմա կը պահեն իրենց հաւատքը Գերմանիոյ մասին, ինչ որ ապացոյց մըն է թէ Գերմանիա ընդունակ է գաղթավայրեր կառավարելու: Նախարարը աւելցուց թէ Գերմանիա ալ միւս ազգերուն չափ իրաւունք ունի գաղթավայրեր պահելու:

Խօսելով Գերմանիոյ ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան մասին, Շթրէզէման ըսաւ թէ գերման ժողովուրդին առաջին պարտականութիւնն է պահպանել իր միութիւնը: Գերմանիոյ քաղաքական գլխաւոր պահանջներն են 1.— Գերիշխանութեան վերահաստատումը գերման հողին վրայ (ակնարկութիւն Հռենոսի գրաւուած շրջաններուն), 2.— ժողովուրդներու ազատ ինքնորոշման իրաւունքը:

Նախարարը յետոյ հասկցուց թէ Ժընեւի խօսակցութիւններուն մէջ Գերմանիա կը ձգտէր ոչ թէ գրաւման բանակի թիւը պակսեցնելու, այլ Հռենոսեան բոլոր գաւառները պարպել տալու, քանի որ գերման հողերու գրաւումը բացարձակապէս անհամապատասխան է Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեանց հաւասարութեան սկզբունքին:

Այս ճառը գէշ տպաւորութիւն առաջ բերած ըլլալով քաղաքական շրջանակներու մէջ, Շթրէզէման մամուլի ներկայացուցիչները կանչեց և աւելի մեղմ յայտարարութիւններ ըրաւ անոնց:

Խառնաշփոթ վիճակ Յունաստանի մէջ

Յունաստանէն առնուած լուրերը շատ պղտոր են: Վերջին տեղեկութիւններու նայելով շարժումներ կ՚ըլլան թագաւորութիւնը վերահաստատելու համար Յունաստանի մէջ: «Տէյլի Նիուզ» կը գրէ թէ Անգլիա և Ռումանիա պիտի միջամտեն, որպէս զի Նախկին Թագաւոր Եորկիոս Աթէնք վերադառնայ:

Միւս կողմէ կ՚ըսուի թէ Վէնիզէլօս, որ ներկայիս Ուշի (Զուիցերիա) կը գտնուի, տեսակցած է Փարիզի նախկին դեսպան Փօլիթիսի հետ, որմէ յետոյ այս վերջինը մեկնած է անծանօթ ուղղութեամբ:

.˙. Աթէնքի զինուորական առաջին դատարանը սկսաւ դատել Սեպտ. 9ի ապստամբութեան հեղինակները: Գլխաւոր ամբաստանեալներն են փոխ-գնդապետներ Զէրվաս և Տէրթիլիս, որոնք հանրապետական պահակներու շարժումը վարած էին: Միւս ամբաստանեալներն են՝ հրամանատար մը, վեց հարիւրապետներ, երեք տեղակալ և երկու փոխ-տեղակալ:

ՆԻՒ ԵՈՐՔ-ՓԱՐԻԶ ՕԴԱՐՇԱՒԻՆ ԱՐԿԱԾԸ

Նիւ Եորք-Փարիզ օդարշաւը, որ ամիսներէ ի վեր մամուլին նիւթ հայթայթեց եւ ամբողջ աշխարհի կողմէ անհամբեր հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր, ողբերգական ձախողանքի մը ենթարկուեցաւ դեռ չսկսած: Երեքշաբթի առաւօտ «Սիքօրսքի» օդանաւը պատրաստ էր ճամբայ ելլելու: Օդանաւին մէջ տեղ գրաւեցին չորս հոգի, Ֆօնք՝ «Օդի Նափոլէոն»ը, որ գլխաւոր դեկավարն էր այս օդային արշաւանքին, Ամերիկացի օդանաւորդ տեղակալ Քըրթըն, Ֆրանսացի Շառլ Քլավիէ՝ անթել հեռագրի մասնագէտ եւ Ալէքս Իսլամօֆ, ռուս մեքենագէտ: Մեկնումի նշանը տրուեցաւ առտուան ժամը 5.30ին: Հազարաւոր հետաքրքիրներ լեցուած էին կայանին շուրջ: Առանց խանդավառ ծափերուն տակ օդանաւը ճամբայ ելաւ. բայց հազիւ 1200 մեդր հեռացած էր, երբ յանկարծ վար ինկաւ, ոստում մը ըրաւ եւ յետոյ քիթը հողին խրեցաւ: Այդ պահուն սեւ մուխ մը սկսաւ բարձրանալ: Օդանաւը, որ 12,800 քիլօ կը կշռէր, եւ դժուարաւ կրցած էր բարձրանալ, ծանրութեան չէր կրցած դիմանալ: Ֆօնք եւ Քըրթըն յաջողեցան մեքենայէն դուրս նետուելով ազատիլ, թեթեւ այրուցքներ միայն ստանալով. իսկ Քլավիէ եւ Իսլամօֆ օդանաւին տակ մնալով այրեցան:

«Սիքօրսքի»ի ընկերակցող օդանաւ մը անմիջապէս ահազանգը հնչեցուց եւ հրշէջներ 10 վայրկեանէն հասան աղէտին վայրը, սակայն շատ ուշ էր մէջինները ազատելու համար:

Նիւ Եորքէն Փարիզ ճամբորդելիք օդանաւը, որ ոչ եւս է, մասնաւորապէս այս նպատակին համար շինուած էր ռուս ճարտարագէտ Սիքօրսքիի կողմէ, որ անցած տարի Ամերիկայի մէջ գնդապետ Հարթնիի եւ Պ. Ճէքսընի հետ հիմնեց Արզանաւորդներու ընկերութիւնը: Այդ ընկերութիւնն էր որ կազմակերպեց այս յանդուգն արշաւը: Օդանաւը վարելու համար ընտրուեցաւ ամէնէն փորձառու եւ յանդուգն օդանաւորդը՝ Ֆրանսացի Ֆօնքը, որ եթէ յաջողէր, պիտի ստանար 25,000 տոլարի մրցանակ մը.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՄԱՆ

ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը հայտարարում է, որ 2019 թվականի հունվարի 1-ից ուժի մեջ է մտնում «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքը, որի համաձայն՝ ՀՀ կառավարությունը հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար սահմանում է ծառայությունների սակագների առավելագույն չափաքանակներ, որոնք չեն կարող գերազանցել ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված չափաքանակները:

Հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունները սակագների առավելագույն չափաքանակների սահմանման մասին տեղեկատվությունը կարող են ստանալ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կայքէջում՝ www.minfin.am:

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

ՀՀ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀՀ արդարադատության և տարածքային կառավարման պետական կոմիտեն հայտարարում է, որ 2019 թվականի հունվարի 1-ից ուժի մեջ է մտնում «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքը, որի համաձայն՝ ՀՀ կառավարությունը հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար սահմանում է ծառայությունների սակագների առավելագույն չափաքանակներ, որոնք չեն կարող գերազանցել ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված չափաքանակները:

Հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների սակագների առավելագույն չափաքանակների սահմանման մասին տեղեկատվությունը կարող են ստանալ ՀՀ արդարադատության և տարածքային կառավարման պետական կոմիտեի կայքէջում՝ www.moj.am:

ՀՀ արդարադատության և տարածքային կառավարման պետական կոմիտե

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությունը հայտարարում է, որ 2019 թվականի հունվարի 1-ից ուժի մեջ է մտնում «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքը, որի համաձայն՝ ՀՀ կառավարությունը հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար սահմանում է ծառայությունների սակագների առավելագույն չափաքանակներ, որոնք չեն կարող գերազանցել ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված չափաքանակները:

Հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների սակագների առավելագույն չափաքանակների սահմանման մասին տեղեկատվությունը կարող են ստանալ ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության կայքէջում՝ www.mtad.am:

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն

ՀՀ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀՀ տնտեսության նախարարության պետական գույքային կոմիտեն հայտարարում է, որ 2019 թվականի հունվարի 1-ից ուժի մեջ է մտնում «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքը, որի համաձայն՝ ՀՀ կառավարությունը հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար սահմանում է ծառայությունների սակագների առավելագույն չափաքանակներ, որոնք չեն կարող գերազանցել ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված չափաքանակները:

Հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների սակագների առավելագույն չափաքանակների սահմանման մասին տեղեկատվությունը կարող են ստանալ ՀՀ տնտեսության նախարարության պետական գույքային կոմիտեի կայքէջում՝ www.spc.am:

ՀՀ տնտեսության նախարարության պետական գույքային կոմիտե

ՄԱՐԴԸ ՉԻ ՄԵՌՆՈՒՄ ՈՉ ՈՍԿԻ ՈՒ ՈՉ ԱՐՅՈՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԵԿԴՈՏ)

Ուրախ էին բոլորը, որ Ալիքսանդրը վերադարձել էր հայրենի գյուղ, որ նորից կտեսնեն նրան, որ նորից կլսեն նրա ծիծաղը, նրա երգը, նրա ուրախ ձայնը։ Ալիքսանդրը ոչ միայն հարուստ էր, այլև առատաձեռն։ Նա ոչ միայն ինքն էր ուրախ, այլև ուրախություն էր պատճառում ուրիշներին։

Ալիքսանդրը ամուսնացել էր Ամերիկայում։ Նրա կինը ամերիկուհի էր։ Նա ևս ուրախ էր, որ ամուսինը վերադարձել էր հայրենի գյուղ։ Նա ևս սիրում էր ուրախություն պատճառել

Պարսկաստան դրամ փոխ կ'առնէ

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ պարսիկ կառավարութիւնը յաջողած է 10 միլիոն տոլարի փոխառութիւն մը կնքել Ամերիկայէն: Այս կարգադրութեան հետեւանքով, Պարսկաստանի հանրօգուտ շինութեանց գործերուն մէջ պիտի առնուին աւելի թիւով ամերիկացի ճարտարագէտներ: Վերջերս քարիւղի նոր հորեր գտնուած են անգլւպարսիկ մենաշնորհի դաշտին մօտերը: Այս քարիւղները պիտի շահագործուին ամերիկեան և պարսիկ ընկերութեանց կողմէ և «Սթանտարտ Օյլ»ը մեծ դեր պիտի խաղայ այս առթիւ:

"ԼՕԹԻՍ,,Ի ԽՆԴԻՐԸ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ ընդհ. դատախազը մերժած է Տէմոնի և «Պօզգուրտ»ի նաւապետին վերաքննութեան դիմումը, պատճառաբանելով որ ոճրագործ ատեանը պէտք չէ նկատի առնէր մեղմացուցիչ պարագաները, քանի որ երկու նաւապետները յուրջ չանքեր չէին ըրած աղկածին առաջքն առնելու համար: Լահէ գացող թուրք պատուիրակութիւնը երէկ Պոլիսէն ճամբայ ելաւ դէպի Ժընեւ:

Ֆրանկիստ անկումը

Երեքշաբթի օրուընէ սկսեալ ֆրանքը յանկարծական անկում ունեցաւ. սդերլինը 178ի եւ տոլարը մինչեւ 36.50ի բարձրացաւ: Այս անակնկալ դէպքին վրայ, կառավարութիւնը անմիջապէս հրահանգ տուաւ քննութիւն մը բանալ՝ շահադէտները երեւան հանելու եւ պատժելու համար: Ելմտական շրջանակները բոլորովին անբնական կը գտնեն ֆրանքին այս նոր անկումը: Տեղեկութիւն առնուած է որ այս շահադիտութիւնը վարողները Ֆրանսացիներ են:

Անձրեւի քարեր. - Հինգ հայեր վիրաւոր

Ա.Թէնքի «Նոր Օր»ը կը գրէ.—

Սեպտ. 8ին իրիկունը Լիփազմայի նախկին թաղկ. Խորհուրդի անդամ Պ. Հաճի Յակոբ Վարդեւանեանի տունը անծանօթ մը ներկայանալով, նամակ մը կը յանձնէ: Գրութիւնը Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան կողմէ կարմիր կնքուած և Լիփազմայի Հ. Յ. Դ. կոմիտէին ուղղուած՝ կարգ մը պահանջներ կը ներկայացնէր: Պ. Վարդեւանեան անծանօթին կը պատասխանէ որ նամակը իր հասցէին պիտի տայ եւ անշուշտ պատասխան պիտի ուղարկուի իրենց: Նամակաբերը դրամ կը պահանջէ Վարդեւանեանէն եւ կռուի կը բռնուին: Նոյն պահուն դուռին քիչ մօտը սպասող Հնչակեան Տօնիկը (գինեպան) եւ քանի մը համախոհներ նամակաբերին հետ միասին յարձակում կը գործեն Վարդեւանեանին վրայ: Դրացիներու ինչպէս նաեւ ներկայ Թաղկ. Խորհուրդի ատենապետին օգնութեան վրայ կարելի կ'ըլլայ յարձակողները Վարդեւանեանին տունէն դուրս հանել:

Այս կռիւէն քիչ յետոյ Հնչակեան դատարկապորտ Գաբրիել եւ Փանոս Լիփազմայի ուրիշ փողոցի մը մէջ կը յարձակին քանի մը Դաշնակցական երիտասարդներու վրայ:

Յարձակում գործողներէն ոմանք գինով ըլլալով, կռուի ատեն իրենց ընկերներուն ալ հարուածներ կը տեղացնեն եւ իրենցմէ չորս հոգի կը վիրաւորուին, որոնցմէ երկուքը ծանրապէս: Յարձակումի ենթարկուողներէն միայն մէկ հոգի թեթեւ կերպով վիրաւորուած է:

Յարձակումը տեղի ունենալէն առաջ, Լիփազմայի Հնչ. մասնաճիւղի ատենապետ Մամբրէ Գալփաքեանի տան առջեւ, յարձակողները խմբուած խորհրդակցութիւններ կատարած են:

Ոստիկանութիւնը ձերբակալութիւններ կատարած է Լիփազմայի թաղէն:

Լոնտոնի մզկիթը

Փարիզէն վերջ Լոնտոնն ալ պիտի ունենայ իր մզկիթը: Ասիկա առաջին մզկիթն է որ կը շինուի անգլիական հողին վրայ: Հիմնաքարը դրուած էր 1924ին. շինութիւնը աւարտած ըլլալով, պաշտօնական բացումը պիտի կատարուի Հոկտ. 3ին Իրագի թագաւոր Ֆէյսալի եւ Հիճազի թագաւոր Իպնի Սուուտի երկրորդ տղուն կողմէ: Մզկիթը կը գտնուի Սաութֆիլտսի մէջ, Ուիմպլտընի մօտ եւ պիտի կրնայ 175 հոգի առնել իր մէջ: Իմամ նշանակուած է Ա. Ր. Տարտ, որ կը յայտարարէ թէ մզկիթը բաց պիտի ըլլայ նաեւ Քրիստոնեաներու և Հրեաներու առջեւ:

Հիճազաշարժներ Ֆրանսայի մէջ

Պաշտօնական վիճակագրութեան մը համաձայն, 1925ին Ֆրանսայի մէջ ինքնաշարժ կառքերու քանակն է 721,306, 1924ին այս թիւն էր 574,936: Ամէնէն աւելի ինքնաշարժ ունեցող նահանգներն են՝ Սէն՝ 134,659 կառք, Նօր 29,767, Սէն է-Ուազ 23,537 կառք եւն.: Ամէնէն քիչ ինքնաշարժ ունեցողն է Լօզէրի նահանգը, որ 523 կառք միայն ունի,

Այս տարուան Յունուարէն ի վեր ինքնաշարժերու թիւը այնքան շատցած է որ ներկայիս Ֆրանսայի մէջ 800,000էն աւելի կառք կը հաշուուի:

Արկածէն վերջ

Նիւ Եօրք-Փարիզ օդաբշաւի աղէտալի արկածէն վերջ Ամդսենաւորդները չեն յուսահատած եւ փորձը պիտի վերսկսին: Ճարտարագէտ Իկօր Սիքօրսքի յայտարարած է թէ անմիջապէս պիտի սկսի Անդրատլանտեան նոր օդանաւ մը շինել, իր մեռնող ընկերներուն յիշատակը յաւերժացնելու համար: Ֆոնք ստանձնած է նոր օդանաւը դեկավարել, անմիջապէս որ պատրաստ ըլլայ:

Երկաթուղիի արկած Լիօնի գիծին վրայ

Երէկ առաւօտ ժամը 5.30ին Լիօնէն Փարիզ եկող թիւ 112 ճեպընթացը Վիլէն-սիւր-Սէնի մօտ բախեցաւ թիւ 106 կառախումբին, որ նոյնպէս Լիօնէն կուգար: Թիւ 106 կառախումբի քանի մը վակօնները ջնասուեցան: Մեքենավարը մեռաւ և մօտ 20 հոգի վիրաւորուեցան:

Նոր դարման թոխախի համար

Պերլինէն կը գրեն թէ գերման գիտնական Էրիխ Լէշքէ, թոքախտի մեծագոյն մասնագէտը, նոր դարման մը գտած է թոքախտի դէմ: Հիմքն է՝ ոսկիի բաղադրութիւն մը որ կը սպաննէ մանրէները:

"Հ. Յ. Դ. ՕՐ,,Ը ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Օրուայ տօնին առթիւ Սէն-Շամօնի տեղական կոմիտէն կազմակերպած է գեղարուեստական հանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ 3 Հոկտ. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սալ տէ ֆօնֆէրանսի սրահին մէջ:

ՊԻՏԻ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. Ս. ՎԱՐԱՃԵԱՆ

Պիտի ըլլան Արտասանութիւններ, Երգեր, Նուագ եւ կովկասեան պարեր: Մուտքը 3 ֆրանք:

THEATRE MONTMARTRE «L'ATELIER»
4, Place Pancourt (Métro : Anvers)
Վաղը՝ շաբաթ 25 Սեպտեմբեր ժամը 8.30ին
Մասնակցութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱԳԱԹՈՒՆիի, ի պատիւ Պ. Լ. ՅԱՐՈՒԹԻ որ Ամերիկա կը մեկնի տիկին Սէսիլ Սօրելի հետ
Ե. ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ ՍԱՄՍՈՆ Գ. ԱՐԱՐԸ ՄԻԱՑԱՆ
Բ. փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով
ԱՐՏԱՇԷՍ ԵՒ ՍԱԹԵՆԻԿ
Պատմական փիէս 2 պատկեր

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Հ. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՎՕՋԱՆՎԻԼԷՆ, Մ. Գ.— Ստացանք 78 ֆրանք. երկու նոր բաժանորդներուն դրկեցինք 15 Սեպտ.էն:

ՆԷՕՅԵԻ, Ար.— Ստացանք 22 ֆրանք:

ԼԱԳՐԷՓ, Ա. Ս.— Ստացանք 50 ֆրանք:

ՄԻԼԱՆ, Թ. Ղ.— Ստացած ենք: Նամակատուփ եղած է Սեպտ. 10ին. ճշդեցինք:

ՓԱՐԻԶ, Մ. Տ. Ս.— Ստացանք 50 ֆր. բաժանորդագրեցինք:

ՓԱՐԻԶ, Ալֆ.— Ստացանք 38 ֆրանք:

ՎԱԼԱՆՍ, Ա. Տ. Ս.— Ստացանք 40 ֆրանք:

ԼԱՆՍԻՅ, ԳՈՐԾ.— Ստացանք 158 ֆրանք:

Լիոնի Գոմէտի-Տրամաթիք թատերախումբը վաղը շաբաթ գիշեր ճիշտ ժամը 8,45ին Էմիլ-Ժօլայի սրահին մէջ 127, Rue Boileau, մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ վ. Հիկօի «ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ», մէլօտրամ 7 արար եւ 1 պատկեր:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ժուանվիլլի մասնաճիւղի դաշտապարահանդէսը կիրակի 26 Սեպտ. Փարք Սէն Մօռի կամուրջին մօտի դաշտը: կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամները իրենց ճաշերով: Փօրթ Վենսենէն առնել 109 թիւ թրամվայը, իջնել Փարք Սէն Մօռ, Րիւ տը Բըթի Բարք, որուն մօտն է մեծ կամուրջը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Վալանսի մասնաճիւղը կազմակերպած է իր Բ. հնձելանիւի մրցումը, հեռաւորութիւն 60 քիլոմէթր: Մեկնումը Վալանսէն-Լիվոռն, Փուզէն, Սէն-Բէոէ եւ կրկին Վալանս:

Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Վալանս, Լիոն, Վիէն, Փուզէն և շրջակաները գտնուող բոլոր հայ մարզիկները: Մրցումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 26 կիրակի: Կէս օրէ յետոյ ճիշտ ժամը 2ին կը մեկնին:

Բացառիկ մրցանակ մը պիտի տանայ ով որ առաջին անգամ Փուզէն հանի:

Արձանագրութիւնները տեղի կ'ունենան մրցումէն մէկ ժամ առաջ: Դիմել՝ B. Bayan, 1 Rue Farnerie, Valence (Drome):

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ժուանվիլլի մասնաճիւղի դաշտապարահանդէսը կիրակի 26 Սեպտ. Փարք Սէն Մօռի կամուրջին մօտի դաշտը: կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամները իրենց ճաշերով: Փօրթ Վենսենէն առնել 109 թիւ թրամվայը, իջնել Փարք Սէն Մօռ, Րիւ տը Բըթի Բարք, որուն մօտն է մեծ կամուրջը:

Ն. և Յ. Պէշիկթաշլեան Եղբայրները կը ծանուցանեն մահը՝ իրենց քրոջ աղջկան, Օր. ԱՆՆԱ ՏԱԼԵԱՆի, որ կնքած է իր մահկանացուն Պոլիս, զեւ ծաղկահասակ՝ քսան տարեկան:

ՎԱՐՁՈՒ ԱԲԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱՐՈՂ ՎԱՐՁՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՖԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière, (Métro : Cadet կամ Péletier)
Paris 9, Tél. Provence 67-51

"Խարտոց,,ի Դ. թիւը փընտուկեցէք ամէն տեղ վաղը՝ Շաբաթ օր, 16 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ և բազմաթիւ նկարներով: Գինն 1 ֆր.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կ'ուզուին գործի գործաւորներ՝ արեւելեան գորգաշինութեան համար և կամ նորավարժներ, յարմար օրականներով: Դիմել Ս. Բաբախրիսթոֆ 44 Րիւ Ֆէսաթ, Փարիզ (19րդ): Մէթրօ Պիւթ Շօմօն:

ՎԱՐՁՈՒ աշխատանոց եւ սենեակներ: Լոյս, կազ եւ ջուր: Դիմել 17 Rue Damesme, Métro Place d'Italie.

Տօքթ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ԸՆԴՈՒՆԵԼ. ԺԱՄԵՐ 3.30-5.30
(Բացի կիրակիէ)
Հասցէ՝ 18, Rue Lamblardie
Métro : Daumesnil

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած ի առ մաս ծախու է: Մեդրը 10.12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանգստաւէտ շոգենկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ: Ընտանիքներու եւ մանուկներու երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմէթր երկայնութեամբ:

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Գաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններ օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հիւանդանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիօն տը ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ.մէթրը:

ՎՃԱՐՄԱՆ ՊԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գաղաքապետութեան արտօնագիրը՝ 16 Նոյեմբեր 1925:

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՖԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51

Տօքթ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ Ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանանց, տղայոց, վիներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւններ:

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 8ին մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ ետքը 1:

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Սոսիալական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիւղերը:

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անդամ մը Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն առնելու համար:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. tobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ֆրանսահայկական Հայերու համար, նոր մէթոտով, նոր լոյս տեսաւ, կը բունակէ. բառարան խօսակցութիւն, օրինագիրք. Հայերէնէ - ֆրանսերէն (թուրքերէն բառեր) եւ հնչումներով: գիրք գլուխ 2 ֆրանք Հայ որքան ալ ըլլայ:

Ապատրեցէք ձեր շատ գոհ պիտի մնաք:

Նամակով 15 ֆր. եւ 1 ֆր.ի դրոշմ ղրկել

Վ. Ս. ԹԻՄՈՒՐՃԵԱՆ
76, Rue Bernard du Bois 76. Marseille.

Տօքթ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre
(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ
ՆԵՐԲԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՑԻՆ
ՓԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ
հիւանդութիւններ
Téléph. CENTRAL 73-38
Métro : SENTIER կամ HALLES
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8ԷՕ'—10եւ. 1,30 — 8

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՁԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ"

67, Rue Monsieur-le-Prince
Métro Odéon կամ St. Mi
Ընտանեկան մաքուր, մեղ եւ առատ կերակուր
Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք
Տասը տոմսակով 3.75
Այցելեցէք եւ գոհ պիտի

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺ

Րիւ Լաֆայէթի մօտերը տուն տեղ, երեք սենեակէ խոհանոցէ բաղկացած բաժին մը վարձու է մինչեւ 1 Յունուար: Յարմար է բժիշկ, տաճկաբոյժի, փաստաբանի համար: Պայմանները հասկնալու համար դիմել Պ. Գ. Ջամիճեան 14 rue Cadet:

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳԻՐՔ ԿԸ ՀԱՅՑԱՅԷ ԶԷՋ ՀԱՅԿԱՇԷՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

որ հրատարակիչն է մանրատպ եղանակով լուսաթերթ ընդարձակ գարաններու եւ ճոխ մատենադարան մը ունի մատենադարանի գիրքերու:

Դիմել, — Librairie Tchagchène, 9 Agopian Tchakmakdjilar, Constantinople.

Le Gérant : H. TEURN

Imp. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,
JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE
Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).
Հեռաձայն Nord 57-82
Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. փակցնել անփոփոխ է:

ԿԻՐԱԿԻ
26
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1926

26 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 181 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

30,000 ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ ԲԱՐԲԱՐՈՍՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔԸ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ ԱՆԱՊԱՏՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՀԱՄՐԱՆՔՆԵՐ

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովին առթիւ, նկատի առնուեցաւ նաեւ Մերձաւոր Արեւելքի տարագրուած կիներու եւ մանուկներու փրկութեան յանձնախումբին տեղեկագիրը:

Այս գործը իրապէս ամփոփուած է Տանըմարքացի անձնուէր օրիորդի մը, Միս Քարէն Եէփփէի ձեռքը: Այդ կազմակերպութեան շնորհիւ, որուն կեդրոնը կը գտնուի Հալէպ, մինչեւ հիմա միայն Ռաքքայի եւ Տէր Զօրի շրջանին մէջ ազատագրուած են ինը հարիւր բեկորներ: Բայց հաստատութիւնը ստոյգ տեղեկութիւններ ունի որ տակաւին երեսուն հազար դժբախտներ կը տառապին բարբարոսներու ձեռքը, Տաւրոսեան լեռնաշղթային հարաւակողմը:

Հաստատութիւնը կը գործէ լուռ ու մունջ, և շատ համեստ միջոցներով: Մինչեւ 1924 Մայիսի վերջը ունեցեր է 5400 Թրք. հնչուն ոսկի եկամուտ եւ 5260 ոսկի ծախք:

Կը նշանակէ թէ շատ աւելի արդիւնաւոր աշխատանք պիտի կատարուի, եթէ աւելի լայն միջոցներ տրամադրեն: Կորսուած համրանքները երեւան հանելու գործը՝ ամէնէն առաջ դրամի խնդիր է: Փնտռել-գտնելէն մինչեւ փրկելը՝ ճամբայ մը կայ որ ոսկիով կը բանի: 1915-16ի ջարդերէն անմիջապէս յետոյ, երբ Կովկասեան արշաւանքը սկսաւ, հայկական կազմակերպութիւնները կորսուած բեկորներ կը փնտռէին, «Մէկ Հայը մէկ ոսկի»: Զորս կողմէն մարդիկ, մանաւանդ Քիւրտեր աշխարքէն կտրուած, փախստական կամ գերի Հայ մը գտնելով, կը յանձնէին եւ իրենց պարգեւը կը ստանային: Յետագայ դէպքերը խանգարեցին այս գործը, որ հիմա փոխադրուած է դէպի հարաւ, Միջագետքի մէջ: Բայց շատ սահմանափակ շրջանակի մէջ, ինչպէս ըսինք:

Անկէ առաջ աշխատակից մը ուշադրութիւն կը հրաւիրէր Մուսուլի շրջանին վրայ, ուր կը գտնուին բազմաթիւ հայ երիտասարդներ եւ աղջիկներ, իբրեւ գերի Արաբներու կամ ուրիշ ցեղերու քով: «Անիս չանցնիր որ այդ երիտասարդներէն քանի մը հոգի ինքնաբերաբար չգան»: Աչքէ հեռու, սրտէ հեռու, Մուսուլ կիսկատար գործ կրնայ կատարել տեղական միջոցներով: Տասն անգամ աւելի գոհեր կան դէպի հարաւ, բուն Միջագետքի անապատներուն մէջ, բոլորովին կտրուած՝ արտաքին աշխարհէն. վերը երկինքը, վարը՝ անապատն ու իր տէրը: Զինադադարէն անմիջապէս յետոյ, երբ խուզարկութիւններ կը կատարուէին, երեւան եկաւ որ ազատուածներէն շատերը անտեղեակ էին անցուդարձերէն եւ կը հաւատային թէ այլ եւս Հայ չէ մնացած աշխարհի մէջ: Անկէ ի վեր աւելի բախտաւոր եղած չեն այս դժբախտները, քանի որ կը գտնուին միեւնոյն պայմաններուն մէջ:

Ի՞նչպէս կարելի մղում տալ այս գործին: Երեսուն հազարը պզտիկ թիւ մը չէ, ոչ ալ բուն թիւը: Դեռ անոր երկու անգամը կը գտնուին Թուրքիոյ մէջ: Բայց ընենք այն ինչ որ կըրնանք: Ահա կենդանի գործ մը Հայրենակցական Միութեանց համար: Առանց խանգարելու իրենց միւս ծրագիրները, եւ առանց խոշոր գումարներ ծախսելու, անոնք պիտի կրնային աջակցիլ կորուսեալներու փրկութեան գործին, բարոյական քաջալերութեան հետ, նիւթական նպաստ մըն ալ կապելով Հալէպի հաստատութեան: Յաճախ կարեւոր գումարներ կը մըսխուին անպէտ գործերու համար, կամ իբրեւ պարզ ողորմութիւն:

Միւս կողմէ, արտասահմանի մէջ կան հաստատութիւններ որոնց համար երբեք դժուար չէ իրենց եկամուտներէն միահուագ բաժին մը տրամադրել այդ հաստատութեան: Որպէսզի ըսեն թէ շատ կը ծանրանանք Բարեգործականին վրայ, կըրնայինք թելադրել որ որբանոցի մը փակումէն կամ ուրիշ գլուխէ մը խնայած գումարէն նպաստ մը յատկացնէր այս իսկապէս մարդասիրական գործին: Կամ իր հիմնադիրներէն քանի մը հարիւր աղերլին ճարել յատկապէս այդ գործին համար: Դեռ կան կարմիր խաչերը:

Կարողութենէ աւելի, կամքի խնդիր է այս: Եթէ մենք ալ Միս Քարէն Եէփփէի չափ հետաքրքրուինք, հրաշքներ կը գործուին: Մենք ամէն առնէ աւելի պէտք ունինք համրանքի, որ ինքնին ուժ մըն է: Պիտի պահպանենք ու զօրացնենք ո՛չ միայն աչքի տակ եղածը, այլ եւ պիտի փնտռենք ինչ որ կը հայ տակաւին հայաջինջ սարսափներու շրջանէն, անապատներու, լեռներու կամ «հարէմ»ներու մէջ:

Դժբախտաբար այս պարտականութիւնն ալ ձգեր ենք օտարներուն վրայ, ինչպէս անոնց բարեհաճութեան կապեր ենք որբերու վերջնական փրկութեան հոգը: Հանգուցեալ Հերեանէն յետոյ, Զաքմաքճեան մը կայ միայն որ կորսուածներ կը փնտռէ Մուսուլի մէջ, իր անհատական միջոցներով:

Երեսուն հազարը՝ քաղաքի մը բնակչութիւնն է: Երեւանը անկէ աւելի ժողովուրդ չունէր պատերազմէն առաջ: Ի՞նչպէս կարելի է բախտին ձգել այդ բեկորներուն ճակատագիրը, երբ աշխատողներ և փրկութեան միջոցներ կան եւ միայն դրամն է որ կը չլատէ տրամադրութիւնները: Շ.

ՔՐՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՐՇԱՒԱՆՔՆԵՐ

ՏԷՐՍԻՄԻ ՔԻՒՐՏԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

(Մասնաւոր Թղթակցութիւն, 10 Սեպտ.)

Օգոստոսի սկիզբներէն քրտական շարժումներն ու կռիւները նորէն ուժեղ թափ առացան, միշտ ի նպաստ Քիւրտերուն:

Տաճկահայաստանի մէջ — Կարին, Մուշ, Բաղէշ, Վան, Ալաշկերտ, Բայազիտ, Խնուս և այլուր — այժմ քրտական զօրաւոր յարձակումներ տեղի կ'ունենան տաճիկ զօրքին եւ ժողովուրդին վրայ:

Այս ընդհանուր շարժման միացան վերջերս Մասիսի լանջերու եւ ստորոտներու Քիւրտերը, որոնք յանկարծական յարձակումներ գործեցին Իգտիրի եւ Բայազիտի մէջ գտնուած տաճիկ զօրքին վրայ եւ ծանր հարուածներ հասցուցին:

Հաւաստի լուրերու համաձայն, Մասիսի ստորոտներու թուրք-քրտական ընդհարումներու ժամանակ, Թուրքերը մօտ 500 անձի կորուստ ունեցած եւ նահանջած են: Կը պատմեն, որ Օգոստոսի սկիզբները քրտական ընդհանուր յարձակողական սկսեր է Վանի, Էրզրումի, Մուշի, Խնուսի եւ բոլոր քրտաբնակ վայրերու մէջ: Թուրքերը ամենուրեք դիմադրած են, բայց միշտ ալ ծանր կորուստներով նահանջած:

Քրտական կանոնաւոր եւ կազմակերպուած կռիւներ տեղի կ'ունենան այժմ Տէրսիմի մէջ: Այստեղ գտնուած բոլոր լեռնաբնակ եւ քաջ Քիւրտերը միացած են եւ ուժեղ յարձակումներ կը գործեն: Քիւրտերը կ'իջնեն դաշտը, կը կռուին թուրք զօրքին հետ, ապա դիտմամբ կը նահանջեն դէպի լեռները, ուր կը բարձրանան նաեւ թուրք զօրքերը, որոնք յանկարծ կը պաշարուին քրտական խումբերով եւ կը կոտորուին: Այս ռազմական խաղերով Տէրսիմի Քիւրտերը յաջողած են միշտ ալ յաղթական ելլել եւ առօթով ձգել տաճիկ զօրքն ու հրամանատարութիւնը: Ուրեմն Տէրսիմի Քիւրտերն ալ պարզած են ապստամբութեան դրօշը եւ հերոսական պայքար կը մղեն Թուրքիոյ դէմ:

Աշնան Քիւրտերը պիտի բարձրանան անառիկ բարձունքները: Այժմէն անոնք կ'ուզեն ապահովել իրենց քանի մը ամսուան տընտեսական վիճակը եւ կը ջանան լեռնանցքներու մէջ մաքրել իրենց բնակավայրերու մօտիկ Թրքական գիւղերը եւ կամ զօրամասերը:

ԳԱՂՏՆԻ ԳՈՐԾԵՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, ոստիկանութիւնը յաջողած է համայնավար գաղտնի կազմակերպութեան ցանցերը ամբողջապէս երեւան հանել:

Նոր ձերբակալութիւններ կատարուած են Շումէնի, Ռուսճուքի, Փլէվնի, Վրացայի, Կարլօվոյի, Քէօսթէնտիլի, Տուպնիցայի, Սլիվէնի, Եամպօլի, Ֆիլիպէի, Սթանիմաքայի և Էլհօվոյի մէջ:

Համայնավար կազմակերպութեան այս ցանցը տարածուած է Պուլկարիոյ բոլոր կարեւոր և նոյն իսկ երկրորդական կեդրոններուն մէջ:

Ամէնէն ուժեղ կազմակերպութիւնները գոյութիւն ունեցած են Շումէնի եւ Փլէվնի մէջ: Այդ նահանգներուն գիւղերուն մէջ ալ արդէն սկսած են եղեր կազմակերպուիլ համայնավար «հնգեակներ»:

Շումէնի գաղտնի կոմիտէն յաջողած էր կազմել 18 հոգինոց ապստամբախումբ մը, որմէ վերջերս, ընդհարումի մը առեն, սպաննուեցան 4 հոգի եւ ձերբակալուեցան 7: Մնացեալները յաջողեցան ապաստանիլ լեռնային շրջանները:

Սպաննուածներուն վրայէն գտնուած են արժէքաւոր փաստաթուղթեր, ինչպէս խումբին անդամներուն անունները եւ «Սեւ Ցանկ» մը հիւսիսային Պուլկարիոյ գլխաւոր քաղաքներու կառավարական մարդոց անուններէն կազմուած: Այդ ցանկին մէջ գտնուողները պիտի սպաննուէին «չէթայական» խումբին կողմէ:

Կը պարզուի որ համայնավար այս կազմակերպութիւնը սկսած է ոչ թէ Ֆիլիպէէն, այլ Սօֆիայէն: Կեդրոնական ղեկավար մարմինը նստած է Սօֆիա եւ ղեկավարած գաւառական կազմակերպութիւնները:

Վրացայի մէջ ձերբակալուած համայնավարներէն Պօրիս Փիրտօպաքի անձնասպան եղած է, ինքզինքը կախելով բանտին մէջ:

*** Գաղտնի կազմակերպութեան ձերբակալուած անդամներէն երիտասարդ Քրում Տուտով, 26 տարեկան, իր պահակին հետ Ապահովութեան տեսչութիւնը առաջնորդուած առեն, երրորդ յարկի սանդուխներուն գլուխը հասած էր, երբ մէկդի հրելով իր պահակը փորձեց ինքզինքը վար նետել սանդուխներէն: Պահակը յաջողեցաւ անոր հագուստէն բռնել, բայց Տուտով երրորդ յարկէն ինկաւ գետին, քարերուն վրայ:

Կալանաւորը իսկոյն փոխադրուեցաւ հիւանդանոց. իր վիճակը շատ ծանր է:

ՊՈԼՍՈՅ Պատրիարքարանի նոր ելմտացոյցը պատրաստուելով, տարեկան ծախքը գնահատուած է 18.000 ոսկի: Տեղապահին թոշակ նշանակուած է 150 ոսկի, փոխանակ 200ի, իսկ պատրիարքական փոխանորդին 40՝ փոխանակ 80ի:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ քսանըհինգամեակին առթիւ, Ֆիլատէլֆիոյ մասնաճիւղը որոշած է 250.000 տոլար ծախքով քաղաք մը շինել Խ. Հայաստանի մէջ, Պօղոս Նուպարի անունով: Այս վերջինը յանձն կ'առնէ 100.000 տոլար աւելցնել այդ գումարին վրայ, պայմանաւ որ խոպան հողերը մշակուին եւ աւելի շատ ժողովուրդ տեղաւորուի:

ՀԱՑԻՆ քիլօն Սեպտ. 30էն սկսեալ 2 ֆր. 75ի պիտի բարձրանայ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պաշարման վիճակ Պարսկաստանի մէջ

Թէհրանէն 24 Սեպտ. Թիւով կը հեռագրեն թէ Շահ Րիզա խան Փէհլէվիի դէմ դաւադրութիւն մը երեւան հանուած ըլլալով, բազմաթիւ զինուորականներ, ոստիկանական տեսուչներ եւ քաղաքացիներ ձերբակալուած են: Դարձեալ պաշարման վիճակ պիտի յայտարարուի:

Շահին ննջասենեակին մէջ գտնուած են սպառնական նամակներ, որոնք զինքը կ'ամբաստանեն թէ բռնակալի պէս կը կառավարէ երկիրը: Ձերբակալուողներէն շատեր այն անձերն են, որոնք Րիզա խանի գահ բարձրանալուն օժանդակած էին:

Ֆրանքեւգերման համաձայնութիւնը

Արտաքին Նախարար Շթրէզէման գերման դահլիճին առջեւ պարզեց Պրիանի հետ Թուարիի մէջ կատարած տեսակցութեան մանրամասնութիւնները: Դահլիճը միաձայնութեամբ եւ առանց վերապահութեան հաստատեց Շթրէզէմանի բռնած դիրքը եւ որոշեց որ նոյն ուղղութեամբ շարունակուին բանակցութիւնները վերջնական համաձայնութիւն կնքելու համար: Նախարարներէ բաղկացած մասնաւոր յանձնախումբ մը պիտի ուսումնասիրէ բանակցութեանց առարկայ դառնալիք նիւթերը եւ տեղեկագիր պիտի բերէ Նախարարական Խորհուրդին: Վարչապետ Տոքթ. Մարքս կառավարութեան եւ ազգին երախտագիտութիւնը յայտնեց Շթրէզէմանի՝ Ժընեւի մէջ իր ձեռք բերած յաջողութեանց համար եւ յոյս յայտնեց որ ֆրանքեւգերման համաձայնութիւնը յաջողցնելով պիտի կրնայ շուտով եւ վերջնապէս ազատագրել գրաւուած հողերը:

Շթրէզէման յայտարարեց թէ սխալ է կարգ մը թերթերու տուած այն լուրը, որուն համաձայն Գերմանիա ութը միլիառ ոսկի մարք պիտի վճարէ Ֆրանսայի՝ Հռէնոսեան գաւառները պարպելու փոխարէն եւ աւելցուց թէ դրամական հարցերը պիտի լուծուին փորձագէտներու կողմէ: Նոյնպէս հերքեց Ժընեւի գերման գաղութին առջեւ խօսած ճառը:

“ԼՕԹԻԽՍ„Ի ԽՆԴԻՐԸ

Թուրքիոյ դատական գործավար Էսատ պէյ Ժընեւ մեկնելէ առաջ հետեւեալը յայտարարած է թերթերուն.— Մեր դատը շատ իրաւացի է: Զայն պիտի կորսնցնենք այն ատեն միայն երբ երկրի վրայ թշնամութիւն կայ Իրաւունքին դէմ:

Ֆրանսական թերթերը կը ծաղրեն այս խօսքերը:

Քօնտիլիս կը քաշուի

Յունաստանի նոր դիկտատորը Զօր. Քօնտիլիս հելլէն ժողովուրդին ուղղուած յայտարարութեան մը մէջ կ'ըսէ թէ վերջնապէս որոշած է քաշուիլ քաղաքական կեանքէ եւ իր թեկնածութիւնը չդնել յառաջիկայ ընտրութեանց ատեն: Վարչապետը կը պարզէ թէ ըլլալով պետ ազգային-ռամկավար կուսակցութեան, որոշած է բոլորովին հեռու կենալ քաղաքականութենէ, աւելի դիւրացնելու համար երկրին վերադարձը դէպի բնականոն խորհրդարանային կեանք: Կը խնդրէ իր աշխատակիցներէն եւ բարեկամներէն մտնել միւս հանրապետական կուսակցութեանց մէջ եւ կամ մնալ չէզոք, միշտ հանրապետական զգացումներով: Յետոյ խորհուրդ կուտայ ժողովուրդին, որ իր ընթացքով աջակցի քաղաքական կեանքի բարւոքման եւ ներքին կռիւներու դադարման: Կը հրաւիրէ բանակը, որ առաջիկային երբեք քաղաքականութեամբ չզբաղի եւ կը վերջացնէ ըսելով.

— Այն համոզումով թէ քաղաքականութենէ քաշուելով հայրենասիրական պարտականութիւն մը կը կատարենք, կը յայտարարենք թէ մեր կառավարութիւնը պիտի գործադրէ իր ծրագիրը: Ընտրութիւնները պիտի կատարուին որոշուած թուականին՝ համեմատականի դրութեամբ:

Մամուլը, հանրային կարծիքը եւ բոլոր կուսակցութիւնները կը գնահատեն Քօնտիլիսի այս որոշումը:

Ռուսիոյ պոլշեւիկներուն համագումարը

Պատրաստութիւններ կը տեսնուին ռուս համայնավար կուսակցութեան համագումարին համար, որ տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Հոկտ. 15ին Մոսկուայի մէջ: Քաղաքական Բիւրօն գործակալներ ղրկած է Ռուսիոյ բոլոր գաւառները՝ իրեն կուսակից պատգամաւորներու ընտրութիւնը յաջողցնելու համար: Միւս կողմէ, ընդդիմադիրները գաղտնի կոմիտէներ կազմած են, որոնք ընտրական բուռն պայքար պիտի մղեն, ինչպէս կը հաղորդէ Ռիկայէն առնուած հեռագիր մը:

Հոկտեմբերի համագումարը վճռական ճակատամարտ մը պիտի ըլլայ Զինովիէվի եւ Սթալինի միջեւ, որոնցմէ առաջինը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Մեր խոսքով ոտանավորը ըստ ամենայնի չի համապատասխանում «Ինչպես էինք մեզ պատկերացնում» վերնագրին։ Ոչ մի պատկերացում։ Ոչ մի ինտրիգ։ Ոչ մի հետաքրքրական գաղափար։ Ոչ մի ինքնուրույն միտք։ Ոչ մի ինքնատիպ ոճ։ Ոչ մի ինքնատիպ ոճ։ Ոչ մի ինքնատիպ ոճ

84.— ՀՈՍՏԱՆ (ՏՕՍՈՒ)

Մոտիկ ժամանակներս Ճապոնիան ստիպված եղավ ընդունել Չինաստանի հետ հաշտության պայմանագրի նոր նախագիծը, որ կազմված է 63 հոդվածից։ Հարկ է նշել, որ Ճապոնիան ստիպված եղավ ընդունել այդ նախագիծը, որովհետև Չինաստանի ժողովրդական հեղափոխական բանակները ամեն կողմից ջախջախում էին ճապոնական զորքերը։

կ'ուզէ անխախտ պահել Լէնինի սկզբունքները, իսկ վերջինը կը ձգտի փոխել զանոնք։

Ոսկի եւ արծաթ դրամ կը գնուի

Պատերազմի առեն, 1916 փետր. 12ի օրէնքով արգիլուեցաւ ոսկի եւ արծաթ դրամներու իրենց իսկական արժէքէն բարձր գինով առուծախը։ 7 Օգոստոս 1926ի օրէնքը ջնջեց այս արգելքը միայն Պանք տը Ֆրանսի համար։ Այս վերջինը վաղուընէ սկսեալ պիտի կրնայ հրապարակէն ոսկի եւ արծաթ գնել։ Մինչեւ նոր տնօրինութիւն, զուտ ոսկիի կրամը պիտի արժէ 19 ֆր. 75, իսկ զուտ արծաթի կրամը՝ 59 սանթիմ։ Այս հաշուով ֆրանսական ոսկին (20 ֆր.) պիտի արժէ 114 ֆր. 70, անգլիականը՝ 144 ֆր. 635, արծաթ հինգ ֆրանքնոցը՝ 13 ֆր. 25։

Կառավարութիւնը հաշիւ ըրած է որ 1916ի արգելքէն ի վեր բազմաթիւ Ֆրանսացիներ իրենց մնտուկին խորը կը պահեն ոսկեդրամները. միւս կողմէ պետական դրամատան ոսկիի պահեստը շատ համեստ համեմատութիւններ առած է։ Ներկայ օրէնքով կը յուսայ մնտուկներէն հանել տալ ոսկիները, պահեստը մեծցնելու եւ ֆրանքին անկման դէմ գործածելու համար։

Տէմսի փոխ-վրէժ կ'ուզէ

Վերջին հեռագիրներու համաձայն, Տէմսի, հանգստանալէ յետոյ յայտարարեց թէ փոխ-վրէժ կը պահանջէ։ Լօս Անճէլոսէն երկու քարիւղի «իշխան»ներ հեռագրած են Տէմսիի եւ Թիւնիի, եւ կ'առաջարկեն 150,000 սդերլինի նուէր մը տալ, եթէ համաձայնին փոխ-վրէժի կոփամարտ մը ընել։ Կ'երեւի թէ Թիւնի չպիտի կրնայ երկար առեն պահել աշխարհի ախոյեանութիւնը։ Անգլիոյ կոփամարտի ախոյեան Ֆիլ Սքօթ յայտարարած է թէ Թիւնիի ձեռքէն ախոյեանութիւնը խլելու գաղտնիքը գիտէ։

Ծիսական հոգի ձերբակալուած Տէօրթ-եօլի մէջ

Տէօրթ-եօլի Խալք կուսակցութեան նախագահ Մուսթաֆա աղան սպաննուած ըլլալով, յիսուն հոգի ձերբակալուած են։ Սպաննեալը եւ եղբայրը Զաւուշ ինքնաշարժով Օսմանիէէն Տէօրթ-եօլ վերադարձած առեն անտառի մը մօտ յարձակումի ենթարկուած են 8—10 հրոսակներէ, որոնք, ոտքէն մինչեւ գլուխ զինուած էին։ Դէպքը քաղաքական դաւադրութեան կը վերագրուի եւ «Հայու մատ» կ'ուզեն տեսնել։

«Վեսալ» գոյները եւ Թուրք գաղթականները

Ներքին գործավարութիւնը հրահանգ տուած է «վեսալ» գոյքերու վարչութեան, որպէս զի Պոլսոյ մէջ գտնուող հայապատկան կալուածները յատկացուին գաղթականներուն։ Այս վերջիններուն պիտի յատկացուին նոյնպէս Հայերու այն կալուածները, որոնք «իճարէթ թէֆնիլի»ին եւ էվգաֆի կողմէ կը մատակարարուին։ Մինչեւ հիմա Պոլիս եւ շրջակաները 46,000 գաղթականներ տեղաւորուած են։

Էվգաֆին առնուած «իճարէթէֆնիլի» կալուածներուն տեղ իբրեւ հատուցում էվգաֆին պիտի տրուին Պրուսայի Յոհաննէսին լքուած ձիթաստանները, ինչպէս նաեւ Նիյատէի եւ Տրապիզոնի Յոհաննէսին «վեսալ» կալուածները։

*** *«Վեսալ» գոյքերու նոր հրահանգին համաձայն բազմաթիւ Հայեր սկսած են դիմումներ կատարել ուղղակի պատասխանատուներուն։*

ՄԹԵՐԱՆՈՑ "ՍԹԱՆՊՈՒԼ,, ՕՂԻԻ

ՄԵԾԱՓԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ԱՈՒԵՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԸՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՈՒԵՐՈՒՆ

եւ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՆՈՒԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵԼԷՆՆԵՐ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ

52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e

Մէթրօ՝ ՊԷԼԻԼ Tél. MÉNILMONTANT: 70-26

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին։

Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆոնով եւ նամակով։

Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուի։

ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ Գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՓԱՆԱԿ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ժուանվիլլի մասնաճիւղի դաշտապարահանդէսը այսօր Կիրակի Փարք Սէն Մօռի կամուրջին մօտի դաշտը։ Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամները իրենց ճաշերով։ Փօրթ Վէնսէնէն առնել 109 թիւ թրամվայը, իջնել Փարք Սէն Մօռ, Րիւ տը Բըթի Բարք, որուն մօտն է մեծ կամուրջը։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մնացական Սէտէֆեան կորնոյ Զիթող գիւղացի՝ 915էն ի վեր անյայտ է. կ'ենթադրուի Ռուսաստան կամ Կովկաս ապաստանած ըլլայ. զինքը կը փնտռեն մայրը, քոյրը, եւ եղբայրը, տեղեկացնել եւ ստանալ 500 ֆրանք նուէր Movses Sédéfian, Rue Duguesclin 236 Lyon, France.

— Հայկ և Գրիգոր Գարակէօզեաններ, բնիկ Եարբհիսարցի, 1922ին կը գտնուէին Ամերիկայի Ուաթինսվիլ քաղաքը։ Տեղեկացնել խմբագրութեան, Պետրոս Գարակէօզեանի անունով։

— Մելանիկէն Զաքար Յովհաննէսեան, հօրը անունը Յովհաննէս, կը փնտռէ մայրը Հռիփսիմէ, քոյրը՝ Վարդուհի եւ քեռայրը՝ Կիրակոս Երեմեան որոնք նախապէս Պաղտատ եղած են եւ յետոյ Ֆրանսա անցան։ Տեղեկացնել 26 Rue Okdomourion Salonique, Grèce։

Պուէնոս-Այրէսէն Ենովք Փափազեան՝ կը փնտռէ Գալուստ Օկուբեանը, որ քանի մը տարի առաջ Մարսէյլ կը գտնուէր։ Հասցէն տեղեկացնել Յ. Պէշիկթաշլեանի, 32, Rue du Pressin, Paris (20e)։

— Լութֆիկ Քէշիշեան կը փնտռէ իր քեռին՝ Պէնոն Կիւլեանը որ հիւսիսային Ամերիկա կը գտնուէր 3 տարի առաջ։ Իմացնել L. Kechichian, 2 Rue de Maronete, Paris 20: *Կը խնդրուի Հայրենիքէն և Ասպարէզէն արտատպել։*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Մնացեալ Ակնի եւ Պոլսոյ Ազգ. Վարժարանի նախկին աշակերտ Գրիգոր Ասատուր Գալայճեան, որ 1915ին Պոլսէն Մարսէյլ գաղթած է, կ'ուզուի Ամերիկա գաղթած իր եղբայրներուն հասցէն ստանալու համար։ Դիմել՝ Պ. Գ. Գալայճեան, 14 Rue Cadet։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ծերունի մը կ'ուզուի շաբաթը երեք օր խիստ դիւրին գործի մը համար։ Ինչպէս նաեւ 18-20 տարու երիտասարդ մը ժամագործութիւն սորվելու համար։ Դիմել՝ Պ. Պէօճէնեանի, 49 Rue Fondary: Métro Commerce: Նոյն հասցէին կայ նաեւ կահաւորուած սենեակ մը rez-de-chaussée *վրայ։ Կազ եւ էլեքտրականութիւն։ Գին 175 ֆրանք։*

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռը)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՑԻՆ

ՓԻՓԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈՒՈՐԻ

ֆիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր

8ԷՕ—10եւ. 1,30 — 8

Զուտ «ՅԱՒԱՍԱՅԻՑ ՕՐԻՆ և ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԱՐԹԻՒՆԵԱՆ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve

Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61 - 85

ԲԱՑ ԱՅՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԺԱՄԸ 9.30

ՄԱԿԱՐԱՆ

25 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	175	24
Տոլար,	Dollar	36	10
Մարք (ոսկի)	Mark	8	58
Թրքական Ճդ.	L. Trq.	18	—
Թրք. ոսկի	» or	146	—
Մէճիտիէ	Médjidié	11	—
Լէվա 100 հատ	Léva	22	—
Տրախմի	» Drachme	42	95
Լիր	» » Lire	130	—
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	96	20
Ջուից.	» Frc. Suisse	697	—
Լէյ 100 հատ	Ley	19	80
Զերվոնեց	(10 Roubles or)	158	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3125	—
»	II »	3100	—
»	III »	2500	—
Ռումելի երկաթղ.	Lots turcs	165	—

ՎԱՐԶՈՒ ԱԲԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱՐՈՂ ՎԱՐԶՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՓԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐ

12, Rue Grange-Batelière,

(Métro: Cadet կամ Péletier)

Paris 9, Tél. Provence 67-51

ՎԱՐԶՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Երկու սենեակ, խոհանոց, հիւսուն ջուր, ելեկտրականութիւն, կազ եւ կեդրոնական ջեռուցիչ։ Պէտք ունեցողները դիմեն գնդուռնիի, 49 Rue Brancion' Paris 15։

ՎԱՐԶՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

1 սենեակ, ճաշասրահ և խոհանոց մը տրամադրելի է 2-3 հոգինոց ընտանիքի մը համար։ Դիմել 17bis, Avenue Curie, Chaville.

ՎԱՐԶՈՒ ԱԲԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱՐՈՂ ՎԱՐԶՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՓԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière,

(Métro: Cadet կամ Péletier)

Paris 9, Tél. Provence 67-51

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Սահակ Յովնանեան, Այրի Տիկին Մարիամ Յովնանեան, Այրի Տիկին Բերուզ Փօլատեան եւ զաւակունք, Գաբրիէլ Յովնանեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Քաթաքոչեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Քացախեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Մանուկեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Հայրապետ Մանուկեան եւ զաւակունք (Պոլիս) եւ մայրը Կիւլհանէ Մանուկեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Արմիկ եւ Առաքել (Պոլիս), Մաքրուհի, Հերմինէ եւ Հրայր Քանթարլեաններ (Պոլիս-Փարիզ), Հրանտ, Հայկ, Շաքէ Քէլէշեաններ (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Սահակ Քանթարլեան (Պոլիս), Այրի Տիկին Մինէվվէր Իւնճեան, Տէր եւ Տիկին Իւնճեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Այրի Տիկին Իրայէլեան եւ զաւակունք (Պոլիս-Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Անդրամէս Իզմիրլեան, ինչպէս նաեւ Զահրէճեան, Քէլիմեան, Սաբաճեան, Հանչէրեան, Օհանեան, Անտոնեան ընտանիքները, եւ բոլոր ազգականներն ու ծանօթները սրտի կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն, հարսին, քրոջ եւ ազգականին՝

ՏԻԿ. ՎԵՐԻՆ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆԻ

դառնագէտ եւ յանկարծական մահը, որ տեղի ունեցաւ Սեպտ. 24ին, ժամը 5.30ին Hotel-Dieuի *մէջ։*

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ Երկուշաբթի օրէ վերջ ժամը 1ին իր ընակարանին մէջ. 41, Rue du Près St. Gervais:

Այրի Տիկին Նեկտար Աբէլեան, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Աբէլեան, ինչպէս նաեւ Մխիթարեան, Քիւշկէրեան եւ Սահակեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք փութացած էին ներկայ գտնուիլ ողբացեալ Ա.ԲԻԼ Ա.ԲԻԼԵԱՆի յուղարկաւորութեան, տեղի ունեցաւ 19 Սեպտ. 1926 կիրակի օր։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»ՈՒԱՆ հանդէսի տոմսերը կը գտնուին նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։ Փութացէք ժամ առաջ գնել, խճողումի տեղի չտալու համար։

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Փարիզի շրջանի Բ. ընդհ. ժողովը՝ 28 Սեպտ. երեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Café Rocher *մէջ 128* Bld. St. Germain: *Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Միասին բերել անդամատետրերը։*

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Գնունիի խումբի դասախօսական ժողովը՝ երկուշաբթի 27 Սեպտ. երեկոյեան ժամը ճիշտ 8ին սովորական Սբրահին մէջ։ Կը հրաւիրուին ընկերները և համակիրները։ Դասախօս՝ ընկ. Ս.։

Հ. Յ. Դ. Ուսան. Մխիթեան Ընդհ. Ժողովը՝ առաջիկայ Զորեքշաբթի (29 Սեպտ.) երեկոյ, ժամը 9ին, Թլօրիա ճաշարանին վերնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ.Յ.Դ. Լիոնի «Բեռի» խումբին բացառիկ ժողովը վաղը երկուշաբթի սեպտեմբեր 27 ժամը 8.30, Café Beaujolaise, 91, Cour Lafayette, Lyon: Ներկայանալ անդամատետրերով։

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու Տիգրանակերտի Նահանգին պատկանող հայրենակիցները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի այսօր Կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2.30ին, 6ter Rue Blanqui, K. Bicêtre (Seine) մէթրօ Իթալի, թրամուէյ 85 եւ 47։ Բոլորի ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Անկէնի Հայ երիտասարդաց միութեան առաջին երեկոյթը շորեքշաբթի 29 սեպտ. գիշեր ժամը 9էն 12, Անկէնի Pavillon du lacի մէջ։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները, հաճելի անակնկալներ, ճազպանտ եւ պար։ Մուտքը ազատ է։

ՍՏԻՊՈՂԱՒԱՐ խմբագրատունը կը հրաւիրուի Ռոտոսթոյի Պ. Օննիկ Փափազեան (ուսուցիչ)։

ԽԻՍՏ ՇԱՀԱՒՈՐ ԳՈՐԾ ՄԸ

Խիստ շահաւոր գործ մը ըրած կ'ըլլաք, եթէ առիթէն օգուտ քաղելով կարենաք ճիշտ ժամանակին հող մը գնել, նամանաւանդ Ֆրանսայի պէս երկրի մը մէջ ուր հողը օրէ օր կը աճի եւ իսկապէս ոսկիի արժէք կը ներկայացնէ։ Մինչեւ այսօր ոչ ոք չէ զղջացած հող գնած ըլլալուն համար, եւ ընդհակառակն հազարաւոր մարդիկ անպէտին հարստութիւններ դիզած են պարզապէս ժամանակին հողեր գնած ըլլալնուն համար։

Հող մը գնելու ճիշտ առիթը լօթիսըմանի մը պէս բան է։ Հողերը չի ծախուած ժամանակ գնելն է, որովհետեւ այն օրէն սկսեալ երբ այլեւս ծախու հողեր չեն մնացած, գիները կ'սկսին անպատճառ համեմատութեամբ բարձրանալ։ Առէջ, Սիւրէնակ, Ալֆորվիլ, Մէլվրան, Սարսէլ, Վիլիէ-լը-Պէլ եւայլն։ Տակաւին տարի մը առաջ այս գիւղերը (որ պարզ գաշտեր էին) մեղրը 10 ֆրանքէն հող կը ծախուէր, մինչդեռ հիմա որ այլեւս ծախու հող չէ մնացած, պէտք է մէկ մեղրը 40, 50 ֆրանք եւ նոյնիսկ աւելի վճարել, եի Ա.ՅՆ Ա.Լ. ԿԱՆԻՆ։

Ուրեմն աճապարեցէք եւ օգտուեցէք առիթէն, երբ տակաւին ծախու հողեր ունինք մեղրը 10, 12, 13 ֆրանքէն։ Նկատի չենք առներ շինելու մտադրութիւն ունենաք կամ ոչ, այս առիթը փախցնէք եւ գոնէ կտոր մը հողի տէր եղէք։

Մանաւանդ նկատի առէք մեր խիստ նպաստաւոր պայմանները, զոր չէք կրնար գտնել ուրիշ որեւէ տեղ։ Մեր պայմանները կը յարմարին նոյնիսկ ամէնէն համեստ քսակներու։

ԱՀԱԻԱՍԻԿ ՄԵՐ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐԸ—

1.— Գնուելիք հողին միայն հարիւրին տասը կանխիկ, (մնացեալը 3 տարիէն վճարելի։ Այսինքն մեդրը 10 ֆրանքէն 500 մեդրնոց հողի մը համար (որ 5000 ֆրանք կ'արժէ) պէտք է վճարել միայն 500 ֆրանք կանխիկ, իսկ ամսէ ամիս միայն 125 ֆրանք։

2.— Հարիւրին տասը կանխիկ վճարելի գումարին համալ կարելի է դիւրութիւններ տալ։

3.— կանխավճարը տրուած օրն իսկ ձեր հողը ձեզի կը յանձնենք եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ հողին տէրն էք ու կրնաք ձեր ուզած ձեւովը գործածել։

4.— Ամավճարներու համար մինչեւ գրասենեակ գալ ժամանակ կորսնցնելու հարկ չկայ։ Մեր պանքային գանձապաշտօնեան ամէն ամիս ձեր տունը կը դիմէ եւ ձեր ամսավճարը կը գանձէ։

5.— «վիապլիթէ»ն, այսինքն փողոցներու եւայլն շինութիւնը մեր վրայ է։

6.— Ջուրը արդէն մեր ծախքովը բերուած է։

7.— Մեր հողերը մեծ մասամբ ծառուտ են, այնպէս որ դէն իւրաքանչիւր մեդր հողի վրայ վճարուած գումարին համապատասխան ծառ կ'ունենաք։

8.— Մեր հողերը գնողները ստիպուած չեն շէնք շինել, կրնան եղածին պէս պահել որքան ժամանակ որ ուզեն եւ կրնան գործածել իրենց հաճելի երեւցած ձեւով (արգիլուած է միայն անբարոյական հաստատութիւններուն)։

9.— կայարանէն մինչեւ հողին գտնուած տեղը քալել կարող ոտքերուն համար օմնիպիւսի սպասարկութիւն մը հաստատուած է։

10.— Տարեկան տոկոսը միայն 100ին 7 է եւ ոչ թէ 9 կամ 10։

11.— Մեր հողերը կը գտնուին 80 մեդր բարձունքի մը վրայ, այնպէս որ բնաւ ողողումի վախ չկայ։

12.— կարելի է երկու հոգի մէկ հող առնել եւ բաժնել պաշտօնական երկրաչափը յաճախորդներուն փափաքին համաձայն կը բաժնէ հողերը եւ իւրաքանչիւրին կը տրուի պաշտօնաթուղթ։

Այսքան դիւրութիւններ եւ նպաստաւոր պայմաններ ուրիշ մէկ տեղ եւ ոչ մէկ ժամանակ կարելի չէ գտնել։ Որեւէ տեղ հող գնած ձեր մէկ ծանօթին հարցուցէք եւ պիտի տեսնէք թէ ինչ պիտի պատասխանէ։

Օգտուեցէք այս առիթէն երբ տակաւին ուշ չէ։ Գնեցէք քսակին համեմատ հող մը, ինչպէս արդէն բազմաթիւ Հայեր գնած են եւ կրնաք վստահ ըլլալ որ ըրած պիտի ըլլաք

ԽԻՍՏ ՇԱՀԱՒՈՐ ԳՈՐԾ ՄԸ

Տակաւին ծախու հողեր ունինք Ժիւվիզիէն մէկ կայարան անդին՝ Սավինեի Սիւր Օրժ՝ փարիզէն կէս ժամ հեռու, մեդրը 10, 12, 13 ֆրանքէն.

ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ MERLIMONT-PLAGE

որ կը գտնուի Paris-Plageի *և* Berck-Plageի *մէջտեղ, փարիզէն 3 ժամ հեռու, մեդրը 16 ֆրանքէն մինչեւ 50 ֆրանք։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել, անձամբ, նամակով կամ հեռաձայնով։*

Պ. ԿՐԷԿՈՒԱՐ ՇԷՓԷՐԵԱՆԻ

12, Րիւ կրանժ Պաթելիէր, Փարիզ, Մէթրօ։ Փելլէ կամ Գաւտէ։ Թէլէֆոն, Փրովանս 67-51։

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՋԱՇԱՐԱՆ "ԲԱՐԶՐ ՀԱՅՔ,,-ԼԻՕՆ

202, Rue Boileau (ՆԱԽԿԻՆ ՊՕԼԻԱՆ)

Արեւելեան եւ եւրոպական համադամ կերակուրներ։

Ընտանեկան խնամուած սպասարկութիւն։

Փափկաճաշակներու ժամադրավայրը։

— ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ —

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ

ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ եւս կ'ուզուին գործ նորոգելու համար, լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ։

Դիմել՝ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆի Rue Lepic 45, Paris 18. *Հեռ.* Marcadet 27 - 14. Métro Blanche.

ԹԱՐՄ ՍԱՒՈՒԱ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ,,

26, Rue de Trévise, Métro C

Tél. Bérgère 38-63

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կ'ուզուին գործի գործակիցներ՝ արեւելեան գործարքներու համար և կամ նորակոչներ, յարմար օրակարգերով մէկ Ս. Բաբախրիսթոֆ 44 Ֆէսար, Փարիզ (19րդ)։ Պիտի ծանօն։

Le Gérant: H. TEURNIER

Imp. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ		20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և	» Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա		—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ		—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1926

29 SEPTEMBRE 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 182 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ "ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՊԷՆՏԷԿԵԱՆ,,ՆԵՐԸ

Ամէնուն միտքն է այն գռեհիկ ընթացքը զոր բռնեցին հայ պոլշեւիկներն ու ռամկավարները, Հայաստանի ծանօթ ձերբակալութեանց առթիւ:

Ուրացում, հեգնութիւն, լրբութիւն, — այս բոլորը տեսանք. մինչեւ որ «Խորհրդային Հայաստան» ինք հարկադրուեցաւ խոստովանիլ իրողութիւնը, գայն վերածելով ամենազօր Չեկայի ուզած կաղապարին: Ըսին թէ հարիւրաւոր չեն զոհերը, այլ միայն 110 հոգի, որոնց եօթանասունը Դաշնակցական, և քառասունը մուսաւաթական:

Անյուհետեւ սկսաւ նոր եղանակ մը, — կառավարութիւնը իրաւունք ունէր այս բարբարոսութիւնը կատարելու, «յանուն հայրենիքի գերագոյն շահերուն»: Ռամկավարներուն Ամերիկայի պաշտօնաթերթը քանի մը անգամ սրտագին գոհունակութիւն ալ յայտնեց, խրախուսելով Չեկան. «Հայաստանի ապահովութեան եւ բարօրութեան ցանկացող ամէն հայ, բնականաբար գոհ միայն կրնայ ըլլալ այս արդիւնքէն: Հայաստանի կառավարութիւնն ու կովկասեան իշխանութիւնք գնահատելի աչալրջութեամբ մը իրենց պարտքը կատարած են, երկրին խաղաղութեան համար անհրաժեշտ միջոցները գործադրելով» («Պայքար», 27 Մայիս):

Այո, գրեցին եւ կը շարունակեն գրել ճիշտ այնպէս ինչպէս Թուրք «պէնտէկեան»ները Համիտի օրով, ինչպէս ամբողջ Թուրք մամուլը՝ ո՛ր եւ է հակահայ գործողութեան առթիւ:

Կարելի էր ատիճան մը հասկնալ այս փոքրոգութիւնը, եթէ անոր հեղինակները խօսէին ու գրէին իբրեւ երազեկ, իբրեւ քաջածանօթ՝ բոլոր անցուդարձերուն: Մինչդեռ այս թշուառ հրապարակագիրները —հասարակ ժամկոչներ— ուրիշ աղբիւր չունին բայց միայն խորհրդային խողովակները, ե՛ւ անճարակ ե՛ւ խարդախ: Հասկնալի էր, կ'ըսենք, եթէ տեղին վրայ ուսումնասիրած, ստուգած ըլլային խնդիրը: Մինչդեռ, հալած իւղի պէս կուլ տալով «Խորհրդային Հայաստան»ի թխածոյ պատմութիւնը, պիտի յանգէին զարշելի եզրակացութեանց:

Այդպէս ալ եղաւ: Մինչեւ այսօր կոյր ատելութեամբ լեցուած գրիչները կը ճգնին համոզել իրենց ընթերցողները՝ թէ Հայաստանի մէջ ձերբակալութիւններ կատարուեցան, որովհետեւ «Դաշնակ»ները դաւադրութիւններ կը սարքէին Մուսաւաթականներուն հետ ձեռք ձեռքի...: Դիտելի է որ, նոյն իսկ խորհրդային թերթերը շատ չծանրացան այս կէտին վրայ. քար մը գլորեցին եւ անցան, որովհետեւ, իրականին մէջ, ձերբակալուած Թուրքերուն մէջ կան ոչ թէ «Դաշնակ»ներուն դաշնակից, այլ պոլշեւիկներուն զինակից գործակալներ, քէմալական, իթթիհատական կամ մուսաւաթական:

Եւ բուն վտանգը ա՛յս է,— ինչպէս էր երէկ: Հայաստանի վարիչներն իսկ անոր մասին գաղափար կազմեցին Ռիզոֆի այցելութենէն յետոյ: Հինգ տարիէ ի վեր դաշնակցական մամուլը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Թուրք յայտնի եւ գաղտնի գործակալներու գործունէութեան վրայ, Նախիջեւանէն մինչեւ Ղարաբաղ եւ Բագու. բայց ջուրի ձայն կուգայ: Պոլշեւիկները — մանաւանդ հայ պոլշեւիկները— չափազանց հափկանկատ են «ընկեր»Քէմալին հանդէպ, եւ այնքան դիւրագէտ, որ, երբ հարկ եղաւ քանի մը Թուրք ձերբակալել, ճապարեցին անոր տասն անգամն ալ հայ խառնել կարաւանին, որպէսզի ազգամիջեան խնդիր չծագի, եւ հաւասարակշռութիւնը պահպանուի...

Ինը-տասը ամիս անցեր է, եւ հայազգի իշխանաւորները քաջութիւն չունեցան հրապարակային դատավարութեամբ մը երեւան հանելու ամբողջ ճշմարտութիւնը: Կալանաւորները ապացուցել հոչակեցին, բողոքելով գործուած բռնութեանց դէմ, այց մանաւանդ պահանջելով հրապարակային դատ: Չեկան տուսափեցաւ այս պատուաւոր ելքէն: Եւ տասը ամսուան տարչարանքէն յետոյ, մաս մը արձակեց, աւելի մեծ մաս մը աքսորեց, իսկ մնացողներուն վիճակը յայտնի չէ: Ամենէն բերեցինք որ եօթանասուն տարեկան ծերունի մը անձնապան դած է աքսորի ճամբան, Սեւանի լիճը նետուելով: Անկէ աւելի տարէց հայրենակից մը հիւծուեցաւ բանտին մէջ: Այս երու մանուկի պարագաները կը յիշենք, աղօտ գաղափար մը տալու համար ամբողջ բարբարոսութեան վրայ: Դեռ չենք տոմեր ուռեկիք եւ ճերմակեղէն տանող մայրերու, քոյրերու ամ ազգականներու կրած նախատինքները՝ բանտի դուռներուն առջեւ:

Ահա ա՛յս քաջագործութիւններն են որ կը ծափահարուին պէնտէկեան»ներուն կողմէ: Անոնց լեզուն առաջ չգնաց, մեղրանքի բառ մը արտասանելու համար այն հրէշային դաւադրութեան, Թուրքեւպոլշեւիկ գործակցութեան դժոխային ազերուն առթիւ, որոնց ծալքերը քակուեցան իթթիհատականներու դատավարութեան առթիւ: Բայց հաւատացին սրիայական սուտի մը —դաշնակ-մուսաւաթ դաւադրութեան— ամիսներէ ի վեր կը պարեն այդ «ճագ-պանտ»ին վրայ:

Ստրուկը ստրուկ է, ի՛նչ հորիզոնի տակ ալ ապրի:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՄԱԹՐՔԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Հայրենիք» նորէն կը ծաղկէ ռամկավարներուն ծանծաղամտութիւնը, որ ոչ սահման ունի, ոչ ալ վախճան.

— «Ռամկավար օրգան «Պայքար» քանի մը խմբագրականներով կ'անդրադառնայ համաթուրանականութեան, միմիայն անոր համար, որ ապացուցանէ թէ՝ համաթուրանական (աւելի շիտակ՝ համաթրքական) ծրագիրը մտացածին բան մըն է. որ Էնվէր-Թալէաթեան ընկերութեան Թուրքիստան, Բագու, Նախիջեւան և Կարս գանուիլն ու սպաննուիլը տակաւին փաստեր չեն, որ անոնք համաթրքական ձգտումներ ունեցած են, որ Նուրի փաշայի բանակին Ղարաբաղէն, Զանգեզուրէն եւ Նախիջեւանէն անցնիլ դառնալը, պարզ աթոռի կռիւ էր. որ մէկ միլիոն հայութեան բնաջնջումը լոկ խոլամական մոլեռանդութեան հետեւանք էր. որ, վերջապէս համաթուրանական երազը իրականութիւն չպիտի կրնայ դառնալ, քանի գոյութիւն ունին Ռուսաստանի եւ Անգլիոյ պէս հզօր պետութիւններ, որոնք հիւսիսէն ու հարաւէն օղակած են թրքական ցեղը:

Իրօք, չարժեր Ռամկավարներով զբաղիլ, որովհետեւ ապարդիւն աշխատանք մըն է ձգտիլ որ եւ է լուրջ բան հասկցնել անոնց:

Համաթրքական խնդիրը, մօտ 30 տարիներէ ի վեր գործնականօրէն կեանքի կոչուած է եւ պատերազմի ընթացքին հասած է իր գագաթնակէտին: Համխալամութիւնը երկրորդական ուժ մը դարձաւ Թուրքիոյ համար, ինչ որ յետագայ փաստերն ալ ապացուցին: Հիմա թրքական շարժումները համխալամական ակնոցով տեսնելը խոշոր սխալ մը պիտի ըլլար: Թուրքիոյ ղեկավար տարրերը, ըլլան անոնք իթթիհատական, քէմալական թէ յետադիմական, համաթրքութեան ձգտելու տեսակէտէն, իրարմէ չեն տարբերիր: «Մենք նոյնքան վտանգաւոր կը նկատենք Քէմալն ու իր շրջապատը հայ ժողովրդին համար, որքան Իթթիհատի երէկուան կախուածները»: Այսքան յստակ ու այսքան վճռական է մեր դիրքը: Աւելի լուսաբանութիւններու համար մեր հակառակորդները կրնան դիմել թրքական աղբիւրներուն»:

Ի՞ՆՉ ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ...

Ռամկավար Արեւը, որ Բարեգործականի եգիպտոսի երախտաւորեալներուն փշրանքներովը կ'ապրի, նոր խմբագրականով մը յանդուգն խօսքեր կ'ուղղէ այդ հաստատութեան վարիչներուն.

«Թո՛ղ պատասխան տրուի մեզի, թէ ինչո՞ւ Բարեգործականը հակառակ Հայաստանի հետ կնքած համաձայնութեան, տակաւին գործադրած չէ Շէն Գաւիթի որբանոցին կառուցումը եւ 350 որբերու անմիջական փոխադրութիւնը: Ինչո՞ւ չխօսիլ հրապարակով եւ չըսել թէ դժուարութիւնները ո՞ւր են եւ որո՞ւ կողմէ յարուցուած:

Թող ըսուի թէ ինչո՞ւ երբ Երուսաղէմի և Պէյրութի որբանոցներուն մէջ հազիւ քանի մը հարիւր որբեր մնացած են, հակառակ Հ. Բ. Ը. Միութեան մեծանուն նախագահին այն յայտարարութեան թէ արտասահմանեան հաստատութիւնները հաշուեյարդարի ենթարկելէ յետոյ Հայաստանի մէջ ձեռնարկներ պիտի կատարուին, Բարեգործականի պիւտճէն տրամադրուած է միայն արտասահմանի համար: Տարեկան մօտաւորապէս քառասուն հազար պիւտճէ մը ունի Բարեգործականը, կրնա՞ք մեզի ըսել թէ ատոր ո՞րքանը յատկացուած է մայր հայրենիքին»:

ՈՍԿԻ ԾԱԽՈՂՆԵՐԸ

Երկուշաբթի առաւօտ կանուխ, դրամատան դուռները տակաւին չբացուած, մեծ բազմութիւն մը խռնուած էր Պանք տը Ֆրանսի կեդրոնին եւ մասնաճիւղերուն առջեւ: Ծեր կիներ, նախկին զինուորներ, աշխատաւորուհիներ քսակներ բռնած կը սպասէին: Ժամը 8.30ին դուռները բացուեցան եւ բազմութիւնը ուզեց ներս խուժել: Սակայն պահակները տասնական հոգի միայն ներս կ'առնէին: Ներսը ոսկիները առանձին առանձին կը կշռուէին: Կէսօրէն վերջ բազմութիւնը աւելի շատցաւ: Կեդրոնը երկու գանձապահ միայն յատկացուցած էր: Ժամը 2.30ին ստիպուեցաւ անոնց թիւը 10ի բարձրացնել: Այդ օրը 1500 հոգի ներս առնուեցան, մեծ մասը արծաթ դրամ բերողներ էին: Պանք տը Ֆրանսը ամէն շաբաթ իր հաշուեկշիռին մէջ պիտի արձանագրէ այս ձեւով մտած ոսկին եւ արծաթը: Շատեր չէին ուզեր յանձնել իրենց մետաղեայ դրամները անոր համար որ պաշտօնեաները կը պահանջէին արձանագրել իրենց անունն ու հասցէն: Ի վերջոյ յայտարարուեցաւ թէ այս ձեւակերպութիւնը պարտաւորիչ չէ: Երէկ եւս նոյն խուժումը շարունակեց:

ՍԹԵՐԼԻՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ժամանակէ մը ի վեր խրախուսում կը տիրէ Պոլսոյ մէջ, ստեռլինի բարձրացման հետեւանքով: Վերջերս անյայտացած է Սաքօ անուն սակարանային գործակալ մը, որ դրամատուններու հաշւոյն կը գործէր սակարանին մէջ: Յուսալով որ, ամէն տարուան պէս, այս տարի Սեպտ.ին ալ անգլ. ոսկին անկում պիտի կրէ, Սաքօ վերջերս մեծաքանակ ստեռլին ծախած էր: Նկատելով որ, հակառակ նախատեսութիւններուն անգլիականը բարձրացաւ, Սաքօ չէ կրցած դրամատուններու հաշւոյն իր ծախած ստեռլինները վերադարձնել եւ անյայտացեր է: Սաքօի այս խորհրդաւոր անյայտացումին վրայ, Օսմ. Դրամատան «չանժ»ի պաշտօնեան Պ. Տիւրկէր կորսնցուցած է իր մտային հաւասարակշռութիւնը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Փուանքարէի երկու ճառերը

Պոլանի եւ Շթրէզէմանի տեսակցութենէն յետոյ եւ Խորհրդարանի բացումէն առաջ օրուան ամէնէն կարեւոր խնդիրն է վարչապետ Փուանքարէի արտասանած ճառերը Սէն-Ժէրմէնի եւ Պար-լը-Տիւքի մէջ: Գերմանները մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասէին այս ճառերուն, մանաւանդ ազգայնականները, որովհետեւ Փուանքարէ ճանչցուած է իբրեւ գերմանատեաց եւ հակառակ՝ ֆրանքօ-գերման համաձայնութեան:

Սէն-Ժէրմէնի ճառին մէջ վարչապետը խօսքն ուղղելով պատերազմի անդամատեալներուն, ըսաւ. «Այն պահուն ուր կեդրոնական պետութիւնները աշխարհի վրայ շղթայազերծեցին աննախընթաց արհաւիրք մը, ձեզմէ ոչ ոք մտածեց այս յարձակումին պատասխանատու նկատել անխտիր բոլոր Գերմանները: Եւ սակայն դուք չէք կրնար մոռնալ ո՛չ այն իրողութիւնը թէ պատերազմը մեզի դէմ է որ յայտարարուեցաւ, ո՛չ ալ այն որ մեր հողին վրայ փոխադրուեցաւ շնորհիւ չէզոք պետութեան մը բռնաբարման: Եթէ այսօրուան Գերմանիան բացէ ի բաց այպանէ երէկուան Գերմանիոյ կարգ մը արարքները, որքան աւելի դիւրին պիտի ըլլար ձեզի՝ ձեր աչքերը հեռացնել ձեր սպիներէն ու ձեռք երկարել ձեր վէրքերու հեղինակներուն»:

Գերման ազգայնական մամուլը զայրացած է այս ճառին դէմ եւ կ'ըսէ թէ պատերազմին պատասխանատուն Փուանքարէն է՝ Իզվոլսքիի եւ Սազանովի հետ: «Լօքալ Անցայկըր» կը պահանջէ որ Շթրէզէման եւ Փուանքարէ դէմ դիմաց նստին եւ ճշդեն պատերազմի պատասխանատուն: Շթրէզէմանի այն յայտարարութիւնը թէ Գերմանիա Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելով պատասխանատուութիւնը վրայէն նետած է, բոլորովին անտեղի է, քանի որ Փուանքարէ տակաւին նոր յարձակումներ կ'ընէ գերման պատւին դէմ:

Թուրքիա եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը

«Թան»ի Պոլսոյ թղթակիցը խօսելով Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելուն մասին, կ'ըսէ թէ մէկ բան միայն պատճառ եղած է որ Թուրքիա մինչեւ հիմա յետաձգէ իր ընդունելութեան խնդրագիրը: Ռուսեւթուրք դաշնագրին համաձայն, Էնկիւրի եւ Մոսկուա ստանձնած են կարգ մը փոխադարձ քաղաքական պարտաւորութիւններ, որոնք երկու դրացիներուն միջեւ բախումներ առաջ պիտի բերեն այն օրը, ուր Թուրքիա մտնէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Կացութիւնը նոյնն է Մոսկուայի եւ Պերլինի միջեւ եւ սակայն Գերմանիա չվարանեցաւ մտնելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Ուստի, եթէ Մոսկուայի եւ Պերլինի միջեւ յարաբերութիւնները չեն ազդուիր որեւէ կերպով Գերմանիոյ Ժընեւի մէջ ընդունուելուն պատճառաւ, նոյնը պիտի ըլլայ անշուշտ Մոսկուայի եւ Էնկիւրիի յարաբերութեանց համար այն օրը, ուր Թուրքիա իր կարգին պիտի ներկայանայ միջազգային արիսպագոսին առջեւ: Գերմանիոյ վերջնական դիրքը պիտի ճշդէ նաեւ Թուրքիոյ դիրքը:

Քաղաքացիական տուրքը

1926 Ապրիլի օրէնքով քաղաքացիական տուրք մը հաստատուած էր, որուն համաձայն Ֆրանսա բնակող ամէն անհատ նուազագոյն տարեկան 40 ֆրանք պիտի վճարէ: Այս տուրքը զանազան բողոքներու տեղի տուած ըլլալով, այս տարի միայն պիտի գանձուի: Ելմտական նախարարութիւնը որոշած է յառաջիկայ տարուան ելմտացոյցին մէջ չանցունել զայն:

Արքայականները կը պաշտպանեն Քօնտիլիսի

Յունաստանի մէջ կացութիւնը դեռ չէ խաղաղած: Քաղաքական դաւադրութիւնները կը շարունակուին օր ցորեկով: Հակավենիզէլոսեան երեք կուսակցապետներ՝ Զօր. Մէթաքսաս, Ցալտարիս եւ Տէմիրճիս Հանրապետութեան նախագահ Քօնտուրիօթիսի ներկայանալով պահանջեցին որ լուծէ ներկայ դահլիճը եւ կազմէ նորը: Նախագահը պատասխանեց թէ ինք պաշտօնը վերստանձնած էր այն պայմանով միայն որ միացեալ դահլիճ պիտի կազմուի, ու առաջարկեց կրկին խորհրդակցութեան կանչել բոլոր կուսակցութեանց պետերը:

Ասոր վրայ, տեսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ զօր. Քօնտիլիսի եւ արքայականներու պետ զօր. Մէթաքսասի միջեւ: Այս վերջինը պահանջեց ընդունիլ արքայականներու պահանջները: Զօր. Քօնտիլիս պատասխանեց թէ ինք միայն Սահմանադրութեան եւ ընտրական օրէնքին համաձայն կրնայ շարժիլ, ու աւելցուց թէ ընտրութիւններէն վերջ գործէ պիտի քաշուի:

Զօր. Մէթաքսասի պնդումներուն վրայ Քօնտիլիս յայտա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Ճիշտ ութսուն տարի առաջ՝ 1845 թ. հոկտեմբերի 28-ին, Ալեքսանդր Ա կայսրի հրամանագրով Հայկական մարզը վերանվանվեց Երևանի նահանգ։ Այդ օրվանից սկսվեց Երևանի նահանգի պատմության նոր շրջանը։

Ռուսական տիրապետության հաստատումից հետո Երևանի նահանգը դարձավ ռուսական զորքերի հենակետը Անդրկովկասում։ Ռուսական զորքերի հետ Երևան եկան նաև ռուս պաշտոնյաներ, որոնք ստանձնեցին նահանգի կառավարումը։ Նրանք ձգտում էին ռուսացնել տեղի բնակչությունը, ոչնչացնել հայկական մշակույթի հետքերը։ Ռուսական կառավարությունը հայերի հետ վարվում էր որպես նվաճված ժողովրդի։ Հայերը զրկված էին ինքնավարության ամենաչնչին իրավունքներից։

Ռուսական կառավարությունը հայ ժողովրդի նկատմամբ իրականացնում էր դաժան հարկային քաղաքականություն։ Հարկերի ծանրությունից տառապում էին հատկապես գյուղացիները։ Հարկերի հավաքագրման ժամանակ տեղի էին ունենում չարաշահումներ։ Հարկերը հավաքելիս հաճախ կիրառվում էին ծեծ և տանջամահ անելու դեպքեր։

Ռուսական կառավարությունը հայ ժողովրդի նկատմամբ իրականացնում էր նաև ազգային ճնշման քաղաքականություն։ Հայերի ազգային ինքնության դեմ ուղղված միջոցառումների շարքում կարելի է նշել հայկական դպրոցների փակումը, հայկական մամուլի հալածանքները, հայ գրականության և մշակույթի հուշարձանների ոչնչացումը։

Ռուսական կառավարությունը հայ ժողովրդի նկատմամբ իրականացնում էր նաև կրոնական ճնշման քաղաքականություն։ Հայ եկեղեցին ենթարկվեց ռուսական կառավարության հսկողությանը։ Հայ հոգևորականները հալածանքների էին ենթարկվում

ՊՈՓՈՂ

(«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»-ԻՑ)

— Ինչո՞ւ ես այդքան տխուր, Արամ, ինչ է պատահել քեզ հետ։

— Ոչինչ, պարզապես ձանձրանում եմ։

— Ձանձրանո՞ւմ ես։ Ինչպե՞ս կարելի է ձանձրանալ, երբ ամեն կողմ գարուն է, ծաղիկներ են բացվում, թռչունները երգում են, ամեն ինչ ուրախություն է շնչում։

— Գիտեմ, բայց ես ինձ տեղ չեմ զգում։ Ինչ-որ մի անհասկանալի տրտմություն է տիրել ինձ վրա։ Ոչ ոքի հետ չեմ ուզում խոսել, ոչ ոքի չեմ ուզում տեսնել։ Ուզում եմ միայնակ մնալ։

— Ես քեզ չեմ հասկանում, Արամ։ Ինչպե՞ս կարելի է այդպես լինել։ Ինչո՞ւ ես այդպես վարվում։

— Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչո՞ւ եմ այդպես վարվում։ Ասում եմ քեզ, որ ինձ տեղ չեմ զգում։ Ինչ-որ մի ուժ ինձ ստիպում է այդպես վարվել։

— Ուրեմն դու հիվանդ ես, Արամ։ Պետք է գնաս բժշկի մոտ։

— Ոչ, ես հիվանդ չեմ, ես պարզապես ձանձրանում եմ։

— Ուրեմն դու ինձ չես սիրում, Արամ, որ ինձ հետ չես ուզում խոսել։

— Ես քեզ սիրում եմ, Նարե, բայց ես ինձ տեղ չեմ զգում։

— Ուրեմն ես քեզ չեմ հասկանում, Արամ։ Ինչպե՞ս կարելի է սիրել և միևնույն ժամանակ ձանձրանալ։

— Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչպե՞ս կարելի է սիրել և միևնույն ժամանակ ձանձրանալ։ Ես ինքս էլ չեմ հասկանում

բարեց թէ մէկ-երկու հակավէնիզէլոսեան նախարարներ պիտի առնէ գահլիճին մէջ, ընտրութեանց անկողմնակալութիւնը ապահովելու համար: Արքայականները ընտրական բուռն պայքար կը մղեն:

⁂ Հելլէն դեսպանատունը պաշտօնապէս կը հերքէ թերթի մը հաղորդած այն լուրը թէ փանկալոս բանակցութիւններ կատարած է Պալքանեան պետութեան մը հետ գործակցաբար Թրակիոյ վրայ յարձակելու համար:

Գարախան պաշտօնեակ?

Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Փէքինի սովեդական դեսպան Գարախանի պիտի յաջորդէ Մուքտէնի սովեդական հիւպատոս զնդապետ Քրաքովիցքի, որ նախապէս Չա-էր կուսակցութեան կը պատկանէր եւ քաղաքացիական կռիւներու առեն պայքարած էր պոլշեւիկներուն դէմ:

⁂ Լոնտոնի սովեդական դեսպան Քրասին, որ երկար առեն ի վեր հիւանդ էր, զարմանուած ըլլալով իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ:

Ամստամբութիւն Ալպանիոյ մէջ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ՝ երկու օրուան կռիւներէ յետոյ, ալպանացի յեղափոխականները յաղթեցին կառավարական զօրքին եւ գրաւեցին Շքոտրան: Կառավարութիւնը պաշարման վիճակ հռչակեց: Շարժումը տարածուած է ամբողջ հիւսիսային շրջանին մէջ:

Պոլիսը ազատ նաւահանգիստ

Ինչպէս գրած էինք, Պոլսոյ մէջ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուած է, ազատ գօտի մը հաստատելու համար, քանի որ քաղաքը կորսնցուցած է իր տնտեսական արժէքը: Ամէն բարձր յանձնաժողով մը կազմուած է գործավարութեանց ներկայացուցիչներէն, կանոնագիր մը պատրաստելու համար: Տեղի մասին որոշում տրուած չէ տակաւին: Շատերը կ'առաջարկեն Քիւչիւք Զէքմէճէի կողմը կամ Իմմիթի ծոցը. բայց աւելի հաւանական է որ Եէնի Գափուի նախընտրութիւն տրուի, որովհետեւ Իմմիթի ծոցը ռազմագիտական արժէք ունի:

⁂ Ռուսական դեսպան Սուրից, որ Պոլիս կը գտնուէր, Էնկիւրի դարձաւ, ոուսեւթուրք առեւտրական դաշնագրին բանակցութիւնները լրացնելու համար:

Ժանտախտ դէպքեր Պոլսոյ մէջ

Վերջերս ժանտախտի վեց-եօթը դէպքեր պատահած ըլլալով Պոլսոյ մէջ, կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է և ընդհանուր պատուաստ կատարել կուտայ: Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ՝ վերջնապէս յայտնի եղած է որ ժանտախտի դէպքերը ամէնէն աւելի կը պատահին Այվանսէրայի, Ունգափանի և Թահթաքալէի կողմերը: Առողջապահական տեսչութիւնը որոշած է խիստ քննութեան ենթարկել յիշեալ վայրերու և շրջակայքի խաներն ու պանդոկները: Հաստատուած է որ մասնաւորապէս Թահթաքալէի և Մեծ Շուկայի կողմերը գտնուած խարխուլ խաները մանրէներու բոյներ դարձած են: Ուստի հիմնական մաքրութեան և հականեխման պիտի ձեռնարկուի յիշեալ շէնքերուն մէջ: Այս գործողութեանց ընդդիմացող «խանճի»ներն ու պանդոկապետները, ինչպէս նաեւ անոնք որ պէտք եղած մաքրութիւնը չեն կատարեր իրենց շէնքերուն մէջ, օրինական հետապնդումի պիտի ենթարկուին:

⁂ Մասնագէտ բժիշկներու յայտարարութեանց համաձայն Պոլսոյ կարգ մը շրջանակները ժանտախտի բոյն դարձած են և եթէ խիստ միջոցներ ձեռք չառնուին այս երեւոյթը ամէն տարի պիտի շարունակուի: Առաջարկուած է որ միջոց մը Պոլսոյ բոլոր սահմանները փակելով ամբողջական հականեխում մը կատարուի, բայց այս բանին համար 2 միլիոն ոսկիի պէտք պիտի ըլլայ: կը խորհուի նաեւ պատուաստել Պոլսոյ ամբողջ բնակչութիւնը:

Շաբաթը հինգ օր միայն

Հէնրի Ֆորտ, ամերիկեան ինքնաշարժի հռչակաւոր գործարանատէրը, որ ուշագրաւ դէմք մըն է, որոշեց շաբաթը հինգ անգամ միայն աշխատցնել իր բանուորները: Այս առթիւ ծրագիր մը պատրաստած է, որուն համաձայն բանուորները նոյնքան աշխատավարձ պիտի ստանան որքան վեց օր աշխատած առեն: Օրական աշխատանքի միջոցն ալ ութ ժամը չպիտի անցնի: «Օրական ութ ժամուայ աշխատանքը բարգաւաճման շրջան մը բացաւ Ամերիկայի մէջ: Շաբաթական հինգ օրը մեծ բարգաւաճման շրջանը պիտի բանայ», կ'ըսէ միլիոնատէրը:

Վայրենի արարք մը

Պօտոյի մօտակայ գիւղի մը մէջ պատահած է հետեւեալ վայրագ դէպքը: Պ. Կուգէ կիրակի գիշեր իր գործաւորներէն Քօնպը ղրկեց Ժան Տէլմօնի մօտ՝ պահանջելու համար իր առնելիքը: Տէլմօն կը քնանար, բայց Քօնպի ձայն տալուն վրայ արթնցաւ եւ ըսաւ. «Հիմա հաշիւդ պիտի կարգադրեմ»: Ու անկողնէն դուրս ցատկելով շագանակենիէ գաւազան մը առաւ եւ առանց հարցուփորձի սկսաւ անխնայ ծեծել զայն եւ տունէն ներս քշել: Քօնպի ընկերացող երկու պատանիներ իրենց վախէն փախան: Տէլմօն եւ կինը շարունակեցին կիսով ու գաւազանով ծեծել բանուորը, որուն ոտքերը կապելով պխիվայր կախեցին սանդուխէ մը, յետոյ այ թեւը երկաթեայ ձողի մը ու ձախը՝ սեղանի մը ոտքին կապեցին: Տէլմօն գողցաւ նաեւ Քօնպի դրամապանակին մէջ գտնուող 2465 ֆրանքը: Խեղճ գործաւորը ցաւէն կը պոռար, երբ Տէլմօնի կինը եռացած ջուր թափեց գլխուն: Իսկ ինքը Տէլմօն երկու անգամ աքցանով անոր մազերը փետուեց: Քօնպ այս վիճակին մէջ մնաց իրիկուան ժամը 11էն մինչեւ առաւուան ժամը 7, երբ յաջողեցաւ կրծելով փրցնել ձախ ձեռքը կապող չուանը եւ այ ձեռքն ու ոտքերն ալ քակել: Յետոյ վազեց բժիշկի մը մօտ, որ տեսաւ թէ 17 տեղէն վիրաւորուած էր: Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց հրէշ Տէլմօնը:

Դէպքերը պարսկական Քիւրտիստանի մէջ

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ մաժուլը ամենախիստ լռութիւն կը պահէ Քիւրտիստանի դէպքերու մասին: Շարունակ գաղտնի հեռագիրներ կը փոխանակուին Շահ փէհլեվիի եւ Քիւրտիստանի իր հրամանատարին միջեւ: Բազմաթիւ լրտեսներ ձերբակալուած են:

"Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,ՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԱՏՐՈՆ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

9 Հոկտեմբերը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

«Petit Journal»Ի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, RUE CADET, MÉTRO CADET

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ձՈՒ ԲԱԺԻՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական պարեր, Jazz-Band.

Հայկ. նուագախումբ, և ճոխ պիւֆէ — Մուտքը 7 ֆր.

"Հ. Յ. Դ. ՕՐ,,Ը ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Օրուայ տօնին առթիւ Սէն-Շամօնի տեղական կոմիտէն կազմակերպած է գեղարուեստական իանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ 3 Հոկտ. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սալ տէ ֆոնֆէրանսի սրահին մէջ:

ՊԻՏԻ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Պիտի ըլլան արտասանութիւններ, երգեր, նուագ եւ կովկասեան պարեր: Մուտքը 3 ֆրանք:

"Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ԼԻՕՆԻ ՄԷՋ

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն կազմակերպած է հանդէս մը

9 Հոկտ. Շաբաթ երեկոյ ժամը 8 ուկէսին

3րդ ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Մուտք մասնաւոր տոմսերով

Տոմսերը կը ծախուին քանկէօզեանի ճաշարանը 202, Rue Boileau, Lyon.

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԱՆԿԼՃԵԱՆ

ԵՒ

Պ. ՄԵՍՐՈՊ ՊԱՑԸՆՏՐԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

18 Սեպտ. 1926 Մարսէյլ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»ՈՒԱՆ հանդէսի տոմսերը կը գտնուին նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը: Փութացէք ժամ առաջ գնել, խճողումի տեղի չտալու համար:

Հ. Յ. Դ. Ուսան. Միութեան Ընդհ. Ժողովը այսօր Զորեքշաբթի (29 Սեպտ.) երեկոյ, ժամը 9ին, Ֆլօրիա ճաշարանին վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. ԳԷՈՐԳ-ԶԱՎԱՐԻՇ խումբի ժողովը յառաջիկայ շաբաթ երեկոյ, 2 Հոկտ. ժամը 9ին, Ռուսոամի սրահը: Դասախօս ընկ. Ռ.:

Անկէնի Հայ երիտասարդաց միութեան առաջին երեկոյթը Զորեքշաբթի 29 Սեպտ. գիշեր ժամը 9էն 12, Անկէնի Pavillon du lac ի մէջ: կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները, հաճելի անակնկալներ, ճաշակեալ եւ պար: Մուտքը ազատ է:

ՌՈՍՏՈՄ լսարանական միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ խումբերու լիազօր ներկայացուցիչները վաղը՝ Հինգշաբթի երեկոյ (30 Սեպտ.) ժամը 9ին 131 Fbg. du Temple.

ՊՈՒԱ-ԴՈՒԼՈՄՊԻ եւ ԱՆԻԷՐԻ շրջանին մէջ կազմուած է Հ. Յ. Դ. ԵՌԱԴՈՅՆ խումբը, որուն կը հրաւիրուին մասնակցիլ այն բոլոր Դաշնակցական ընկերները որ կը գտնուին Պուա-Դոլոմպ, Անիէր, Դոլոմպ, Արժանթէօյլ, Լա Կարէն եւ աւելին: Ներկայանալ վաւերապրով: Ժողովի օրերը կը ծանուցուին ցառաջի մէջ: Իսկ անձամբ կարելի է դիմել Յ. Հիսաեանի, 87, Rue de la Procession, Պուա-Դոլոմպ:

ՍԵԲԱՍՏԱՑԻԱՅԵՐՈՒ Նահանգային Միութեան տարեկան Բ. ընդհ. ժողովը 2. Հոկտ. Շաբաթ երեկոյ 61, Բիւ Մէօսիէօ լը Փրէնս (Մէթրօ Օաէօն) Ֆլօրիա ճաշարանին վերնայարկը: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը ստիպողական է: Անդամներու թիւը օրինական պիտի համարուի:

ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ վեցամսեայ «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Մ. Միսաքեանի, Կրընօպլը:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Երեք սենեակներ եւ խոհանոց մը (կազ, Ջուր եւ էլեկտրականութիւն) վարձու են: Les Vallées (Gare St. Lazare) *կայանէն 5 վայրկեան հեռաւորութեամբ:*

Դիմել Տիկ. Մկրեանի, 16 Rue des Alouettes, Colombes:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

Պր. Վահան Եարճանեանի իրաւագիտական գրասենեակները փոխադրուած են 5 Rue Cardinal Mercier (նախկին Rue Nouvelle) Paris (9e) Tel. Central 96-70, Métro Clichy: Tel. Gutemberg 46-65, Nord-Sud Clichy

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուին գորգի գործաւորուհիներ՝ արեւելեան գորգաշինութեան համար և կամ նորավարժներ, յարմար օրականներով: Դիմել Ս. Բաբախիսեօի 44 Rue Fessart, *Փարիզ (19րդ): Մէթրօ Պիւթ Շօմօն:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ ասեղնագործուհիներ գիտցող աշխատաւորուհիներ (lingerie): Ներկայանալ օրինակներով, Պր. Notarash, 62 Rue d'Hauteville.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շերուկի մը կ'ուզուի շաբաթը երեք օր խիստ դիւրին գործի մը համար: Ինչպէս նաեւ 18-20 տարու երիտասարդ մը ժամագործութիւն սորվելու համար: Դիմել՝ Պ. Պէօճէնեանի, 49 Rue Fondary: Métro Commerce: *Նոյն հասցէին կայ նաեւ կահաւորուած սենեակ մը* rez-de-chaussée *վրայ: Կազ եւ էլեկտրականութիւն: Գին 175 ֆրանք:*

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

Րիւ Լաֆայէթի մօտերը, կեդրոն տեղ, երեք սենեակէ և մէկ խոհանոցէ բաղկացած յարկաբաժին մը վարձու է մեկնումի առիթով: Յարմար է բժիշկի, առեւտրաբոյժի, փաստաբանի եւն.ի համար: Պայմանները հասկնալու համար դիմել Պ. Ֆ. Ջամիչեանի, 14 rue Cadet:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

18էն 20 տարեկան հայուհի մը՝ տնային աշխատանքներու համար, գոհացուցիչ պայմաններով, փարիզէն կամ գաւառներէն: Դիմել անձամբ կամ գրաւոր գտնուելիի, 49 Rue Brancion, Paris 15:

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Երկու սենեակ, խոհանոց, հոսուն ջուր, էլեկտրականութիւն, կազ եւ կեդրոնական ջեռուցիչ: Պէտք ունեցողները դիմեն գտնուելիի, 49 Rue Brancion' Paris 15:

ԾԱԽՈՒ ՆՆ

ԵՒ ԾԱԽՈՒ Կ'ԱՌՆՈՒԻՆ

Կարդացուած հայերէն ու ֆրանսերէն գրքեր: Կը հաթաթուի ամէն տեսակ գրքեր կարդացուած:

Դիմել նամակով եւ ուզել գրացուցակը, Vahram Sévouni 5 Avenue Quihou, Saint Mandé (Seine).

ՔԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԵՐ ԵՒ ՏՈՒՆԵ

19րդ թաղամասին, մէջ 100էն 1000 մեդր տաս[ը] թեամբ հողամասեր ծախու են.

Մեդրը 250 ֆրանքէն սկսեալ.

Կարելի է որ եւ է մեծութեամբ կամ ձեւով շէնքեր շինե[լ]

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Միեւնոյն թաղամասին մէջ ծախու է, բոլորովին նոր բնաւ չգործածուած տուն մը, որ ունի մէկ ճաշարան, խոհանոց, մէկ սալօն, սալ տը պէյն, 3 սենեակ, կառաժ, մարան եւայլն, եւայլն:

ԳԻՆ 150,000 ՖՐԱՆՔ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51.

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԲԱՐԶՐ ՀԱՑՔ,,-ԼԻՕՆ

202, Rue Boileau (ՆԱԽԿԻՆ ՊՕԼԻԵՒ)

Արեւելեան եւ եւրոպական համադամ կերակուրներ. Ընտանեկան յիւամուած սպասարկութիւն: Փափկաճաշակներու ժամադրավայրը:

— ՁԱՓՈՒՈՐ ԳԻՆԵՐ —

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : N-rd 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր՝ [10]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պելվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանանոց, վէներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւններ:

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Ստիպողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը:

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անշուշտ սորն Polyclinique*ը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն ստանալու համար:*

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ֆրանսաբնակ Հայերու համար, նոր մէթոտով, նոր լոյս տեսաւ. կը բռնակէ. բառարան խօսակցութիւն, օրինագիրք. Հայերէնէ - ֆրանսերէն (թուրքերէն բառեր) եւ Հնչումներով: գիրքը գնուած 2 ֆրանք հայ որքան Ապսպրեցէք ջանի գոհ պիտի մնաք:

Նամակով 15 ֆր. եւ 1 ֆր.ի գրոշմ ղրկել

Վ. Ս. ԹԻՄՈՒՐՃԵԱՆ

76, Rue Bernard du Bois 76. Marseille.

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, հաճելի եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Ցասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դ[ուռ]

Ֆրանսացի կարող մասնագէտ բ[ժիշկ]

ընկերակցութեամբ կը դարմա[նէ]

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՑԻՆ

ՓԻՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴ

հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HA[LL]

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամ[էն]

8ՏՕ'—10եւ 1,30—8

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Ընդունել. ժամերը 3.30-5

(Բացի կիրակիէ)

Հասցէ: 18, Rue Lamblar[di]

Métro: Daumesnil

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

1 սենեակ, ճաշասրահ և հանոց մը տրամադրելի [է]

հոգինոց ընտանիքի մը հա[մար]

Դիմել 17bis, Avenue Curie, [Ville]-ville.

ՎԱՐՁՈՒ ԱԲԱՐԴԵՄԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԹԷ ԱՌԱՒՏՐԱՅԻՆ ԵՒ ԹԷ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՄԱՐ ՎԱՐՁՈՒ ԱՓԱՐԴԵՄԱՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

ԴԻՄԵԼ

ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐ

12, Rue Grange-Batelière

(Métro: Cadet կամ Péletier)

Paris 9, Tél. Provence 67-[51]

ԱՐԺԵՔՈՒՊՔ

28 Սեպտեմբեր 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	175	24
Տոլար,	Dollar	36	10
Մարք (ոսկի)	Mark	8	58
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	18	—
Թրք. ոսկի	» or	146	—
Մէճիտիէ	Médjidié	11	—
Լէվա 100 ֆասր	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	42	95
Լիր »	» Lire	130	—
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	96	20
Ֆրանք. »	Frc. Suisse	697	—
Լէյ 100 ֆասր	Ley	19	80
Ջերվոնեց	(10 Roubles or)	158	—
ԱՐԺԵԹՈՒՊԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	5125	—
» II	»	3100	—
» III	»	2500	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	165	—

Le Gérant : H. TEURNIER

Imp. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)